

TamSaha

TFF'nin Aylık Futbol Dergisi

● Ekim 2006 ● Sayı: 24

Gökhan Zan

Futbol Savaşçısı

Türkiye Futbol

Federasyonu Adına Sahibi:

Affan M. Keçeci

Yayın Yönetmeni:

Zeki Çol

Sorumlu Yazışları Müdürü:

Mazlum Uluç

Yazışları:

Bağış Erten

İlker Uğur

Cem Zamur

Çağdaş Güzer

Mustafa Kemal Artalan

Görsel Tasarım:

Hasan Teoman

Baskı:

Elma Basım

Organize Sanayi Bölgesi

Keresteciler Sitesi 13/B Blok

Kat: 4 D: 3

İkitelli / İstanbul

Tel: (212) 670 05 25

Fax: (212) 670 28 58

Yazışma Adresi:

Türkiye Futbol Federasyonu

Medya İletişim Departmanı

Konaklar Mah. İhlamurlu Sok.

No:9 34330

4. Levent/İstanbul

Telefon: 0212 282 70 20

Dahili: 157-159

E-mail: tamsaha@tff.org.tr

Web Sitesi:

http://www.tff.org

YEREL SÜRELİ YAYIN

Para ile satılmaz.

Bu sayıya fotoğraf katkısı sağlayan

Vatan ve Türkiye

gazeteleriyle foto muhabiri
dostlarımız Haydar Tanışan,
Eser Erenler, Şafak Kayarlar,
Bahadır Çoşşler, Cemil Sağlam,
Mustafa Karagöl, Süha Gürsoy,
İsmail Başer, Engin Akdemir,
Beytullah Süat,
Halid Kayacan ve Fehim Kayacan'a
teşekkür ederiz

● İlk üç maçımız çok önemli demişti Fatih Terim... "Eğer bu üç maçtan 9 puanla ayrılsak 2007'nin Mart ayından itibaren oynayacağımız Yunanistan, Norveç ve Bosna-Hersek karşılaşmalarında alacağımız sonuçlara göre bu işi bitirebiliriz!"

Milli Takım Teknik Direktörümüzün 2008 yolculuğu öncesi çizdiği rotanın ilk ayağında hedefi 12'den vurduk ve Malta maçından 2-0'lık galibiyetle, arzula-dığımız 3 puanı hanemize yazdırarak ayırdık. Şimdi kısa vadede önümüzde iki hedef daha duruyor. 7 Ekim'de Budapeşte'de Macaristan'la, 11 Ekim'de ise Frankfurt'ta Moldova ile puan mücadelesine girişeceğiz. Rakiplerimizden Macaristan, evinde oynadığı ilk maçtan hüsrana ayrılmış bir takım. Ancak Macarlar, Norveç karşısında uğradıkları 4-1'lik şokun etkisini deplasmanda 3-1'lik Bosna-Hersek galibiyetiyle telafi etmesini bildi. Macarların iki maçtaki gol ayakları Zoltan Gera (2), Huszti ve Dardai olurken, bu gollerin ikisi penaltıdan kaydedildi. Macar takımı Norveç'le oynadığı ilk maçta topa yüzde 42 oranında hakim olurken, kaleye gönderdiği 12 şutun 4'ünde isabet sağlayabildi. İki maçta 13.5 faul

ortalamasıyla oynayan Macarlar, Bosna-Hersek karşısında ise topa yüzde 53 oranında sahip oldu, kaleye attığı 16 şutun 7'sinde isabet kaydetti. Peter Bozsik'in öğrencileri sahaya 4-4-2 düzeniyle yayılıyor. 11 Ekim'de Frankfurt'ta karşılaşacağımız ikinci rakibimiz Moldova ise iki maçında da puanla tanışmadı. Evinde Yunanistan'a 1-0, deplasmanda da Norveç'e 2-0 yenilen Moldova, henüz gol atmaya da başaramadı. Anatol Teslev'in öğrencileri, Yunanistan maçında sadece 1 şut denemesinde bulunurken bunda da isabet sağlayamadı. Zaten oyun üstünlüğünü de rakiplerine kaptırmışlar ve sürenin yüzde 39'luk bölümünde topu ayaklarının tutabilmişlerdi. Deplasmandaki Norveç maçında topa oynama yüzdesini 40'a çıkartan Moldova, bu defa 7 şut girişimden 2'sinde isabet buldu. Onlar da 4-4-2 sistemiyle oynuyor. Biz şimdi biraz geriye dönelim ve Malta ile oynadığımız ilk maça bir göz atalım. Almanya'nın Frankfurt

Avrupa Şampiyonası Eleme Grubu'na Malta galibiyetiyle başlayan Milli Takımımız 4 gün içinde Macaristan ve Moldova ile karşı karşıya gelecek

Sıradakiler gelsin

şehrindeyiz, tarih 6 Eylül 2006. 75 bin kişilik Commerzbank Arena Stadı'nın tribünlerinde sadece protokol ve basın mensupları var. Bir yandan da dev pankartlarla Milli Takımımıza "yalnız olmadığınızı" hissettirmeye çalışıyoruz. Evet Malta güçlü bir rakip sayılmaz, hatta "hafif" diye de tanımlanabilir ama bir yanda boş tribünler, diğer tarafta "ilk maç heyecanı" işimizi zorlaştırıyor. Milli Takımımız oyunun hemen hemen tamamını Malta yarı sahasında oynuyor ama ilk yarıdan gol sesi çıkmıyor. İkinci yarıdaki oyuncu değişiklikleri sahaya bir hareketlilik getiriyor. Nitekim 56. dakikada Nihat'ın golü millilerimizi rahatlatıyor. 77. dakikada Tümer'in kaydettiği gol ise 3 puanın perçini oluyor. Milli Takımımız 2-0'lık galibiyete ulaşmak için Malta kalesine 18 şut atıyor ve bunların 7'sinde isabet kaydediyor. Malta'nın ise 6 şutundan sadece biri kalemizi buluyor ama ona da Rüştü geçit vermiyor. Topla oynama oranında da Milli Takımımızın yüzde 57'ye 43

gibi bir üstünlüğü var. Belki oynadığımız futbol çok tatmin edici değil ama dedik ya seyircisiz oynamanın ve ilk maç heyecanının etkileri var millilerimizin üzerinde. Teknik Direktörümüz Fatih Terim de "Bu maçta önemli

olan kazanmak" deyip gözünü Macaristan ve Moldova maçlarına çeviriyor. Ve işte o günler de geldi çatı. Haydi çocuklar. Türkiye sizden yeni zaferler bekliyor. ■

Türkiye-Malta: 2- 0

STAT: Frankfurt Commerzbank Arena

HAKEMLER: Bernardino Gonzalez Vazquez, Antonio Artero Gallardo, Alfonso Costoya Rodriguez (İspanya)

TÜRKİYE: Rüştü-Mehmet Topuz, Can, Gökhan, Ergün-Hamit, Aurelio, Yıldırım (Arda dk.46), Tümer-Fatih Tekke (Nihat dk.46) Hakan Şükür (Nuri dk.86)

YEDEKLER: Volkan Demirel, Hüseyin Çimşir, Tuncay, İbrahim Toraman

TEKNİK DİREKTÖR: Fatih Terim

MALTA: Haber-Ian Ciantar, Wellman, Said, Dimech-Sammut (Pulicino dk.81), Agius (Sciberras dk.87), Pace, Woods-Schembri (Scerri dk.89), Michael Mifsud

YEDEKLER: Muscat, Azzopardi, Mattocks, Scicluna

TEKNİK DİREKTÖR: Dusan Fitzel

GOLLER: Nihat (dk.56), Tümer (dk.77)

SARI KARTLAR: Woods, Ian Ciantar (Malta), Hamit, Gökhan (Türkiye)

2 Eylül 2006

Deplasman bereketi

Milli Takımımızın da yer aldığı 2008 Avrupa Şampiyonası elemelerinin C Grubu, 2 Eylül'de oynanan 3 maçla başladı ve üç karşılaşma da deplasman takımlarının galibiyetiyle sonuçlandı. Grubun en iddialı takımlarından "Son Avrupa Şampiyonu" unvanlı Yunanistan, Moldova deplasmanında oldukça zorlandı. 29. dakikada Basinas'la bir penaltı atışından yararlanamayan Yunanistan, 3 puanı 78. dakikada Liberopoulos'un golüyle hane-

sine yazdırdı. Güçlü ekiplerden Norveç de 4-1'lik Macaristan galibiyetiyle elemelere görkemli bir başlangıç yaptı. Norveç'i farka taşıyan goller 15 ve 54. dakikalarda Solskjaer, 32. dakikada Strömstad ve 41. dakikada Pedersen'den gelirken, Macarların şeref sayısını 90. dakikada penaltıdan Zoltan Gera kaydetti. Malta'yı deplasmanda 5-2 yenen Bosna-Hersek en gollü galibiyeti alan takım oldu. Bosna-Hersek'in gollerini 4.

PUAN DURUMU

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Bosna-Hersek	1	1	-	-	5	2	3
Norveç	1	1	-	-	4	1	3
Yunanistan	1	1	-	-	1	-	3
Moldova	1	-	-	1	-	1	-
Malta	1	-	-	1	2	5	-
Macaristan	1	-	-	1	1	4	-
Türkiye	-	-	-	-	-	-	-

dakikada Barbarez, 10. ve 45. dakikalarda Hrgovic, 48 ve 50. dakikalarda da Muslimo-

vic atarken, Malta'nın sayılarını 6. dakikada Page, 85. dakikada da M. Mifsud kaydetti.

6 Eylül 2006

Norveç uygun adım

CGrubu'nun ikinci maçlarından en avantajlı çıkan takım Norveç oldu. Oslo'daki Ullevål Stadı'nda oynanan maçın 46. dakikasinda Berco'nun kırmızı kart görmesiyle Moldova'nın 10 kişi kalmasını iyi değerlendiren Norveç, 73. dakikada Strömstad ve 79. dakikada Iversen'in gollerıyla 2-0'lık galibiyete ulaştı. Kuzey ekibi bu sonuçla gruptaki ikinci maçını da kazanarak puanını 6'ya yükseltti. Zenica'daki Bilino Polje Stadı'nda oynanan maçta ise misafir Macaristan, Bosna-Hersek'e ummadığı bir yenilgi tattırdı: 3-1. Macarlar 36. dakikada Huszti'nin penaltı golüyle 1-0 öne geçti. Bosna-Hersek 39. dakikada Spahiç'in ikinci sarı kartı görüp oyundan atılmasıyla 10 kişi kaldı. Rakibinin eksik kalmasını iyi değerlendiren Macaristan, 46. dakikada Gera ve 49. dakikada Dardai'nin gollerıyla skoru 3-0'a getirdi. 64. dakikada Misi-moviç'in penaltıdan attığı gol Bosna-Hersek'in puan almasına yetmedi: 3-1.

Bosna Hersek-Macaristan: 1-3

HAKEMLER: Costas Kapitanis, Frixos Petrou, Athinodoros Ioannou (Kıbrıs Rum Kesimi)
BOSNA HERSEK: Hasağiç-Spahiç, Musiç (Milenkoviç dk.46), Papac-Barbarez, Kerkez, Bajramoviç, M. Hrgoviç (Beslija dk.73)-Bartoloviç (Trivunoviç dk.63)-Misimoviç, Boliç
YEDEKLER: Tolja, Grliç, Grujiç, Berberoviç
TEKNİK DİREKTÖR: Blaz Sliskoviç
MACARİSTAN: Kiraly-Csaba Feher (Kiss

dk.82), Löw (Kabat dk.65), Torghelle, Eger-Balazs Toth, Molnar, Dardai, Huszti-Gera, Vanczak
YEDEKLER: Fülöp, Juhasz, Sowunmi, Andras Horvath, Czvitkovics
TEKNİK DİREKTÖR: Peter Bozsik
GOLLER: Huszti (dk.36 penaltıdan), Gera (dk.46), Dardai (dk.49), Misimoviç (dk.64)
SARI KARTLAR: Barbarez, Boliç, Beslija (Bosna-Hersek), Csaba Feher (Macaristan)
KIRMIZI KART: Spahiç (dk.39)

Malta-Bosna Hersek: 2-5

HAKEMLER: Thomas Vejlggaard, Palle Ud-sen, Martin Wulff (Danimarka)
MALTA: Haber-Ian Ciantar (Woods dk.46), Said, Dimech, Azzopardi-Agius (Sciberras dk.82), Mattocks (Pullicino dk.65), Pace, Sammut-Michael Mifsud, Schembri
YEDEKLER: Muscat, Cilia, Wellman, Mallia
TEKNİK DİREKTÖR: Dusan Fitzel
BOSNA-HERSEK: Hasağiç-Spahiç, Musiç, Papac-Barbarez, Berberoviç, Bajramoviç, Mirko Hrgoviç-Bartoloviç-Muslimoviç, Misimoviç,
YEDEKLER: Tolja, Boliç, Grliç, Grujiç, Beslija, Milenkoviç, Trivunoviç
TEKNİK DİREKTÖR: Blaz Sliskoviç
GOLLER: Barbarez (dk.4), Page (dk.6), Hrgovic (10 ve 45, Muslimovic (48 ve 50), M. Mifsud (dk.85)
SARI KARTLAR: Pace, Woods (Malta), Spahiç (Bosna-Hersek)

Macaristan-Norveç: 1-4

HAKEMLER: Eric Braamhaar, Arie Brink, Patrick Gerritsen (Hollanda)
MACARİSTAN: Kiraly-Csaba Feher, Löw, Juhasz (Vanczak dk.66), Eger-Sowunmi (Torghelle dk.80), Molnar, Dardai, Horvath (Kiss dk.61)-Gera, Huszti
YEDEKLER: Fülöp, Kabat, Balazs Toth, Czvitkovics
TEKNİK DİREKTÖR: Peter Bozsik
NORVEÇ: Myhre-Hagen, Hangeland, Marius Johnson-Strömstad (Braaten dk.62), Martin Andersen, Pedersen Rambekk, Haestad (Svindal Larsen dk.85)-Solskjaer, Carew (Iversen dk.76)
YEDEKLER: Opdal, Kipe, Johnsen, Solli
TEKNİK DİREKTÖR: Age Hareide
GOLLER: Solskjaer (dk.15 ve 54), Strömstad (dk.32), Pedersen (dk.41), Zoltan Gera (dk.90 penaltıdan)
SARI KARTLAR: Eger, Torghelle (Macaristan), Strömstad (Norveç)

Moldova-Yunanistan: 0-1

HAKEMLER: Matteo Trefoloni, Massimo Biasutto, Luca Maggiani (İtalya)
MOLDOVA: Pascenco-Lascencov, Corneencov, Testemitanu, Rebeja-Iepureanu (Clescenco dk.65), Covalciuc, Ivanov, Berco-Rogacioc (Dadu dk.78), Olexic
YEDEKLER: Romanenco, Epureanu, Sischin, Boret, Chirilov
TEKNİK DİREKTÖR: Anatol Teslev
YUNANİSTAN: Nikopolidis-Seitaridis, Fyssas, Dellas (Anotolakis dk.89), Kyrgiakos-Katsouranis, Basinas, Zagorakis (Salpingidis dk.46), Karagounis-Charisteas (Liberopoulos dk.46), Amanatidis
YEDEKLER: Chalkias, Kafes, Papadopoulos, Lagos
TEKNİK DİREKTÖR: Otto Rehhagel
GOL: Liberopoulos (dk.77)
SARI KARTLAR: Berco (Moldova), Basinas, Fyssas (Yunanistan)

Her yerde sürpriz var

Euro 2008 elemeleri, kuraların çekilmesinin ardından "Bunlar finallere kesin gider" denilen takımlar için hiç de kolay geçmiyor. Gruplarda oynanan ikinci maçların ardından İtalya ve İspanya hiç kimsenin inanmadığı sonuçlar aldı. Belçika'nın evinde Kazakistan'la berabere kalması, Finlandiya'nın Polonya'yı deplasmanda farklı yenmesi, Hollanda'nın Lüksemburg'u güçlükle alt etmesi hiç kimsenin beklemediği sonuçlardı. Almanya'nın 13-0'lık San Marino galibiyeti ise Avrupa Şampiyonası elemelerinin rekoru olarak kayıtlara geçti.

A Grubu

Finlandiya avantaj sağladı

Tüm favoriler ilk iki maçlarında en az iki puan kaybederken, Finlandiya, Polonya deplasmanında aldığı 3-1'lik galibiyetin yanına sürpriz bir Portekiz beraberliğini de ekleyerek grup liderliğine yükseldi. Bu ayın başında Ermenistan ve Kazakistan maçlarını kazanırlarsa grupta ilk virajı önde dönecekler. 2006 Elemeleri'nde iki maçta 10 gol atıp gol yemeden mağlup ettiğimiz Kazakistan, Belçika ve Azerbaycan deplasmanlarından birer puan çıkarıp Avrupa futboluna ısınmaya başladığını gösterdi. Grubun favorisi Portekiz ise Finlandiya beraberliği sonrası bu ayın başındaki Azerbaycan ve Polonya maçlarında formunu yakalamaya çalışıyor. Dünya Kupası'nın en kötüsü Sırbistan ise etkileyici eleme grubu performanslarına bir yenisini ekleme hayalini kuruyor. Grupta ciddi bir gol kıtlığı var. Bir maçta birden fazla gol kaydeden tek takım Finlandiya.

Takım	O	P
Finlandiya	2	4
Sırbistan	2	4
Belçika	2	4
Kazakistan	2	2
Portekiz	1	1
Azerbaycan	2	1
Polonya	2	1
Ermenistan	1	0

B Grubu

Fransa rövanşı aldı

Dünya Kupası şampiyonu İtalya ve finalisti Fransa, Ukrayna ve 1996 sonrası büyük turnuvalarda boy gösteremeyen İskoçya grubun Avrupa Şampiyonası adayları. İtalya ilk maçında Litvanya'yla berabere kalırken herkes bunu talihsizlik olarak düşünmüş olabilir ama Fransa, İtalya'yı Paris'te 3-1 mağlup ederek Donadoni'yi kara kara düşündürmeye başladı. 7 Ekim'de İskoçya-Fransa ve İtalya-Ukrayna maçları grubun ilk dönüm noktası olarak göze çarpıyor. İtalyanların 11 Ekim fikstüründe Gürcistan yazıyor. Hem Fransa hem de Ukrayna, Gürcistan'ı ilk iki maçta mağlup etmeyi başarmıştı. Alacakları olası bir beraberlik İtalya'yı averaj hesabında da geride bırakabilir. Faroe Adaları bu sezonun tarifesini 6 olarak belirlemiş gibi. İlk iki maçlarında altışar gollü mağlubiyetler aldılar.

Takım	O	P
İskoçya	2	6
Fransa	2	6
Ukrayna	1	3
Gürcistan	3	3
Litvanya	2	1
İtalya	2	1
Faroe Adaları	2	0

D Grubu

Almanya'nın rekoru

Grubun açık favorileri Almanya ve Çek Cumhuriyeti'nin arasına sızabilecek iki takımdan Slovakya ve İrlanda'nın grup favorilerine yenildiğini göz önüne alırsak, Avrupa Şampiyonası elemelerinin en tahmin edilebilir grubuyla karşı karşıyayız denilebilir. İrlanda karşısında bir şans golüyle kazanan Almanya, San Marino karşısında işi şansa bırakmadı. 13 gol elemelerin hemen başında uğursuzluk anlamına gelebilir elbette ama Selçuk Dereli'nin yönettiği maçta skorboard bozan bir sonuçtan bahsediyoruz. Çek Cumhuriyeti de önce sürpriz arayan Galler'i 2-1, daha sonra komşusu Slovakya'yı 3-0'la geçti ve yoluna emin adımlarla devam ediyor. San Marino'yu ne siz sorun ne de biz söyleyelim. Kalecileri maç sonunda forma almak için 4 gol yediği Podolski'nin peşinden koşuyordu.

Takım	O	P
Almanya	2	6
Çek Cum.	2	6
Slovakya	2	3
Galler	1	0
S. İrlanda	1	0
Kıbrıs Rum K.	1	0
San Marino	1	0

E Grubu

Kıran kırana bir mücadele

İngiltere'nin yıllardır bitmek tükenmek bilmeyen efsane teknik direktör adayı Steve McLaren en sonunda milli takımın başına geçti. İlk işi Beckham'dan kurtulmak oldu. Fakat İngiliz halkının beklediği oyunu sahaya yansıtmaması için biraz daha süreye ihtiyacı var gibi. İngiltere nispeten kolay rakiplere karşı ilk iki maçını kazandı. Keza İsrail de. 7 ve 11 Ekim eşleşmelerinin iki önemli maçı var. Rusya-İsrail ve Hırvatistan-İngiltere. İngiltere ve İsrail'in bu maçlardaki performansı ilk iki maçtaki iddialarının devamını sağlayacak mı, bunu göreceğiz. Hiddink Rusya'yla ilk resmi maçında Hırvatistan deplasmanından bir puanla döndü. Hırvatistan ise kamptan gece kulübüne kaçan üç futbolcusunu ne yapacağını kara kara düşünüyor. Srna ve Oliç'siz bu gruptan çıkarmaları zor görünüyor. E Grubu elemelerin en zorlu gruplarından birisi olarak göze çarpıyor.

Takım	O	P
İngiltere	2	6
İsrail	2	6
Makedonya	2	3
Hırvatistan	1	1
Rusya	1	1
Estonya	2	0
Andorra	2	0

F Grubu

İspanya'ya İrlanda dersi

İspanya gerçekten inanılmaz bir takım. Kuzey grubunun tek Akdenizlisi bu elemelerde dişini henüz gösteremedi. Hatta Kuzey İrlanda onlara unutamayacakları bir ders de verdi. 4 gün önce kendi evinde İzlanda'ya 3-0 yenilen Kuzey İrlandalılar sanki hiçbir şey olmamış gibi dört gün sonra yenik duruma düştükleri maçta David Healy'nin hat-trickiyle İspanya'yı 3-2 mağlup ederek grubu sarstı. Danimarka ve İsveç 2004 Avrupa Şampiyonası'nda olduğu gibi gruptan el ele çıkma hesaplarına başlamış olsalar gerek. Her ikisi de gruba galibiyetle başladı ve 7 Ekim fikstüründe İsveç, İspanya'yı geçerse el ele yürümeleri gerçek-

ten işten bile değil. Danimarka, Kuzey İrlanda'yı konuk ettikten sonra Liechtenstein'a gidecek. 2006'yı 9 puanla kapatıp önlerini açmak istiyorlar. Grubun başaltı takımları İzlanda ve Letonya'nın işi ise gerçekten çok zor. Her takım onlardan rakiplerine karşı sürpriz yapmasını bekliyor ama hangi güçle ve nereye kadar?

Takım	O	P
İsveç	2	6
Danimarka	1	3
İzlanda	2	3
K. İrlanda	2	3
İspanya	2	3
Letonya	1	0
Liechtenstein	2	0

G Grubu

Portakalların önü açık

Bu grubun adı Balkanlar ve Doğu Avrupa grubu olsa kimse "Hayır" diyemezdi sanırız. Hollanda bozuyor biraz elbette ama onlar da birinci torbanın temsilcisi. İlk iki maçta 6 puan alan Portakalların önü çok açık. 7 Ekim'de deplasmanda Bulgaristan'ı geçerlerse işleri biraz daha kolaylaşacak. Grup ikinciliği için ise Romanya ve Bulgaristan büyük bir mücadeleye girişeceği benzer. 2 Eylül'de oynanan maçın 82. dakikasında 2-0 önde olan Romanya Petrov'un iki golüne engel olamamış ve şoka uğramıştı. Arnavutluk deplasmanında biraz olsun yüzleri güldü. Bu iki takımın 17 Kasım 2007'de Bulga-

ristan'da oynayacakları maç inanılmaz bir mücadeleye sahne olabilir. Arnavutluk ve Beyaz Rusya yeniden yapılanıyor, Slovenya ise Bulgaristan'dan üç yiyerek işini bayağı güçleştirdi. Lüksemburg ise dişini gösterir gibi. Bizden sonra Hollanda'dan da bir gol yediler. Son torbanın en iyileri onlar sanki.

Takım	O	P
Hollanda	2	6
Bulgaristan	2	4
Romanya	2	4
Arnavutluk	2	1
Beyaz Rusya	2	1
Lüksemburg	1	0
Slovenya	1	0

Trabzonspor'un altyapısından yetişti ancak gerçek değeri yuvadan ayrıldıktan sonra anlaşıldı. Sakaryaspor ve Antalyaspor formları altındaki başarılı performansının ardından bordo-mavili renklere "transfer" edildi. Futbolundaki gözle görülür gelişim onu Milli Takım'a taşıdı. Fatih Tekke'nin ayrılmasından sonra takım kaptanlığını üstlendi. Sezon başındaki kötü futbolu kadrodaki sürekli değişime bağlıyor ve "Bir arada oynadığı zaman takımın kendine güveni ve adaptasyonu üst düzeye çıkacak. Biz bunun sıkıntılarını yaşadık. Bir arada oynadıkça ve birbirimizi tanıdıkça daha başarılı olacağımızdan eminim" diyor.

İlker Uğur

İstikrara ihtiyacımız var

Hüseyin Çimşir

▼Trabzonspor sezona çok iyi başlamadı ama bir toparlanma süreci yaşıyor, siz kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

▲Dediğiniz gibi sezona iyi başlayamadık. Bunun da sebebi kadrodaki değişiklikler. Yeni gelen arkadaşlarımız oldu, aramızdan ayrılan arkadaşlarımız oldu. Bu uyum sürecini henüz atlatmış değiliz. Ama en kısa sürede bu toparlanmayı gerçekleştireceğiz.

▼Siz kişisel olarak kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Bir sıkıntım yok, Trabzon'da son derece rahatım. Tek sıkıntım sezon başında tam performansımı yakalayamadığımız dönemde uğradığımız puan kayıpları. Bu kayıpları telafi ettiğimiz zaman hem daha moralli olacağız hem de iyice rahatlayacağız. Ekip olarak iyi duruma geldiğimizde futbolcular olarak da bunun huzuru ve zevkini yaşayacağız.

▼Takımda bu sezon rolünüz daha da önem kazandı. Özellikle Fatih Tekke'nin gidişinden itibaren herkes Hüseyin Çimşir'den toparlayıcı bir rol üstlenmesini bekliyor. Bu sizin üzerinizdeki baskıyı artırıyor mu?

▲Tabii ki, kaptanlık zor bir görev. Bu görevi özellikle Fatih'ten sonra yapmanın ayrı bir zorluğu var. Bundan önce ikinci kaptandım, şimdi birinci kaptanım ve üzerime düşen görevleri yapmaya çalışıyorum. Bazen hata da yapıyorum. Tabii ki camianın kabullenmesi ve sahiplenmesi belli bir zaman alacak. Gerçi şu an için o konuda bir sıkıntım yok. Herkesin bu konuda bana yardımcı ve destek olduğunu biliyorum. Özellikle de takım arkadaşlarımın. Şu an için bir problem yok. Her şey uyumlu gidiyor.

▼Trabzonspor takımına baktığımız zaman, bir grupta savaşan ve sürekli mücadele eden oyuncular var. Örneğin siz ve Hasan gibi. Bir de fazla mücadele etmeyen ve daha çok yeteneklerini kullanan oyuncular var. Yattara, Marcelinho, Gökdeniz gibi. Trabzonspor'daki problem bu iki grup arasındaki dengeyi tam anlamıyla oturtamamak gibi görünüyor.

▲Dediğiniz gibi önde Gökdeniz, Yattara, Marcelinho, Szymkowiak var. Arkalarında ben ve Hasan oynuyoruz. Ama önemli olan farklı özellikteki futbolcuları belli bir sistem içinde birlikte oynatmak, onlardan en yüksek verimi almak. Bir takımda hep aynı yetenekte oyuncular olmaz. Biri defans yapacak, biri topu tutacak, biri gol atacak.

Önemli olan takım oyununu ve birlikteliği sağlamak. Sezonun başında bu problemi yaşadık ama ilerleyen haftalarda çok daha iyi olacağımızı düşünüyorum. Çünkü çok yetenekli bir kadromuz var. Ön tarafta Ersen Martin ve Umut gibi yetenekli oyuncularımız mevcut. Musampa ve Mustafa Keçeli takviyelerinin de takıma fayda sağlayacağını düşünüyorum. Baktığınız zaman ligdeki iyi kadrolardan bir tanesiyiz. Sezon başındaki sıkıntımız, bu birlikteliği ve sahadaki yayılışı tam anlamıyla oturtamamamız oldu.

▼**Özellikle yeni kurulan takımlarda en büyük sıkıntı, sisteme ayak uydur-maktır. Lazaroni'nin sistemi Hüseyin Çimşir'e umut veren bir sistem miydi?**

▲Her teknik adamın kendine göre bir stili ve sistemi var ancak Lazaroni'nin uygulamak istediği sisteme tam olarak hazır olmadığımız ortaya çıktı ki, sancılı bir dönem yaşadık.

▼**Geçtiğimiz sezon yaşanan sıkıntının en büyük sebebi de Anorthosis maçıydı. Bu sezon da Kıbrıs Rum Kesimi**

nayıp pozisyon bulmaya başladık. Son dakikalarda Yattara'nın attığı frikik golüyle de avantaj sağladık. İkinci maçta tek amacımız tur atlamaktı. Kazanmaktan çok tur atlamayı düşünüyorduk. Kontrollü oynamak zorundaydık çünkü yiyebileceğimiz bir gol bizi sıkıntıya sokacaktı. Taraftarın isteği, arzusu ve coşkusuyla beraber üzerimizde bir baskı oluştu. Pozisyon buluyor ama gol atamıyorduk. Tribünlerde de homurdanmalar başlamıştı. Son dakikalarda golü bularak rahatladık. Bana göre o maçta çok iyi oynamadık ama mükemmel savaştık. Sonunda da maçı galip bitirerek tur atlادık ve baskıdan da kurtulduk.

Taraftarı başarıyla kazanabiliriz

▼**Trabzonspor'da takım-taraftar bütünleşmesi de çok önemli. Taraftarla ilişkileriniz nasıl?**

▲Şu an için bu bütünleşmeyi tam anlamıyla sağlamış değiliz. Çünkü taraftarın beklentilerine henüz cevap veremedik. Taraftarın beklentisi şampiyonluk. Sezon başında aldığımız sonuçlar

yonluktur. Ama 23 sezondur şampiyon olamamış bir takım var ortada. Bu durum hem futbolcular hem de taraftar üzerine bir baskı oluşturuyor. Beklentiler yüksek olunca ve karşılık bulamayınca problemler yaşanıyor. Ancak şunu söylemek istiyorum, bugünkü kadromuz yetenekli ve zirveyi zorlayacak bir kadro. Biz futbolcular olarak elimizden gelenin fazlasını vermeye çalışacağız. Ama sezon sonunda ne olup biteceğini bilemeyiz tabii. Çünkü Türkiye'de dört tane büyük takım var ve hepsinin hedefi şampiyonluk. Bu takımlar hedeflerine ulaşabilmek için büyük yatırımlar yapıyor. Arkadan gelen Anadolu takımları da artık bu yarışa katılıyor ve zor bir lig geçiyor. Sonuçta da bu takımlardan sadece biri şampiyon oluyor. Trabzonspor olarak sonuna kadar bu yarışın içinde varolmak ve sezon bittiğinde şampiyonlukla kucaklaşmak istiyoruz.

▼**Trabzonspor suni gündemlerle çok uğraşılıyor. Kulüpte sürekli bir kriz yaşanıyor ve hem yönetimler hem de teknik kadrolar sürekli değişiyor. Sonra da her şey silbaştan başlıyor. Aslında istikrar sizin için çok gerekli bir şey değil mi?**

▲Kesinlikle... Sadece Trabzonspor için değil Türkiye'deki tüm takımlar için istikrar gerekli. Sözü ettiğiniz olaylar, Türkiye'deki her kulüpte yaşanıyor. Ülkemizde her şey başarısızlık üzerine kurulmuş. Bütün gündem birinin başarısız olmasına dayandırılıyor. Çok pozitif eleştiriler yok. Hep yıkıcı ve kırıcı eleştiriler yapıldığı için Türkiye'de futbolcu da yönetici de taraftar da rahat olamıyor. İlişkiler hep pamuk ipliğine bağlı devam ediyor. Taraftar, yönetim ve futbolcu birlikteliğini sağlayıp medya desteğini de arkasına alan kulüpler başarılı oluyor. Sözü ettiğiniz problem sadece Trabzonspor'un değil, Türkiye'nin sorunu. Avrupa'yla farkımız da bu. Orada herkes kendi işini yapıyor. Türkiye'de ise maalesef herkes farklı işlere bulaştığı için suni gündemler devam ediyor.

İyi yazan okunmuyor, izlenmiyor

▼**"Birilerinin başarısızlığı üzerinden gündem oluşturuyoruz" tespitiniz çok doğru aslında.**

▲Biz sürekli bardağın boş tarafına bakıyoruz. İyi tarafları kimse görmüyor. Bir yerde kötü bir şey olduğu zaman "Kötü" diye yazanlar, ertesi hafta o kötü durum devam ettiğinde "Ben söylemiştim" demeyi seviyor. İnsanlar bu iş üzerinden prim yapmaktan hoşlanıyor. Maalesef iyileri konuşanlar Türkiye'de yeterince gündem olmuyor, çok fazla okunmuyor, izlenmiyor. Onun için de herkes bu yolu seçiyor. Ancak birilerinin buna dur demesi lazım.

▼**Milli Takım'da da benzer gündemlerle mücadele ediyoruz.**

▲Bana göre sadece Milli Takım'da,

Önemli olan farklı özellikteki futbolcuları belli bir sistem içinde birlikte oynatmak, onlardan en yüksek verimi almak. Bir takımda hep aynı yetenekte oyuncular olmaz. Biri defans yapacak, biri topu tutacak, biri gol atacak.

Taraftarla bütünleşmeyi tam anlamıyla sağlamış değiliz. Çünkü onların beklentilerine oyun ve skor anlamında henüz cevap veremedik. Ama kazandıkça ve iyi oynamaya başladıkça bu ilişkilerin düzeleceğine inanıyorum.

Sadece Trabzonspor için değil Türkiye'deki tüm takımlar için istikrar gerekli. Bütün gündem birinin başarısız olmasına dayandırılıyor. Hep yıkıcı ve kırıcı eleştiriler yapıldığı için Türkiye'de futbolcu da yönetici de taraftar da rahat olamıyor.

Yurtdışında oynamak hedeflerim arasında. Ama şu an için Trabzonspor'la sözleşmem devam ediyor. Eğer öyle bir fırsat yakalarsam değerlendirmeyi düşünüyorum. Fatih'in gidişi bizim için büyük eksiklik ama kendi açısından doğru bir karardı.

temsilcisi Apoel'le oynadınız. Apoel maçlarında üzerinizde ekstra bir baskı var mıydı?

▲Tabii ki ekstra bir baskı vardı. Çünkü Trabzonspor'un geçen sezonki gerilemesi Anorthosis'le oynadığımız maçlara bağlıyordu. Geçen sezonki hedeflerimizden biri de Şampiyonlar Ligi'ne katılmaktı. Rum takımına elendikten sonra camia umutsuzluğa düştü ve takımın kötü gidişi başladı. Apoel maçı da zor olacaktı. Çünkü insanların beklentisi üzerimize ağır bir baskı yüklemişti. Oradaki maçta ikinci dakika golü yiyince sıkıntı arttı. Bizi çok bunalttılar, üstelik bir de penaltı kaçırdılar. O kaçırdıkları penaltı maçın dönüm noktası oldu. Kendimize güvenimiz geldi ve daha kontrollü oy-

iç açıcı değildi. Bu dönemde oynadığımız futbol da taraftarı memnun eden ve coşturan bir özellik göstermiyordu. Bu nedenle zaman zaman sıkıntılı anlar yaşadık. Ama kazandıkça ve iyi oynamaya başladıkça bu ilişkilerin düzeleceğine inanıyorum. Futbolcular olarak üst üste maçlar kazanıp kendimize güvenimizi sağlamamız gerekiyor. Bu güvenle daha iyi futbol oynayacağımızı ve taraftarımızı da yanımıza çekeceğimizi düşünüyorum.

▼**Trabzonspor'un çok görkemli bir geçmişi var. Bu geçmiş de üzerinizde bir baskı unsuru oluyor mu? Herhalde her sezon başında bu tip konuları konuşuyorsunuzdur.**

▲Baktığınız zaman Trabzonspor'un her sezon başındaki parolası şampi-

kulüp takımlarında değil, siyasette de durum böyle. Herkes başarısızlık üzerinden prim yapmaya çalışıyor.

▼İşin dolu tarafına bakarsak, kaptanınız Fatih, Zenit takımına transfer oldu. İyi oynaması, sürekli gol atması da hepimizi gururlandırıyor. "Hüseyin'i de burada görmek isterim" diye bir açıklaması vardı. Sizin öyle bir hedefiniz var mı?

▲Tabii ki, yurtdışında oynamak benim de hedeflerim arasında. Ama şu an için Trabzonspor'la sözleşmem devam ediyor. Eğer öyle bir fırsat yakalarsam değerlendirmeyi düşünüyorum. Fatih'in hem Trabzonlu hem de arkadaşım olmasından dolayı orada gösterdiği başarıdan son derece mutluyum. Bir Türk futbolcusunun çok yüksek meblağlar ödenerek transfer olması, o oyuncunun Trabzonlu ve Trabzonsporlu olması ayrı bir gurur vesilesi. Takım açısından bakıldığında ise Fatih Tekke'nin gidişi bizim için büyük bir eksiklik. Ama o kendi açısından çok doğru bir karar verdi.

Kim iyiye o oynar

▼Mehmet Aurelio konusu birçok kişiye soruldu. Ama bu soruyu ilk kez, aynı mevkide oynadığı bir oyuncuya yöneltiyoruz. Aurelio'nun Türk vatandaşlığı olup Türk Milli Takımı'nda oynaması konusunda ne düşünüyorsunuz? ▲İlk bakışta garipseniyor, çünkü Tür-

kiye'de futbolda ilk kez böyle bir olay gerçekleşiyor. Aurelio'nun futbolculuğu tartışılmaz. Bence Türkiye'deki en iyi orta saha oyuncularından biri. Çok yetenekli, çok başarılı bir futbolcu. Fatih Hoca'nın kararına saygı duymak gerekiyor. Milli Takım'a çok büyük katkı sağlayacağına inanıyorum. Bundan önce ben oynadım, şimdi Aurelio oynuyor. Belki daha sonra yine yer değiştireceğiz ve ben oynayacağım. Belki birlikte oynayacağımız maçlar olacak. Ama önemli olan Milli Takım'a yapacağı katkıdır ve şu an için de bu katkıyı yapacak gibi görünüyor. Bana göre bu formayı giydiği sürece herkesin ona destek olması gerekiyor. Ben de Aurelio'ya destek verenlerin başında geleceğim. Zaten Trabzonspor'dan takım arkadaşım. Hem insan hem de futbolcu olarak çok değerli ve yetenekli birisi. İnşallah Milli Takım'a katkı sağlayacaktır.

▼Milli Takım'da forma tartışması olmaması gerekir. Ben de sizi bu konuda çok rahat gördüm.

▲Kesinlikle böyle bir sıkıntı yok. Asla problem edilecek bir konu değil. Sırası gelen, takıma fayda sağlayacak olan herkes bu kadroda yer bulacaktır.

▼2006 Dünya Kupası finallerini çok şanssız bir biçimde kaçırdık. O dönemde çok üzüldük ve yıprandık. Euro 2008 eleme grubumuzu

nasıl görüyorsunuz?

▲Grupta Norveç, Yunanistan, Bosna-Hersek ve Macaristan güçlü takımlar. İlk üç maçımız çok önemliydi ve birincisini kazanarak iyi bir başlangıç yaptık. Macaristan ve Moldova maçlarını da kazanarak 9 puana ulaşırsak çok büyük bir avantaj sağlayacağımıza inanıyorum. 2008 finallerine gideceğimiz konusunda içimizde hiçbir şüphe yok.

▼Milli Takım taraftarlığı diye bir olay var ama ülkemizde kulüp taraftarları bir türlü bu kimliği kazanamadı. Trabzon'da da taraftar-futbolcu arasında gerginlikler yaşanıyor. Böyle bakıldığında seyircisiz oynamanın bir avantaj olabileceğini düşünüyor musunuz?

▲Hayır böyle düşünmüyorum. Seyircisiz maç oynamak son derece keyifsiz. Bana göre tepki gösteren seyirciyle oynamak bile seyircisiz oynamaktan daha konsantre edici.

▼Oynadığınız ön libero mevkii futbolun en ağır yükünü taşıyan bir bölge. Siz burada sürekli kendisini geliştiren bir oyuncusunuz. Üç sezon önceki Hüseyin'le bugünkü arasında dağlar kadar fark var. Hâlâ ekstra çalışmalar yapıyor musunuz?

▲Tabii ki yapıyorum. Eksiklerim var ve ben her maçta kendime bir şeyler katmaya çalışıyorum. Dediğiniz gibi hem defansa hem de ofansa yardım açısından bakıldığında ön libero mevkii gerçekten çok önemli. Maalesef Türkiye'de o bölgede oynayan oyuncudan çok daha fazla şeyler bekleniyor. Zaman zaman bunun sıkıntısı yaşıyorum. Ama her sezon üzerine koyan ve gelişen bir Hüseyin var. İnşallah oynadığım her maçta futboluma bir şeyler katmaya devam ederim.

En büyük eksikim gol atamam

▼En büyük eksikliğiniz ne size göre?

▲En büyük eksikliğim gol atamam. Bir sezonda 6-7 tane gol atmam gerekiyor. Futbolun meyvesi gol olduğu için, gol attığınızda insanların size bakış açısı değişiyor. Çok iyi oynadığınız bir maçta gol atamadığınızda eleştiriliyorsunuz ama çok kötü oynadığınız bir maçta atacağınız bir gol sizi farklı bir noktaya taşıyabiliyor. İyi oynayıp bir de gol attığımda benim açımdan çok daha güzel olacak diye düşünüyorum. Ofansa yönelik kafa toplarında da biraz sıkıntım var. Bu özelliklerimi geliştirmek istiyorum.

▼Ön libero olduğunuz için sizden inanılmaz beklentiler var. Mesela gol atmak diyorsunuz. Aynı zamanda defansın arasına atılan toplarda orta sahadan gelen rakipleri kontrol etmek ve ribauntları da almak zorundasınız.

▲Bir maç kötü gittiğinde ilk suçlanan siz oluyorsunuz. "Defansa yardım etmedi ya da hücumda destek vermedi" gibi eleştiriler alıyorsunuz. Oynadığınız yer itibarıyla iki görevi bir arada

yapmak zorundasınız. Tabii defansif görevleriniz daha ağırlıklı ama insanlar sizden hücumda da aynı oranda destek vermenizi bekliyor. Sanırım bu beklentinin sıkıntılarını yaşamaya devam edeceğim. Ama aslında herkesin görevleri bellidir. Herkesin yükü eşit paylaşması lazım. Ancak bu anlayışla bir takım olabilirsiniz.

▼Kendi mevkiinizde en beğendiğiniz oyuncu kim?

▲Patrick Vieira ve Makelele'yi çok beğeniyorum. Aslında Makelele de hiç gol atmıyor ama herkes onun çok iyi bir ön libero olduğunu düşünüyor. Ayrıca Barcelonalı Xavi de beğendiğim ön liberolardan biri.

▼Trabzonspor'a baktığımız zaman, sizin ve Hasan Üçüncü'nün topu kesme yeteneğiniz üst düzeyde, ancak kullanma konusunda ikiniz de sıkıntı yaşıyorsunuz. Önünüzde de Szymkowiak oynuyor ancak o da ciddi bir düşüş yaşıyor. Aslında bu üçlü biraz daha uyum sağlasa Trabzonspor'un önü açılacak gibi görünüyor.

▲Sıkıntı sadece üçümüzde gibi görünüyor ama aslında öyle değil. Bir takım defansı ve hücumu toplu halde yapar. Ama Türkiye'de bir takım kötü gittiği zaman orta sahalara ağırlıklı olarak suçlanıyor. Sadece üçümüz değil, tüm takım olarak henüz tam anlamıyla hazır değiliz. Geçen sezondan bu yana oyuncu bazında büyük bir değişim yaşadık. Hemen hemen her maça farklı onbirlerle çıktık. Kadroya bakıldığında 20 oyuncunun ilk onbirde oynadığını görüyoruz. Bir takımın özellikle sezon başlarında bir arada oynamaya ihtiyacı var. Bir arada oynadığı zaman takımın kendine olan güveni ve adaptasyonu üst düzeye çıkacak. Biz bunun sıkıntılarını yaşadık. Üst üste iki maça aynı takımla çıkamadık. Bir arada oynadıkça ve birbirimizi tanıdıkça daha başarılı olacağımızdan eminim.

▼Öncelikle Hüseyin Çimşir kendisini nerede görüyor? Bir futbolcu olarak baştan koyduğunuz hedeflerinizi ne kadarına ulaşabildiniz?

▲Milli Takım'da oynuyorum, Trabzonspor'da kaptanım ama maalesef kulübümde henüz bir şampiyonluk yaşamadım ve bunun eksikliğini hissediyorum. Milli Takım'da da Avrupa Şampiyonası veya Dünya Kupası finallerinde oynamadım. Trabzonspor'da Şampiyonlar Ligi'nde oynamadım, UEFA Kupası'nda üst basamaklara çıkıp da mücadele edemedim. Uluslararası arenada oynamak her futbolcu için önemli. O ortamı ve o tecrübeyi yaşamak çok önemli. Kendinize bir hedef koyuyorsanız onlarla yarışmak ve onların bulunduğu ortamda oynamak zorundasınız. Maalesef bunu başaramadım. ■

Burak Gürkan

İngiliz hegemonyası

Hepimiz Avrupa'nın 5 büyük liginin İngiltere, İtalya, Almanya, İspanya ve Fransa'da olduğunu biliyoruz. Peki 6. büyük lig hangisi? Sıkı durun, 6. büyük lig, kulüplerin elde ettiği 453 milyon euroluk geliriyle İngiltere 1. Ligi. Deloitte raporu ile ortaya çıkan bu rakamın büyüklüğünü anlamak için, gelirinin İtalya 2. Ligi Serie B'den 200 milyon euro fazla olduğunu söylemek yeterli.

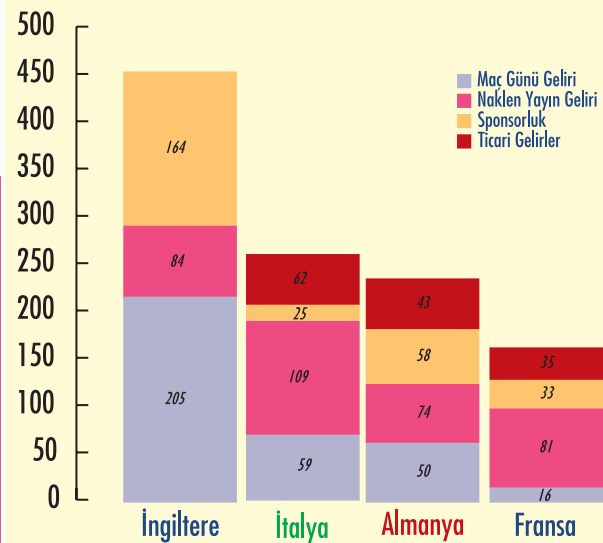
Avrupa'da 5 büyük ligin arkasından hangi lig gelmektedir? 6. büyük lig hangi ülkenin ligidir? Hepimiz 5 büyük ligin İngiltere, İtalya, Almanya, İspanya ve Fransa ligleri olduğunu biliyoruz. "6. büyük lig hangisi?" sorusunun cevabını ararken aklınızdan Portekiz, Hollanda, Belçika ligleri geçiyor olabilir. Belki daha iyimser bir tahminle "Türkcell Süper Ligi" diye de düşünebilirsiniz. Ama sıkı durun, çünkü bu gerçek sizi sarsacak. Çünkü İngiltere'de Premier Lig'den sonra gelen İngiltere Birinci Ligi (Coca-Cola the Championship), kulüplerinin elde ettiği 453 milyon euroluk gelirle Avrupa'nın en büyük altıncı ligi unvanını taşıyor. **İtalya 2.Ligi'nin 200 milyon euro önünde**

Deloitte raporuna göre İngiltere Birinci Ligi'nin elde ettiği toplam gelir, İtalyan İkinci Ligi Serie B'nin toplam gelirinden 200 milyon euro fazla. Üstelik İtalyan İkinci Ligi, yerel ligler sıralamasında İngiltere'nin arkasından geliyor. İngiltere Birinci Ligi kulüplerinin elde ettikleri toplam gelir, kulüpler bazında incelendiğinde Avrupa'nın 5 büyük ligi dışında kalan lig-

İngiltere Birinci Ligi'nin ana gelir kalemleri maç günü gelirleri ve ticari gelirler. 2004-05 sezonunda ligin ortalama seyirci sayısı 17 bin 410. Bunun en önemli sebebi, tamamen seyircilerin rahatlığı düşünülmüş modern stadyumlar.

lerin hepsinden büyük. Bu durumun tek istisnası iki Glasgow kulübünün domine ettiği İskoçya Premier Ligi. Bu kuşkusuz en üstte yer almayan bir lig organizasyonu için inanılmaz bir başarı. **Seyirci ortalaması 17 bin 500 kişi** İngiltere Birinci Ligi'nin ana gelir kalemleri maç günü gelirleri ve ticari gelirler. 2004-05 sezonunda İngiltere Birinci Ligi seyirci sayısı, ortalama 17 bin 410 kişiyle tüm ikinci liglerin üzerinde yer aldı. Bunun elbette ki en önemli sebebi, İngiltere'de tamamen seyircilerin rahatlığı düşünülmüş inşa edilmiş modern stadyumlar. Söz konusu stadyumlar, kulüplerin maç günü gelirlerinin artmasında ve Avrupa çapında diğer ülkelerin ikinci liglerinin en az üç katı gelir elde etmesinde anahtar rol oynuyor.

Seçilmiş Avrupa İkinci Ligleri'nin Gelirleri

Kaynak: Deloitte & Touche Analizi, DFL, Lega Calcio, LFP

Not: İngiltere Birinci Ligi'nde sponsorluk ve diğer ticari gelirler bir arada değerlendirilmiştir.

Coca-Cola Football League Takımları

Barnsley
Birmingham City
Burnley
Cardiff City
Colchester
Coventry City
Crystal Palace
Derby County
Hull City
Ipswich Town
Leeds United
Leicester City
Luton Town
Norwich City
Plymouth Argyle
Preston
Sheffield Wednesday
Southampton
Southend United
Sunderland
Stoke City
Queens Park Rangers
West Bromwich Albion
Wolverhampton

Yayın haklarında ise, BSkyB ile yeni yapılan naklen yayın anlaşmasının bir önceki sezona göre 50 milyon euro fazla gelir getireceği varsayılıyor. Artan naklen yayın gelirin, toplam gelir üzerinde çok büyük bir etkisinin olacağı da muhakkak. İngiltere Birinci Ligi kulüpleri arasındaki rekabet elbette ki maç günü ve ticari gelirlerini arttırmaya devam edecek. Bir gerçek var ki, İngiltere Birinci Ligi kulüplerinin sadece bir kısmı stadyumlarını tam anlamıyla doldurabiliyor ve daha sofistike pazarlama yöntemleri, segmentasyonlar ve fiyat-

lama politikası izleyebiliyor. Bu kulüpler için maç günü gelirleri kadar diğer gelirlerini de arttırmak hayati önem taşıyor. Fakat İngiltere Birinci Ligi'nin güçlenerek büyüyeceği de açıkça ortada.

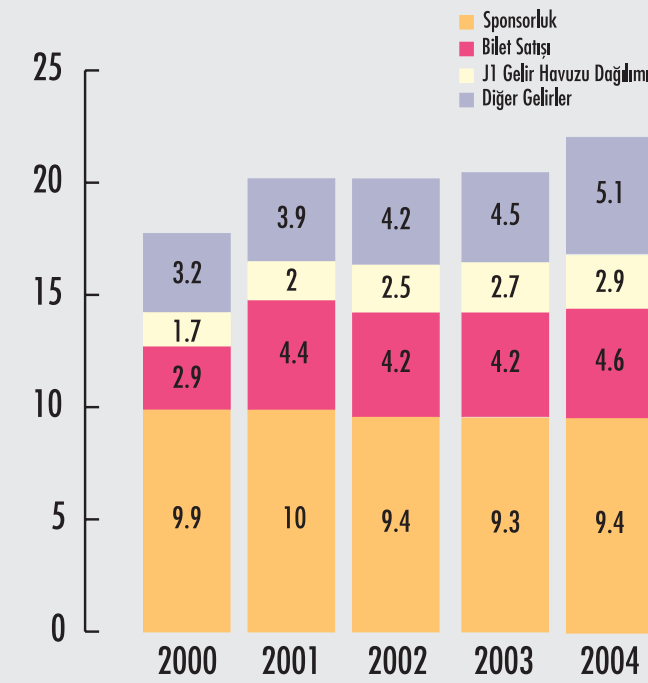
Japon Ligi hızla büyüyor

Lig organizasyonları arasında, Avrupa ligleri dışında hızla büyüyen lig Japon Ligi. Peki bu lig Avrupalı rakipleri ile mücadele edebilecek duruma geldi mi? 1993 yılında kurulan Japon Ligi (J-League) o güne kadar devam etmekte olan lig organizasyonu JSL'nin yerini aldı. Kurulan yeni lig, Japonya'nın ilk profesyonel futbol ligi oldu ve amacı da şirketlere ait takımlardan oluşan JSL'den farklı bir organizasyon kurabilmek olarak belirlendi. Lige katılım koşulları, kulüplerin yerel bağlantılara sahip olmalarını, altyapıya yatırım yapmalarını ve kaliteli antrenörlerle eğitimcileri istihdam etmelerini, iyi oyuncular oynatmalarını cesaretlendiriyor.

Ligin kurulmasındaki en önemli motivasyonlardan bir tanesi Japon futbolunun uluslararası performansını ve başarısını arttırıyor. Ligin kuruluşundan bugüne kadar Japonya, 1998 yılında ilk kez Dünya Kupası'na katılmaya hak kazandı. Güney Kore ile ortak evsahibi olduğu 2002 Dünya Kupası'nda grubundan çıkarak son 16'ya kalmayı başardı ve 2006 Dünya Kupası'na katılma hakkını elde etti. 2002 yılında Güney Kore ile ortak düzenlenen Dünya Kupası Organizasyonu'nun ülkede futbola olan ilgiyi ve futbolun popülaritesini arttırdığı muhakkak. Hızla büyümesine rağmen Japon 1. Ligi J1'in ancak Avrupa'nın ikinci ligleri ile kıyaslaması yapılabiliyor. J1'de ortalama seyirci sayısı 2000 yılında 11.000 iken, 2002'de 16.400'e

çıkı, 2005'te ise 19.000 olarak gerçekleşti. J1'de yer alan kulüplerin ortalama gelirleri 2000 yılından 2002 yılına kadar 17.7 milyon eurodan 20 milyon euroya çıktı, 2004 yılında ise bu rakam 22 milyon euro olarak gerçekleşti. J1 kulüplerinin ana gelir kaynağı sponsorluklar. 2004 yılında bir J1 kulübünün gelirlerinin yüzde 43'ünü sponsorluk gelirleri oluştururken, gişe gelirleri ancak yüzde 21 oranında etkili olabildi. Japonya'da diğer liglere göre daha merkezi bir sistem uygulanıyor, naklen yayın gelirleri ve ürün satış gelirleri merkezi olarak pazarlanıyor ve elde edilen gelir kulüplere dağıtılıyor.

J1 Ligi'nde Ortalama Kulüp Gelirleri 2000-2004

Kaynak: Deloitte Analizi

Japon 1. Lig Takımları

Albirex Niigata
Avispa Fukuoka
Cerezo Osaka
FC Tokyo
Gamba Osaka
JEF United Chiba
Jubilo Iwata
Kashima Antlers
Kawasaki Frontale
Kyoto Purple Sanga
Nagoya Grampus Eight
Oita Trinita
Omia Ardija
Sanfrecce Hiroshima
Shimizu S-Pulse
Urawa Red Diamonds
Ventforet Kofu
Yokohama F. Marinos

Avrupa ligleri dışında hızla büyüyen lig ise Japon Ligi. Ligin kuruluşundan bugüne kadar Japonya, 1998 yılında ilk kez Dünya Kupası'na katılmaya hak kazandı. Güney Kore ile ortak ev sahibi olduğu 2002 Dünya Kupası'nda grubundan çıkarak son 16'ya kalmayı başardı ve 2006 Dünya Kupası'na katılma hakkını elde etti.

Asya ligleri arasında varolan rekabet, ülke liglerinin güçlenmesini ve ilerlemesini sağlıyor, Avrupa'nın beş büyük liginin TV'den izlemek yerine bir maça gitme kültürü yaratıyor. Japonya'da son olarak J1'e 2 takım daha eklenerek takım sayısı 18'e çıktı. Bu ligin hızlı büyümesi takip edilmeye değer görünüyor. ■

Avrupa'nın dev takımları çok ciddi ekonomik kısıkaçlarla boğuşuyor

Borç futbolun kamçısı mı?

Başarıya giden yolda para çok önemli bir etken; elinizde istediğiniz kadar harcama yapacak bir bütçe yoksa, hedeflerinize ulaşma konusunda sonuç almanız da pek kolay olmuyor. Televizyon yayınları sayesinde, geçmişe oranla futbol dünyasına çok büyük paraların aktığı bir gerçek. Böyle bir tablo söz konusuysa, teorik olarak, para sorunu yaşanmaması gerekiyor. Ne var ki gelir-gider konusunda, futbolcu maaşlarına bağlı olarak giderlerin çok fazla artması, futbol ekonomisini "borçlanma" gibi son derece ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya bırakıyor.

İtalya borç içinde yüzüyor

Avrupa'nın ön- de gelen ligleri arasında, borç sorunu en ciddi biçimde İtalya Ligi'nde (Calcio) yaşanıyor. Borçlanma sürecini önemli ölçüde Bosman Kararı hızlandırdı. 1995-2002 yılları arasında yapılan hesaplara göre, çizme temsilcilerinin borcu % 696 arttı.⁽¹⁾ Düzenli bir denetime tabi olmadan para harcayan İtalyan kulüplerinin, 2005 yılı itibarıyla 2 milyar euroya yakın borcu bulunuyor. Bunlar içinde başı top-

1995-2002 yılları arasında yapılan hesaplara göre, İtalyan kulüplerinin borcu % 696 arttı. Düzenli bir denetime tabi olmadan para harcayan İtalyan kulüplerinin, 2005 yılı itibarıyla 2 milyar euroya yakın borcu bulunuyor.

İspanyol kulüplerinin borçlarının da 1.5 milyar euro civarında olduğu tahmin ediliyor. Transferlerde son derece bonkör davranan Barcelona ve Real Madrid gibi iki İspanyol devinin borç yükü 200 milyon euro civarında.

İngiliz kulüpleri, giderlerini karşılamak için kaynak bulmakta pek zorlanmıyor. Uluslararası sermayenin, ekonomik sıkıntıdaki Premier Lig takımlarıyla yakından ilgilenip, kesenin ağzını sonuna kadar açtığı görülüyor. Bunun son örneği Aston Villa ile yaşandı.

Cem Çetin

lam 472 milyon euroyla Lazio çekiyor. İkinci sırada 340 milyon euroyla Roma bulunuyor. İki Milano takımından Inter'in 281, AC Milan'ın 174 milyon euro borcu var. Siyasetle futbolun iç içe olduğu İtalya'da, bundan önceki Berlusconi Hükümeti, bazı kesimlerin, özellikle Brüksel'in yoğun eleştirilerine hedef olsa da, kanun hükmünde bir kararname (SalvoCalcio-2003) yayınlarak, futbol kulüplerinin borçlarını 10 yıla yaymasını sağlayıp, bir ölçüde İtalyan futbol-

lunun dibe vurması engellemiştir. Bu kadar borç, elbette, beraberinde ciddi sorunları da getiriyor. Bunların başında kulüplerin iflası geliyor. Napoli, Parma, Lazio, Fiorentina örnekleri ortada. Böyle bir olumsuzlukla karşılaşanlar küme düşürülüyor. Durumu idare edenler ise ellerindeki en iyi isimleri satıp, Berlusconi/Milan ve Moratti/Inter örneklerinde olduğu gibi, birilerinin kendilerine destek vermesi ümidiyle yaşam mücadelesini sürdürüyor. Ortaya çıkan bu tablo, elbette, ligin kalitesini düşürüyor. Bu da doğrudan statlara giden seyirci sayısına yansıyor. Calcio'da statların doluluk oranı, % 50'lerde dolaşıyor. Bu arada şike, rüşvet, sahte teminat mektupları gibi negatif unsurlar da, ekonomik olarak darboğazdakilere yatırım yapacakları kaçınıyor. Bir dönem Roma ku-

Televizyon yayınları sayesinde, geçmişe oranla futbol dünyasına çok büyük paralar akıyor. Böyle bir tablo söz konusuysa, teorik olarak para sorunu yaşanmaması gerekiyor. Ne var ki gelir-gider konusunda, futbolcu maaşlarına bağlı olarak giderlerin çok fazla artması, futbol ekonomisini "borçlanma" gibi son derece ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya bırakıyor. Avrupa'nın dev kulüplerinin hemen hemen tamamı, büyük borç yükleri altında geleceğe karamsarlıkla bakıyor.

lülüyle yakından ilgilenen Rus Nafta Moskova, İtalyan futbolundaki güven ortamının zayıflığı nedeniyle bu yatırımdan vazgeçti. Benzer tablo İspanya için de geçerli. İspanyol kulüplerinin borçlarının da 1.5 milyar euro civarında olduğu tahmin ediliyor. İtalya'da olduğu gibi İspanya'da da siyaset kulüplerin kurtarıcısı durumunda. Hatırlanacağı üzere 1990'lı yıllarda o zamanın hükümetleri tam iki defa kulüplerin vergi borçlarını sıfırlamıştı. Bugünkü tabloya bakıldığında, transferlerde son derece bonkör davranan Barcelona ve Real Madrid gibi iki İspanyol devinin, 200 milyon euro civarında borcu bulunuyor. Bu ikiden sonra 150 milyon euro borçla Valencia geliyor. Borç miktarı belli olmasa bile Deportivo'nun da ciddi ekonomik kriz içinde olduğu biliniyor. Yaşanan gelir-gider

dengelessnessine rağmen 2006 transfer döneminde La Liga'nın temsilcileri 380 milyon euroluk bir harcamaya yaptı. İspanyol gazetesi *El País*, bu miktarın bir önceki yıla oranla % 42'lik bir artış gösterdiğini belirtiyor. En büyük harcamayı 65 milyon euro ile Real Madrid gerçekleştirdi. Başkent takımı Van Nistelrooy ve Diarra gibi isimleri kadrosuna dahil etti.

Premier Lig'e para akıyor
Futbol kulüplerini borç batağına sürükleyen futbolcu maaşları, sadece İtalya ve İspanya'da değil hemen hemen her Avrupa ülkesinde ciddi bir sorun olarak yaşanıyor. İngiltere'de 400 futbolcu üzerinde yapılan son bir araştırma, futbolcu maaşlarının 2000 yılından bu yana

vich tarafından satın alındıktan sonra Chelsea'nin transferler için kasasından çıkan para 475 milyon euroyu buldu. Bunun bir sonucu olarak, 2003-04 sezonu için 130 milyon euro zarar ilan eden Chelsea, geride kalan sezonda da 205 milyon euro kaybetti.²⁰ Ne var ki bu borç Londralıları pek fazla endişelendirmiyor. Kulüp Müdürü Peter Kenyon "Abramovich'in projesi 2010 yılına kadar uzanıyor, dolayısıyla merak edilecek bir durum yok. Başarılı sonuçlar için bu harcamaları yapmak zorundaydık. Yapılan yatırımın karşılığı alınacaktır" diyor. Ancak Başkan'ın bu sözleri kimseye inandırıcı gelmiyor. İngiliz kulüpleri, giderlerini karşılamak için, İtalyanlar gibi, ekonomik

kaynak bulmakta pek zorlanmıyor. Uluslararası sermayenin (Abramovich, Emirates, Mandaric, El Fayet, Malcolm Glazer) ihtiyaç halinde ekonomik sıkıntıdaki Premier Lig takımlarıyla yakından ilgilenip, kesenin ağzını sonuna kadar açtığı görülüyor. Bunun son örneği Aston Villa ile yaşandı. ABD'li milyarder Randolph Lerner 93 milyon euro ödeyerek, Birmingham takımının yüzde 55'lik hissesini satın aldı. Şimdi Aston Villalılar Abramovich örneğinde olduğu gibi Lerner'den de flaş transferler bekliyor.

Borç sorunu Almanya'da da yaşanıyor

Avrupa kıtasının en dolu ikinci statlarına sahip olan Bundesliga'da çok ilginç bir tablo var: Bir tarafta sürekli kâr eden Bayern Münih, diğer tarafta eksi bakiyeden uzaklaşamayan Borussia Dortmund ve Schalke. Bu üç kulüp Bundesliga'nın en büyük üç ismi olarak öne çıkıyor. İtalya ve İspanya'daki kulüpler kadar olmasa bile borç sorunu, Alman kulüpleri için de geçerli. Reklam ve sponsorluk gelirleri bakımından Avrupa'nın en yüksek ligi olan Bundesliga'da mücadele eden 18 takım, 1977-78 sezonunu yaklaşık 7.5 milyon euroluk bir zararla kapatırken, bu oran

% 65 arttığına dikkat çekiyor. 2000 yılında üst düzey bir futbolcunun yıllık kazancı ortalama 676 bin euroyken, bu rakam 2006'da 974 bin euroya çıktı. İngiltere'deki bu araştırma, en çok kazananların forvetler, en az kazananların ise kaleciler olduğu gibi bir takım ilginç verileri de gözler önüne seriyor. Forvetlerin cebine yıllık ortalama 1.3 milyon euro girerken, kaleciler 878 bin euro ile yetiniyor.

2004-05 sezonunu 120 milyon euro zararla kapatan Premier Lig'de, kulüplerin bir bölümü kâr yaparken, Chelsea ve Fulham'ın bilançoları zarar gösterdi. Rus Abramov-

İngilizler transfere doymuyor

2006 yazında İngiliz kulüpleri oyuncu transferleri için 490 milyon euro harcadı. Bir önceki yıla oranla % 16 artan transfer harcamalarında, Chelsea son iki yıldır olduğu gibi yine başı çekiyor. Maviler'in cömert sahibi Abramovich, bu defa 45 milyon euro ödeyip, Milan'ın Ukraynalı yıldızı Shevchenko'yu Premier Lig'e taşıdı. 2006 yazının en pahalı ikinci transferine M. United imzasını attı. Kırmızı Şeytanlar 28 milyon euro karşılığında Tottenham'dan Michael Carrick'i renklerine bağladı. Bu transfer döneminde Liverpool da son derece aktifti. G. Saray'ın Şampiyonlar Ligi'ndeki rakibi, Hollandalı Dirk Kuyt da dahil beş oyuncunun transferi için 36 milyon euro harcadı.

2002-03 sonunda 550 milyon euroya fırladı. Bu konuda bir araştırma yapan Ernst&Young, Bundesliga'da takımların % 80'inin borç tehlikesiyle karşı karşıya kaldığını gösteriyor. Ne var ki borçlar, her kulüp için aynı oranlarda değil. 550 milyon euroluk borcun 231 milyonu B. Dortmund ve Schalke'ye ait

Bundesliga'nın mali dengesini altüst eden bu iki takımın bütçelerinin eksi bakiye vermesi, futbolculara yaptıkları aşırı ödemedenden kaynaklanıyor. Bu konuyla ilgili Frick ve Prinz adlı iki Alman akademisyen, 2000'lerin başında B. Dortmund'un futbolculara lig ortalamasının 2 kat üzerinde maaş ödediğinin altını çiziyor. Sarı-siyahlılar; Koller, Evanilson, Frings, Oliseh, Rosicky gibi isimlerle kadrolarını güçlendirirken 100 milyon euroya yakın para harcadı. Schalke ise 1997-98 ile 2004-05 sezonları arasında 20'ye yakın futbolcu alırken

çok önemli. Örnekte B. Dortmund. Bu takımın hesaplarını, ekonomik olarak son derece verimli bir kupa olan Şampiyonlar Ligi'ne (ŞL) kalamaması bozdu. 2003-04 sezonunda eleme turunda B. Dortmund, Belçika'nın Club Brugge takımına elenip, ŞL hakkını yitirince ciddi anlamda ekonomik zarara uğradı. Almanya'daki takımları baz alıp, bir karşılaştırma yapmak gerekirse, 1994-95 ile 2003-04 sezonları arasında 8 defa ŞL'ye katılan B. Münih, bu süreçte 200 milyon euroluk bir gelir sağlarken bu oran B. Dortmund'da 100 milyon euro, Schalke'de ise 60 milyon euro civarında kaldı. Görüldüğü üzere ŞL'ye katılıp, başarılı sonuçlar almak, kaynak arayışındaki kulüpler için büyük önem taşıyor.

Uluslararası arenada Bundesliga'nın en başarılı temsilcisi ve yıllık 180 milyon euro geliri olan B. Münih'in, Dortmund ve Schalke'nin aksine, bütçesi eksi bakiye

vermiyor. Kulübün Sportif Direktörü Uli Hoeness, *L'Equipe Magazine* de borç tehlikesi karşısında aldıkları önlemleri, "Kadro-muzu 22 oyuncuyla sınırlandırıp, oyuncu maaşlarında da % 20 bir indirim gittik" diye anlatıyor. Doğru yönetim politikası sayesinde borç sorunuyla karşılaşmayan B. Münih,

Dortmund

2 ila 8 milyon euro arasında değişen bedeller ödedi. Kulüplerin borçlanmalarının birçok nedeni bulunuyor. Bunların başında kötü yönetim ilk sıradadır. Sportif performans da

gelirleri bakımından da Dortmund ve Schalke'ye oranla daha iyi bir durumda. Birkaç yıldır formasına Deutsche Telekom'un reklamını alan B. Münih, 2008'de bitecek bu sponsorluktan her yıl 20 milyon euroyu kasasına koyuyor. Son iki yılın Bundesliga şampiyonunun yan ürün geliri ise 40 milyon euroya ulaştı. Bu konuda Dortmund'un 25, Schalke'nin ise 7 milyon euroluk geliri var.

Bundesliga'da yayın gelirleri artıyor

Bundesliga'nın yayın haklarını elinde bulunduran Kirch'in 2002'deki iflasından sonra ciddi gelir kaybına uğrayan Alman kulüpleri, yeni yapılan 430 milyon euroluk yayın anlaşmasıyla artık rahat nefes alacak. 2005'e göre % 42'lik bir artış söz konusu. Yeni yayın anlaşması 2006 transfer döneminde kulüplere 95 milyon euro harlattı. Bu rakam 2004-05 sezonunda 65 milyon euroydü. En yüksek harcamayı, 20 milyon euro harcayarak Daniel van Buyten ve Lukas Podolski'yi alan B. Münih yaptı. Geçen yılın Bundesliga Şampiyonu'nu Werder Bremen ve Hamburg izledi.

Fransa kendini borçtan korudu

Borç batağından kendini korumasını bilen en önemli lig olarak Fransa ön plana çıkıyor. Fransız kulüpleri 2005-06 sezonunu 19 milyon euro kârla kapattı. Fransa'da yaşanan bu olumlu gelişmenin altında, takım gelirlerinin 730 milyon eurodan 845 milyon euroya çıkması yatıyor. Bu gelir artışının en önemli nedeni ise televizyon yayınlarından gelen para. Yürürlükteki yayın anlaşması sayesinde Fransa 1. Futbol Ligi'ne bir sezonda 600 milyon euro para giriyor. Fransızların borç sorunu yaşamamasının bir diğer önemli nedeni de, son derece sıkı denetimler. Avrupa'nın hiçbir ülkesinde eşine rastlanamayacak bir denetim mekanizmasıyla (DNCG), Fransız kulüplerinin bütçeleri en ince ayrıntısına kadar inceleniyor ve İtalya, İspanya, İngiltere örneklerinde olduğu gibi yüksek borçlanmaya asla izin verilmiyor. Futbolcu maaşlarına endeksli olarak kulüplerin artan giderlerine duyarsız kalmayan UEFA da bu konuda kulüplerin çok dikkatli davranmasını ve aşırı borçlanmadan kaçınmasını istiyor. Maaş giderlerinin sınırlandırılması için UEFA'nın, NBA'deki "Salary Cap" uygulamasının bir benzerini hayata geçirmeyi çok arzuladığı bili-

Olympique Lyon

niyor. Eğer böyle bir uygulama başlatılırsa, o zaman kulüpler cirolarının ancak belli yüzdelerini oyuncu maaşları için harcayabilecek. Bu da şu anlama geliyor, dünya futbolunun yıldızları 5-6 takımda yoğunlaşmaya-

cak ve son dönemde daralan rekabetin boyutları genişleyecek. Gerçekleşmesi zor bir ihtimal ama futbolun sağlığı açısından da gerekli gibi gözüküyor. ■ (1) Marrese, Emilio; "L'Italie illustre

jusqu'a l'extreme la grave crise du football europeen", *Le Monde*, 22.05.2004 (2) Moscovici, Nicolas, "Chelsea creuse son trou", *www.sports.fr*, 27.01.2006

Avrupa'daki transfer çılgınlıkları

Tüm zamanların en pahalı transferleri

Futbolcu	(Milyon / Euro)		
	Fiyat	Yıl	Gittiği Takım
Zidane	75	2001	R. Madrid
Figo	63	2000	R. Madrid
Crespo	56	2000	Lazio
Buffon	53	2001	Juventus
Mendieta	48	2001	Lazio
Rio Ferdinand	47	2002	M. United
Veron	46	2002	M. United
Ronaldo	45	2002	R. Madrid
Shevchenko	45	2006	Chelsea
Rui Costa	43	2001	Milan
Vieri	42	1999	Inter

Zidane

Real Madrid, Premier Lig takımlarından Arsenal'de top koşturan Fransız Nicholas Anelka'yı transfer ederken tam 30 milyon euro ödüyordu. O dönemde bu transfer tüm zamanların ikinci pahalı transferiydi. İlk sırada ise Lazio'dan Christian Vieri bulunuyordu.

Buffon

2006'nın En Pahalı Transferleri

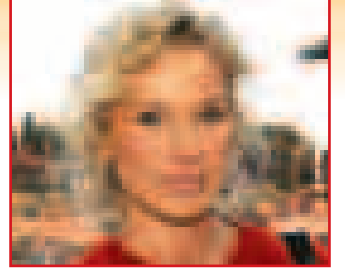
(Milyon / Euro)		
Oyuncu	Fiyat	Takım
Shevchenko	45	Chelsea
Carrick	27	M. United
Diarra	26	R. Madrid
Ibrahimovic	25	Inter
Joaquin	24	Valencia
Mikel	23	Chelsea
Cannavaro	20	R. Madrid
Emerson	20	R. Madrid
Thuram	19	Barcelona
Zambrotta	19	Barcelona

Inter; Lazio'nun yıldızını 42 milyon euro karşılığında renklerine bağlamıştı. Transferde astronomik bedeller dönemini Real Madrid hızlandırdı. İspanyollar önce Figo, sonra da Zidane için çok büyük bedeller ödedi. En pahalı transfer sıralamasında Zidane 75 milyon euro ile hâlâ ilk sıradaki yerini korurken, ikinci sırada da 63 milyon euro ile Portekizli Figo bulunuyor. 2000'li yılların başında ses getiren pahalı transferlere imzasını atan bir başka ünlü kulüp de Juventus'tu. Torinolular 2001-02 sezonunda Parma'dan Fransız Thuram'ı alırken 40.4 milyon euro, kaleci Buffon için de 53 milyon euro ödedi. ■

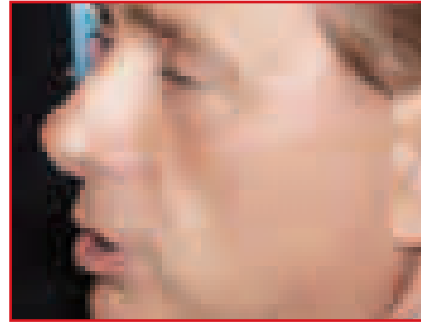
Figo

İtalya yeniden 'Havuz'a giriyor

Bakan Giovanna Melandri

Silvio Berlusconi

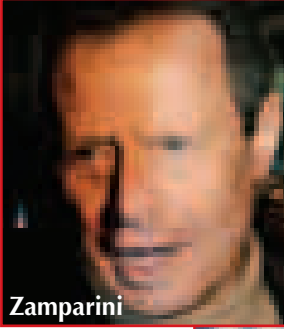

Romano Prodi

Son derece çalkantılı bir dönem geçiren İtalya 1. Futbol Ligi (Calcio), 1999 yılında terk ettiği 'Havuz Sistemi'ne geri dönüyor. Calcio'nun Milan, Inter, Juventus gibi önde gelen kulüplerini üzen ancak diğerlerini fazlasıyla mutlu eden gelişmeyi İtalyan Bakanlar Kurulu onayladı. Konuyla ilgili bir açıklama yapan Gençlik ve Spor Bakanı Giovanna Melandri, "Kulüplerin yayın haklarını tek başlarına pazarlamasının getirdiği olumsuzluklar üzerine böyle bir karar aldık" dedi.

Uçurumu havuz engelliyor

Aslında Bayan Melandri hiç de hak-sız sayılmaz. 'Havuz Sistemi'ni bıraktıktan sonra Calcio'da, özellikle ekonomik anlamda, son derece ciddi sorunlar yaşandı. Juventus, Milan ve Inter gibi taraftar kitlesi son derece büyük olan kulüpler, televizyon kanallarıyla çok cazip yayın anlaşmaları yapıp, astronomik bedeller kazanırken, diğer kulüpler düşük ücretler karşılığında yayın haklarını pazarlayabiliyorlardı. Bu durumun ligdeki rekabet ortamını bozduğu ve pek çok ciddi sorunu da beraberinde getirdiği bir gerçektir. Televizyon gelirlerinden çok fazla faydalanamayan kulüpler, mevcut durumdan hiç de memnun değildi. Hatta bir keresinde ligler, yayın anlaşması yapamayanların boykotu nedeniyle iki hafta geç başlamıştı. Bu konuyla ilgili son büyük kriz, 2006'nın ilk aylarında yaşandı. Avustralyalı ünlü medya patronu Rupert Murdoch, kendi televizyon kanalı Sky (dijital platform) için Juventus'un maçlarını satın almaya hazırlanırken, İtalyan Başbakanı Silvio Berlusconi'nin Fininvest'ine bağlı Mediaset, üç sezon için 218 milyon euroluk astronomik bir teklifle devreye girip, Torinolularla anlaşınca İtalya'da yer yerinden oynadı. Pek çok kulüp yöneticisi, "İtalyan futbolunun ölüm fermanı", "Küçük takımları geleceği ne olacak?" gibi söylemlerle memnuniyetsizliklerini dışa vurdu. O dönemde Palermo Başkanı Zamparini, endişe-

Zamparini

sini "Her şeyi tek başına yapmayı alışkanlık haline getiren Juventus, bundan böyle maçlarını tek başına ya da genç takımına karşı oynar herhalde" cümlesiyle dile getiriyordu. Aynı zamanda İtalya'da Profesyonel Kulüpler Birliği'nin Başkan Yardımcısı olan Zamparini, daha da ileri giderek, "Bundan böyle ya büyüklerle oynamayız ya da onlarla oynayacağımız maçlarda sahaya genç takımlarımızı çıkartıp, lige olan ilgiyi azaltırız" şeklinde konuşuyordu. Zamparini gibi Sampdoria Başkanı Riccardo Garrone'nin de sert açıklamaları vardı: "Eğer televizyon yayınları konusunda yeni bir düzenlemeye gidilmezse, ligi boykot edebiliriz."

Türkiye'de her dönem tartışma konusu olan Havuz Sistemi, 1999 yılında uygulamadan kaldırıldığı İtalya'da da geri dönüyor. Küçük kulüplerin feryatlarına rağmen bozulan havuz sisteminin yeniden kurulması için gereken kanun, Prodi Hükümeti tarafından 1 Temmuz 2007 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere çıkarıldı. Yeni yasaya göre, havuz sisteminden gelecek paranın yüzde 50'si kulüplere eşit dağıtıldıktan sonra, yüzde 25'i elde edilen derecelere, diğer yüzde 25'i de Medya Primi adı altında kulüplerin izlenilirlik oranlarına göre verilecek.

Cem Çetin

Ne var ki küçüklerin bu feryadı bir işe yaramadı.

Prodi'nin rolü büyük

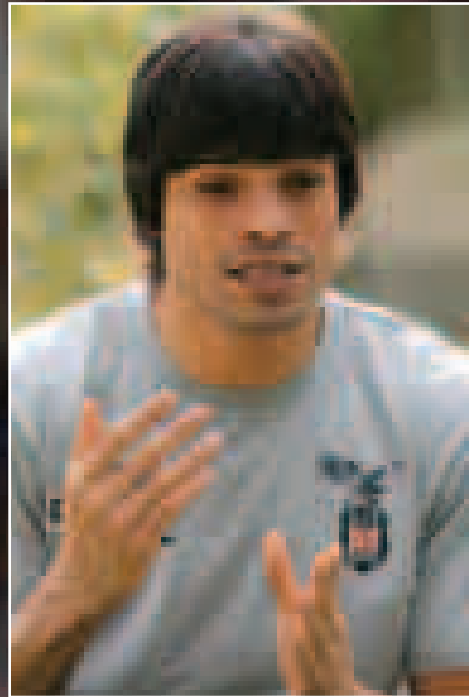
Ancak İtalya'da Nisan ayında yapılan genel seçimleri Romano Prodi'nin kazanması, İtalyan futbolunda radikal değişimleri de beraberinde getirdi. Mayıs ayında patlak veren Moggi Skandalı'ndan sonra⁽¹⁾

Juventus'un son iki lig şampiyonluğunun elinden alınması ve ikinci Lig'e düşürülmesi, Milan'ın lige -8 puanla başlaması, Milan İkinci Başkanı Adriano Galliani'nin Lig Başkanlığı görevinden istifa etmesi⁽²⁾ önemli gelişmelerdi. Bu noktada ister istemez insanın aklına, "Prodi Hükümeti iktidarı ele geçirmeseydi

ve Berlusconi İtalya'yı yönetmeye devam etseydi, Moggi Skandalı ortaya çıkartılır mıydı?" sorusu takılıyor. Mevcut ilişkiler dikkate alındığında, bu soru da cevabını buluyor. İtalyanların hayatında futbolun önemini çok iyi bilen Prodi Hükümeti'nin bu alanda attığı cesur adımlar gerçekten dikkat çekici. Yeni Hükümetin, 1999 yılında kaldırılan Havuz Sistemi'ni 1 Temmuz 2007'den geçerli olmak üzere yeniden devreye sokması, Moggi Skandalı'nın ortaya çıkartılması kadar önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Bir üst paragrafta okuduğunuz üzere, son birkaç yıldır, başta Palermo ve Torino'nun Başkanları olmak üzere pek çok orta ve ufak ölçekli kulüp Havuz Sistemi'ne geri dönüş konusunda son derece ısrarcı davranıyordu. Ancak Berlusconi Hükümeti, büyüklerin çıkarlarını dikkate alıp, bu isteklere pek aldırmıyordu. Prodi Hükümeti'nin hazırladığı yeni yasaya göre, Havuz Sistemi'nden gelecek paranın yüzde 50'si kulüplere eşit dağıtıldıktan sonra, yüzde 25'i kulüplerin aldığı derecelere, diğer yüzde 25'i de Medya Primi adı altında kulüplerin izlenilirlik oranlarına göre verilecek. Bakalım dibe vuran Calcio'yu, Havuz Sistemi kısa sürede ayağa kaldıracak mı? ■

(1) Mayıs ayında patlak veren Moggi Skandalı'ndan sonra Franco Carraro, İtalyan Futbol Federasyon Başkanlığı görevinden istifa etti.
(2) İstifa eden Galliani'nin yerine Lig Kurulu Başkanlığı'na daha önce bu görevde bulunmuş, daha sonra da Federasyon Başkanlığı yapmış olan Antonio Matarazzi getirildi.

Büyük oyuncu büyük yük taşır

Dardanelspor'dan Beşiktaş'a geldiğinde henüz 21 yaşındaydı. Pişsin diye gönderildiği Gaziantepspor'da öyle bir çıkış yaptı ki, İstanbul'a dönüşü muhteşem oldu. Şimdi hem Beşiktaş'ın hem de Milli Takım'ın savunmadaki temel direği. Büyük takımda oynamanın büyük sorumluluklar getirdiğini söylüyor, "Medyadan eleştiriler, taraftarınızdan tepkiler alacaksınız. Ama büyük futbolcuysanız ya da büyük futbolcu olma adayıysanız, bütün bu sorumluluğu üstlenmek, o yükü kaldırmak ve tüm olumsuzluklara göğüs germek zorundasınız. Ancak o kapasitedeyseniz burada devam edebilirsiniz ya da daha iyi yerlere gelebilirsiniz" diyor.

Mazlum Uluç

▼Dardanelspor'dan geldiğin ilk sezonda Beşiktaş'ta yer bulamadın ve Gaziantepspor'a kiralandın. Geri döndükten sonra ise hem Beşiktaş'ın hem de Milli Takım'ın banko oyuncusu oldun. O günden bugüne neler değişti de Gökhan Zan bu noktaya geldi?

▲Dardanelspor'dan Beşiktaş'a dört sezon önce geldiğimde takımın başında Lucescu vardı. Bir sezon Beşiktaş'ta kaldıktan sonra Gaziantepspor'a kiralandım. Bunun benim açımdan da iyi olacağını düşünmüştüm ve yönetici ağabeylerimiz de aynı görüşteydi. Gaziantepspor'a gittikten sonra da hep "Beşiktaş'ta yarım kalan bir işim var" diye düşündüm. Orada oynadığım dönemde çok iyi bir performans göstermem gerekiyordu. Gaziantepspor'da hem maç deneyimimi, hem profesyonelliğimi geliştirdim. Beşiktaş'a kafası çok daha rahat, futbola bakış açısı olumlu yönde değişmiş ve tecrübeli bir Gökhan olarak döndüm. Öyle olunca Beşiktaş'ta forma şansı da buldum ve devamı geldi. Ancak bu bir futbolcu için yeterli değil. Önemli olan bu başarıyı uzun dönemde sürdürebilmek. Ben de daha fazla çalışmam ve hedeflerimi büyük tutmam gerektiğini inanıyorum.

▼Beşiktaş'a geldiğin ilk sezonda kiralanmana yol açan eksiklerin neydi? Lucescu sende neleri eksik görmüştü?

▲Belki eksik diye değerdendirmek lazım. Oynadığım mevkide Ronaldo, Zago, Emre ve Ahmet Yıldırım gibi oyuncular vardı. 100. yılın başarılı olmuş kadrosunun oyuncularındılar ve şampiyonluktaki en büyük pay da onlara aitti. Lucescu'nun onlara karşı saygısı vardı. Bense 2. Lig'den yeni gelmiş 21 yaşında bir futbolcuymdum. Psikolojimi bozmamam gerektiğini ve onlardan öğrenece-

ğim çok şey olduğunu düşündüm. Kendimi hiç kaybetmedim, devamlı çalıştım. Kiralık gittikten sonra da geri dönmeyi başardım.

Önce Beşiktaş, sonra Avrupa

▼Şimdi Arsenal'in de talip olduğu bir oyuncu olduğuna biliyoruz. Menajerin böyle bir açıklama yaptı. İngilizler

kazanmış bir futbolcuym. Ancak böyle bir teklif gelirse de gurur duymamak mümkün değil. Bu onuru hem kendim yaşamak hem de Beşiktaş'a yaşatmak büyük bir mutluluk olur. İleride böyle bir hedefim var ve inşallah gerçekleşir. Mutlaka bir Avrupa kulübünde oynamak istiyorum ama bu sıradan değil, büyük bir kulüp olmalı.

Avrupa'dan teklif gelirse gurur duymamak mümkün değil. İleride böyle bir hedefim var ve inşallah gerçekleşir. Mutlaka bir Avrupa kulübünde oynamak istiyorum ama bu sıradan değil, büyük bir kulüp olmalı.

Futbolcunun bazı şeyleri koklaması ve hissetmesi, sürekli oyunun içinde kalması gerekiyor. Attığım goller sırasında durmam gereken yerleri hissettim ve doğru tercihler yaptım. Hedefim takımına 7-8 golle ofansif anlamda da katkı yapabilmek.

Trabzonspor maçının sezon başında yaşanması bizim açıımızdan iyi bir ders oldu. Tigana'nın bizden her zaman istediği şey saha içinde disiplinli olmamız. Ancak biz o maçta bu disipline ayak uyduramadık. Önümüzdeki maçlarda bu derse daha iyi çalışacağız.

seni izledi mi?

▲İzlenip izlenmediğimi bilmiyorum ama sadece şunu söyleyebilirim; her zaman kendi işime konsantre olurum. Ne menajerim ne de bir başkası bana gelip de "Şu takım seni izliyor" der. Çünkü transfer konuları ortaya çıkınca futbolcunun motivasyonunun bozulacağını bilirler. Ama menajerim bu tip görüşmeleri yapabilir ve beni izlettirebilir. Sonuçta ben Beşiktaş'ın sözleşmeli futbolcusuyum ve takımımın geleceğini düşünürüm. Bu forma altında Gökhan Zan oldum ve Beşiktaş'ın terbiyesini

Bunun için de devamlı oynamam, Milli Takım'da yer almam, kulübümle uluslararası maçlarda kendimi göstermem gerekiyor. Bu istikrarı sağlamak için çok çalışıyorum.

▼Bugünkü Gökhan Zan'ı objektif bir gözle değerlendirdiğinde ne gibi eksiklerin olduğunu düşünüyorsun?

▲Futbolcu her zaman gelişmeye ve öğrenmeye açık olmalı. Ben kendimi her zaman iyi yönde geliştirmek istiyorum. Sadece futbolcu olarak değil, saha dışında da kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Futbolcu niteliklerine gelince, bunu benim

söylemem belki doğru olmaz ama hava toplanında iyiyim, fiziğime göre çabuk bir oyuncuyum, topu oyuna sokabilme özelliğim var. Eğer maça iyi konsantre olursanız bunların tümünü yapabilirsiniz. Ancak zamanla geliştireceğiniz şeyler de var elbette. Bir defans oyuncusunun sezgilerini güçlendirmesi, pozisyon alırken en az hatayı yapması çok fazla maç oynayarak elde edilecek şeyler.

Trabzonspor maçı iyi bir ders oldu

▼Beşiktaş, şampiyon bir takımın sezon boyunca alacağı yenilgiye daha şimdiden uğramış ve ciddi savunma zaafı yaşayan bir takım görüntüsü veriyor. Özellikle Trabzonspor karşılaşmasında saymakta zorlandığımız kadar çok pozisyon verdiniz. Bunun sebebi ne?

▲Trabzonspor maçının sezon başında yaşanması bizim açımızdan iyi bir ders oldu. 1-0 öndeydik. Maçın 1-1'e gelmesi, ardından 2-1 yenik duruma düşmemiz ve çok bir gol daha yiyerek 3-1 geride kalmamız bizi oyun disiplininin kopardı. Bunu yapmamamız gerekiyordu. Her zaman hocamızın söylediklerine sadık kalmalıydık. Tigana'nın bizden sürekli istediği şey saha içinde disiplinli olmamız. Ancak biz Trabzonspor maçında bu disipline uyamadık. Böyle bir deneyimi erken yaşamamızın iyi olduğunu düşünüyorum ve önümüzdeki maçlarda bu derse daha iyi çalışıp başarılı olacağımıza inanıyorum.

▼Bu kadar çok pozisyon vermenizi o maçtaki konsantrasyon kaybına bağlıyorsunuz. Ama şu da var. Günümüzde bütün takımlar çift ön libero ile oynuyor ve öncelikle defans güvenliklerini sağlıyor. Sizde ise tek ön libero tercihi var. Bir savunma oyuncusu olarak hangi sistemin sizi rahatlatacağını düşünüyorsunuz?

▲Bu taktik bir tercih ve bu konudaki kararı hocamız verir. Onun kararlarına saygı duymamız gerekir. Sonuçta hocamız bu sistemle oynatıyor ve ona saygı duyup sadık kalmak zorundayız.

▼Geçtiğimiz sezon Beşiktaş'ta gol atamamıştın. Bu sezon ise golcü kimliğiyle ön plana çıktın. Bu değişimi neye bağlıyorsun?

▲Futbolcunun bazı şeyleri koklaması ve hissetmesi, sürekli oyunun içinde kalması gerekiyor. Eğer bunları yapabilirseniz bazı şeyler kendiliğinden geliyor. Ben de attığım gol-ler sırasında durmam gereken yerleri hissettim ve doğru tercihler yaptım. Bu sezonki hedefim takımımıza 7-8 golle ofansif anlamda da katkı yapabilmek.

▼Daha önce Dardanelspor ve Gaziantepspor formlarını giymiş bir

futbolcu olarak büyük takım oyuncusu olmanın farkları neler?

▲Arada dağlar kadar fark var. 2. Lig kulüplerinin belli ölçülerde maddi imkânları var. Anadolu takımlarında da durum böyle. O kısıtlı bütçeleriyle idare etmeye çalışıyor. Büyük takımlarda ise profesyonellik çok üst düzeyde. Hiçbir şeyiniz eksik değil. A'dan Z'ye her şey dört dörtlük.

Konsantrasyonunuz, motivasyonunuz, psikoloğunuz, doktorunuz, masörünüz, malzemeciniz, teknik ekibiniz, taraftarınız, camianız, her şeyiniz çok farklı. Burada her şey çok daha büyük ve kaliteli. 2. Lig'de veya Anadolu kulüplerinde sizin kişisel olarak daha profesyonel düşünmeniz gerekiyor. Her zaman o işin içinde olduğunuzu ve hedeflerinizi daha yüksek tutmanız gerektiğini düşünmelisiniz. Eğer belli bir noktaya gelemesiniz yok olup gidersiniz. Bu nedenle o kulüplerde oynayan oyuncuların daha profesyonelce davranması gerekiyor.

▼Ancak çok profesyonelce yaşayıp sıçrama yaparak Anadolu'dan İstanbul'a gelen birçok oyuncu da kısa

nız. Sinemaya gidersiniz, arkadaşlarınızla eğlenirsiniz, çünkü zaman zaman futbolun içinden uzaklaşmanız lazım. Ama uzaklaştığınız zaman yine de belli bir sınır koymalı ve mesleğinize asla zarar vermemelisiniz.

▼Yakın zamanda evlendin. Bunun da profesyonelce yaşamana katkısı vardır sanırım.

▲Bekârken de daha önce annem ve kardeşlerimle birlikte yaşıyordum. Babam vefat ettiği için onları yanıma almıştım. Evlendim, şimdi de eşimle birlikteyim. Evlilik de beni olumlu etkiledi. Benim yaşam tarzım bu. Biraz daha aileye dönük yaşıyorum.

▼Büyük takımlarda biraz önce sözünü ettiğin geniş imkânlar var ama bir de artan beklentilerin oluşturduğu ciddi bir baskı söz konusu. Bu baskıyı nasıl yeniyorsun?

▲Sorumluluk tabii ki büyük. Medyanın gözünün önündesiniz, eleştiriler alacaksınız, taraftarınız büyük, her an tepkiyle karşılaşabilirsiniz. Ama bütün bunların bilinciyle hareket etmelisiniz. Eğer büyük futbol-

masını isterim. Dünyanın en iyi futbolcuları bile eleştiriliyor ve ben de spor yazarlarının mesleğine saygı duyuyorum. Yine de genelde okumamayı tercih ediyorum. Çünkü okuduğunuz şeyler moralinizi bozabiliyor.

Protestolara göğüs gerebilmeliyiz

▼Beşiktaş'ta zaman zaman taraftarla futbolcular arasında olumsuz elektrikler oluyor. Youla, Adem Dursun gibi oyuncular taraftarla olan sürtüşmelerinin ardından takımdan ayrıldı. Tümer de Beşiktaş'tan ayrılışında taraftarın büyük rolü olduğunu söyledi. Taraftar cephesinden bakıldığında ise onlar "Biz sahadaki futbolcunun kalitesine değil, Beşiktaş için tekmeye kafa sokup sokmadığına bakarız" diyor. Sen bu konuda ne söyleyeceksin?

▲Bir kere taraftarla futbolcu arasında problem yok. Giden oyuncuların kendi tercihleridir. Taraftar tepki gösterebilir. Ama sen profesyonelsin ve işine bakmalısın. Tüm eleştirilere ve protestolara hazır olmalısın. Üstelik bu eleştirileri olumluya çevir-

İyi futbolcu olmak için sadece saha içindeki profesyonellik yetmiyor. Gece hayatınıza dikkat etmelisiniz. Uyku düzeni çok önemli. Yemek saatlerine özen göstermeniz gerekiyor. Sosyal aktivitelere sınır koymalı ve mesleğinize asla zarar vermemelisiniz.

Delgado müthiş bir insan ve futbolculuğu da tartışılmaz. Henüz çok genç ve iki sezon sonra Avrupa'nın büyük kulüplerine gidebilir. Ricardinho'yu da çok beğeniyorum. Zaten kendisini Brezilya Milli Takımı gibi çok üst noktada kanıtlamış bir futbolcu.

sürede kaybolup gidebiliyor.

▲Evet bunun örnekleri var. Çünkü sadece saha içindeki profesyonellik yetmiyor. Saha dışında da profesyonel olmalısınız.

▼Sen bu farkı nasıl görüyorsun? Kendi adına saha içi ve saha dışı profesyonelliği nasıl değerlendiriyorsun?

▲Saha içinde çok çalışmayı seven bir insanım. Çünkü çalışmadan o formayı almam mümkün olmadığını biliyorum. Saha dışında da profesyonelce yaşamalısınız. Gece hayatınıza dikkat etmelisiniz. Uyku düzeni çok önemli. Yemek saatlerine özen göstermeniz gerekiyor. Sosyal aktivitelere tabii ki katılmalısı-

cuysanız ya da büyük futbolcu olma adayısınız, bütün bu sorumluluğu üstlenmek ve o

yükü kaldırmak zorundasınız. Eğer o kapasitedeyseniz zaten burada devam edebiliyorsunuz veya daha iyi yerlere gelebiliyorsunuz. Onun için de kulübünüz için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacaksınız. Bütün beklentilere karşılık vermek zorundasınız. Bazı olumsuzluklar yaşanıyor ama siz o olumsuzluklara göğüs gerebiliyorsanız büyük takım futbolcusu olabiliyorsunuz. Bir futbolcu, pozitif veya negatif her türlü dış etkiye hazırlıklı olmak zorunda.

▼Seninle ilgili medyada yer alan eleştirileri okur musun?

▲Belli sınırlar içinde yapılan eleştirilere her zaman saygılıyım. Ancak bu eleştirilerin futbolumla sınırlı ol-

mek de bizim elimizde. Büyük takımın büyük futbolcusu olmak istiyorsan her türlü yükü kaldırmalı ve her olumsuzluğa göğüs gemelisin. Ben Beşiktaş taraftarına laf ettirmem. Türkiye'nin en büyük taraftarı Beşiktaş taraftarıdır. Bunu başka takımların taraftarı olan arkadaşlarım da söylüyor. Bu tip tepkiler normaldir. Biz de bazen hakeme veya takım arkadaşımıza tepki gösteriyoruz. Taraftar da strese girebilir. Bize her zaman destek çıktılar ve bu desteği sürdürmelerini istiyorum.

▼Dardanelspor'un Türk futboluna kazandırdığı bir oyuncusun ve bu konuda yalnız da değilsin. Dardanelspor son yıllarda Süper Lig'e çok sayıda oyuncu veren bir kulüp. Bu işin sırrı nedir?

▲Dardanelspor'un yetiştirdiği önemli futbolcuları sayabilirim. Tolga Seyhan, Selçuk İnan,

Mehmet Yılmaz, Okan Koç, Mehmet Topal, Hasan Kabze, Fevzi Elmas, Mehmet Çoğum. Şu anda aklıma gelmeyenler de var. Dardanelspor kulübü oyuncu yetiştirme anlayışına kilitlendi. Oyuncuyu genç yaşta altyapınıza alıyorsunuz ve bazı riskleri de üstleniyorsunuz. Birçok futbolcuyu barındırıyorsunuz ve aralarından mutlaka bir tane yıldız adayı çıkabiliyor. Devamlı bir araştırma içindeler.

▼Dardanelspor'un yaptığı büyük kulüplerimizin de hiç değilse bir ölçüde yapması mümkün değil mi?

▲Büyük kulübün bunu yapması çok zor. Çünkü beklenti hep şampiyonluk yönünde ve onlar da hazır futbolcuyu oynatmak zorunda. Aslında onlar da altyapısından futbolcu yetiştiriyor. Son dönemde onlar da Türk futboluna önemli oyuncular kazandırdı. Ama beklentiler çok

farklı. Başarılı olmak için kaliteli yabancılar getirmek zorundasınız. Dardanelspor ise olaya sadece bu şekilde odaklanmış. Şampiyon olmayı değil, oyuncu yetiştirip milyon dolarlara satmayı planlıyor. Aslında çok büyük bir kapasiteleri var. Niya-zi Önen Başkan isterse Dardanelspor'u Süper Lig'e çıkartabilir. Ocak ayında bitecek 5 yıldızlı otel seviyesinde bir tesis inşa ediyorlar.

▼Birkaç kulübü bir kenara bırakırsak Türk futbolunun ciddi bir oyuncu üretim sorunu var gibi görünüyor. Bu da kulüpleri dış pazara yönelmek zorunda bırakıyor. Yabancı transferinin Türk futboluna katkı sağladığını düşünüyor musun?

▲Kulüplerimiz bu yabancı oyuncular transfer ediyorsa, katkı sağlama-ları için getiriyor. Eğer katkı sağla-mazlarsa zaten yollar ister istemez ayrılıyor. Gelen her futbolcunun ba-

şarılı olması ve uyum sürecini çabuk atlatması için de biz elimizden geleni yapıyoruz.

Yarıştan kopmadık

▼Geçtiğimiz sezon Beşiktaş şampiyonluk yarışından erken kopmuştu. Bu sezon Delgado, Ricardinho gibi "yıldız" diyebileceğimiz oyuncular transfer edildi. Ancak henüz çok erken bir dönemde normalin üzerinde yet-nilgiler aldınız. Lig yarışındaki şansınızı nasıl görüyorsunuz?

▲Kadromuz çok iyi. Sadece yeni bir kadro olduğumuz için uyum problemi tam anlamıyla çözemedik. Bireysel olarak baktığımızda çok iyi futbolcularımız var. Bu bireysel yetenekleri takım oyununa katkı sağlar hale getirdiğimiz zaman çok iyi noktalara geleceğimize inanıyorum. Çünkü artık kredimiz de tükendi. Ya-

kalayacağımız bir galibiyet serisiyle şampiyonluk yarışında var olduğumu-zu göstereceğiz.

▼Bazı yabancılar geldikleri takımdaki genç oyuncular için eğitici ve öğretici bir nitelik de taşır. Sen bu anlamda Delgado ile Ricardinho'yu nasıl buluyorsun?

▲Delgado buraya adeta bir Türk gibi geldi. O kadar rahattı. Her şeyden önce müthiş bir insan ve futbolculu-ğu da tartışılmaz. Henüz çok genç ve iki sezon sonra Avrupa'nın büyük kulüplerine gidebilir. Çünkü o kapasite-de bir futbolcu. Aynı şekilde Ricardinho'yu da çok beğeniyorum. Zaten kendisini Brezilya Milli Takımı gibi çok üst noktada kanıtlamış bir futbolcu. Bir futbolcu eğer Brezilya Milli Takımı'nda oynuyorsa kalitesi yüksek olduğu için o kadroda yer alıyordur. İkisinin de Beşiktaş'a büyük katkı

sağlayacağından eminim.

▼Yabancı transferi konusunda bir ikilem yaşıyor. Kulüpler yabancı sayısının artmasını istiyor ama Milli Takım açısından bakıldığında ortaya olumsuz bir tablo çıkıyor. Mesela Galatasaray ve Fenerbahçe'nin defans göbeği yabancılardan oluşuyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsun? Milli Takım'daki partnerin Can Arat kulüp takımında artık yedek kalıyor.

▲Lugano'ya baktığım zaman Can Arat'tan ne farkı olduğunu çok merak ediyorum. Can'ı Fenerbahçe'de gördük, çok iyi bir performans yakalamıştı. Keza Milli Takım'da da öyle. Üstelik henüz 21 yaşında ve kendini sürekli geliştiren bir futbolcu. Lugano'nun Can'dan hiçbir üstünlüğü yok. Eğer Can oynasaydı hem Fenerbahçe hem de Milli Takım o bölge için 10 yılı garanti altına alabilirdi. Ama tabii sonuçta bu kulüp yönetimlerinin vereceği bir karar.

Cannavaro'yu örnek alıyorum

▼Dünya Kupası'nda izlediğin stoperler arasında seni etkileyen, örnek aldığın oyuncular var mıydı?

▲Cannavaro'yu çok beğeniyorum. Maç kasetlerini de sık sık izliyorum. Dörtlü sistemde ipe birbirine bağlınmış gibi hareket ediyorlar ve Cannavaro hem defans bloğunu hem de önündeki oyuncuları çok iyi yönetiyor. Gerçek bir lider. Kademe anlayış, sezgisi müthiş. Çok rahat oynuyor ve topu oyuna son derece akıllı sokuyor. Kısa boyuna rağmen zamanlamasının mükemmelliğiyle sağladığı hava hakimiyeti ve hepsinin ötesinde kişiliğiyle de örnek alınabilecek bir futbolcu. Çünkü Dünya Kupası sırasında en küçük bir kötü hareketini veya hatalı davranışını görmedim.

▼Gökhan Zan futboldan arta kalan vakitlerini nasıl değerlendirir?

▲Aileme düşkün bir insanım ve futbol dışındaki zamanımın büyük bölümünü onlarla birlikte geçiriyorum. Bazen takım arkadaşarımla ailece buluşuyoruz, bazen evlerde çay partileri yapıyoruz, bazen dışarıda kahvaltuya gidiyoruz. Eşimle birlikte sinemaya gitmeyi ya da evde DVD'de film izlemeyi çok seviyorum. Nadir de olsa yemeğe çıkıyoruz.

▼Kitaplarla aran nasıl?

▲Üç ayrı kitabı aynı anda okuyorum. Tesislerde, uçak yolculuklarında ve evde üç farklı kitap okuyorum. Mesela tesislerdeyken futbola ilgili kitapları tercih ediyorum. Son olarak Craig McGill'in "Futbolun Kârhane'si" kitabını okuyorum. Sadece futbolu değil, futbolcuyu, başkanları, taraftarları, teknik direktörleri, sponsorları anlatan bir kitap. Uçakta seyahat ederken daha sürükleyici kitapları okumayı tercih ediyorum. ■

Futbola 'Rus Doları' tehdidi

MSI'nın Corinthians tercihi

Brezilya'nın en popüler ikinci futbol takımı olan Corinthians, ciddi bir borç sorunuyla karşılaşınca, 2004 yılının son aylarında yabancı sermayeye kapılarını açmak mecburiyetinde kaldı. Brezilyalıların yardımına Kia Joorabchian koştu. Ekonomik olarak son derece zor durumdaki Corinthians, taraftarlarının yabancı sermayeyi istemesine karşın, MSI'nın teklifini çaresizlik içinde kabul etti. İranlı işadamı, kulüp içinde bu birlikteliğe karşı çıkan bazı yönetici ve taraftarları, yabancı yıldız futbolcu transferi sözüyle ikna etti. Joorabchian'ın bu ifadesi Brezilyalıları fazlasıyla şaşırttı çünkü bugüne kadar futbolcu ihracatıyla tanınan Brezilya, maliyeti yüksek yıldız futbolcuları nasıl ithal edecekti?

Joorabchian'ın ilk transferi Arjantinli Carlos Tevez oldu. Arjantinli bir yıldızın Brezilya'da top koşturması normal bir durum değildi. Ayrıca Atina Olimpiyatları'nda yıldızı parlayan Tevez, Avrupa'daki pek çok kulübün peşinde koştuğu bir isimdi. Bu transfer için cebinden 21 milyon dolar gibi G.

Amerika Kitası adına son derece astronomik bir bedel harcayan Joorabchian, yolun başında verdiği sözü bir bakıma tutmuş oldu. Ancak Brezilya basını bu transferi sorgulamaya başladı. MSI'nın para kaynağı neydi? MSI neden bu kadar fazla harcama yapıyordu? Bu sorulara Joorabchian, "Ben Brezilya'nın Manchester United'ını, Real Madrid'ini kurmaya çalışıyorum" cevabını veriyordu. Bir bakıma Abramovich'in Chelsea'deki modelini, Joorabchian, Corinthians'da uyguluyordu. Carlos Tevez dışında G. Amerika'nın önde gelen isimleri için iki yılda 50 milyon doların üzerinde bir para harcayan MSI, Carlos Alberto, Marinho, Marcelo Mattos, Hugo, Sebastian Dominguez ve Gustavo Nery'ye Corinthians forması giydirmeyi başardı. Yapılan yatırımların sonucu olarak Brezilya Şampiyonu olan ve gelirlerini kat kat artıran Corinthians, bu sezon ise geçen yılki başarılı görüntüsünün oldukça uzağında. ■

İngiltere'nin sıradan kulüplerinden West Ham'ın maliyetleri 50 milyon doları bulan iki Arjantinli yıldız Carlos Tevez ve Javier Mascherano'yu transfer etmesi, ortaya bir karmaşık ilişkiler yumağı çıkardı. Bu iki futbolcunun transferinin arkasında vergi cenneti Virjin Adaları'na kayıtlı bir şirketle, o şirketin İran asıllı İngiliz Başkanı var. Ancak bu İranlının ilişkileri, Abramovich'le birlikte yayılmaya başlayan Rus sermayesine uzanıyor. Ve o sermayenin ağları sadece Batı Avrupa'yı değil, Brezilya'dan Gürcistan'a tüm dünyayı sarıyor.

Cem Çetin

Yaz transfer sezonunun bitmesine (31 Ağustos) saatler kala Premier Lig'in mütevazı takımlarından West Ham, Arjantinli iki yıldız futbolcu Carlos Tevez ve Javier Mascherano'yu renklerine bağlayınca, herkeste büyük bir merak uyandı. Nasıl olur da ekonomik gücü sınırlı bu Londra takımı, maliyeti 50 milyon doları bulan böyle iki yıldız transfer edebilirdi? Futbolu yakından takip edenleri fazlasıyla şaşırtan iki Arjantinlinin West Ham'a transferinin elbette bir perde arkası olacaktı. Konunun üzerine gidildiğinde, ortaya

son derece çarpıcı ilişkiler ve gelişmeler çıktı.

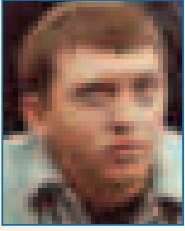
Küreselleşen futbol!

Brezilya'nın Corinthians takımından gelen Tevez ve Mascherano'nun West Ham'a transferini Media Sports Investment (MSI) adlı şirket gerçekleştirdi. Bu alışverişin sponsoru MSI olduğundan Londralıların kasasından tek bir kuruş bile çıkmadı. West Ham bu iki Arjantinli'nin sadece 1'er milyon dolarlık maaşlarını ödeyecek. Olayların iç yüzünü görebilmek için, MSI'nın üzerinde hassasiyetle durmak gerekiyor. Vergi cenneti olarak ün

yapan Virjin Adaları'na kayıtlı bu şirket, 2004 yılının Aralık ayında Brezilya'nın Corinthians takımını kontrolü altına alarak ismini futbol dünyasında duyurdu. MSI'nın başındaki kişi ise birkaç hafta öncesine kadar Kia Joorabchian'dı. İran asıllı 35 yaşındaki İngiliz işadamı Joorabchian, iki Arjantinli futbolcunun West Ham'a transferiyle birlikte MSI'deki Başkanlık görevinden istifa edip, bundan böyle sadece Tevez ve Mascherano ile ilgileneceğini açıkladı. Son 1 yıldır West Ham'ı satın almak için büyük bir çaba sar-

Rus sermayesi Arsenal'in de peşinde mi?

Rus sermayesinin çok popüler olduğu Premier Lig'de İngiliz medyası Arsenal'in de çok zengin bir Rus işadamıyla masaya oturduğunu ve anlaşma zemini aradığını yazdı. Servetinin bir bölümünü kırmızı-

beyazlılar için harcamayı düşünen bu Rus'un, ülkesinin en zengin altıncı insanı Oleg Deripaska olduğu belirtiliyor.

Ancak Arsenal'in çok ucuza gitmeyeceği de bir gerçek. Futbol kulislerinde, yeni stadyumla birlikte Arsenal'i almayı düşünenlerin, 350 milyon doları gözden çıkarması gerektiği konuşuluyor. Bu arada Arsenal Kulübü, İngiliz medyasında çıkan Rus sermayesiyle ilgili haberlerin gerçeği yansıtmadığını açıkladı. ■

fededen ancak başarılı olamayan Joorabchian'ın, MSI'nin başkanlığından ayrılması, elbette beklenmedik bir gelişmeydi. Tüm bu yaşananlar, beraberinde "Joorabchian bu kadar parayı nereden buluyor?" sorusunu getiriyor. İddialara göre, MSI'nin arkasında Rus sermayesi var. Bazıları MSI'nin Abramovich tarafından finanse edildiğini bile düşünüyor. Ancak gelişmeler MSI'nin arkasında başka bir Rus'un olduğunu ortaya çıkardı. Tevez ve Mascherano'nun West Ham'a transferi kadar dikkat çekici bir başka gelişme, Brezilya'da Sao Paulo Savcılığı'nın, MSI-Corinthians birlikteliğini sorgulamasıydı. Bu çerçevede Organize Suçlar Dairesi ve Brezilya İstihbarat Servisi'nin (Agencia Brasileira de Inteligencia) ortaklaşa yürüttükleri araştırma, MSI-Corinthians birlikteliğinin tamamen ka-

ra para aklama operasyonunun bir parçası olduğunu gözler önüne serdi. Sao Paulo Savcılığı, futbol yoluyla aklanan kara paranın ise Yeltsin döneminin en zengin Rus işadamlarının başında gelen Boris Berezovski'ye ait olduğunu iddia ediyor. Aslında Brezilyalıların bu verileri, 1990'lı yılların sonunda Joorabchian-Berezovski ilişkisini hatırlayanlar için hiç de şaşırtıcı değil. Çünkü 1999 yılında Joorabchian daha 28 yaşındayken, Berezovski'ye ait Rusya'nın *Wall Street Journal*'ı olarak bilinen *Komersant*'ın yüzde 80'ini satın almıştı. O dönemde de Joorabchian'a ekonomik destek veren şirket MSI gibi Virjin Adaları'na kayıtlıydı. Daha sonra bu İranlı 2000'li yılların başında *Komersant*'ı Berezovski'ye geri verdi.

Dikkat çekici birliktelikler

MSI-Corinthians birlikteliğinde Rus sermayesinin bulunduğunu gösteren bir başka unsur da, bir süre önce Brezilyalıların bir Gürcü kulübü olan Dinamo Tiflis ile yaptığı anlaşma. Bu iki takım arasında yapılan protokole göre, Brezilyalıları Tiflis'te bir futbol akademisi açıp, karşılıklı futbolcu alışverişlerinde bulunacak. Bu noktada insanın aklına, "Neden bir Brezilya takımı kalkıp, Avrupa futbolunda bile söz sahibi olmayan bir Gürcü takımıyla böyle bir protokol yapsın?" sorusu takılıyor. Bu soruların cevaplarını alabilmek için kişilerin isimleri ve ilişkileri büyük önem taşıyor. Corinthians-Dinamo Tiflis işbirliğinde en önemli veri, Gürcü takımının başkanının Bedri Patarkatşivili⁽²⁾ olması. Bu Gürcü Başkan, Yeltsin'in Rusya'sında Berezovski'nin sağ koluydu

ve son derece kârlı ticari ortaklıkları vardı. Halen bu ikili dostluklarını sürdürüp, dünyanın farklı noktalarında birlikte iş yapmaya devam ediyor. Hatta bir keresinde Patarkatşivili'nin bir gazeteciye "Berezovski ile birlikte bir Brezilya takımına yatırım yaptık" şeklinde sözleri de bulunuyor. Tüm bu veriler, Berezovski-Patarkatşivili-Joorabchian üçlüsünün son birkaç yıldır kader birliği yaptığını bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor. Bu süreçte bilinmesi gereken bir başka kilit isim Pini Zahavi. Bu oyuncu menajeri, Rus sermayesini İngiliz futboluyla tanıştıran isim olarak tanınıyor. Abramovich'in Chelsea'yi, Gaydamak'ın da Portsmouth'u almasında Zahavi'nin rolü çok büyük. Önceleri İsrail'de spor gazeteciliği yapan, daha sonra oyuncu menajeri olan Zahavi, Premier Lig'in en etkili ve en pahalı transferlere imzasını atan oyuncu menajeri sıfatını elinde bulunduruyor. Örnek vermek gerekirse, Rio Ferdinand'ın West Ham'dan önce Leeds'e, sonra da Manchester United'a astronomik bedeller karşılığında transferini Zahavi gerçekleştirmişti. Bu İsrailinin şimdiki hedefi ise Rus sermayesini West Ham'la bütünleştirmek.

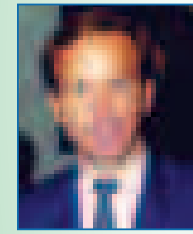
Bu süreçte göz ardı edilmemesi gereken, çok önemli bir başka ayrıntı da Berezovski-Abramovich arasındaki ilişki. Yeltsin döneminin en önemli oligarklarından olan Berezovski, geçmişte Chelsea'nin bugünkü patronuyla çok iyi ilişkiler içindeydi. Dostlukları Sibneft'in kuruluş aşamasında başlamıştı. Hatta Abramovich'in bu kadar büyük servet sahibi olmasında da Berezovski'nin payının büyük olduğu söylenir. Ancak Pu-

tin'in Devlet Başkanlığı kazanmasından sonra bu ikilinin de arası açıldı. Şimdilerde Londra'da yaşayan bu iki Rus'un, özellikle de Berezovski'nin kendisinden yaşça daha genç olan ve zamanında elinden tuttuğu Abramovich'ten nefret ettiği herkesçe biliniyor. Bu nefretin altında yatan neden ise Chelsea patronunun, Berezovski ile kanlı bıçaklı olan Putin'le arasının iyi olması. Abramovich'in elini çabuk tutup, zamanında

Chelsea'yi alması Berezovski gibi her zaman ticari alanda başarılı olma hayaliyle yaşayan birisini fazlasıyla rahatsız etmiş olabilir. Bunun için Berezovski sermayesiyle oluşturulacak güçlü bir West Ham, çok yakın bir gelecekte Abramovich'in Chelsea'sine meydan okuyacak duruma getirilebilir. Bu konuyla ilgili

Berezovski-Bush yakınlaşması

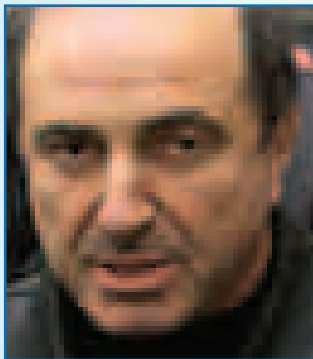
3 Eylül'de Arsenal'in yeni stadı Emirates'de oynanan Brezilya-Arjantin maçının çok özel konukları vardı. Bunlar Boris Berezovski ve ABD Başkanı George Bush'un kardeşi Neil Bush'tu. Rus oligarkın locasında

davet üzerine bir araya gelen bu ikilinin yanında, Corinthians'ın Başkan ve Başkan Yardımcısı Alberto Dualib ve Nesi Curi de

vardı. Yaşanan olaylar dikkate alındığında, son derece ilginç bir buluşma olarak değerlendirilebilir. Berezovski-Bush yakınlaşması Rus oligarkın 'Kardeş Bush'un online eğitim kurumuna destek vermesiyle başlamıştı. Berezovski-Bush ikilisi 2005 Eylül'ünde de birlikte Letonya'ya giderek, Bush'un online eğitim kurumu için Letonyalı bir işadamlarıyla görüşmüştü. ■

"Yoldaş" Berezovski'ydi "Mr" Elenin oldu

Rus hükümeti, İngiltere'den kanunlara uygunsuz servet sahibi olduğu iddiasıyla Berezovski'nin kendilerine iade edilmesini de istedi ancak olumlu sonuç almadı. Moskova'nın kendisine yönelik suçlamalarını kabul etmeyen bir dönemin Aeroflot (Rus Havayolları) patronu Berezovski, "Her zaman yasalara uygun hareket ettim ancak siyasi nedenlerden dolayı suçlanıyorum" diyor. Bu arada Rus işadamını Moskova'ya vermeyen İngiltere, birkaç ay önce Berezovski'ye "Platon Elenin" adına düzenlenmiş bir İngiliz pasaportu sundu. ■

Yeltsin döneminde Rusya'nın en önde gelen zenginlerinden biri olan Berezovski, 2000 yılının Mart ayında yapılan Başkanlık seçimlerini Putin'in kazanmasıyla ülkesinden ayrılmak zorunda kaldı. Seçim sürecinde Putin'e destek vermeyen ve sürekli eleştiren Berezovski, Rusya medyasının yüzde 50'sinin sahibiydi. Bu ünlü Rus oligarkın son derece önemli televizyon kanalları, gazeteleri vardı. Seçim sonrası Putin Hükümeti, Rusya'dan ayrılarak İngiltere'ye yerleşen Berezovski'nin şirketlerine el koydu. Ayrıca

Joorabchian, kısa bir süre önce *News of the World*'e, "Yakın bir zaman içinde West Ham, Chelsea'den daha büyük bir kulüp olabilir. Hatta Manchester United'a meydan okuyabilir" açıklamasında bulunmuştu. Bakalım Rus sermayesi sayesinde Premier Lig'de daha ne gibi beklenmedik gelişmeler yaşanacak? ■

(1) 2005 yılında Kia Joorabchian, West Ham'ı satın almak için 75 milyon sterlinlik bir teklif vermiş ancak bu teklif kulüp yönetimine kabul görmemişti. Bir karşılaştırmaya yapmak gerekirse, kısa bir süre önce ABD'li işadamı Randy Lerner, 63 milyon sterlin ödeyerek Aston Villa'yı almıştı. Başkent takımı olan West Ham'ın değerinin, 2012 Londra Olimpiyat Oyunları sayesinde çok artacağı tahmin ediliyor. Çünkü kulübün bulunduğu bölgeye Olimpiyat Parkı, yeni bir alışveriş merkezi, yeni konutlar ve 80 bin kişilik bir stat inşa edilecek. Daha sonra bu stadın West Ham tarafından kullanılması planlanıyor.

(2) Dinamo Tiflis'in Başkanı olan Bedri Patarkatşivili aynı zamanda ülkesinin Milli Olimpiyat Komitesi Başkanlığını da yürütüyor. Berezovski gibi Patarkatşivili'nin de Rusya'ya girmesi yasak.

7 kere gitti,
8 kere geldi,
hakemliğimizin
çeyrek asrına
o yön verdi

Futbolun 'Bir Bilen'i

16 yaşında başladığı futbolculuk hayatını bir dönem Galatasaray'da da oynadıktan sonra noktaladı. 1963'te hakemliğe başladı. O günden bu yana da Türk hakemliğine damgasını vurdu. 1983'te MHK Başkanı oldu, "7 kere gidip 8 kere geldi." Son yapılanmada Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu'nun başına geçti. Türk hakemliğinin patlama reçetesini TFF tarafından talimatı çıkartılan "mentörlük" sisteminde görüyor, "Senede bir-iki defa seminer yapmakla eğitim olmuyor. Hakem hemen maçtan sonra eğitilmeli. Ancak böyle olursa o hafta yaptığı hatayı bir sonraki maçta tekrarlamaz. Bunlar bir sene bekleyip de seminerde düzeltilecek işler değil" diyor.

Mazlum Uluç

▼Türk hakemliğinde bil-dim bileli Hilmi Ok ismi var. Tam olarak ne zaman başladınız hakemliğe?

▲1963'te başladım. 43 sene önce yani. Ama ondan önce de oyuncu olarak futbolun içindeydim. ▼Evet, o zaman futbolculuğunuzdan söz ederek başlayalım isterseniz. ▲1932 doğumluyum ve 1948'de, yani 16 yaşında futbola başladım. Giresun'da lise takımında oynuyordum. Sonra Aksu takımında forma giydim. Eğitimimi sürdürmek için İstanbul'a geldiğimde Defterdar takımında oynamaya başladım. 1950'de profesyonellik ilan edilince Kasımpaşa'ya geçtim. Altı ay oynadıktan sonra Galatasaray'a transfer oldum ve 1951'den 1955'e kadar orada oynadım. Sağa çıkı mevkiinde oynuyordum. Sayın Turgay Şeren takım kaptanıydı. Takım arkadaşım Fazıl bir antrenmanda kolumu kırınca 5-6 ay futboldan uzak kaldım ve Beylerbeyi'ne gittim. Orada antrenör-oyunculuk, sonra da yöneticilik yaptım.

Babacan'ın yüzünden hakem oldum

▼Hakemliğe ne zaman başladınız? ▲Şeref Stadı'nda Beylerbeyi-Anadolu maçı oynanıyordu ve ben Beylerbeyi'nin Umumi Kaptanıydım. Yerde bir karıştan fazla kar vardı. Kalecimiz Mehmet Ali topu yere vurdu, zıplamayınca da almak için eğildi, bu sırada üzerine gelen rakibine kafası değince hakem Doğan Babacan penaltı verdi. Mehmet Ali itiraz edince oyundan atıldı. Babacan, itiraz eden takım kaptanımız Nazmi Işığöllü'yü de oyundan attı. Kaptan sahadan çıkamayınca Babacan maçı tatil etti ve hükmen mağlup olduk. Bunun üzerine hakem olmaya karar verdim.

▼O maçın gözlemcisi olsaydınız Doğan Babacan'a kaç puan verirdiniz?

▲Ben olaya oldukça uzaktaydım. Eğer kaleci kasten kafa attıysa o zaman hakem haklı. Ama kardağı topu almak için eğilirken çarptıysa karar yanlış. O anda benim kural bilgim yok. Penaltıyı ver, kaleciyi at, kaptanı at, maçı tatil et derken biz hezeyena geldik, bağırarak çağırdık. O anda dedim ki, "Hakem olacağım ve böyle adaletsizlik yapmayacağım." Kursa girdim ve 1963'ün sonunda hakem oldum. 1970'te beynelmilel, 1971'de

FIFA hakemi oldum. Asya'da, Afrika'da ve Avrupa'da maçlar yönettim. En son İtalya'daki 1980 Avrupa Şampiyonası'nda Çekoslovakya-Hollanda çeyrek final maçını yönettim ve 47 yaşında hakemliği bıraktım.

▼Jübile maçınız o mu oldu?

▲UEFA devam etmem için ısrar etti. O zaman yaş sınırı da yoktu. Ama o maçtan sonra gelip de burada maç yönetmek istemedim. Dönemin MHK Başkanı Sayın Halim Çorbalı da devam etmem için çok ısrar etti ama hakemliği bıraktım. Talimatta, "Hakemliği bırakanlar 2 yıl MHK'ya giremez" maddesi vardı. 2 yıl dinlendim, maçları takip ettim, 1982'de üye olarak MHK'ya girdim. Bir sene sonra da MHK Başkanlığı'nı uygun gördüler. 8 defa MHK'ya başkanlık yaptım. İlk Başkanım Yılmaz Tokatlı olmak üzere 8-10 Federasyon Başkanı ile çalıştım. Son olarak da Sayın Haluk Ulusoy MHK Başkanlığı'nı teklif etti ama "Artık yaşım geldi, yoruludum, bu görevi genç bir arkadaşına verelim" dedim. "O zaman Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu Başkanı ol" dedi, kabul ettim.

▼"7 kere gidip 8 kere geldi" esprisiyle Süleyman Demirel'e benzetiliyorsunuz. Bu tabloya bakınca şöyle bir manzara çıkıyor ortaya "Ne onunla

ne de onsuz." Şimdi de Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu Başkanısınız. Nedir Hilmi Ok'u vazgeçilmez yapan?

▲8 defa MHK Başkanlığı yaptım ama 4-5 defa da gelen teklifleri reddettim. Her şeyden önce karşıdaki insanlara güven vereceksin. Tutum, davranış, aile yapın, görüşlerin ve bilgin, karşıdaki insanları tatmin edecek. Namuslu, dürüst, bilgili ve çalışkan bir insan intibayı vereceksin. Çok şükür ben bu intibayı verdim.

Kulüp yöneticilerini tanımam

▼Kulüp yöneticilerinin MHK Başkanlarını arayarak "Bize şu hakemi verin veya vermeyin gibi" taleplerde bulunduğundan söz edilir hep. Sizi arayan yöneticiler de olmuş muydu?

▲Kulüp başkanlarının arayabilmesi için onlarla samimi olmak, arkadaş olmak gerekir. Hiçbir kulüp başkanı beni tanımaz. Sadece isimli bilirler. Basın bile beni bilmez. Çünkü arada bir mesafe bırakırım. Öyle ki eşime bile "Aysel Hanım" diye hitap ederim. O da bana "Hilmi Bey" der. Onunla bile mesafem vardır. Dolayısıyla kulüp başkanları beni tanımaz ki telefon etsin. 40 yıldır Siemens firmasının Halkla İlişkiler ve Personel Müdürüyüm. Asıl işim personelciliktir.

Beylerbeyi'nin Umumi Kaptanıydım. Şeref Stadı'nda Beylerbeyi-Anadolu maçı oynanıyordu ve yerde bir karıştan fazla kar vardı. O maçı yöneten Doğan Babacan'ın hatalı olduğunu düşündüğüm kararları üzerine hakem olmaya karar verdim.

Kulüp başkanlarının arayabilmesi için onlarla samimi olmak, arkadaş olmak gerekir. Hiçbir kulüp başkanı beni tanımaz. Çünkü arada bir mesafe bırakırım. Öyle ki eşime bile "Aysel Hanım" diye hitap ederim. O da bana "Hilmi Bey" der.

Toroğlu ve Çakar sayesinde bütün spor kamuoyu kuralları öğrenmeye başladı. Hakemler sadece İstanbul'da Ankara'da değil. Van'da, Hakkari'de, Mardin'de de hakemler var. Onlar hakemliğin inceliklerini ancak bu programlar sayesinde öğreniyor.

Hata yapan gözlemci bir daha maç alamaz. Ondan sonra da "Hilmi Ok adamına görev verdi de bana vermedi" diye bağırır. Kim varsa gelsin, niçin maç alamadığını anlatayım. Devre arasında soyunma odasına girip de hakeme bağırıp çağıran gözlemciler var.

Hakemlere "Koşmayın" demiyorum, "Bilinçli koşun" diyorum. Hakem pozisyonun gelişimini hissederek topa vurulmadan önce olması gereken yere koşmalı ve orada durup önüne gelen pozisyonu izlemeli. Çünkü durduğunuz yerden pozisyonu daha iyi görürsünüz.

1955'ten 59'a kadar Çalışma Bakanlığı'nda müfettişlik yaptım. Sonra Siemens'te göreve başladım. Oradan emekli oldum.

▼Geçtiğimiz sezonun ikinci yarısını bu hakemler büyük çoğunluğun hemfikir olduğu biçimde başarıyla tamamladı. Üstelik son derece stres dolu bir yarış vardı ortada. Ancak aynı hakemlerin, bu sezonun başında çok ciddi hatalar yaptığını gözlemledik. Bu değişimin sebebi ne olabilir?

▲Hakemler zaman zaman form tutar veya formunu kaybeder. Bazı maçlarda da şanssızlıklar yaşanır. Yani herkesin gördüğü bir olayı hakem görmeyebilir. Bazen bulunduğunuz yer icabı pozisyonu görmeniz mümkün değildir. Hakemlik biraz şans işi,

biraz da futbolun içinden gelmiş olmak gerekir. Görmediğiniz bazı şeyler vardır ki, hissedersiniz. Vücut hareketiyle, topun yönüyle bir şey hissedersiniz ve o his karar vermenizde size yardımcı olur.

▼Sizin böyle bir teziniz de var. Her zaman "Futboldan gelen insanlar hakem olsun" dersiniz.

▲İşte Erman Toroğlu onlardan birisi. Futbolu bıraktı, çağırdım, hakem oldu ve bugün de Türkiye'nin en büyük yorumcularından birisi.

Toroğlu ve Çakar faydalı

▼Peki siz Erman Toroğlu'nun, Ahmet Çakar'ın yaptıkları programlarla hakemliğe katkı sağladığına inanıyor musunuz?

▲Bir kere bu sayede bütün spor kamuoyu kuralları öğrenmeye başladı. Bırakın hakemleri, bütün kamuoyu olayların nasıl cereyan ettiğini öğreniyor. Hakemler sadece İstanbul'da Ankara'da değil. Van'da, Hakkari'de, Mardin'de de hakemler var. Onlar kuralları ve hakemliğin inceliklerini ancak bu programlar sayesinde öğrenmeye başladı. Çünkü eğitimciler Anadolu'daki her yere yetiştiriyor. Bu bakımdan çok büyük faydaları var. Ancak yorum yaparken karşılarındaki insanları rencide edecek, onları küçültecek konuşmalar yapmaları gerek.

▼O zaman şöyle bir eksiklik yok mu, niye hakemler kuralları TV'den öğreysin? MHK'nın eğitimleri yeterli değil mi?

▲Eğitim var ama her dakika doğruya veya batıya gidemiyorsun. Herkes de senin

hocaların kadar yeterli eğitim veremiyor. Hakemin başında beklemek gerekiyor. Bugün hakemin en büyük problemi şu; senede bir-iki defa kurs veya seminer yapmakla eğitim oluyor. UEFA bunu kaldırmış. Avrupa'nın birçok memleketinde bizdeki gibi senede bir-iki defa hakem semineri yok. UEFA demiş ki, "Hakem hemen maçtan sonra eğitilmeli." Bunun için de mentörlük sistemini getirmiş. Mesela Selçuk Dereli'ye bir mentör vermiş. Bizim hakemimizin niye mentörü yok? Bizim de bu sistemi getirmemiz lazım. Futbol Federasyonu, Mentörlük Talimatı'nı çıkardı ve MHK'ya verdi. MHK bu sistemi en kısa zamanda uygulamaya sokmalı. Zaten uygulamaya başlayacağını da beyan etti.

▼Mentörlük sisteminin esprisi nedir?

▲Mentör, hakemin hocası, rehberi, öğreticisidir ve eski bir FIFA hakemidir. Kim var yeni çıkan hakemlerden, mesela Hüseyin Göçek. Fenerbahçe-Antalyaspor maçını yönetti. Diyecekler ki "Hilmi Ok, sen Hüseyin Göçek'in mentörüsün." Gözlemcinin dışında ben bu çocuğun bütün maçlarına gideceğim. Bütün genç hakemlerin mentörü olacak. Belki Hüseyin'in Lig A'da maçı olacak, mentörü oraya da gidecek. Hakemin psikolojik problemleri var mı, aile yapısı nasıl, kafasına takılan bir sorun var mı? Onu çözmen ve rahatlatman lazım. Maçta hakemi seyredeceksin, daha sonra müsabakanın kasetini birlikte izleyeceksin, "Şurada şunu, burada bunu yaptın" diyeceksin. Ancak böyle olursa hakem o hafta yaptığı hatayı bir sonraki maçta tekrarlamaz. Bunlar bir sene bekleyip de seminerde düzeltilecek işler değil.

▼Mentörlük uygulaması hayata geçtiğinde hakemliğimiz bir adım yukarı çıkacak diye mi düşünüyorsunuz?

▲Bu sistem Almanya'da, İtalya'da, Fransa'da, Avusturya'da var. Gelişmiş memleketlerin hepsinde var. Biz de bu sistemi kurmak ve eğitimi bu şekilde yapmak zorundayız. Şimdi alttan gelen genç ve başarılı hakemler var. Mentörlük sistemini getirirseniz bu hakemler bir anda yukarıya fırlar. Mentörlük sistemi Türk hakemliğinde devrim niteliğinde bir iş olur.

▼Mentörlük yapacak yeterince nitelikli eleman var mı peki?

▲TFF Yönetim Kurulu talimatı çıkardı ve uygulanmasını istiyor. Talimata göre 10 kişilik mentör kadrosu olacak. Belki önce 4-5 kişiyle başlayacak ama yeni nesil mentörle çalışacağı için ileride onlar da mentör olabilecek. Mentör aynı zamanda bir psikologdan ya da kondisyonerden de destek alacak. Hakemin antrenmanlarını takip edecek, gerekirse evine, iş yerine gidecek.

▼Başında bulunduğunuz Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu aslında iki farklı görevi yürütüyor. Gözlemci ile temsilcinin işlevleri arasındaki farkı anlatır mısınız?

▲1970'ten itibaren UEFA maçlarına gittiğimizde bir temsilci, bir de gözlemci görürdük. Ben uzun müddet UEFA'da gözlemcilik ve temsilcilik yaptım. Sistem şudur; gözlemci hakem kararlarını izler, hakemin FIFA ve UEFA talimatlarına, oyun kurallarına uygun maç yönetip yönetmediğini değerlendirir. Bunun dışında maçta tribün olayları olur. Hakemin bulunduğu alanın dışında saha olayları olur. Bütün bunların değerlendirmesini gözlemci yapamaz. O halde bunları inceleyecek bir temsilciye ihtiyaç vardır. Mesela merdivenlerde kimse oturmayacak, büfelerde içki satılmayacak gibi... Bütün bunları

kontrol etmek için temsilciler görevlendirilir. Ayrıca 5149 sayılı, spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesi hakkındaki kanunda TFF'ye statları kontrol görevi verilmiştir. TFF bu görevi temsilciler vasıtasıyla yapar.

Temsilci oyun kurallarını bilmek zorunda

▼Sizin kurslarda gözlemcilerle birlikte temsilcilere de kural dersi verdiğiniz yolunda eleştiriler var.

▲Onların yanlışlığı şurada. Talimatlarda temsilcinin görevini okuduğunuz zaman, "Temsilci oyun kurallarını bilmek zorundadır" diye başlayan bölümü görürsünüz. "Oyun hakem tarafından tatil edildiği zaman ona yardım eder. Oyun alanında hakemin göremediği olayları rapor eder, ihraçları bildirir" der. Yani temsilci oyun kurallarını bilmek zorunda. Anlatmayacak mısınız bunu? İşte işi bilmeyenler beni bu yüzden eleştiriyor.

▼Gözlemcileri belirlerken kıstaslarınız neler? Mesela Oğuz Sarvan, Turgay Güdü, Türkiye'nin en kariyerli hakemleri arasında, ancak gözlemci kadrosuna alınmadılar ve bu konuda da eleştiriler var.

▲Kendileri MHK'da görevli oldukları dönemde gözlemcilik yapmadılar? Gözlemci kadrosunda yer almadılar. Maçlara gittiler ama rapor yazmadılar. Biz geldik ve gözlemci kadrosunda bunlar yoktu. Kadroda olmayan insanları nasıl gözlemci yapacağız? Çıkardıkları talimata göre bu arkadaşların gözlemci olmaları için dilekçe ile talepte bulunmaları, kursa katılıp başarılı olmaları gerekiyor.

▼Sizden önceki dönemde bir gözlemci bir hakemin maçına sadece bir kere gidiyordu. Ancak şimdi bir gözlemci aynı hakemin maçında 3-4 defa görevlendirilebiliyor. Bu da eleştirilebilir bir konulardan biri.

▲Sizce hangisi daha iyi? Gözlemci maçı izledi ve hakem için "Kondisyonu iyi değil" dedi. Aynı hakemin maçına bir daha gitmeli ki, kondisyon durumunu kontrol edebilmeli. Bir daha gönderirsem ne mahzuru var?

▼Eleştirenler şunu söylüyor, "Aynı gözlemci sevdiği bir hakemin maçlarına gidip sürekli iyi not verirse o hakemi yukarıya taşıyabilir."

▲Burada büyük bir yanlış var. Eğer bir gözlemci bir hakemin maçına gidip onu eleştirmişse yeniden aynı hakemin maçında görevlendirilir. "Bu hakem yapamıyor" demişse, "Bir daha bak" denilerek gönderilir. Yani takip görevi ona verilir. Yoksa hakeme iyi not veren bir gözlemci bir daha aynı hakemin maçına gitmeyebilir. UEFA'nın sistemi de budur. İşte bir yerde mentörlük sistemini uyguluyorsunuz.

▼Gözlemci kadrosuna çok eleman alındığıyla ilgili de şikayetler var.

Mentör, hakemin hocası, rehberi, öğreticisidir ve eski bir FIFA hakemidir. Her genç hakemin bir mentörü olacak ve bütün maçlarına gidecek. Hakemin her türlü problemini çözecek, müsabakadaki hatalarını gösterecek ve düzeltmesini sağlayacak.

Talimatlarda temsilcinin görevini okuduğunuz zaman, "Temsilci oyun kurallarını bilmek zorundadır" diye başlayan bölümü görürsünüz. Anlatmayacak mısınız bunu? İşte işi bilmeyenler beni bu yüzden eleştiriyor.

Eski döneme bakıyoruz, herkes 8'er maç almış. Niye herkese 8 maç? İyi yapan 15 maça gidecek, yapamayan 3 maça kalacak. Biz gözlemciyi maça göndermiyoruz, maça gözlemci gönderiyoruz. İyi olanlar görev yapmayı sürdürür.

▲Hayır öyle bir şey yok. Talimatta "Yüzde 10 artar" diye bir madde var. Biz de normal prosedürü uyguluyoruz. Üstelik artsa ne olur? Ana sistemim şu; herkese maç yok. Eski döneme bakıyoruz, herkes 8'er maç almış. Niye herkese 8 maç? İyi yapan 15 maça gidecek, yapamayan 3 maça kalacak. Biz gözlemciyi maça göndermiyoruz, maça gözlemci gönderiyoruz. İyi olanlar görev yapar.

Hakeme bağırın gözlemciler var

▼Peki gözlemcinin başarısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Gözlemcinin biri aynı hakem için "iyi", diğeri "kötü" demişse bir tezat var demektir. Aradaki farkı kontrol edersiniz. Bunun için ya bir komite üyesi ya da üst seviyede bir gözlemci gidip hakemi izler. Maçın kaseti varsa biz burada izleriz ve hata yapan gözlemci bir daha maç alamaz. Ondan sonra o gözlemci bağırır, "Hilmi Ok adamına görev verdi de bana vermedi" diye. Kim varsa tek tek gelsin, ben ona niçin maç alamadığını anlatayım. Devre arasında soyunma odasına girip de hakeme bağırıp çağıran gözlemciler var. Onlar "Hilmi Ok geldi, bize görev vermedi" diye bas bas bağırıyor.

▼Sizin verdiğiniz eğitimlerde hakemlere hep "Fazla koşmayın" dediğiniz söyleniyor. Bu konuya bir açıklık getirir misiniz?

▲Ben başka bir şey söylüyorum, anlamak istemeyenler başka bir şey anlıyor. Demek istediğim şu; hakem pozisyonun gelişimini hissederek topa vurulmadan önce olması gereken yere koşmalı ve orada durup

önüne gelen pozisyonu izlemeli. Koşarken verdiğiniz kararla, durduğunuz yerden verdiğiniz karar arasında ciddi farklar vardır. Hakem, durduğu yerden pozisyonu daha iyi görür ve daha doğru bir karar verir. Ancak duracağı yere gidebilmesi için elbette koşması gerekiyor. Ama topun arkasından koşmaya başlarsanız pozisyona yetişmeniz mümkün değildir. Ben Avrupa'daki üst düzey hakemlerin yönettiği maçlardan örnek kesitleri alıyorum ve görsel destekle eğitim veriyorum. Benim anlattığım şu, "Bilinçli koş, yoksa yorulursun. Çok koşmak beyni yorar, yorgun bir insan da doğru karar veremez. Doğru koşu yap ve pozisyonu bekle." Hakemin kondisyonu yüksek olmalı, koşmaya hazır olmalı. Öyle ki hakem maçı bitirdiğinde bir müsabaka daha yönetebilecek kadar diri kalmalı. Hilmi Ok "koşma" demiyor, "koşmasını bilmek gerek" diyor.

▼Hakemlerimiz Dünya Kupası, Avrupa Şampiyonası ve Şampiyonlar Ligi gibi büyük organizasyonlarda maç yönetmiyor. Bu olayla ilgili eski dönemi suçlayan açıklamalar yapıldı. Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

▲Geçmiş dönemlerde bir kabahat yok. Bir dönem üst klasmanda hakemlerimiz vardı. Erol Ersoy, Orhan Erdemir ve Metin Tokat. Bunların hepsi birden FIFA listesinden çıkarıldı. O zaman da üst klasmanda hakemimiz kalmadı. Şimdi Selçuk Dereli ve Bülent Demirek üst klasmanlara geliyor. Eğer yine "Kadroyu gençleştireceğim" diyerek bunları da listeden çıkarırsanız 5 sene daha üst klasmanda hakeminiz olmaz. Mesele bundan ibaret.

Bugünkü hakemlik daha zor

▼Sizin döneminizdeki hakemlikle bugünkü arasında ne gibi farklılıklar var? O günden bu yana futbolun büyük bir tempo ve sürat kazandığını da gözönünde tutarsak...

▲Futbol bizim zamanımızda bu kadar para getiren bir spor değildi. Kulüpler artık Makyavelist bir bakış açısıyla görüyor futbol ve "Kazanmak için her şey mubah" diye düşünüyor. Başarılı olabilmek için her yolu deniyorlar. Bu nedenle hakemlik şimdi daha zor. Yalnız bizim dönemimizde hakemlerin çoğu futbol oynamış insanlardı. Biz o açıdan avantajlıydık. Oyun sistemlerini ve oyuncuların hareketlerini bilirdik, maçı yorumlardık.

▼O dönemde hakem-futbolcu ilişkileri nasıldı? "Bugün Makyavelist bir anlayış var" dediniz ya, o günlerde de elle gol atan futbolcular var mıydı?

▲Hayır, hiç hatırlamıyorum. Bizim zamanımızda futbolcular "Her şey mubah, gol atayım" demezlerdi.

Hakeme ve verdiği kararlara saygı duyarlardı. Şimdiki yöneticiler "Hakem şunu yaptı, bunu yaptı" dedikçe futbolcu da hakeme karşı etkileniyor, antipati duyuyor. Bizim zamanımızda yöneticilerin ağzından hakem lafı çıkmazdı.

▼O zaman yönetici tipi de değişti yani. İki dönemin yönetici profillerini kıyaslar mısınız?

▲Bizim dönemimizdeki yöneticiler olaylara sportif bakardı, şimdi ticari bir bakış açısı var.

▼Medyanın, kulüplerin ve tribünlerin hakeme bakış açısı nasıl etkiliyor kurumu? Sizce hakem bu kadar çok konuşulmalı mı?

▲Şimdi bir moda oldu. Yapılan transferler ve çalışmalar neticesinde başarı sağlanamadığında, başarıyı önleyen bir faktör bulunması lazım. Ya yönetici kabiliyetsizliği ya transfer yanlışlığı ya da antrenör hataları. Ama hiçbirini bunu kabul etmiyor ve suçu hakeme yüklüyor. Hakemin arkasında taraftarı, medyası yok çünkü.

▼Bir de şöyle bir durum var. Kulüpler hakem hataları kendi lehlerine olduğunda "Hakem de insandır, hata yapar" gibi insani bir yaklaşım sergilerken, bir hafta sonra hata kendilerine zarar verdiğinde ortalığı ayağa kaldırıyor.

▲Eskiden yöneticiler "Biz hakemin hatasıyla kazandık" derdi. Böyle örnekleri çok hatırlıyorum.

Hakemlere istikrarlı yönetim şart

▼Türk hakeminin en önemli problemi nedir ve sizce çözümü nerededir?

▲En büyük problem, istikrarlı yönetim eksikliğidir. Başlarında 10 sene boyunca bulunacak bir MHK'nın olması lazım. Biri 6 ay kalıyor, diğeri 2 sene kalıyor. Yeni gelen eskisinin yaptığını beğenmiyor, biri diğere çamur atıyor. Bu ortam problemleri bir ortamdır. Türk hakemliği istikrarlı bir yönetimle çok daha iyi durumlara gelebilir. Avrupa ülkelerinde de Federasyonlar seçimle değişir ama MHK'lar genellikle uzun yıllar görevlerini sürdürür.

▼Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu Başkanı olarak günde kaç saatinizi ayırıyorsunuz bu işe? Gözlemcileri hangi sıklıkta eğitiyorsunuz?

▲Ben bu işi fahri bir görev olarak yerine getiriyorum. Her maçın gözlemci raporları elimize geliyor. Rapor sistemimizi değiştirdik. Artık UEFA'nın rapor sistemini kullanıyoruz. Yeni sistemde hakemin hangi hatayı hangi dakikada yaptığı yazılıyor. Bu maçın kaseti bana da geliyor. O dakikalara izliyoruz ve gözlemciyi buna göre değerlendiriyoruz. Eğer gözlemci hata yaptıysa buraya çağırıp kaseti birlikte izliyoruz ve hatasını gösteriyoruz. ■

Ligin nüfus kağıdında her coğrafya var!

Bağış Erten

Yaşadığımız coğrafyada, hatta tüm dünyada artık neredeyse her gencin hayallerini süslüyor futbol. Ayağına top değmemiş bir çocuk, hele de erkek çocuğu bulmak neredeyse imkânsız. Dünyanın en yaygın oyununu olmasını da bu kolaylığına ve popülerliğine borçlu. Dört taş, bir topla oynanabiliyor ve bu da hemen cecik herkesin gönlünü çelmesine neden oluyor. Popüler çekiciliğini de hesaba katınca gençler için hayallerin en müstesna yerine futbol konuyor. Dünyanın bir parçası olması sebebiyle Türkiye'nin neresine gitseniz aynı gerçekle karşılaşsınız. Futbol artık belki de en yaygın iletişim aracı ko-numunda ve çocukluk döneminin önemli bir mesaisini alıyor. Bizim gibi ülkelerde fazla mesai bile yazılıyor. Peki kaç gerçek-ten futbolcu oluyor? Bu şansa, daha çok da bu başarıya ulaşanlar kimler? Zorlu, sancılı, şans ve sebatı, çalışma, disiplin ve yeteneği bir arada gerektiren bir süreç bu. Eleğin üzerinde çok az pırıltı kalıyor. Ama ne kadar yaygınlaşırsa o kadar da yıldız üretme potansiyeli taşıyor. Oysa genç nüfusuyla övünen ülkemizde bir türlü beklenen verim gelmiyor. *TamSaha* olarak bu konu üzerinde pek çok kez kafa yorduk, pek çok yazı yazdık, pek çok veri sunduk. İşte bu yazı da onlardan biri. Bu sefer futbolumuzun coğrafyasını çıkardık. Takımlarımızın dağılı-

mında hangi yörelerin ağırlıklı olduğu malum. Tam yedi Orta Anadolu, beş Marmara, ikişer Ege ve Karadeniz, birer de Akdeniz ve Güneydoğu bölgesi kulübü mücadele ediyor ligimizde. Bir tek Doğu Anadolu'dan takım yok. Ama futbolcular için aynı şey geçerli değil. Binbir yerde doğmuş bir genç top peşinde koşturuyor Turkcell Süper Lig'de. Malatyalı, Vanlı, Muşlu bir odada kurmuş üzü. Ya da Almanı, Honduraslısı, Sakaryalı aynı sofradan yemek yiyor. Dünyanın dört bir yanından geldiği gibi Türkiye'nin de farklı köşelerinde doğmuş çocuklar aynı oyun sayesinde yan yana gelip duruyor. İşte size çarpıcı istatistiklerle dolu Süper Lig'in coğrafyası dosyası: Öncelikle araştırmayı hangi verileri kullanarak yaptığımızı açıklayalım. Türkiye Futbol Federasyonu'nun resmi kayıtları ana kaynağımız oldu. Takımların profesyonel sözleşme imzaladığı tüm futbolcuların doğum yerini çıkarttık önce. Sonra oynatabileceğinden çok daha fazla oyuncuyla sözleşme imzalayan kulüplerden A Takım'la çalışanları sorduk. Bu sayede bazı takımların 50 oyuncuyu bulan kadrosunu biraz daha küçülttük ve her takım için 22-28 arası bir oyuncu liste-

si belirledik. Toplamda da 454 rakamına ulaştık. Sonra da verilerden çıkardığımız bilgileri işlemeye başladık. Karşımıza çıkan rakam inanılmazdı: Tam 103 ayrı yerde, il ya da ülkede doğmuştu Türkiye'de oynayan yabancılar. Yabancıların aynı ülke doğum-luları tek yerde doğmuş gibi kabul etmimize rağmen çıkan rakamın yüzü geçmesi hakikaten şaşırtıcı. Dağılıma baktığımızda ise daha da çarpıcı sonuçlar çıkıyor. Süper Lig'e en fazla oyuncu veren şehir beklenildiği gibi İstanbul. Ligde top koştu-ran tam 45 oyuncu İstanbul doğumlu. Ülkenin en büyük nüfusuna sahip şehrin en fazla futbolcuya kaynaklık etmesine doğal dedik. Ama sıralamanın devamına baktığımızda beklenmedik sonuçların da olduğunu görüyoruz. **İlk 10** Ligimize en fazla oyuncu veren yerler sıralamasında ikinci sırayı ilginç bir şekilde

Almanya alıyor. Türkiye'nin en kalabalık gurbet ülkesinde doğmuş tam 39 futbolcu var! Yani neredeyse İstanbul doğumlu oyuncu kadar fazla Almanya doğumlu oyuncular. Ama asıl ürkütücü olan üçüncü sıra. Çünkü Almanya sonuçta uzak vatan, Türk kökenli çocukların ülkesi. Ama ya Brezilya? Evet Brezilya üçüncü sırayı alıp bronz madalyayı kapıyor. Aurelio da dahil tam 25 Brezilyalı var ligimizde. İlk ona giren şehirlere baktığımızda dikkat çeken yerlerden biri de dördüncü sıradaki İzmir. Evet hiç İzmir takımı yok ligde. Ama tam 21 İzmirli genç var. Buna karşın ülkenin başkenti ve Süper Lig'de üç takım bulunduran Ankaralı gençler toplam 18 kişi. Biraz az gibi duruyor değil mi? Tek başına Trabzon'un 16 oyuncu verdiğini düşününce Ankara'nın performansı daha da düşük gözüküyor insanın gözüne.

Süper Lig'in 454 futbolcusu nerelerde doğmuş diye merak ettiniz mi hiç? 45 tanesi İstanbul'da gelmiş dünyaya ama ikinci ve üçüncü sıralar başka toprakları gösteriyor. Almanya doğumlu 39, Brezilyalı 25 futbolcu top koşturuyor ligimizde. Brezilyalılar, yabancılar sıralamasında diğerlerini ezip geçiyor. Düşünsenize, ikinci sıradaki Arjantin ve Sırbistan'ın sadece 7'şer oyuncusu bulunuyor. Marmara Bölgesi 90 oyuncusuyla adeta futbolcu tarlası. Karadeniz Bölgesi ise 54 oyuncuyla "Futbolcu Fabrikası" özelliğini koruyor. Ama ligimizde adeta hiçbir memleketten adam eksik olmuyor. Honduraslısı, Demokratik Kongolusu, Burkino Fasolusu, Avustralyalısı, İranlısı, Tuncelilisi, Kilisli, Artvinlisi, Düzcelisi, Maraşlısı... Hepsi bir tek dilden konuşuyor ve bir tek memleketin vatandaşı: Futbol Ülkesi!

Bir başka dikkat çekici istatistik ise Bursa, Sakarya, Kocaeli üçlüsünden geliyor. Üçünün toplamı 33'ü buluyor. Marmara havzasının verimi bu olsa gerek. Kocaeli belki ilk ona giremiyor ama o da ligde yer almadığından olsa gerek.

1- İstanbul	45
2- Almanya	39
3- Brezilya	25
4- İzmir	21
5- Ankara	18
6- Trabzon	16
7- Bursa	13
8- Kayseri	12
9- Sakarya	11
10- Rize	9

Yabancılar Gelelim yabancılar bahsine. Malum altı yabancı sistemde takımlar bol bol dış kültürlerle tanışır ol-dular ve yedi düvel bir olup ülkemize yağmaya başladı adeta. Birleşmiş Milletleri kısındırarak çok ülkenin temsilcisi var bu sene Sü-

per Lig'de. Almanya'da ve Kıbrıs'ta doğan Türk oyuncular da dahil olmak üzere Misak-ı Milli sınırlarında doğmamış 121 oyuncu var. Yani 454 kişiden 121'i Türkiye doğumlu değil. Bunun oransal ifadesi ise şu: Dört oyuncudan biri başka ülke doğumlu. Şu hususun altını çizerek başlayalım. Evet yığınla Almanya doğumlu oyuncu mevcut ama hiçbir Alman değil. Yani çift pasaportlu yurttaşları Türkiye'ye geliyor ama Almanların kendisi pek gönüllü değil gibi. Almanya doğumları saymazsak, Türk kökenli olup da yabancı ülke doğumlu kaç kişi var peki? 4'ü Hollanda doğumlu olmak üzere tam 16 oyuncu görüyoruz bu bahiste. Zaten gurbet ellerde doğmuş Türk oyuncu oynatmayan sadece iki takım var: Denizlispor ve Kayserispor. Toplam 56 yabancı ülkede doğmuş Türk oyuncu top koşturuyor Süper Lig'de. Peki hangi yabancılar ekmek kapısı oluyor Türkiye? Dedğimiz gibi aslında en

fazla Brezilyalılara. Başka? İşin daha da ilginç ikinciği bu sene bir başka Latin Amerikalı ülke, Arjantin kapıyor. Ezeli rakiplerine göre çok azlar ama epeyce de varlar. Tam 7 oyuncu oynuyor Arjantin'den. Arjantinlilerle eşit sayıda temsilci gönderen ise Sırbistan. Onları 6 oyuncuyla Bulgaristan ve Fransa izliyor. Ama bu oyuncuların hepsi Bulgar ya da Fransız değil. Çünkü orada doğmuş Türk kökenli çocuklar da bu rakama dahil. Yani aslında ligimizde 3 Fransız oynuyor, 2 de Bulgar. Afrika'yı aslında olması gerektiği gibi tek bir ülke gibi görürsek ligimizde ne kadar çok Afrikalı olduğunu anlıyoruz. Gana ve Mısır 4 oyuncu, Kamerun 3 oyuncuyla başı çekiyor Afrikalılar arasında. Toplamda Afrikalı sayısı ise 23. Yani neredeyse Brezilyalılar kadar. Zaten Afrikalı barındırmayan takım sayısı da sadece beş: Antalya, Beşiktaş, Bursa, Sivas ve Manisa. Kıtaları bu şekilde bir analize tabi tuttuğumuzda ise şu çıkıyor. Antalyaspor'un Honduras-

lısı Suazo ve Sivasspor'un Petkoviç'i sayesinde her kıtadan en az bir oyuncu oynuyor ülkemizde. Ama Latin Amerikalıların oranı inanılmaz boyutlara ulaşmış durumda. Gerçekten de Latin futbolumdan beslenmeyen sadece iki takım var: Gençlerbirliği ve Kayseri Erciyes. Yabancılarda son bir vurgu da Çeklere ve Slovaklara. Yani 'Çekoslovaklara'. 5 Çek, 3 de Slovak oyuncu var ligimizde. Bu rakamla onlar da birleşmiş olmaları durumunda 8'e çıkıyorlar ki kayda değer bir rakam bu.

En çok hangi ülkeden geliyorlar?

Brezilya	25
Arjantin	7
Sırbistan	7
Çek Cum.	5
Gana	4
Kolombiya	4
Mısır	4
Hırvatistan	3
Kamerun	3
Polonya	3
Bulgaristan	3
Fransa	3

Takımlar

	Akdeniz	Karadeniz	Marmara	Ege	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Güneydoğu Anadolu	Gurbetçi	Doğduğu Şehirde Oynayanlar	Doğduğu Bölgede Oynayanlar
Ankaragücü	1	5	3	2	4	-	-	2	4	4
Ankaraspor	1	4	4	1	4	1	1	4	2	4
Antalyaspor	6	4	3	1	-	-	-	5	3	6
Beşiktaş	3	2	7	3	-	1	1	4	2	7
Bursaspor	1	4	7	4	1	1	-	3	4	7
Ç. Rizespor	-	5	2	3	1	1	-	7	3	5
Denizlispor	4	2	3	7	2	1	1	-	1	7
Fenerbahçe	2	1	6	2	1	2	1	2	3	6
Galatasaray	2	3	9	2	1	2	1	2	4	9
Gaziantepspor	2	2	7	-	3	1	4	1	2	4
Gençlerbirliği	-	4	2	2	4	1	-	2	3	4
K. Erciyesspor	1	2	6	1	5	1	-	3	2	5
Kayserispor	1	2	3	2	11	1	-	-	8	11
Konyaspor	1	-	8	2	2	3	-	5	1	2
Sakaryaspor	2	3	10	1	-	1	-	3	5	10
Sivasspor	2	1	4	2	5	2	1	3	-	5
Trabzonspor	-	8	3	-	2	1	-	4	5	8
V. Manisaspor	2	2	3	9	-	-	1	6	2	9

Bölgelere göre dağılım

'Ligimizde hangi bölge ağırlıkta?' sorusunun cevabı ise belli. Tabii ki Marmara. Toplam 90 oyuncu Marmara bölgesi doğumlu. Zaten bu bölgede doğmuş bir oyuncu oynatmayan takım da yok. Hatta her takımda ortalama 5 Marmaralı yer alıyor. En çok Marmara bölgesinden oyuncu oynatan takım 10 futbolcuyla Sakaryaspor. Zaten bu çocukların hepsi de Sakaryalı. Marmara Bölgesi'nde olmayıp en çok Marmaralı oynatan ise 8 oyuncuyla Konya. Bu bölgeye en az prim veren takım ise 2 oyuncuyla Rizespor. Bölgeler sıralamasının ikincisine gelince. Beklenenin aksine, nüfus yoğunluğu en düşük bölgelerden biri olan ama futbol yeteneği fabrikası işleten Karadeniz ikinci sırada. 54 futbolcu Karadenizli ligimizde. Konyaspor dışında her takım bir ya da

birkaç tane Karadenizliye kucak açmış durumda. Takım başına da 3 tane Karadenizli düşüyor. İşte size hiç de şaşırtıcı olmayan bir veri: En fazla Karadenizli 8 oyuncuyla Trabzonspor'da. Üçüncü sırada 46 oyuncuyla Orta Anadolu Bölgesi yer alıyor ama bu hiç tatmin edici bir veri değil. Çünkü yedi takımı var Orta Anadolu'nun ve sırf bu bile rakamın yüksek çıkmasını beklemek için yeterli. En fazla Orta Anadolu futbolcusu Kayserispor formasını ıslatıyor. Tam 11 futbolcusu var Kayseri'nin ve bunun 8'i Kayseri doğumlu. Dört takımda bir tane bile İç Anadolu doğumlu oyuncu yok. Yine 4 takımda da sadece bir tane var. Yani bölge dışına neredeyse hiç oyuncu veremiyor İç Anadolu. Kendi bölgesi dışında oynayan sadece 11 İç Anadolu oyuncusu var. Ege Bölgesi 44 oyuncuyla

dördüncü sırada. İşin ilginç en fazla da İzmirli oyuncular sayesinde. İzmir'in Süper Lig'de takımı yok ama oyuncusu çok. En fazla Egeli doğul olarak Manisa ve Denizli'de. Bursaspor ise dört Egeliye yer veriyor. Egeli oyuncuya pek yüz vermeyen 2 takım var: Trabzonspor ve Gaziantepspor. Akdeniz 31 oyuncuyla beşinci, Doğu Anadolu 20 oyuncuyla altıncı, Güneydoğu Anadolu ise bu memleketteki her istatistikte olduğu gibi burada da sadece 11 oyuncuyla son sırada.

Zaten birden fazla Güneydoğulu futbolcu oynatan tek takım, bölgenin temsilcisi Gaziantep. Tam 10 takımda bir tane bile bu bölgeden gelen oyuncu yok. Akdenizli de yaygın değil. 31 oyuncularının 13'ü Antalya (6), Denizli (4) ve Beşiktaş'ta (3). Doğu Anadolu dört oyuncu barındıran takım yok. Bir tek Konyaspor'da 3 tane Doğu Anadolu var.

Doğduğu yerde oynayanlar

Gelelim kendi memleketine, kendi bölgesine yüzünü dönenlere. Süper Lig'de doğduğu şehrin takımında oynayan sadece 54 futbolcu var. Yani ortalama sadece üç oyuncu kendi memleketinde futbol oynuyor. Doğduğu bölgede oynayan futbolcuların toplam sayısı ise 113. Yani takım başına altı oyuncudan fazlası kendi bölgesinde eklemek yiyor. Kendi şehrinde doğmuş ço-

cukları en fazla oynatan ekip 8 oyuncuyla Kayserispor. Bunca başarıda bunun da payı var muhtemelen. Zaten toplamda da tam 11 yöre çocuğu oynatıyorlar. Kendi çocuklarıyla oynamak onlara kesin ekstra motivasyon oluyor. İkinci sırada yine altyapısına güvenen bir ekip var, 5 oyunculu Sakaryaspor. Konyaspor ise sadece 1 Konya doğumlu oyuncu oynatıyor. Kendi bölgesinden de sadece iki oyuncuya yer veriyor ve bu açıdan en düşük istatistikli takım oluyor. Denizli ise sadece 1 Denizli doğumlu oyuncu barındırıyor kadrosunda, ama tam 7 bölge çocuğuna da kucak açmış durumda. Sivasspor, Sivas doğumlu kimseyi almamış takıma, fakat 5 İç Anadolu çocuğa forma vermiş.

Kendi şehrinin çocuklarına yer verenler

Kayseri	8
Sakarya	5
Trabzon	5
Ankaragücü	4
Bursaspor	4
Galatasaray	4
Kendi bölgesinin çocuklarına yer verenler	11
Kayseri	11
Sakarya	10
Galatasaray	9
Manisa	9
Trabzon	9

Süper Lig'de olmayanlar

Son olarak Süper Lig'de temsilcisi olmayan ama buna rağmen lige oyuncu vermiş şehirlerin durumuna bakalım. Daha önce de söyledik, tekrarlayalım. İzmir açık ara birinci bu kategoride. Süper Lig'de tam 21 oyuncu var İzmir doğumlu

ve diğer tüm şehirlere bu konuda fark attılar. Zaten İstanbul dışında Süper Lig'de temsilcisi olan tüm takımları da geride bırakmış durumdalar. İkinci ise 9 oyuncuyla Adana bu kategoride. Bir zamanlar ligi kasıp kavuran Adana Demirspor ve Adanaspor yok ama şehrin çocukları direniyor. Üçüncü ise 8 oyuncuyla Kocaeli. Altyapısı en sağlam şehirlerden biri olarak Kocaeli belli ki Süper Lig'i özlüyor. Samsun ve Aydın da az değil. Tam 6'şar oyuncuları var onların da. İşte size bu kategorideki kayda değer diğer istatistikler: Tam 5 Antakyalı ve Yozgatlı, 4 Balıkesir, Zonguldak ve Muşlu oynuyor ligde. Bir zamanların Bolu'su tek isimle temsil ediliyor.

İzmir	21
Adana	9
Kocaeli	8
Aydın	6
Samsun	6

Velhasıl, işte size ligimizin coğrafyası. "Nerelisin?" diye sorsalar ya İstanbullu, ya Almanya doğumlu ya da Brezilyalı diyebilecek bir tablo var önümüzde. Gerçekten de İstanbul, Brezilya ve Almanya doğumluların toplamı 109 ediyor. Ama her memlekettten adam da eksik olmuyor. Kabul edelim, bu Birleşmiş Milletler tablosu aslında hepimize sempatik geliyor. Honduraslı, Demokratik Kongolusu, Burkino Fasolusu, Avustralyalı, İranlı, Tuncelili, Kilisli, Artvinli, Düzceli, Maraşlı... Hepsi bir tek dilden konuşuyor ve bir tek memleketin vatandaşı: Futbol Ülkesi! ■

Hangi şehirden kaç futbolcu var?

İstanbul	45	Antalya	7	Kolombiya	4	Düzce	2	Bayburt	1	Japonya	1
Almanya	39	Arjantin	7	Zonguldak	4	Erzincan	2	Bingöl	1	Karadağ	1
Brezilya	25	Sırbistan	7	Amasya	3	Gine	2	Bolu	1	Kars	1
İzmir	21	Aydın	6	Erzurum	3	İngiltere	2	Bosna-Hersek	1	K. Maraş	1
Ankara	18	Bulgaristan	6	Eskişehir	3	Karabük	2	Burkina Faso	1	Kıbrıs	1
Trabzon	16	Denizli	6	Gümüşhane	3	Kırklareli	2	Burdur	1	Kilis	1
Bursa	13	Fransa	6	Hırvasistan	3	Kongo	2	Çanakkale	1	Kütahya	1
Kayseri	12	Gaziantep	6	Isparta	3	Mardin	2	Çorum	1	Macaristan	1
Sakarya	11	Samsun	6	Kamerun	3	Muğla	2	Diyarbakır	1	Makedonya	1
Adana	9	Antakya	5	Konya	3	Nevşehir	2	Edirne	1	Namibya	1
Rize	9	Çek Cum.	5	Malatya	3	Nijerya	2	Elazığ	1	Ordu	1
Kocaeli	8	Giresun	5	Mersin	3	Romanya	2	Fildişi Sahili	1	Osmaniye	1
Manisa	8	Hollanda	5	Polonya	3	Tunus	2	Honduras	1	Paraguay	1
		Yozgat	5	Sivas	3	Uruguay	2	İğdır	1	Senegal	1
		Balıkesir	4	Slovakya	3	Ardahan	1	İran	1	Siirt	1
		Gana	4	Tekirdağ	3	Artvin	1	İsrail	1	Slovenya	1
		Mısır	4	Avusturya	2	Avustralya	1	İsveç	1	Tokat	1
		Muş	4	Belçika	2	Batman	1	İsviçre	1	Tunceli	1

Halil Altıntop

Onu ikiziyle birlikte Wattenscheid formasıyla “döktürürken” tanıdık. Sonra kardeşiyle yolunu ayırdı ve “gelişimi için önemli bir basamak” olarak gördüğü Kaiserslautern gurbetine çıktı. Orada geçirdiği üç sezonda Bundesliga'nın en iyi golcülerine arasına girip Milli Takım kadrosuna yükseldi. Geçtiğimiz sezon attığı 20 golle transferin gözdesi haline geldi ve Bayern Münih'in liste başı oldu. Ama ana hasreti canına tak ettiği için doğduğu kentin takımı Schalke'yi seçti. Türkiye'de doğup büyüyen futbolcuların maç öncesi büyük stres altına girdiğini söylüyor, “Bu nedenle önemli maçlarda kendilerini yeterince gösteremiyorlar. Bu stresi yenmeyi başardığımız gün dünya futbolunda çok önemli bir yere geleceğiz” diyor.

Türk oyuncusu fazla stresli

▼Öncelikle yeni takımın Schalke 04 hayırlı olsun. Gelsenkirchen'e, evine döndün. Eve dönmek nasıl bir duygu?

▲Eve dönmek bu transferi yapmanın en önemli sebebiydi. Son 3 senedir Kaiserslautern'de yalnız yaşıyordum ve 3 senelik aranın ardından ailemin yanına dönmek çok güzel bir duygu.

▼Aile senin hayatında çok önemli bir yere sahip o zaman.

▲Önemi çok büyük ailemin, çünkü annem bizi yalnız başına büyüttü. O yüzden ona çok şey borçluyum. Transferdeki tercihim de annemin yanında olabilmek amacıyla Schalke'den yana kullandım.

Schalke'yi Bayern'e tercih ettim

▼Transfer döneminde sana başka takımlardan da teklifler vardı. Lukas Podolski şu anda Bayern Münih'te oynuyor ama senin de orada olabileceğin konuşuluyordu.

▲Öyle bir teklif vardı ve oturup konuştuk. Bayern Münih tüm dünyada tanınan büyük bir kulüp. Ama kalite olarak Schalke 04, Bayern'le aynı seviyede. Şampiyonluk şansları bence eşit. O nedenle ben tercihim ailemlle beraber olmak amacıyla Schalke'den yana yaptım. Ayrıca ben doğma büyüme Gelsenkirchenliyim. Bu tercihten dolayı da oldukça mutluyum.

▼Bayern Münih Almanya'da en başarılı kulüp ve müthiş bir dominasyonu var. Bu nedenle seveni o kadar fazla değil.

▲Evet çok doğru. Bayern Münih'e karşı oynayan her futbolcu farklı bir motivasyonla sahaya çıkar. Herkes onları yenmek ister. O nedenle bir futbolcu için Bayern Münih'te oynamak çok kolay değildir. Her zaman stres altında olursunuz orada. Çünkü Bayern Münih her maçı kazanmak zorundadır.

▼Geçen sezon Bundesliga'da müthiş bir performans gösterdin. 20 gol attın ve neredeyse gol kralı oluyordun. Biraz geçen sezondan bahsedebilir misin?

▲Benim için çok kolay bir sezon değildi. Kontratımın bittiği bir sezonda

İlker Uğur

Schalke'ye transferimin en önemli sebebi aileme yakın olmaktı. Kaiserslautern'de üç senedir yalnız yaşıyordum. Bizi yalnız büyüten annemin benim için önemi çok büyük. Ona çok şey borçluyum ve yanında olabilmek için Bayern'in yerine Schalke'yi seçtim.

UEFA Kupası'nda da mücadele edeceğiz ama ilk hedefimiz Bundesliga şampiyonluğu. Takımım şu an gerçekten çok güçlü ve bu hedefe ulaşabilecek kapasitede. Bayern Münih'le rahatlıkla yarışabiliriz. Futbolda güç önemlidir ama aslında her şey kafada biter.

Merdivenleri yavaş yavaş tırmanmak istiyorum. Üç sezon önce de Schalke'ye gidebilirdim ama gelişimim açısından Kaiserslautern çok daha doğru bir kulüptü. Bu seçimim ne kadar yerinde olduğunu şimdi görüyorum. Bir-iki sezon sonra hedefim İngiltere veya İspanya Ligi.

20 gol atmam ise benim açımdan gerçekten çok iyi oldu. Bu sayede gideceğim takımı kendim seçtim. Bu takım Almanya içinden de olabilirdi, Avrupa'nın diğer büyük liglerinin takımları da olabilirdi. O açıdan çok mutluyum. Ama takımım küme düştüğü için de çok üzgünüm elbette. Lig başladığı zaman çok iyi bir kadromuz olmadığının farkındaydık ancak son maçta berabere kalarak düşmek çok acı oldu.

▼O son maçı izledim ve gerçekten inanılmaz oynadın. Wolfsburg maçı'nı biraz anlatabilir misin?

▲Normal bir karşılaşmaya çıkar gibi çıkmadık o maça. Herkes bu maçın öneminin farkındaydı. İyi de başladık ve ilk golümüzü ben attım. O an gerçekten çok umutluyduk. Ancak sezon içindeki en büyük problemlimizi tekrar yaşadık. İki-üç dakika içerisinde iki gol birden yedik. Tüm sezon benzer savunma hatalarını yapmıştık zaten. 2-1 yenik duruma düştükten sonra ligde kalabilmemiz çok zordu artık. Buna rağmen 2-2'yi yakaladık ama arkasını getiremedik. Tüm sezon boyunca hep gol yiyip sonra o golleri çıkartmaya çalıştık. Ama bunu başarmaya gücümüz yetmedi.

▼Küme düşmenize rağmen ayakta alışılandınız. Almanya'da böyle bir gelenek de var. Türkiye'de küme düşen takım genelde yuhalanır çünkü.

▲Kaiserslautern çok büyük bir takım ve oldukça köklü bir geçmişe sahip. İkinci Lig'de maçlarına her hafta 30 bin kişi gidiyor. Taraftarlar takımlarını kayıtsız-şartsız her ortamda destekliyor. Küme düşmemize gerçekten çok üzıldüm. 3 sezon çok güzel günlerim geçti orada. Kaiserslautern kulübünün benim gelişimimde gerçekten çok büyük katkısı oldu.

Her şey kafada biter

▼Schalke 04'ün çok büyük hedefleri var değil mi?

▲Evet, ilk hedef Almanya'da şampiyonluk. Takımım şu an gerçekten çok güçlü ve bu hedefe ulaşabilecek kapasitede. Bayern Münih'le rahatlıkla yarışabiliriz. Futbolda güç önemlidir elbette ama aslında her şey kafada biter. O gücü sahaya yansıtabilir ve

zihnen şampiyonluğa hazır olursak ben bu sezon şampiyonluğun geleceğine inanıyorum. Avrupa kupaları, Schalke için öncelikli hedeflerden birisi. Futbolcular açısından da önemli. Avrupa kupalarında oynadığınız zaman kendinizi tüm dünyaya gösterme fırsatını yakalıyorsunuz. Futbolcunun vizyonu, hayalleri ve kariyeri açısından yerel lig kadar Avrupa kupalarının da ön planda olduğunu düşünüyorum. Bu sezon UEFA Kupası'nda mücadele edeceğiz. Orada da başarılı olmak istiyoruz. Ama öncelik Almanya Ligi'ni kazanmak.

▼Schalke 04 kişisel hedeflerini gerçekleştirebileceğin bir kulüp mü? Yoksa daha büyük hayallerin ve daha büyük kupa-
lulara gitme isteğin var mı?

▲İstiyorum elbette. Kim istemez ki? Ama üç sezon önce yaptığım gibi yavaş yavaş tırmanmak istiyorum. Üç sezon önce de Schalke'ye gidebilirdim ama benim gelişimim açısından Kaiserslautern çok daha doğru bir kulüptü. Bu seçimin ne kadar doğru olduğunu şimdi görüyorum. Her ne kadar Schalke'ye gelişimde ailemin rolünü vurgulasam da futbolda gelişimimi aynı hızla sürdürmek istiyorum. Daha büyük başarılar imza atmak amacındayım. Bir-iki sezon Schalke'de istediğim performans gösterirsem daha başka liglere ve takımlara transfer olmayı arzuluyorum. Hedefim ise İngiltere veya İspanya Ligi.

▼Ya İtalya?

▲İtalya da önemli bir lig elbette ama orada İngiltere'deki atmosfer yok. O yüzden tercih etmem yani.

▼Bugün Schalke 04 ve Türk Milli Takımı oyuncusu olan Halil Altıntop bu noktaya hızlı mı geldi sence?

▲Bence bunun değerlendirmesi hızlı veya yavaş olarak yapılmamalı. Bir futbolcunun her zaman bir kalitesi vardır ve bu ortadadır. Bir santrfor olarak bu hafta hat-trick yaparsınız, sonra birkaç hafta gol atamazsınız. Ama bu sizin kalitenizi değiştirmez. Zaman çok önemli elbette ve ben çok önceden tırmanacağım yokuşu yavaş yavaş çıkma kararını verdim. Hedeflerime ulaşırken bilinçli adımlar atmak istiyorum. Şu an her şey istediğim gibi gidiyor. Milli Takım'da da zamanımın geleceğine inanıyorum.

▼Almanya'da oynanan futbolun düzeyi İngiltere ve İspanya'daki ligler kadar yüksek görünmüyor.

▲Evet, ama son Dünya Kupası'nda Almanya'nın neler yapabileceğini gördük bence. Kalecisi dışındaki tüm oyuncular Alman liglerinde forma giyiyordu. Bu da ligin gücünün bir göstergesi bence. Almanya'nın oyun anlayışı da çok güçlüydü. Bizim kadar bireysel yetenekleri olmasa da takım olarak bir bütün halinde hareket ediyorlar. Biz Türkler genellikle futbolcuları bireysel yetenekleriyle değerlendiririz ama bu bence bir hata. Futbolun bir takım oyunu olduğu gerçeğinden uzaklaşmamalıyız.

▼Almanya'nın Dünya Kupası performansı seni şaşırttı mı?

▲Hayır hiç şaşırmadım. Böyle bir başarıyı bekliyordum.

▼Futbol sonuçta Almanların kazandığı bir oyun mu yani?

▲Sadece futbol değil hayat da öyle. Adamlar çok

Bir futbolcunun her zaman bir kalitesi vardır ve bu ortadadır. Bir santrfor olarak bu hafta hat-trick yaparsınız, sonra birkaç hafta gol atamazsınız. Ama bu sizin kalitenizi değiştirmez. Şu an her şey istediğim gibi gidiyor. Milli Takım'da da zamanımın geleceğine inanıyorum.

Biz katılsaydık çok iyi işler yapabilirdik. Ama katılamamamız bir şanssızlık değil bence.

▼Nedir peki?

▲Orasını çok bilmiyorum ama bence her şeyi şanssızlıkla izah edemeyiz.

▼İkizinizle aynı takımda oynamak nasıl bir duygu?

▲Ben çok mutluyum. Kardeşim ilk çıkışının ardından zor bir dönem geçirdi geçtiğimiz sezon. Sakatlıklar da etkiliydi bu dönemde. Schalke'ye gitmem ve beraber oynamamızın ardından performansının yükseldiğini görmem benim için büyük mutluluk ve gurur kaynağı.

▼Saha içindeki iletişiminiz nasıl?

▲Kardeşim olduğu için daha başka konuşuyoruz. Yeri geldiğinde birbirimizin hatalarını daha sert biçimde söylüyoruz. Çok açık şekilde konuşup tartışabiliyoruz. Böyle bir iletişim kurmak bizim için çok önemli.

Medyadan uzak duruyorum

▼Basının futbolcular üzerinde baskı kurabileceğinden söz ettin. Senin medyayla ilişkilerin nasıl?

▲Kendimi medyadan uzak tutuyorum. Rahat olmak istiyorum. Basın bizim söylediklerimizden ziyade söyletmek istedikleri şeyleri yazıyor.

▼Türk gazetelerinde seni hiç görmüyoruz.

Almanya'da durum nasıl?

▲Almanya'da da öyle. Ciddi ve önemli bir şey olmadı sürece röportaj vermiyorum. Benimle ilgili bir görüşü olumlu anlamda değiştirmeyeceğini düşünüyorsam röportaj vermemin bir anlamı yok. Maçlardan sonra ise mecburen oyuna ilgili görüşlerimi söylüyorum.

▼Medya bir futbolcunun kariyer gelişiminde sence etkili mi?

▲Elbette. Medyada çok yer bulan futbolcu daha fazla göze batar. Futbolcunun kendini pazarlaması olarak görüyorum ben bu çalışmaları.

▼Futbolcunun menajeri, oyuncunun büyük transferler yapmasında çok etkili midir?

▲İyi bir futbolcuysan eğer yükselmende yardımcı olabilir elbette. Bence işin büyük çoğunluğu futbol-

Medyadan uzak duruyorum.

Söylediklerimizden ziyade söyletmek istedikleri şeyleri yazıyorlar.

Benimle ilgili bir görüşü olumlu anlamda değiştirmeyeceğini düşünüyorsam röportaj vermiyorum. Aslında medyada çok yer bulan futbolcu daha fazla göze batar.

rahat bir şekilde sahaya çıkıyor. Kendilerini çok iyi tanıyor ve çok iyi ayarlayabiliyorlar. Kapasitelerini çok iyi biliyorlar. Ona göre hazırlanıyorlar. Bilinçli çalışmaları Almanların en önemli özellikleri bence.

Stresten kurtulmamız gerek

▼Biz kendimizi iyi tanıyor muyuz?

▲Bence yeteneklerimizin farkındayız. Ama Türkiye'de doğup büyüyen futbolcular maç öncesi çok stres yapıyor. Bunun nedeni basın olabilir, başka insanlar olabilir ama kendilerini çok baskı altına alıyorlar. O yüzden önemli maçlarda kendilerini yeterince gösteremiyorlar. Potansiyellerini tam anlamıyla sahaya yansıtamıyorlar. Bu stresi yenmeyi başardığımız gün dünya futbolunda çok önemli bir yere geleceğimize inanıyorum.

▼Dünya Kupası'na şanssız bir biçimde katılamadık. Bizi eleyerek turnuvaya katılan İsviçre ise gol atamadı, gol de yemedi.

▲Gol atmadılar, gol yemediler ama adamlar bir tur atladı. O kaliteyle bir tur atlamak bence başarıdır. Hatta bence bir mucizedir İsviçre'nin tur atlaması.

cudadır. Menajerin iyisi para konuşulurken belli olur.

▼Menajerin özel uçağı olduğu ve FIFA davası sürecinde o uçakla gidip geldiğin yazılmıştı gazetelerde.

▲Doğru, tarifeli uçakta sorun yaşamamam ve kafamın rahat olması için menajerim özel uçağını tahsis etti.

▼Önümüzdeki dönemde büyük hedeflerin olduğunu söyledin ama diyelim bir terslik oldu ve bu hedeflere ulaşamadın.

Bu seni nasıl etkileyecek?

▲Schalke sonuçta küçük veya orta halli bir kulüp değil, çok önemli bir kulüp. Yarın ne olacağını elbette bilemeyiz ama bir futbolcunun hedefleri ve vizyonu olması şart. Bilinçli hareket etmesi lazım. Ben bunları yapmaya çalışıyorum. Futbolcu olmanın gereklerini yerine getiriyorum. Kendime güveniyorum. Sakatlık olmadığı sürece daha iyi yerlere geleceğim. ■

Kârhane Romantizm

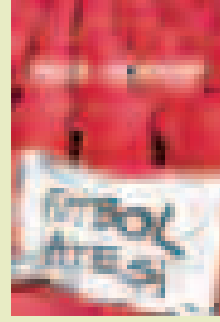
Tanıl Bora
İletişim Yayınları

Futbol literatüründe doksanlı yıllarda başlayan kıpırdanma futbolun ne menem bir şey olduğunu tüm alt kültürleriyle tartışmaya açınca, okur-futbolseverler tarafından bağrılara basıldı. Sadece futbol için değil, ne söylerse kulak kabartılması gereken insanların da futbol için bir şeyler üretmeye başlaması, "okuyan için" yeni ufuklar açmanın yanı sıra futbol dünyası için de serin bir duruş ve vaha vazifesi gördü. Yayınevleri de Batı'daki muadilleri gibi futbol dünyasına uzak durmadı ve kayda değer, ufuk açıcı futbol yazılarını, çeviri metinleri ve kimi orijinal projeleri kitaplaştırmaktan çekinmedi. Satış rakamları neredeyse göz önüne alınmadan bir nevi eğitim hamlesi olarak girilen bu iş, yayıncıları değilse bile az sayıda "futbol" okuyucusunu mesut etti. Bu sürece dahil yayınevlerinden biri de İletişim. İletişim Yayınları'ndan çıkan "Kârhane Romantizm" de fırtınalı futbol dünyamızda bir gizli liman. Yazarı Tanıl Bora. Hangi konu üzerine kalem oynatsa aynı özenli diliyle insanı bir anda yazının içine çeken Bora, bir "futbolsever" olarak oyunun tüm hallerini sunuyor bizlere. Kitabın sunuşunda futbola dair, futbolu çok sevmesine dair ve futbol hakkında yazmasına dair çok güzel bir metin kaleme almış Bora. Sadece onu bile her futbolseverin iki kere okumasını salık verebilirim. Tanıl Bora futbolu, tam da "saf" haliyle futbolu, futbolun hallerini yazıyor. Teknik-taktik analiz olarak değil, futbolun en güzel durumlarını yazıyor. Futbol sevgisini, tribün kadınlarını, taraftarlığı, formanın estetiğini, futbol argosunu, sokak futbolunu, maç gezginlerini anlatıyor. Futbola bambaşka bir yerden bakmamızı sağlıyor. Ve alt metinde muhakkak futbola olan aşkını hissettiriyor. Kısacası es geçilemeyecek bir kitap sözünü ettiğimiz. Kitapla ilgili bir önemli not da görsellikle ilgili. Medya emekçisi, "pozisyon" değil, "kompozisyon" çeken Haydar Tanışan da ayrı bir teşekkürü hak ediyor. Tanıl Bora'nın "özel alanından" "kamusal"a çıkmasında, bir "kamu faydası" olduğunu belirtmek gerek. "Neyi yazdığımız" kadar "nasıl yazdığımız" da önemli olduğuna göre, bu kitabın atlanmaması futbol müminleri için farz. Tanıl Bora, orta sahadan aldığı topu adam eksilterek ceza sahasının önüne kadar taşıyor ve nefis bir ara pasla sizi kaleciyle karşı karşıya bırakıyor. Golü atıp atmamak size kalmış... **Cem Zamur**

Futbol Ateşi

Nick Hornby
Sel Yayıncılık / Çeviren: Bağış Erten

Futbol herkes için bambaşka anlamlar ifade eden ve belki sadece bu nedenle herkesin tutkuyla bağlanabileceği bir spor. Futbol sevgisini ifade etmenin en kıymetli yolu bağlı olduğunuz takımı stadında desteklemektir. Bunu, tutkuyu göstermenin en güzel yolu olarak da görebilirsiniz. Edebiyatta da bu böyledir. En kıymetli metinler hep aşk üzerine yazılmış olanlardır. Nick Hornby ödüllü bir yazar ve koyu bir Arsenal taraftarı. Kendi özyaşam öyküsünden hareket ederek yazdığı Futbol Ateşi (Fever Pitch) bir yazarın dilinden futbol aşkını okumanın zevkini tattırıyor öncelikle. Promosyon gibi bir yönüyle. Okumayı seven bir futbolseverin başucu kitabı olmayı hak ediyor. Futbol Ateşi, küçük bir çocuğun saf bir futbol sevgisine sarılmasının ve o sevgiyle büyüyen olgunlaşmasının bir masalı aynı zamanda. Bir tarafıyla da bir geçiş romanı. Futbolun yeniden yaratılan o muhteşem geçmişinden, "çürümeye" başladığı modern zamanlara dair ciddi göndermeler ve eleştiriler de kitapta yer alıyor. Ülkemizde futbol konusunda son zamanlarda zenginleşen literatürü göz önüne alınca çevrilmesi ve yayınlanması kaçınılmaz Fever Pitch'in geç de olsa bu coğrafyaya gelmesi oldukça anlamlı. Futbolu sevgi değil nefret üzerinden tartışan bir topluma ilaç gibi gelebilecek bir kitap Fever Pitch. Futbolun, hayatın ne kadar önemli bir parçası olduğunu gösterirken, onu hayatın küçük detaylarıyla bütünleştiren ve okuru eserin bir parçası yapan Nick Hornby, kendisini futbolsever olarak gören herkesin okuması gereken bir kitap yazmış. Kitabın futbol edebiyatının popülerleşmesindeki rolünü de eklememiz gerekir. 1992 yılında ödül alan kitap Arsenal'e üye olan taraftarlara verilen paketlerin içine kadar girdi. Fever Pitch'ten sonraki dönemde futbol, edebiyat çevrelerinde de kabul edilir oldu. Aslında kitap tanıtımlarında son söz hep kitabın yazarına bırakılır ama her cümlesiyle muhteşem bir edebiyat eseri tanımlamasına uyan Futbol Ateşi'nden bir bölümü buraya koyup heyecanını kaçırmak istemiyorum. Aldıktan sonra elinizden bırakamayacaksınız. **İlker Uğur**

Sana Gözyaşı Vâdediyorum

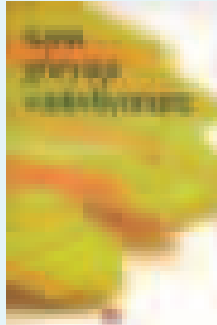
Sadık Söztutan
Babiali Kültür Yayıncılığı

Sadık Söztutan Türkiye'nin önde gelen gazetelerinden Türkiye'nin spor müdürü. Bir yandan da köşe yazılarını yazmaya devam ediyor ve bu köşe yazıları genellikle Türk sporunda yaşanan çarpıklıklar ve yanlışlar üzerine oluyor.

Söztutan 2002 yılında yayınladığı "Spor Bir Hikâye" adlı kitabında da sporu yardımcı oyuncularından anlatmıştı. Sadece sahada olan oyuncularına değil, futbolun saha dışındaki aktörlerine ses verdiği bu kitabın ardından Söztutan şimdi kaybedenlerin hikâyelerini anlatıyor. Yazar, tek takımın kazandığı ve yüceltildiği oyunda kaybeden olmasa oyunun da olmayacağını vurgulamaya çalışıyor. Söztutan arka kapakta ne yapmak istediğini çok ince bir şekilde dile getiriyor aslında:

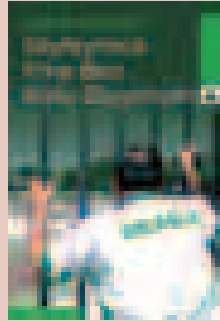
"Dünyanın en önemli stadyumlarında en ünlü futbolcular gol atarken oradaydım. Ama bugüne kadar o coşkulu, o baş döndürücü atmosferde golü attığı için sevinçten kendinden geçenleri değil, golü yediği için boynunu büktenleri izledim hep... Hoş bu sadece spordaki tercihim değildi. Bildiğim, gülenlere değil, hep ağlayanlara yakın durduğum... Benim kahramanım onlar... Sizler de tanışın istedim."

Yazar tüm bunları didaktik bir anlatımdan kaçınarak ve okurların gözüne sokmadan başarıyor. Genel kabul gören kazananların hikâyelerinden sıkılganlar için gerçekten keyifli bir okuma vaat eden Sana Gözyaşı Vâdediyorum, "kaybeden" o büyük çoğunluğa hitap ediyor. **İlker Uğur**

Söyleyince Yine Ben Kötü Oluyorum

Erkan Goloğlu
İletişim Yayınları

TamSaha'nın ilk sayılarını tasarlıyor, katkı verebilecek isimlerden hangilerinin kapısını çalalım diye düşünüyorduk. O aklımıza hiç gelmemişti. O topun oyunda olmadığı anlara bakıyordu, biz ise resmi bir sıfat taşıyan dergiydik. O oyunun kendisi kadar mânâ ve ehemmiyetini önemsiyor, gelişine varmayı seviyordu, ama biz garanti oyunun peşindeydik. O tüpgaz dünyasındaydı, biz İstanbul'da doğalgazla ısıniyorduk. Sonra nasıl olduysa gündeme geldi. Elimiz ürkerken de olsa telefona gitti. TamSaha'daki ilk yazısında söylediği gibi bir duraklaması oldu önce: "İlgililer beni arayıp, 'Erkan Bey, dergimize yazar mısınız?' dediklerinde, sağa sola bakındım, 'Bu bir kamera şakası olmasın, iyi kötü bir kalibremiz var, onu da heder etmeyelim' şeklinde bir iç konuşmam da oldu hatta..." Ama yazdı, söyledi. TamSaha'nın yazar kadrosunda iyi bir forvet yedeği oldu çıktı. Elimizden gelse sahaya sürerdik ama ürküyorduk. "Eleştirilerimden hiçbir kurum muaf değildir" diyordu. "Kritik etmesini severim. Hayat zaten çok kritiktir" diyordu. Hakikaten de öyle yazdı. Biz okudukça açıldık, o yazdıkça mahirleşti. Meğer asıl olarak Radikal'de yazarmış. Meğer her yazdığı yazı birbirine teyellenir, anlamlı bir bütün oluşturmuş. Elimize kitabını alınca anladık. "Söyleyince Ben Kötü Oluyorum" diyor kitabın kapağında. Arka kapağı ise onu harika özetliyor: Neyi yazdığından öte, nasıl yazdığına bakacaksınız Erkan Goloğlu deyince. "Kendini bile şaşırtacak kelimeler kullandığını" söylüyor ya, öyledir. Konuştukça açılıyor, mekâna takılanlar çoğalıyor, çaylar gidiyor geliyor; Erkan Abi yazdıkça yazıyor. İç Anadolu insanının "kavruk"la "vakur"u harman eden gösterişsiz romantizmi, onun kadar usta bir anlatıcı bulmuş muydu hiç? **Bağış Erten**

Dinamo Dresden

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ikiye bölünen Almanya'nın Doğu'daki en büyük futbol markasıydı. 1953'te Dresden halk polisi tarafından kuruldu. Berlin merkezli Stasi'nin kışkırtılına rağmen tam 9 lig, 7 de kupa şampiyonluğu yaşadı. 1990'daki birleşmeden önce Doğu'nun son üç sezondaki değişmez lideriydi. Ama birleşme ona hiç de iyi gelmedi. Bundesliga serüveni bir kâbusa dönüştü ve 1995'te küme düştü. Mali sıkıntılar nedeniyle lisans alamadığı için amatör kümenin yolunu tuttu. 2004'te yeniden İkinci Lig'e dönse de işin çivisi çıkmıştı artık. Şimdi yine Amatör Küme'deler. 44 milyon euroya 34 bin kapasiteli bir stat yapma planları var. Her şeye yeniden başlayacaklar belki de... Ne demişler: Dipten aşağısı yoktur.

Bağış Erten

adıla kuruldu Dinamo Dresden. 1990 yılında, iki Almanya'nın birleşmesinin ardından "FC Dinamo Dresden" olana dek de Doğu Almanya futbolunu domine etti. Maçlarını yıllarca 23 bin 767 seyirci kapasiteli "Rudolf-Harbig-Stadion'da yapan ve Demokratik Almanya'nın en çok ilgi çeken takımı olan Dresden, sadece başarılarıyla değil, yetiştirdiği değerlerle de anıldı. Nice Alman efsanesi hep Dresden formasıyla anıldı ve takım bir dönemin en büyük simgelerinden biri oldu.

Polislerin kurduğu takımı

Ama biz hikâyenin başına dönelim önce. Yıl 1950. Dresden şehrinin en popüler takımı olan SG Friedrichstadt, dönemin Sovyet politikası tarafından pek tutulmamaktadır. Devrin yetkilileri dönemin Doğu Almanya'sını ve onun değerlerini temsil etmediğine, tersine burjuva değerlerine daha yakın durduğuna inanılan kulübün karşısına başka bir takım çıkarmaya karar verir. Kupa finalinde çıkan olayların ardından kulüp parçalanır ve futbolcular başka ülkelere sürülür. Ama Dresden halk polisi, Volkspolizei Dresden, şehirdeki futbol aşkını gözardı edemez. Giden takımın yerini bir an önce yeni si almalıdır. Özellikle polis teşkilatının desteklediği diğer takımlardan çağrılan oyuncularla yeni bir kadro

Kim bilir bu gidişin dönüşü olacak mı?

Geçtiğimiz günlerde 10 bin taraftar müthiş bir coşkuyla nostaljik bir maça şahitlik etti. Bir zamanların en büyük Doğu Bloğu takımlarından ikisi Dinamo Dresden ve Dinamo Minsk eskileri yad etme ve o güzel günleri yeniden umut etme adına bir dostluk maçı oynuyorlardı. Evet, tarihlerini geri istiyorlardı, ama köprünün altından çok su geçmiş, Demirperde inmiş, sahne onları almaz hale gelmişti. Doğu Alman tarihinin en başarılı takımlarından, belki de en başarılı olan Dinamo Dresden bu acı gerçekle çok sert bir şekilde yüzleşti geçen sezon. Bırakın Bundesliga'yı, İkinci Lig'den de düştü. Artık Amatör Ligde ve mutlu, güzel yıllar hiç olmadığı kadar uzakta Dinamo Dresden'in... 12 Nisan 1953 yılında "SG Dinamo Dresden"

kurulur. SG Mickten takımından gelen birkaç oyuncuyla birlikte yeşil-beyaz renk yerine kırmızı-beyazı alan yeni bir kulüp Doğu Alman futbolunun sahnesine çıkmaya hazırdır artık. Dinamo Dresden adı verilen kulübün resmi kaydı 1953'te yapılır.

Stasi'nin darbesi

Ama kulüp için her şey o kadar da güzel gitmez. Erich Mielke, Doğu Alman Gizli Servisi Stasi'nin başkanı, Dresden kulübünü kıskanır, "Koca Berlin'in nasıl bir kulübü olmaz?" diyerek Dinamo Dresden'in tüm as oyuncularını Berlin'e taşır ve orada 1954 yılı itibarıyla BFC Dinamo Berlin takımını kurar. Artık geride Dinamo Dresden adına gencecik birkaç oyuncu ve yedekler kalır. İkinci Lig'de bile tutunamayacak kadar kötü olan bu kadro çok geçmeden Doğu Alman Üçüncü Ligi'ne dü-

den biri olmak isteyen Doğu Almanlar, aralarında Dinamo Dresden'in de bulunduğu 11 kulübe özel bir statü uygular. Bundan böyle bütün ülkenin en

yetenekli gençleri bu takımlarda toplanacak ve bu 11 kulüp futbol dışında hiçbir sporla ilgilenmeyecektir. Bu kimlik değişiminin sonucu 1968'de bir kez daha renklerini değiştirir kulüp. Artık bugünkü renkleri de olan sarı-siyahı almışlardır. Kısa zamanda gerçek kimliğine kavuşur kulüp ve ligi kasıp kavurmaya başlar. Demokratik Alman Futbol Ligi olan DDR-Oberliga'da sekiz yıl içinde tam beş şampiyonluk yaşar. 1971 ve 1978 yılları arasında kazanılan bu beş şampiyonluğa iki de kupa eşlik eder. Tüm bunların bir tek anlamı vardır, Doğu Almanya futbolunun efsanesi Dinamo Dresden olacaktır. Diğer kulüpler 10 bin kişilik statları dolduramazken, Dinamo Dresden her maçta en az 25 bin kişiye oynar ve şehrin sevgilisi olur.

Ama Stasi ve ülkenin önde gelen politikacıları bu durumdan pek hoşnut değildir. Kendi kurdukları takım olan Dinamo Berlin'in Dinamo Dresden'in ar-

dında kalmasına içerler ve müdahalelerle Dresden'in muhteşem gidişini önlemeye çalışırlar. İşin kötüsü başarılı da olurlar. Artık devir Stasi'nin takımının devridir. 1979-1987 yılları arasında tam dokuz şampiyonluk alır Dinamo Berlin. Bu dönemde Dinamo Dresden'e düşen ise 'şerefli ikincilik'tir. Liderin tam altı kez ardında yer alır Dresden. Ama asıl çıkışını Avrupa'da yapar. Dinamo Berlin bazı güçlerin desteğiyle ligi alsa da asıl markasını parlatan Dinamo Dresden olmaktadır. Roma'yı, Juventus'u, Benfica'yı elemişlerdir ve Avrupa'da herkes onları tanımaktadır. Evet, hiç finale çıkamamışlardır ama herkesin korkulu rüyası olmayı başarmışlardır.

Doğu'nun son şampiyonu

Gizli Polis'in etkinliğinin azaldığı yılların başlangıcı olan 1988 yılında yine başrole çıkar takım. Hem de tam üç sene, yani birleşmeye kadar hep şampiyon olur. "Tekrar güzel günler başlayacak" umudu herkesi sarmıştır. Ama birleşme Dinamo Dresden'e hiç de iyi gelmez. Batı'nın zorlu rakipleri, takıma

Mathias Sammer

Doğu'nun "kızıl" gururu

5 Eylül 1967 doğumlu. Kızıl saçları nedeniyle "kızıl kafa" lakabıyla tanınır. "Ateş kafa" da derler. Demokratik Alman kökenli olup da FIFA Yılın Futbolcusu ödülünü alan tek oyuncudur. 1996'daki bu başarısı aslında Almanya'nın kazandığı Avrupa Şampiyonası'ndaki rolü nedeniyle verilmiştir. Yenilmez ve savaşçı kimliğiyle tam bir panzeri andıran Sammer her zaman arkadaşlarını yüreklendirmiş ve takımını ateşlemiştir.

Onca sakatlığa rağmen tam 74 kez milli formayı giymiştir. Bunların 23'ü Demokratik Almanya içindir. Sammer'in ilk kulübüdür Dinamo

Dresden. Üç yıl sarı-siyahlı kulübün formasını giydikten sonra Stuttgart'a transfer olur. Bu bir iltir. O Demokratik Almanya'dan Batı Almanya'ya transfer olan ilk oyuncudur. Daha sonra kısa bir Inter Milan tecrübesi yaşar. Ama asıl çıkışını göstermek için B. Dortmund'u beklemektedir. Dortmund'da oynadığı beş sezonluk süre zarfında müthiş bir performans göstermiştir. İkisi Dinamo Dresden, biri Stuttgart, son ikisi de Dortmund'la olmak üzere tam beş şampiyonluk yaşamıştır. Onun önderliğindeki Dortmund en büyük kupayı da kaldırmış ve Şampiyonlar Ligi şampiyonu olmuştur. Futbol hayatının son demlerini sakatlıklarla uğraşarak geçirmiştir. 1998'de futbolu bırakır. 2000'de Dortmund'un başına geçer. 2002'de ise takıma bir şampiyonluk kazandırır. Bir sonraki sezon UEFA Kupası finalinde ise Feyenoord'a yenilir takımı. Ama başarıları sürer. Şu anda Alman Futbol Federasyonu'nda antrenörlük yapmaktadır.

şer. Ama Dinamo Dresden kolay vazgeçmek için kurulmamıştır. 1962'de yeniden Birinci Lig'e çıkar.

1966 yılında Doğu Almanya'da yeni bir spor politikası yürürlüğe girer. Futbolda dünyanın önde gelen güçlerin-

Onur Tablosu

Demokratik Almanya Ligi Şampiyonluğu: 1953, 1971, 1973, 1976, 1977, 1978, 1988, 1989, 1990 (9 kez)
Demokratik Almanya Kupası: 1952, 1971, 1977, 1982, 1984, 1985, 1990 (7 kez)

Galatasaray

sıçrama tahtası

1999'da Dünya Gençler Şampiyonası'nın en iyi ikinci oyuncusu seçildi. 2002 Dünya Kupası'nda biz tavan yaparken o da rakiplerimizden Japonya'nın oyuncularından biriydi. Premier Lig'de denediği şansı Arsenal'de tutmamıştı o dönemde. Ardından Fulham ve West Bromwich formalarını giydi. Şimdi Galatasaray'ın başarısı için ter döküyor ve hiç yaşamadığı şampiyonluğu burada tatmak istiyor. Asıl hedefi ise form düzeyini yeniden üst seviyelere taşımak ve bir gün Almanya, İngiltere, İtalya, İspanya gibi üst düzey futbol ülkelerine gitmek.

Bağış Erten

▼Türkiye'ye gelmeden önce nasıl bir izlenim vardı kafanda? Neler biliyordun, ne kadar tanıyordun burayı?

▲Açıkçası Türkiye'ye hiç gelmemiştim, gelmiş birini de pek tanımiyordum. Tabii ki hiçbir şey bilmiyorum değilim. Dünya Kupası'nda karşılıklı oynamıştık ve siz bizi yenmiştiniz (gülüyor). Bu sayede futbol olarak belirli bir görüşe sahib-

ve şans bulabileceğimi düşünüyordum.

Arsenal'de oynamak kolay değildi

▼Peki Arsenal'de neden başarısız oldun? Menajerin Arsene Wenger'le iletişimin mi kötüydü?

▲Arsenal'e geldiğimde henüz çok gençtim. İlk kez Avrupa'da futbol oynayacaktım ve bu Arsenal'le başlayacaktı. Böyle düşündüğünüz zaman zorluk biraz daha anlaşılır sanırım. Arsenal'de oynamak kimse için kolay bir şey değil ki! Vieira vardı, Pires vardı, Henry vardı ve sizi onlarla aynı takıma koyacaklardı. Gençcecik bir Japon, Avrupa'daki ilk deneyimini o kıtanın en önde gelen kulüplerinden biriyle yaşamak durumundaydı. Böyle söyleyince bile kolay gözüküyor değil mi? Zaten kolay da olmadı. 2002 Dünya Kupası'nda iyi bir performans göstermiştim. Dönüşte Premier Lig'de artık oynamak istiyordum. Fakat baktım ki bu Arsenal'de olamayacak, ben de başka takıma gittim. Tigana'nın takımına, Fulham'a (gülüyor).

▼Senin Arsenal tercihinle ilgili temel bir eleştiri var. Özellikle de Japon basınında genelde bu görüş hakim. Diyorlar ki, Avrupa'da oynayacak bir Japon futbolcu için İngiltere iyi bir seçim değil. Önce daha hafif bir lige gitmek gerek. Orada pişmek, ondan sonra da daha büyük hedeflere yönelmek daha doğru. Ne diyorsun bu yorum hakkında?

▲Bence de bu görüşte haklılık payı çok fazla. Arsenal'in benim için doğru, isabetli bir tercih olduğunu söylemek güç. Evet orada oynamak müthiş bir duygu ve deneyim sağlıyor. Her gün o yıldızlarla antrenman yapmak, Arsene Wenger'i dinlemek müthiş bir şey. Ama futbol açısından kendinizi geliştirmeye yönelik pek bir şans bulamıyorsunuz. Çünkü oynamıyorsunuz. Profesyonel bir futbolcunun kendini geliştireceği yer antrenmanlar değil saha içidir. Oynamadan hiçbir şey olmaz. O yüzden "Arsenal yanlış tercihti" sözüne katılıyorum. Futbol oynamak istiyorsanız, önce oynayabileceğiniz bir kulüp bulmalısınız. Ben de öyle yaptım.

▼Arsenal günleri senin için büyük bir hayal kırıklığı olsa gerek. Bir tek maçta olsun Premier Lig'de Arsenal formasını giyme şansı yakalayamadın. Evet, FA Cup'ta ya da Şampiyonlar Li-

Arsenal'de oynamak kimse için kolay bir şey değil ki! Gençcecik bir Japon, Avrupa'daki ilk deneyimini o kıtanın en önde gelen kulüplerinden biriyle yaşamak durumundaydı. Böyle söyleyince bile kolay gözüküyor değil mi?

Japonya futbol piyasasının çok uzağında kalan bir ülke. Oysa Türkiye öyle değil. Ligin belli bir kalitesi var. Takımlarınız Avrupa'da oynuyor. Benim için Japonya Ligi geri adım olurdu. Avrupa'da oynamam şarttı. Beni Türkiye'ye çeken şey de buydu.

tim. Bir de Galatasaray'ı biliyordum. Arsenal'i yenip UEFA Kupası'nı kaldıran takım olarak ve Avrupa'daki maçlarda sesini duyuran takım olarak. Ama ülkeyi, şehri pek bilmiyordum. Gelecekteki kültürü, mimarisi, yaşam alışkanlıkları... Bunların bilgisi pek yoktu.

▼Galatasaray'a gündemine düştüğünde benim aklıma ilk olarak senin Arsenal'e transfer hikâyesi geldi. O geliş çok şaşırtıcı, çok süslü bir gelişti. Daha çok da marketing hareketine benziyordu. Uzak Asya'ya açılmak ve oradaki pazarı da kullanmak isteyen Arsenal seni sanki bu yüzden transfer etmişti. Bu durum o zaman seni nasıl etkilemişti? Kendini kanıtlamak için bir baskı hissettin mi?

▲Aslında baskı hissediyordum üstümde. Ama hiçbir zaman sadece bir marketing projesi nedeniyle geldiğimi düşünmedim. Ben iyi bir futbolcu olduğuma inanıyordum

Junichi Inamoto

Ligi'nde şans buldun ama Premier Lig'de oynayamadın...

▲Gerçekten de hayal kırıklığı oldu. Hiç forma bulamamış olmak üzücü tabii.

▼Peki bu dönemden sonra kendini nasıl topladın. Yeniden iyi futbol oynayabilecek düzeye nasıl çıktın? Kendini neyle motive ettin? Dünya Kupası'nda Japonya takımının en iyi oyuncularından biriydin ama bir türlü istenilen Avrupa deneyimini kazanamamıştın. O kadar iyi bir kupa deneyiminden sonra bile Arsenal'de forma şansı bulamadın...

▲Sonuçta bu benim profesyonel

şum gibi de düşünmedim. Fulham da İngiltere'nin önde gelen takımlarından biriydi ve orada oynamak da benim için önemliydi.

▼Bu sefer de şansızlık kapını çaldı ve ayağını kırdın. Bu bile seni hüsra na uğratmadı mı? Yeniden doğmaya çalıştığın bir anda geçirilebilecek en kötü sakatlıklardan biri başına geliyor.

▲Gerçekten çok üzüldüm. Üstelik ayağımın kırıldığı maç İngiltere ile Japonya arasında oynanan bir hazırlık maçıydı. Bir anda bütün beklentilerim alt üst oldu. Tam bir sene futboldan uzak kaldım. Bu arada West

oyuncular var. Japonya'nın futbol seviyesi henüz bu aşamalara ulaşmadı. Bu yüzden Türk oyuncuların bazıları dönmeyi düşünmüş olabilir. Ama ben böyle bir şeyi düşünemezdim. Japonya Ligi geri adım olurdu. Avrupa'da oynamam şarttı. Beni Türkiye'ye çeken şey de buydu.

▼Japon Ligi ile Turkcell Süper Lig'i karşılaştırabilir misin?

▲Süper Lig çok daha üst düzeyde. Futbolcu kalitesi de yabancı oyuncu kalitesi de daha iyi. Japonya Avrupa'ya çok uzak. Kimse oraya gitmek istemiyor. Ama Türkiye Avrupa'nın bir parçası ve her zaman iyi oyuncularını getirebiliyor. Oyunun kalitesi burada Avrupa'yı yakalıyor. Kaldı ki J League'de hiçbir zaman Avrupa'daki yüksek paralar da ödenmiyor. Çok az futbolcu iyi kazanıyor. Ama Avrupa futbolun beşiği olarak bu açıdan herkesi doyurabiliyor. Süper Lig de bu açıdan J League'den daha iyi durumda.

Şampiyonluk yaşamak istiyorum

▼Türkiye'ye geldikten sonra hedefin ne? Artık neye ulaşmak istiyorsun?

▲Her şeyden önce bir şampiyonluk yaşamak istiyorum. Galatasaray'la bunu başaracağımıza inanıyorum. Bugüne dek hiç şampiyonluk yaşamadım. Genç yaşta Japonya'dan İngiltere'ye gittim. Orada da olmadı. Şimdi şampiyonluk duygusuna en yakın olduğum yerlerden birindeyim. Geçen sezonun Türkiye Şampiyonu'nda oynuyorum.

▼Daha sonraki hedeflerin?

▲Açıkçası benim amacım yeniden form tutmak ve Almanya, İngiltere, İtalya, İspanya gibi üst düzey futbol ülkelerine gitmek. Galatasaray beni için bir sıçrama tahtası. Avrupa vizyonu olan böyle bir kulüpte forma giyerken elde edeceğim başarılarla yeniden oralarda oynamak istiyorum.

▼Süper Lig'i nasıl buldun?

▲Çok üst düzeyde buldum. İlk maçlarımda çok zorlandım. Öne oyun tarzını öğrenmem gerekiyor çünkü. Bu da biraz zaman gerektiriyor. Son derece agresif ve fizik güce dayalı bir oyun var. Buna alışmam lazım.

▼Galatasaray'ı nasıl buldun? Kulüpteki hayatın nasıl?

▲Harika bir yer. Açıkçası beni şaşkına çevirecek bir ortam var. Herkes benim hakkımda bir şeyler biliyor. Son derece yakın ve sıcak davranıyorlar. Her geçen gün "İyi ki geldim" diyorum. Takımda çok genç arkadaşlar var ve bunlar hem çok yetenekli, hem de çok iyiler. Ayrıca Türk futbolunun en büyük isimleri de bizim takımda. Hakan ve Hasan müthiş oyuncular.

▼Basına yaptığın açıklamalarda henüz tam form tutmadığını söyledin. Bu ne kadar zaman alır sence?

Gerçek inamato'yu ne zaman izlemeye başlarız?

▲Daha çok az maç oynadım. Üzerimde de bir baskı var. Önce oynamaya alışmam, takımı tanımam lazım. Ondan sonra gerçek yeteneklerimi sergileme imkânı bulurum. Sanırım bu bir ayı bulur.

▼İstanbul'da hayat nasıl gidiyor. Burada hiç Japon arkadaşın var mı? Ailen yanına gelecek mi? Neler yapıyorsun gündelik hayatta?

▲Şimdilik hiç Japon tanıdığım yok maalesef. Otelde kalıyorum. Henüz bir ev bulamadım. Ailem yanımda değil. Onlar hiçbir zaman Avrupa'ya gelmedi zaten. Japonya'da kalmayı tercih ettiler. Yavaş yavaş şehri keşfediyorum.

▼Biz kendimizi sürekli Japonya'yla karşılaştırırız. Geleneklere bağlılık açısından, gelişmişlik açısından Japonya hep bize örnek gösterilir. Sen hiç benzerlik buldun mu iki ülke arasında?

▲Belirli benzerlikler var. İnsanların yaklaşımı ve sıcaklığı benziyor mesela. Ama daha fazla bir şey söyleyemem. Çünkü çok bilmiyorum burayı.

▼Biraz da taktik konuşalım. Son zamanlarda hem defansif hem de ofansif özellikleri olan orta saha oyuncuları çok revaçta. Her takımda bu mevki neredeyse en önemli mevki haline geldi. Bazı takımlar iki hatta bazen üç kişiyle kapatıyor burayı. Sen ne düşünüyorsun bu konuda?

▲Takım için gerçekten de çok önemli bir mevki den bahsediyoruz. Defans ve ofans arasında koordinasyonu sağlayan bir bölge burası. Hem pas hem de defans yeteneğinin üst düzeyde olmak zorunda. Performansınız takımınızın performansını da belirliyor.

Kim iyiye o oynar

▼Bu bölgede rekabet ettiğin iki genç isim var: Mehmet Güven ve Mehmet Topal. Tabii bir de tecrübeli Ayhan var. Aran nasıl onlarla? Bir tür tatlı rekabet başladı mı?

▲Aramız gayet iyi hepsiyle. Çok iyi ve yetenekli çocuklar. Gençler ama çok dinamikler. Rekabet olacak tabii. Bu iyi bir şey. Klasik deyimle iyi olan formayı alacak.

▼Peki sence tek ön libero mu, çift ön libero mu doğru tercih?

▲Deplasman maçlarında çift, içerideki maçlarda tek savaştan orta saha kullanmak daha mantıklı bence.

▼Eğer burada başarılı olursan ne yapacaksın? Burası senin için bir deneyim mi? Üst düzey liglere ne zaman geçiş yapmayı planlıyorsun?

▲Önce burada başarılı olmak zorundayım. Daha önce de söyledim. Şampiyonluk istiyorum, çünkü hiç tatmadım. Başarıya açım. Bu hedef benim için çok önemli. Sonrası için şimdiden konuşmak doğru değil. ■

işim. Ben işimi iyi yapmaya çalışıyım. Arsenal'de olmadı, başka bir takımda mutlaka olacaktır. Böyle düşünüyordum. Şansımı denemeye devam etmeliydim. Çünkü belirli bir kalitem olduğunu düşünüyordum.

Kolay kolay yılmam

▼Hiç Japonya'ya dönmeyi düşündün mü?

▲Hiç düşünmedim. Avrupa'ya futbol oynamak için gelmiştim. Bu Arsenal olmazsa başka takım olacaktı. Kendimi buna hazır görüyordum. Başarısız bir deneyim beni hemencecik yıldıramazdı. Arsenal defteri kapanmıştı ama neden başka defterler açılmasındı ki?

▼Nasıl form tuttun sonra? Her şeye sıfırdan başlamak nasıl etkiledi?

▲Hiç zor olmadı. Antrenmanlarımı iyi yaptım, oynar düzeye çıktım ve şans buldum. Sıfırdan başlıyormu-

Bromwich Albion takımına transfer oldum. Ama sakatlık o kadar ağırdı ki burada da pek verimli olamadım. Ama ligin ikinci yarısında bir çıkış yakaladım. Fakat çok zor günlerdi. Güçlenmek için çok çalıştım.

▼Bu soruları şunun için soruyorum. Türkiye'den de birçok oyuncu Avrupa deneyimini tattı. Özellikle de 2002 Dünya Kupası kadrosundan isimler vardı bunlar arasında. Ama çok azı tutundu. Çok azı futbol hayatını yurtdışında devam ettirdi. Oysa sen direndin ve geri dönmedin. Hiç dönmeyi düşünmedin mi?

▲Ben hiç düşünmedim. Çünkü Japonya futbol piyasasının çok uzağında kalan bir ülke. Oysa Türkiye öyle değil. Ligin belli bir kalitesi var. Takımlarınız Avrupa'da oynuyor. Futbol düzeyi hiç de kötü değil. Çalışkan ve teknik düzeyi yüksek

Bordeaux

Jirondenlerin ruhu...

Bordeaux, dünya futboluna kazandırdığı yıldızlarla tanınır daha çok. Fransa Milli Takımı'nın 80'li yıllardaki çıkışında imzası olan Tigana, Giresse, Fernandez ve Battiston Bordeaux patentlidir. Intertoto'dan gelip UEFA'da final oynayan takımın yıldızı ise Zinedine Zidane'dır.

Şarabıyla ünlü Bordeaux şehrinin ikinci gurur kaynağı onlar. Şehrin gençleri, 1881'de kurmaya karar verdikleri kulübün adını, o dönemde Paris'teki monarşi yanlılarına karşı cumhuriyet ve demokrasi savunuculuğu yapan "jirondenler" isimli gruptan alır. Real Sociedad'dan getirilen futbolcularla renklenen takım, 1936'da Fransa Amatörler Şampiyonluğu'nu kazanır ve 1937'de profesyonelliğe geçer. İlk Fransa Kupası'nı 1941'de işgal döneminde kaldırırlar. 1950'de yeni yükseldikleri 1.Lig'de şampiyonluğa ulaşarak Fransa tarihinde bir ilki gerçekleştirirler. Uzun süren sessizliklerini 80'li yıllarda Aime Jacquet'nin liderliğinde bozarlar. 1985'te Juventus'la inanılmaz bir Şampiyon Kulüpler Kupası yarı final maçı oynarlar. 1995-96'da Intertoto'dan gelip UEFA Kupası'nda finale çıkarlar.

Dağhan Irak

Bordeaux... Fransa'nın güneybatısının bu en büyük şehrinin gururla andığı iki şey var. Biri, dünya çapında ün sahibi olan ve pek çok Bordeaux'lu ailenin geçimini sağlayan şarap endüstrisi, diğeri ise "V" harfi desenli formasıyla spor sahalarında yüz yıldan uzun bir süredir boy gösteren Girondins de Bordeaux...

Bordeaux kulübünün kuruluş tarihi,

19. yüzyılın son dönemine dayanıyor. 1881 yılının Ekim ayında, o zamana kadar St. Michel Katedrali'nin avlusunda buluşup akşamları heyecanlı spor karşılaşmaları düzenleyen kentin gençleri, Sanche-de-Pommier Caddesi'nde bir araya gelip bir spor kulübü kurmaya karar verir. Kulüp, adını o dönemde Paris'teki monarşi yanlılarına karşı cumhuriyet ve demokrasi savunuculuğu yapan "jirondenler" isimli gruptan alır, tıpkı yıllar sonra spor alanında

"Bordeaux'ya en büyük hayal kırıklığını yaşatan takım hangisi?" diye soracak olursanız, alacağınız cevap "Fenerbahçe" olacaktır. 1985-86'ya "Avrupa Şampiyonluğu" parolasıyla giren Fransız ekibi, ilk turda Fenerbahçe'ye evinde 3-2 yenilip İstanbul'da 0-0 berabere kalarak elenir.

Raymond Brard tarafından ortaya atılır ve 1910 yılında 19 lisanslı oyuncuyla futbol takımı kurulur. İlk deneme yalnızca bir yıl sürer, ancak bu Brard'ı futbol hayalinden vazgeçirmez. 1919 yılında Girondins ikinci kez amatör liglerde yerini alır, üstelik bu kez Argus ve kentin en büyük futbol kulübü FC Bordeaux ile birleşerek. İlk maçta alınan 12-0'lık yenilgi yapılacak daha çok iş olduğunu gösterse de, Brard'ın kulüp bünyesinde futbolun önemine olan inancı artarak devam eder. 1930'lu yıllara kadar FC Bordeaux kökenli oyuncularla süren futbol macerası, Brard'ın sınırın öte yanındaki komşu İspanyol şehri San Sebastian'ın önemli kulübü Real Sociedad'dan oyuncular getirmesiyle bambaşka bir boyut kazanır. Raymond Brard, Girondins'i mutlaka Bordeaux'nun ve Güneybatı Fransa'nın en büyük futbol kulübü yapmaya kararlıdır. Deniz mavisi-beyazlılar, kadrosuna kattığı yıldızlar Jaime Mancisidor ve Santi Urtizberea ile hedeflerine ulaşmakta gecikmez. 1936 yılında yerel amatör kümede 18 maçta 16 galibiyet ve yalnızca 2 yenilgi alan Girondins, Fransa Amatörler Şampiyonası'na katılmaya hak kazanır. Bu turnuvada da üstün bir performans sergileyen takım, finalde Le Scionzier'le karşılaşır. Müthiş bir çekişmeye sahne olan karşılaşmanın 66.dakikasında Urtizberea'nın kaleciden dönen şutunu tamamlayan Cathrineau, kulübü tarihinin ilk şampiyonluğuna taşırken, aynı zamanda ilk kez bir Güneybatı kulübü Fransa Amatör Şampiyonu unvanına ulaşır. Brard'ın rüyaları gerçek olmuştur. Ancak hâlâ yapılacak çok iş vardır,

artık profesyonelliğe geçme zamanıdır.

İşgal döneminde gelen ilk kupa

Bordeaux, 1937 yılında profesyonel bir kulüp halini alır. Ancak yaklaşan savaş Fransa'daki sportif faaliyetleri de tehdit etmektedir. Bordeaux bu koşullar altında yükselişini sürdürür. 1941 yılında ise kulübü Fransız spor kamuoyunun gündemine ilk kez ciddi bir şekilde oturacak başarı gelir. Vichy hükümetinin işbirliğiyle Naziler tarafından işgal edilen ve üç bölgeye ayrılan Fransa'da (serbest bölge, işgal bölgesi ve yasak bölge) Bordeaux, Fransa Kupası'nı alabilmek için üç ayrı takımla karşılaşmak durumunda kalır. Girondins, ilk maçta Red Star'ı 3-1 yener, sonrasında ezeli rakibi Toulouse'u da aynı skorla geçer. Nihayet Fives karşısında da sahadan 2-0 galip ayrılmayı başarır ve tarihinin ilk Fransa Kupası'nı müzesine götürür. Fransa, Nazi işgali ve yaklaşan savaşla çökerken, futbolda Bordeaux'nun yıldızı giderek yükselmektedir.

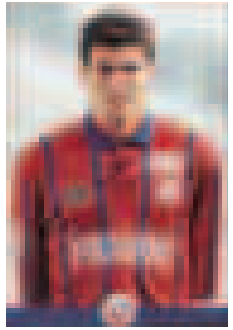
1.Lig'deki ilk sezonda şampiyonluk

İkinci Dünya Savaşı sonrasında da Girondins de Bordeaux kulübünün futboldaki çıkışı sürer. 1949 yılını Fransa 2. Ligi Şampiyonu olarak kapatan kulüp, bir sonraki sezon ise kendisini efsaneler arasına sokacak olan Fransa spor tarihinin en büyük sürprizlerinden birine imza atar. Aslında 1950 yılında Bordeaux 1. Lig'deki ilk sezonuna hiç de iyi başlamamıştır. Marsilya ilk maçta Bordeaux'yu 3-0 yendiğinde

mikrofondan "Bu Bordeaux, ulusal ligde oynayacak kalitede bir takım değil" demektedir Fransa Radyosu'nun spikeri. Anlaşılan o spiker, Bordeaux'luların "jironden" ruhunu ve Hollandalı yıldızı De Harder'i pek tanımaz. Bordeaux işe son şampiyon Stade de Reims'i kendi evinde yenerek seriye başlar, sonrasında da Paris'in o müthiş Racing kulübüne acımaz. Takım, ligin ilk yarısını üçüncü sırada tamamlar. İkinci yarıda yükseliş devam eder. Takım önce averajla, sonra da puan farkıyla liderliğe yerleşir. Sezon sonunda Bordeaux, en yakın takipçisi Lille'in 6 puan önünde şampiyonluğa ulaşırken, takım Fransa'nın en iyi hücum ve defansı ödülleri de layık görülür. Fransa tarihinde ilk kez bir kulüp 2. Lig'den yükseldiği sezon 1. Lig'de şampiyonluğa ulaşmıştır. Marsilya dışında Güney'e kolay kolay kupa vermeyen Kuzey Fransa'nın takımları yeni bir takımın adını ezberlemek zorunda kalır: "Ji-ron-den"...

Talihsiz günler

Bordeaux'nun bu flaş yükselişini talihsiz günler takip eder. Kulüp

1952'de şampiyonluğu kılpayı Nice'e kaptırırken, 1956-1959 yılları arasında 2. Lig'de kalmanın acısını yaşıyor. Fransa Kupası'nda iki kez finali yakalayan Bordeaux, iki maçtan da sahadan başı önde ayrılır. 1960-62 yılları arasında yine 2. Lig'de kalan Bordeaux, iki sezon sonunda yeniden 1. Lig'e çıkar. Artık yeniden eski günlerin arayışı başlamıştır. 1965-1969 yılları arasında üç kez şampiyonluğa yaklaşır Girondins, ancak iki kez Nantes'a, bir kez de Saint-Etienne'e geçilerek ikinci sırada kalır. Bu arada kulübün Avrupa macerası da başlamıştır, ancak 1965 yılında UEFA Kupası ilk turunda Borussia Dortmund, "jironden"lere acımaz. Bordeaux efsanesinin ikinci perdesinin yazılması 1980'leri bulacaktır. 1972-79 yılları arası Bordeaux yine iyi sezonlar yaşamaz ve Fransız liglerinin "asansör takım"ı olur.

Yeniden şahlanış

1980'ler Claude Bez başkanlığında kulübün yeniden şahlanmasına sahne olur. Bez, teknik direktörlüğe Aimé Jacquet'yi getirir. 1969 yılında Bordeaux'yu geride bırakarak şampiyon olan St. Etienne takımının orta sahasında oynayan Jacquet, beş şampiyonluk yaşadığı bu kulüpten ayrıldıktan sonra üç sezon yeşil-beyazlı-

ların ezeli rakibi Lyon'da oynamış ve futbolu bıraktıktan sonra da dört sezon bu takımı çalıştırmıştır. Lyon, Jacquet yönetiminde kayda değer bir başarı elde edemez ve kader onu bir zamanlar şampiyonluk sevincini kurasığında bıraktığı Bordeaux'ya getirir. Jacquet'nin Girondins'in başına geçtiği yıllarda Fransa futbolu da ülkenin kendisi gibi sessiz ve derinden bir değişim geçirmektedir. 1960'lı yıllarda özellikle Afrika'dan ülkenin güneyine göç eden ailelerin çocukları futbol oynamaktadır. Üstelik gayet de iyi bir şekilde. Jacquet'nin yolu bu çocuklardan biriyle Toulon'da keşşir. Marsilya'da yaşayan Malili bir ailenin ufak tefek çocuğu, Bordeaux ve Fransız futbol tarihini yeniden yazacaktır. O çocuk Jean Amadou Tigana'dır.

Tigana'nın önderliğinde

Jacquet, Tigana ve Alain Giresse önderliğindeki ekibe Jean Fernandez, Patrick Battiston gibi yıldız oyuncular da katar. Artık "jirondenler"i Fransa'ya hatırlatmanın zamanı gelmiştir. 1983'te Bordeaux, Fransa Ligi'ni ikinci tamamlar. Aynı yıl UEFA Kupası'nda 4-1'lik deplasman yenilgisinin rövanşında Hajduk Split'i, artık adı Bordeaux doğumlu tek Cumhurbaşkanı Chaban-Delmas'nın adıyla anılan Parc Lescure'de 4-0 yenerek tur atarlar. L'Equipe ertesi gün, "Eğer Bordeaux'nun altı gol atması gerekse, onu da atardı" diye yazacaktır. O yıl belki başarıları tamamına ermez, ancak bu yalnızca bir başlangıçtır. 1983-84 sezonu Bordeaux için özlenen şampiyonluğun geldiği sezon olur. Ertesi sezon ise Bordeaux tarihinde çok önemli bir heyecan ilk kez yaşanacaktır; "jirondenler"i Şampiyon Kulüpler Kupası beklemektedir.

İnanılmaz Juventus maçı

Bordeaux o yıl Avrupa'nın bir numaralı kupasında tıpkı 1950'de 2. Lig'den gelen efsane takım gibi oynar. İlk turda Athletic Bilbao'yu 3-2 ve 0-0'la kupa dışına iter. İkinci turda Dinamo Bükreş, Bordeaux'yu çok zorlar. Uzatmalarda gelen gol deniz mavisini-beyazlı takımı çeyrek finale taşır. Bu kez rakip Sovyetlerin güçlü takımı Dinyeper'dir. İki maç da 1-1 sonuçlanınca penaltı vuruşlarına gidilir ve şans Bordeaux'nun yanında yer alır. Yarı finalde ise bir dünya devi, Platinili Juventus beklemektedir Bordeaux'yu. Torino'daki ilk maçta Juve, Bordeaux'ya acımaz: 3-0. Fransa kamuoyu artık Bordeaux'dan daha fazlasını beklemektedir. Yarı final yeterince başarılı bir sonuçtur ve buraya kadardır. Ama Fransa yine

"jironden" ruhunu unutmuştur. 25 Nisan 1985 günü 40 bin 211 seyirci Lescure'ü tıklım tıklım doldurmuştur. Hâlâ kırılmayan bir rekora imza atan o seyirci tek bir şeye inanmaktadır; mucizeye. Bordeaux maçın başlamasıyla beraber Juve'nin üstüne kâbus gibi çöker. Defansta Rohr, Platini'ye kelepçe takmıştır. Giresse ve Tigana devleştikçe devleşmekte ancak Bordeaux'ya en az 3 gol gerekmektedir. Aranan gol 25. dakikada gelir. Müller'in çaprazla gönderdiği top ağlarla buluşurken artık Lescure'den yükselen ses kulakları sağır etmektedir. O gün Bordeaux, Juventus kalesine 26 şut çeker. Bodini bu şutları 79. dakikaya kadar karşılamayı bilir. Ancak Patrick Battiston bu dakikada 30 metreden çıkardığı şutla İtalya'nın siyah-beyazlı-

lılarını çaresiz bırakır: 2-0. Onbir dakika ve atılması gereken bir gol daha vardır. Ancak sahneye yine Bodini çıkar. Tigana'nın altıpastan kaleye yolladığı yüzde yüzlük topu dahi kurtarır İtalyan kaleci. 90 dakika bittiğinde Bordeaux, Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'ndaki ilk macerasından gözyaşları içinde ama ayakta alınıp ayrılır. Tarihin cilvesi ise Bordeaux'nun gidemediği finalde Heyssel faciasının yaşanmasıdır. Belki de Tigana'nın son dakikalarda kaleciyi geçemeyen şutu dünya futbolunun kaderini değiştirmiştir.

Fenerbahçe şok yaşattı

Bordeaux, Fransa'da o yıl yine şampiyonluğa ulaşır, hem de ülkenin en iyi hücum ve defansı seçilerek, tıpkı 1950'deki takım gibi. Şampiyon Kulüpler Kupası'nda bir sonraki sezon takım yine iddialıdır. Ancak ilk turda karşısına beklenmedik bir çetin ceviz çıkar: Fenerbahçe. Lescure'deki maça iddialı çıkan Bordeaux, bir sezon önce Juve'ye sahayı dar ettiği stattan Selçuk, Şenol ve Hüseyin'in gollerıyla 3-2 mağlup ayrılır. İstanbul'daki 0-0'lık beraberlikle de bir

kez daha Avrupa hayaline veda eder.

1986-87 sezonunda kazanılan şampiyonluğun ardından takımın yaşlanmasıyla beraber düşüş başlar. 1989 yılında Aimé Jacquet'nin görevine son verilir. Jacquet, birkaç yıl sonra Dünya Şampiyonu Fransa'yı yaratacak altyapı merkezinin başına geçer. 90'lı yıllarda Fransa kulüplerinin yaşadığı mali çalkantılar Bordeaux'yu da etkiler. Başkan Claude Bez mahkeme kararıyla görevi bırakmak zorunda kalır ve kulüp küme düşürülür. Bordeaux bir yıl sonra tekrar 1. Lig'e çıkar ancak eski başarıları mumla aramaktadır.

Zidane'la yeni bir dönem

1995-96 sezonunda UEFA Kupası'na katılma şansını dahi yakalayamazlar. UEFA'nın yeni kupası Intertoto'ya gönülsüz de olsa katılırlar. Tek umut yine bir göçmen çocuğundadır: Zinedine Zidane. Zizou'nun parladığı takım Intertoto'da Frankfurt ve Heerenveen'i eleyip UEFA Kupası'na kalır. UEFA'da da Karlsruhe, Vardar, Rotor, Betis, Milan, Slavia derken devler geride kalır. Bordeaux, ilk kez oynadığı Intertoto'dan çıkıp finalin yolunu tutmuştur. 1950 ruhu yine Parc Lescure'yi kanatları altına almıştır. "Jirondenler" iki ayaklı finalde Bayern Münih karşısında fazla tutunamaz ve iki maçta da sahadan yenik ayrılır. Yine de dünya futbolunun gündemine damga vurmaya başlamışlardır.

1998-99 sezonunun son maçında PSG'yi uzatmalarda Feindouno'nun attığı golle 3-2 yenen Bordeaux, bir kez daha şampiyonluğa ulaşır. Ancak yetiştirdiği yıldızları büyük Avrupa ekiplerine kaptıran Bordeaux, bir daha aynı havayı yakalayamaz. Bu sezon bir kez daha Şampiyonlar Ligi'ndeler ve 1950 ruhunun yardımı koşmasını bekliyorlar. Bir de yine bir göçmen çocuğu, 22 yaşındaki Faslı Marouane Chamakh'ın parlamasını... Neler yapacaklarını zaman gösterecek... ■

Hüseyin Göçek

1999'da Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Geoteknik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapıyordum. Hakemliğimi ve okulumu dondurup dil eğitimi için İngiltere'ye gittim. Orada 1 yıl boyunca amatör kümelerde maç yönettim.

İngiltere'deki futbolcuların tepkisi anlık oluyordu. Türkiye'de ise verdiğiniz bir karar futbolcu tarafından maç boyunca tartışılıyor. Hatta maç bitiyor, ondan sonraki günlerde bile tartışılmaya devam ediliyor.

Beşiktaş altyapısında futbolla tanıştı, boyunun uzunluğu sebebiyle geçiş yaptığı basketbolda Galatasaray, Ülker ve son olarak da Tekel'in sporcusu oldu. Amcasının hatırını kıramadığı için başladığı hakemlikten büyük zevk alınca basketbolu bırakıp rotasını sahalara çevirdi. C Klasmanı hakem olduğu dönemde dil öğrenimi için gittiği İngiltere'de 1 yıl boyunca maç yönetti ve İngilizlerin büyük beğenisini kazandı. Üç sezondur görev yaptığı Süper Lig'de bu sezon MHK'nın gözdeleleri arasına girdi. Basketbol oynamasının hakemliğine büyük katkısı olduğunu düşünüyor ve "Eski bir sporcu olarak sahadaki oyuncuların neler hissettiğini anlayabiliyorum" diyor.

Potalardan

Mazlum Uluç

▼Hüseyin Göçek'i biz tanıyoruz ama aslında Türk futbolseverler için çok aşina bir isim değilsiniz. Mesela Fenerbahçe-Antalyaspor maçına atandığınızda sarı-lacivertli takıma ait internet sitelerinde "Kim bu Hüseyin Göçek?" sorusu oldukça fazla dolaşmış. Peki kimdir Hüseyin Göçek?

▲1976 İstanbul doğumluyum ve 10 senelik futbol hakemiyim. Spora başlangıcım Levent Spor Kulübü'nün altyapısında futbolla oldu. Daha sonra Beşiktaş altyapısında futbola devam ettim. O yıllarda boyumun çok uzun olmasından dolayı basketbola geçiş yaptım. Ortaokul yıllarında okul takımlarıyla başlayan basketbol hayatıma Galatasaray'ın yıldız ve genç takımlarında devam ettim. Lise dönemim Kabataş Erkek Lisesi'nde geçti. O dönemde hem okul takımlarında hem de kulüp takımlarında oynadım. Liseyi bitirdikten sonra Yıldız Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Fakültesi'ni kazandım. Orada okurken de Ülkerspor'un genç takımında Murat Özyer'in antrenörlüğünde iki sezon oynadım. Ülkerspor'dan sonra basketbola Tekel'in A takımında devam ettim.

İngiltere'de müsabakalardan sonra ev sahibi kulüp kendi lokalinde her iki takım oyuncularına, teknik kadrolarına ve hakemlere yemek organizasyonu düzenlerdi. Hep beraber yemek yenir, müsabakanın tartışmalı pozisyonları konuşulur ve analizi yapılırdı.

Fenerbahçe-Antalyaspor maçında tartışılan pozisyonlarda hata yapmadım. Zaten bitiş düdüğünü çaldığımda Antalyaspor Teknik Direktörü Yılmaz Vural koşarak yanıma geldi ve "Ekibinizle birlikte çok güzel bir müsabaka yönettiniz" diyerek tebrik etti.

O sırada eski futbol hakemlerinden amcam Fethi Göçek bana hakem kursu açılacağını haber verdi ve böyle bir isteğim olup olmadığını sordu. O zaman basketbol oynadığım için başka bir spor dalıyla uğraşacak vaktim yoktu. Üniversitede de projelerle uğraştığım için çok yoğunum. Pek sıcak bakmamakla beraber amcamı kırmamak için hakemlik kursuna yazıldım. 1996'da iki haftalık bir programdan sonra kursu tamamladım. Basketbol oynamış olmamdan dolayı atletik sınavdan çok iyi bir dereceyle geçtim ve hakem oldum. Ancak kursu bitirdikten sonra hemen hakemliğe başlamadım.

▼Niçin beklediniz?

▲Bir yandan Tekel'in A takımında basketbol oynuyordum, diğer taraftan üniversitede ağır bir eğitim alıyordum. Hafta sonlarında basketbol maçlarımız oluyordu.

▼Basketbol oynadığınız dönemdeki takım arkadaşlarınızın arasından üst düzey oyuncu çıktı mı?

▲Çeşitli 1. ve 2. Lig takımlarında oynayanlar oldu. Ülkerspor'da oynarken A takım antrenmanlarına çıktığımda Orhun Ene, Harun Erdenay, Lutfi Arıboğan gibi ağabeylerimle oynama şansım oldu. 1-1.5 sene civarında, okuldan mezun olana kadar hakemliğe başlamadım. Ancak kursu bitirdikten sonra iki sene içinde hakemliğe başlamanız gerekiyor, aksi halde hakkınız yanıyor ve yeniden kursa girmeniz icap ediyor. 1997'nin başlarında, amcam tekrar geldi ve "Daha önce gittiğin kurs yanacak, gel sen bu işe başla, 3-4 maça çık, kafana yatmazsa bırakırsın" dedi. 1997'nin ilk dönemlerinde amatör kümede hakemliğe başladım. 1-2 maç derken 10 maça çıktım ve gerçekten hakemlikten zevk aldığımı hissettim.

Sporcuyken hakemlere itiraz ederdim

▼Nedir bu hakemlik zevki? Yönetme duygusu mu, adalet dağıtıcısı olmak mı? Bir insan hakemlik yaparak nasıl bir keyif duyar?

▲Sporcu olduğum dönemde hakemlere çok itiraz ettiğim olurdu. Belki onların görüş açısından kaynaklanan hatalar yapılıyordu. Hakemliğe başlayınca adalet dağıtma duygusunun verdiği hazzı yaşadım. Ayıca yönetme duygusu, futbol hakemlerinin gördüğü itibar ve saygı, hakemliğe bakış açımı değiştirdi.

▼Basketbolda ileriye dönük ümitleriniz var mıydı?

▲Futbol hakemliğindeki ileriye dönük ümitlerim basketbolun önüne geçti. Basketbol oynamak için boyumun biraz kısa geldiğini düşünüyorum. 10 cm. daha uzun olsaydım şimdi çok farklı yerlerde olabilirdim. Futbol hakemliğinde 1999 senesinde C Klasmanı'na çıktım ve orada hakemliğimi dondurdum. Yıldız Teknik Üniversite-si'nde Geoteknik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapıyordum. Okulumu da dondurup dil eğitimi için 1 yıllığına İngiltere'ye gittim. Dil eğitiminin yanında hakemlik yetilerimi kaybetmemek için İngiltere'de 1 yıl boyunca amatör kümelerde hakemlik yaptım.

▼İngiltere'deki hakemlik yaşantınızdan söz eder misiniz biraz?

▲Türkiye'den aldığım referansla İngiltere Futbol Federasyonu'na müracaat ettim. C Klasmanı'na yeni çıktığım için onlar da beni amatör kümeden başlattılar, fakat "Performansına göre sezon içinde klasman atlatabiliriz" dediler. Nitekim öyle de oldu. Önce amatör kümede maç yönettim, daha sonra 3. Lig'le amatör küme arasındaki liglerde yardımcı hakem olarak görev aldım. İngiltere'de 60'a yakın maç yönettim. Bu süreç insanlarla diyalogunun artmasını ve tecrübe kazanmamı sağladı.

İngiltere'deki ortam çok farklıydı

▼Hakemlik gelişiminizde İngiltere'deki tecrübenizin de ciddi bir katkısı olmalı. Oradaki futbolcuların tavırlarıyla bizimkilerin arasında bir fark gözlemlediniz mi?

▲İngiltere'deki futbolcuların tepkisi anlık oluyordu. Hakem kararına karşı futbolcu anlık bir tepki veriyor ve ondan sonra hatırlamıyor bile. Türkiye'de ise verdiğiniz bir karar futbolcu tarafından maç boyunca tartışılıyor. Hatta maç bitiyor, ondan sonraki günlerde bile tartışılmaya devam ediliyor. İngiltere'de müsabakalardan sonra evsahibi kulüp kendi lokalinde her iki takım oyuncularına, teknik kadrolarına ve hakemlere yemek organizasyonu düzenlerdi. Hep beraber yemek yenir, müsabakanın tartışmalı pozisyonları konuşulur ve analizi yapılır.

▼Peki İngiltere'de başınızdan geçen ilginç bir olay var mıydı?

▲İkamet ettiğim yere çok uzak ve ulaşım koşullarının zor olduğu bir bölgede maç yönetmeye gitmiştim. Müsabaka çok sert geçiyordu ve iki futbolcuyu ihraç etmiştim. Maçtan sonra her iki takım kaptanını yanıma çağırarak, benim gideceğim yere giden herhangi bir futbolcunun olup olmadığını sordum. Takım kaptanlarından birisi, sadece benim oyundan ihraç ettiğim oyuncunun bulunduğu bölgeye gittiğini söylemez mi? Bir an tereddüt ettim. Ama ihraç ettiğim oyuncu bana tebessümle yaklaşarak "Hocam size yol arkadaşlığı yapabilirim" dedi ve yol boyunca esprilerle, şakalarla ma-

çın pozisyonlarını değerlendirdik. İngiltere'de her müsabakanın eğlence için yapıldığını ve her şeyin sahada kaldığını anladım.

▼Hakemliğinizi orada devam ettirme şansınız var mıydı?

▲İngiltere Futbol Federasyonu'ndan gözlemciler maçlarımıza geliyordu. Benim orada 1 sene kalacağımı öğrendince "Ama niye?" dediler, "Türkiye'de seni daha iyi fırsatlar mı bekliyor?" şeklinde bir soru yönelttiler. Onlara "Geleceğimi vatanımda kurdum, vatanıma hizmet etmek istiyorum" dedim. Bunu gayet normal karşıladılar ve bana "Bu adam 1 sene sonra bırakıp ülkesine dönecek" gözüyle baktılar. Verdikleri maçlar hep bir üst düzeyde oldu. Devamlı yükseldim. Türkiye'ye dönünce de 3.Lig'den başladım. 2002'de B, 2003'te A Klasmanı'na geçtim ve 2004'te Süper Lig hakemi oldum.

▼Yaptığınız işten söz eder misiniz biraz? İnşaat Mühendisliği mi yapıyorsunuz?

▲Yüksek İnşaat Mühendisiyim ama aile şirketim olan otomotiv servisinde yönetici olarak görev yapıyorum. Ailede genç nesilden birisinin işleri devralması gerekiyordu ve o iş de benim omuzlarıma kaldı.

▼Bu sizin Süper Lig'deki 3. sezonunuz. Geçtiğimiz iki sezonda toplam 15 maç çıktınız ve İstanbul Bölgesi hakemi olduğunuz için hiçbir büyük maçı yönetemediniz. O dönemde biraz gölgede kaldığınızı düşünüyor musunuz?

▲Hayır düşünmüyorum. Benim için her maç ve her görev aynıdır. Bu tür düşüncelere hiç kapılmadım.

▼Askerden döndükten sonra geçtiğimiz sezon 7 maç yönettiniz. Yeni sezonda ise ilk 5 haftada 3 maça atandınız. Bir anlamda yeni sezonun gözde hakemisiniz. Bu ani değişimin sebebi nedir?

▲Hocalarımızın takdiri böyle. Biz gerekli çalışmalarımızı yapıyoruz ve eğitimimizi alıyoruz. Bütün Süper Lig hakemlerinin amacı sahip olduğu mevkiyi daha yukarılara taşımak ve daha iyi konumlara gelmektir. Benim de çalışmalarım bu doğrultuda.

▼Ama sizde bir umut ışığı görmüş olmaları lazım. Bir hakeme durup dururken üst üste maç vermezler. Yöneticileriniz size neler söylüyor?

▲Söylenen şeyler hep olumlu. Ben de fiziki kondisyonumu maksimumda tutabilmek için gerekli idmanlarımı ihmal etmiyorum, oynanan maçların analizlerini yapıyorum ve inşallah hakemliğimi daha iyi yerlere getireceğime inanıyorum.

▼Fenerbahçe-Antalyaspor maçıyla Türkiye Hüseyin Göçek'i tanıdı. İlk

defa bir vitrin maçında sahne aldınız. Genelde de eleştiriler son derece olumluydu. Herkes "cesur hakem" fikrinde birleşti. Ancak bir-iki spesifik eleştiri de geldi. Siz de yönettiğiniz maçı daha sonra izlemiş olmalısınız, hangi kararlarınız için "hatalıydı" diyebilirsiniz?

▲Hatalar her zaman olacaktır. Önemli olan sonuca tesir etmeyecek hatalar yapmak. Her maçtan sonra o maçın CD'leri bize gönderiliyor ve hatalarımızı düzeltmek için o CD'leri tekrar tekrar izliyoruz. Hatalarımızı belirleyip not alıyoruz. Bir sonraki maçta aynı hataları tekrarlamamak için elimizden geleni yapıyoruz. Önemli olan aynı hataları yapmamak. Sözünü ettiğiniz maça gelince, "Hatalıydım" dediğim bir kararım yok.

Yılmaz Vural beni sahada kutladı

▼Peki MHK yöneticilerinden nasıl tepkiler aldınız?

▲MHK'daki yöneticilerin düşünceleri de pozitif. Zaten ben maçın bitiş düdüğünü çaldığımda Antalyaspor Tek-

nik Direktörü Yılmaz Vural koşarak yanıma geldi ve "Ekibinizle birlikte çok güzel bir müsabaka yönettiniz" diyerek tebrik etti.

▼Hakem kararlarına itiraz eden futbolcular için ciddi yaptırımlar getirildi. Bu durumun sizi biraz daha rahatlatcağını düşünüyorsunuz.

▲Yeni kuralların ardından oyuncular saha içinde daha bilinçli hareket ediyor. Biz de bunun faydasını hissediyoruz. Sonuçta biz de sahaya çok kart göstermek için çıkmıyoruz. İtirazla ilgili getirilen yaptırımlar hem kulüplerin, hem futbolcuların hem de hakemlerin menfaatine oldu. Türkiye'de en ufak bir taç kararında bile itirazla karşılaşabiliyorsunuz. Böyle bir durumda

Futbolcu arkadaşların da hakeme yardımcı olması gerekiyor. Çünkü saha içinde perdelenme olayı ile bazı pozisyonları kaçırabiliyorsunuz. Futbolda da basketbolda olduğu gibi hata yapan oyuncu elini havaya kaldırmalı ve kusurunu söylemeli.

tribünlerden de tepkiler gelebiliyor. Bu yeni kararlarla tribünlerdeki negatif elektriğin de azalacağını düşünüyorum.

Futbolcular iyi niyetli olmalı

▼Bazı oyuncular elle gol atıyor ya da temas olmaksızın kendisini yere atarak penaltı kazanıyor. O anda hakemi aldatıyorlar ama sonuçta kameralar gerçeği bir şekilde ortaya çıkarıyor. Bu durumda bir hakem ne düşünür? O futbolcuyu mimler mi mesela?

▲O pozisyonu bilinçaltına yerleştirerek maça çıktığınız takdirde, o oyuncunun topu elle almadığı bir pozisyonda "elle aldı" kararı verebilirsiniz. Bir sonraki maça şartlanmış olarak çıkarsanız hata yapma ihtimaliniz yük-

selir. Bu yüzden oyuncunun elle aldığı pozisyona kendimizi şartlandırmayız, ama o pozisyonu da unutmamız ve "Nerede dursaydık o pozisyonu görebilirdik?" diye kendimize ders çıkarırız. Aslında futbolcu arkadaşların da hakeme yardımcı olması gerekiyor. Çünkü sahada içinde perdelenme olayı ile bazı pozisyonları kaçırebiliyorsunuz. Futbolcu arkadaşların iyi niyetli olması gerekiyor. Futbolda da basketbolda olduğu gibi hata yapan oyuncu elini havaya kaldırmalı ve kusurunu söylemeli.

▼**Peki özellikle hakeme zorluk çıkaran, onu etkilemek için çaba harcayan futbolcular var mı?**

▲Tabii var. Ama biz müsabakadan önceki maç planımızda bu tip olaylara karşı önlemimizi alıyoruz. Çünkü her iki takım hakkında taktik ve teknik hazırlıkları yapıyoruz. İki takımın da daha önceki maçları hakkında gerekli bilgi dokümanını toplayıp müsabakayı kafamızda sanal olarak oynuyoruz. "Bu maçta şu tür bir olay olabilir" diye kendinizi hazırladığınız zaman performansınız da artıyor.

▼**Bu taktik ve teknik hazırlık dediğiniz nedir? Nasıl bir inceleme yapıyorsunuz?**

▲A ve B takımlarının nasıl bir taktik organizasyonla oynadığını, ilk onbirlerini inceliyoruz. Kanat organizasyonlarıyla mı çıkıyorlar, defansı içerden mi çözmeye çalışıyorlar, kontratakla mı hücum ediyorlar gibi taktik unsurlarını inceliyoruz.

▼**Mesela bir takım kontratak oynuyorsa hakem ne yapar?**

▲Sahada yer tutuşumuz daha önemli bir duruma geliyor. Ani pas atılacağı için topun atılacağı yeri daha önceden sezip o noktaya gitmemiz gerekiyor.

▼**Maçın ilk 15 dakikası çok önemli**

▼**Ayrıca futbolcuları da inceliyorsunuz değil mi?**

▲Elbette kişisel özelliklerini inceliyoruz. Müsabakanın ilk 10-15 dakikası bizim için çok önemli. O bölümde gerekli otoriteyi kurmamız gerekiyor. Bundan dolayı da agresif futbolculara karşı her an tetikte bekliyoruz. Ona karşı şartlanmıyoruz ama kendimizi hazırlıyoruz. Burada vücut dili çok önemli. Müsabakaya göre jest ve mimikleriniz değişebilir. Mükemmel bir vücut dili kullanımı hakemin işini çok kolaylaştırıyor. Mesela sert bir faulden sonra keskin bir düdük sesi oyuncuları kendine getirebilir.

▼**Her hakemin hedefi FIFA kokartı takmak. Sizin bunun dışında başka hedefleriniz var mı?**

▲Evet bütün hakemler gibi benim de hedefim FIFA kokartı takmak, sonra da yine her hakem gibi Avrupa'da üst düzey maçlarda görev almak ve nihayetinde Dünya Kupası final maçını yönetmek. Faal hakemlik hayatım bittikten sonra da camianın içinde kalarak alttan gelen yeni hakem kardeşlerime yardımcı olmak ve sahip olacağım tecrübeleri aktarmak.

▼**Hüseyin Göçek maç yönetmediği ve otomotiv servisinde çalışmadığı dönemlerde ne yapar?**

▲Fırsat buldukça konserlere ve tiyatroya giderim. En son Harbiye Açık hava Tiyatrosu'nda mega starımız Tarkan'ın konserini izledim. Bir de etnik tarzda, değişik kültürleri bir karışım olarak değerlendiren Goran Bregovic'in konserini izledim. Müzik konusunda iyi bir dinleyicim. Her zaman severek dinlediğim Sezen Aksu, Ajda Pekkan ve Zülfü Livaneli'nin şarkıları vazgeçemediklerim arasındadır. Yabancıardan Cranberries grubu favori dinlediklerim arasında olmakla beraber, kulağa hoş gelen her türlü müziği dinleyebilirim.

▼**Kitaplarla aranız nasıl?**

▲Sosyal ve tarihsel içeriği olan kitapları daha çok severek okuyorum. En son Şu Çılgın Türkler'i okudum. Ayrıca kişisel gelişim açısından Üstün Dökmen ve Doğan Cüceloğlu'nun kitaplarını okuyorum.

▼**Keyif için de olsa basketbol oynamayı sürdürüyor musunuz?**

▲Kişisel idmanlarımı yaptığım ENKA Spor Tesisleri'nde fırsat buldukça basketbol oynayarak özlemimi gideriyorum. Basketbol oynamamın hakemlik hayatımda çok büyük rolü olduğuna inanıyorum. Eski bir sporcu olarak sahadaki oyuncuların ne hissettiklerini anlayabiliyor ve değerlendirebiliyorum.

▼**Geçtiğimiz yıl evlendiniz. Performansınızın yükselmesinde evlilik de pay sahibi mi?**

▲Elbette. Evlilik insanın hayatını düzen ve disiplin altına sokan bir müessese. Bunun büyük faydasını gördüm. Eşim de en büyük destekçim ve işimin yoğunluğuna karşılık bana hem büyük anlayış gösteriyor hem de çok yardımcı oluyor. ■

Leylands Park'ta bir Türk lokumu!

Lisan eğitimi için 1999'da İngiltere'ye giden ve bu ülkede 1 yıl kalan Hüseyin Göçek, önce amatör kümede, ardından da ara liglerde çok başarılı maçlar yönetti. Göçek'in performansı İngiliz yetkililer ve medya tarafından büyük bir takdirle karşılandı. Elbette bu takdirlerin arasında, onu daha iyi olmaya yöneltecek eleştiriler de vardı. 29 Ocak 2000'de Ifield-Seafood maçında görev alan Göçek için maçın gözlemcisi Gareth R.Flemington şunları yazıyordu: "Sahaya çıkışı ve ilk izlenimi etkileyiciydi. Fakat başlama vuruşu 3 dakika geç yapıldı. Başlama vuruşunu tam zamanında yapmaya çalış. El işaretleri mükemmel, açık ve netti. Sadece düdüğün sesini geliştirebileceğini hissettim. Penaltı kararını verirken düdüğün sesini biraz daha uzun tutmaya çalış. Oyunu kontrol altında tutman, 9.15 mesafesini ayarlayan iyi. Oyuncu değişikliklerinde asil oyuncunun sahadan

zetim altında tutmandır.

Çok güzel bir kupa mücadelesiydi. Hakemliğin çok iyiydi. Sadece ufak noktaların düzeltilmesine ihtiyacın var. Ne yazık ki bizimle kısa süre birlikte olacaksınız. Hakemlik alanında gelecek vaat ettiğine inanıyorum."

Göçek'in başarısı ödüllendirilmekte gecikmedi. 25 Şubat 2000 tarihinde Lig Başkanı Ken Watts, Göçek'e gönderdiği yazıda özetle şunları ifade ediyordu: "Sezon boyunca görev yapan hakemlerin, kurul üyeleri tarafından yapılan değerlendirmeleri sonucunda, kupa finali müsabakasını yönetmek üzere seçildin. Sezon boyunca federasyonla yaptığın işbirliği ve üstün başarından dolayı lig heyeti seni bu göreve layık gördü." Sezon sonu geldiğinde Hüseyin Göçek için de İngiltere'ye veda zamanıydı. 26 Mayıs 2006 günü Sussex Bölgesi Futbol Birliği'nin Hakem Sekreteri Tony

West, Göçek'in İngiltere'deki hakemlik performansını taçlandıran şu satırları yazıyordu:

"Hüseyin Göçek'i İngiltere'de hakemliğe tavsiye ettiğim için mutluluk duyuyorum. Göçek, düzenli olarak görev aldığı Sussex Bölgesi Ligi'nde ve amatör

karşılaşmalar da en yetenekli hakemlerden biri olduğunu kanıtlamıştır. Şüphesiz ki, İngiltere'de kalma imkânı olsaydı, daha yüksek seviyedeki ligler için karışısına çıkacak

yükselme fırsatlarına aday olabilirdi. Bu teklif Sussex Bölgesi'ndeki kısa süreli kariş sırasında kendisine sunulmuştu. Hüseyin Göçek, güçlü karakterinin yanı sıra maçlarında görev aldığı kulüpler ve hakem arkadaşları tarafından da sevilmiştir. Bu hoş, sevecen, sempatik, yetenekli ve karakterli genç arkadaşımız hakemlik kariyerinde ve en yüksek seviyelerdeki gayelerinde başarılı olup ilerleme kaydedecektir."

Hüseyin Göçek'in İngiltere'deki hakemlik macerasını özetleyen en güzel cümle ise bir Sussex gazetesinin başlığında yer alıyordu:

"Leylands Park'ta bir Türk lokumu!"

çıkışına emin olmadan yedek oyuncunun sahaya

girmesine izin verme. Sözlü olarak ve her iki elinle avantaj işaretini açık ve net olarak verdin. Avantajları yerinde oynattın. Kuralları yorumlayan mükemmel. Penaltı kararını tereddütsüz vermen ve penaltı noktasının üzerine gelişinden dolayı kimse itiraz edemedi. İhtarlık hareketi yorumlayan ve göstermen yerindeydi. Oyun boyunca, oyuncular küfürlü bir dille konuştu. Bunu önlemen ve kendini bu alanda geliştirmen gerekiyor. Pozisyonlara yakın oluşun ve ani kontratlarda kolay depar atabilmen bir hakemde görülecek güzel şeylerdi. Pozisyonlara daima yakındın ve konsantrasyonun had safhadaydı. Bir gol atıldıktan sonra kaleye arkayı dönmeye ve orta yuvarlağa geri geri yürürken not almaya alışmışsın. Yapman gereken şey, gol atıldıktan sonra orta yuvarlağa koşu koşu geri gitmen ve ceza sahasını devamlı gö-

Rob Rensenbrink

Raket gibi kullandığı sol ayağından nice roketler çıkarmış ince bir adam. Kendine oynamaya değil, “beraber” oynamaya meyyal bir futbolcu. Çıkaran kaleciler için bir takdir belgesi sayılabilecek penaltıları, kimsenin barajda durmak için gönüllü olmadığı frikikleri, sahanın her santimini kullanan futbol zekâsıyla, örnek bir futbolcu vesikası. Hayatı aslında iki farklı biçimde de okunabilir. O Anderlecht forması altında mucizevi bir akrobatken, Hollanda forması altında şanssız bir cambazdı.

Futbolun akrobatı

Nasıl bir duygu olduğunu bilemeyiz, fakat muhakkak ki zor olduğunu tahmin edebiliriz. Sahneyi şöyle bir gözünüzün önüne getirelim: Takımınız, final maçında 1-0 mağlup. Her şeyi yapıyorsunuz, çabalıyorsunuz, saha içinde takımın liderliğine soyunuyorsunuz. Takım arkadaşlarınızdan biri, maçın bitimine dokuz dakika kala skoru eşitliyor. Ve tüm turnuva boyunca sırtladığınız takımınızın finali kazanması için son hamleyi yapıyorsunuz. Rakip takımın ülkesinde düzenlenen bir turnuvada, final maçının son saniyelerinde tüm stadı katonik bir bekleyişe sürükleyen o beş saniye sizin eseriniz. Kahraman olabilmekle olamamak arasındaki o ince çizgi, hepi topu beş saniye sürüyor. Derin oynanan bir topa hareketlenip, insanüstü bir çabayla daha avantajlı konumdaki kaleciden ve defans oyuncusundan önce siz dokunuyorsunuz. Ondan sonrası zaten sizden çıkıyor... O topa dokunabilmek başlı başına bir mucize, ama sonrası belki bir ömür sürüyor, topun yuvarlanışını izlerken sessiz-

Van De Kerkhof biraderler ve Rensenbrink

likle yankılanan stadyumun fonunda, belki takımınızın makûs talihini değiştirdiğinizi düşünüyorsunuz. Ama futbol tanrısı yine yapıyor yapacağını... Yuvarlana yuvarlana kalenin içine doğru giderken sanki üflüyor topa... Direğe çarpan top içeri doğru yönelecekken, tam ters istikamete doğru hareketlenip sahaya ve rakibin önüne düşüyor. Ve kahramanlık payesi uzatma dakikalarında attığı ve attırdığı gollerle birlikte uzun saçlı karşı takım oyuncusuna gidiyor. O beş saniye bir kader anına tanıklık ediyor. Kazanan kaybeden oluyor, kaybeden kazanan. Her şey bir bir uçup gidiyor avuçlarınızdan o kısa sürede: Turnuvanın en iyi oyuncusu ve gol kralı olabilme şansı... Daha önemlisi, ülkenize böyle bir turnuvada ilk şampiyonluk unvanını kazandırabilme ayrıcalığı... Tüm dünyanın bir önceki kupada “geleceğin futbolunu oynuyorlar” diyerek taltif ettiği o rüya takımın bile kazanamadığı kupayı evinize götürme hayali... Andığımız maç, 1978 Arjantin-Hollanda finali. Yazımızın konusu ise, Rob Rensenbrink.

Muhteşem solak
Total futbolun en güzel dakikalarında imzası olanlardandır Rensenbrink. Ama hep arka sıralarda.

Cruyff, Neeskens, Krol, Haan veya Rep... Bu isimlerin sıralanışı kişisel tercihlere göre değişiklik gösterse de, kimsenin gücü Cruyff'u bir numaradan aşağı indirmeye yetmez. İkinci veya üçüncü sırada yer alsa bile, Rob Rensenbrink o takımın vazgeçilmez sol ayağıdır. Pieter Robert Rensenbrink, 3 Temmuz 1947'de Amsterdam'da doğdu. Zayıf ve çelimsiz yapısına rağmen muhteşem sol ayağıyla, topa vurmaya başladığı ilk günden itibaren dikkat çekmeye başladı. Sırasıyla OVVO ve OSV kulüplerinde top koşturdu. Fakat esas olarak Amsterdam'ın mavi-siyahlı ekibi DWS'de oynarken fark edildi. DWS'de akıl almaz maçlara imza atınca, komşunun Club Brugge takımı Hollandalı bu genç yeteneği kadrosuna kattı. Belçika Ligi'ndeki ilk sezonunda, 27 maçta 10 gol kaydetti. Özellikle ikinci sezonunda 28 maçta attığı 14 gol sonrası, ilk sezonundaki performansının tesadüf olmadığı anlaşıldı. Belçika, Rensenbrink'i tanıdı ve ondan vazgeçmeye niyeti yoktu. Rensenbrink'in gösterdiği performans, en çok da kalesini onun bazukalarından korumaya çalışan Anderlecht'i etkilemişti. Nitekim 1971-72 sezonunda mor-beyazlılar çok istedikleri bu büyük yıldızı kaptı.

Ve Anderlecht'in pırıltılı Avrupa macerası da başlamış oldu. İlk sezonunda Rensenbrink 30 maçta 16 gol kaydederken, Georg Kessler yönetimindeki Anderlecht şampiyonluğu kucakladı, Belçika Kupası'nı da müzesine taşıdı. 1972-73'te sadece Belçika Kupası'yla yetindilerse de, 24 maçta 17 gol kaydeden Rob Rensenbrink Belçika gol kralı oldu. 1973-74 sezonunu Anderlecht yine şampiyon olarak tamamlarken, bu sefer takımın başında tanınmış bir isim vardı: Urbain Braems.

1974-75 sezonunda tekrar kazanılan Belçika Kupası'nın ardından kan değişikliğine gidildi ve takımın başına “büyücü” Raymond Goethals getirildi. Kan değişikliği, milli takımda rahle-i tedrisinden geçtiği Rinus Michels sonrası bambaşka bir futbolcu kimliğine bürünen Rensenbrink'e bir anda doping etkisi yaptı. Takım onun liderliğinde inanılmaz işlere imza atmaya başladı.

Anderlecht'le kupa zaferleri

1975-76 Kupa Galipleri Kupası'nda sırasıyla Rapid Bükreş, Borac Banja Luka, Wrexham, Sachering Zwicau'yu geçen Anderlecht, 5 Mayıs 1976'da 58 bin kişinin izlediği maçta Heysel Stadı'nda West Ham United'ın karşısına çıktı. 28. dakikada Holland'ın golüyle mağlup duruma düşen Mor Dinamitler, 42. dakikada Rensenbrink'in golüyle soyunma odasına umutla girdi. İkinci yarı bambaşka bir Anderlecht çıktı sahaya. Özellikle Coeck, Van der Elst ve Rensenbrink müthiş oynadılar ikinci devreyi. Önce Van der Elst skoru 2-1'e taşıdı, ardından West Ham bu gole Robson'la cevap verdi. Devreye yine Rensenbrink girdi ve muhteşem sol ayağıyla takımını komadan çıkardı, nihayet Van der Elst sonucu belirledi: 4-2. Kupa, Anderlecht'in olmuştu.

Galatasaray'ın kâbusu

Bu jenerasyon, bir sonraki sene aynı kupada aynı hızla yoluna devam etti. Roda'yı safdışı bıraktıktan sonra yolları İstanbul'a düştü. Galatasaray'ın kâbusu oldular, iki maç da 5-1 biterken, Rensenbrink her iki maçta da 2'şer gol atarak sarı-kırmızılıların kalesini 4 kez ziyaret etti. Ardından Southampton ve Napoli geldi. Anderlecht yine finaldeydi, rakip ise Hamburg'du. Amsterdam'da oynanan finalde bu sefer işler umulduğu gibi gitmedi. 78. dakikada Volkert'in penaltı golüyle mağlup duruma düşen Anderlecht, 88'de Magath'ın golüyle teslim bayrağını çekti ve yeni kupa sahibini alkışlamaya hazırlandı. Bir sonraki sene futbolseverler bir mucizeye daha tanıklık edeceklerini akıllarından geçirmiyorlardı. Kupa Galipleri Kupası'nda ilk maç bir önceki kupanın galibi, Hamburg'laydı. 88. dakikadaki galibiyet golü Hollandalıların ve Belçikalıların aynı isimle andıkları "Het Slangemens" yani "Akrobat" Rob Rensenbrink'ten geldi. İlk maç 2-1 biterken, ikinci maç 1-1 sona erince bir önceki sezonun hesabı görülmüş oldu. Ardından Porto ve Twente'yi geçtiler. İnanılmaz gibi görünen gerçek oldu. Üçüncü sezon aynı kupada finale ulaşılar.

3 Mayıs 1978'de Paris'te rakip Austria Wien'di. Bir önceki sezon kaybettiği kupayı bu defa kaybetmeye tahammülü olmayan Anderlecht, maça müthiş başladı. 13 ve 41. dakikalarda Rensenbrink kupanın kulpunu tuttu, 45. ve 80. dakikalarda Van Binst neredeyse havaya kaldırdı. 4-0'la Avusturya ekibini paramparça eden Anderlecht, son üç sezonda aynı kupada üç final oynayıp ikisini kazanmış oldu. Rensenbrink ise üç finalde tam dört gol kaydetmişti.

Süper Kupa'nın süper adamı

Bununla da yetinmedi mor-beyazlılar, 1976'da Şampiyon Kulüpler Kupası sahibi Bayern Münih'i, ilk maçta 2-1 yenilmelerine rağmen Belçika'da Rensenbrink'in 2, Haan ve Van der Elst'in birer golüyle 4-1 yenerek Süper Kupa'yı kazandılar. 1978'de şansı yaver gitmeyen takım Liverpool'du. İlk maçta skoru belirleyen golü 87. dakikada Rensenbrink attı ve skoru 3-1'e taşıdı. İngiltere'de Liverpool 1-0 öne geçip umutlansa da, 71. dakikada Rensenbrink o umutları tüketen golü attı. Son dakikalarda yedikleri gol maçı Liverpool'a çevirdi ama Süper Kupa'nın adresi belliydi: Anderlecht. Rensenbrink'in hemen hemen tüm futbol hayatını Anderlecht'te geçirdiğini söyleyebiliriz. 1980'e kadar futbol oynamadığı Anderlecht'te neredeyse kazanmadığı başarı kalmadı. 1976 senesinde Belçika'da yılın

futbolcusu ilan edildi, aynı sene Beckenbauer'in ardından France Football tarafından yılın en iyi ikinci oyuncusu seçildi. 1978 yılında ise Kevin Keegan ve Hans Krankl'in arkasından üçüncü sırada yer aldı. Bir kanat oyuncusu olarak anılmasına rağmen attığı goller "benim" diyen forveti kışkındıracak nitelikteydi. 1977-78 sezonunda 24 lig maçında attığı 18 gol ve yakaladığı 0.75'lik ortalamaıyla bir marjinal verimlilik harikasıydı. Toplamda oynadığı 10 Şampiyon Kulüpler Kupası maçında 7 gol, 16 UEFA ve Fuar Şehirleri Kupası maçında 5 gol ve en önemlisi 36 Kupa Galipleri Kupası'nda 25 gol kaydetti. 1980'de vakit geldiğinde, kısa bir ABD turu yaptı. Batı Konferansı'ndaki Portland Timbers'in formasını sırtına geçirip, 18 maçta 6 gol kaydetti.

Ardından Avrupa'ya geri döndü, Toulouse'da bir sezon oynadıktan sonra çok sevdiği futbola ve yeşil sahalara mendil salladı.

Milli takımda bir ayrık otu

Hikâyenin bir diğer kesiti Hollanda Milli Takımı forması altında yaşandı. Rob Rensenbrink, Hollanda formasını ilk kez 1968 yılında İskoçya'ya karşı giydi. Fakat daha sonraki dönemde Belçika'ya transfer olmasının etkisiyle Ajax'ın milli takım kadrosundan uzak kaldı.

1974 Dünya Kupası elemelerinde ve finallerinde, Rinus Michels oynatmaya çalıştığı futbol için bu eşsiz yeteneğe güvenerek onu kadroya davet etti. Bambaşka bir ekolün ve futbol düşüncesinin yapıtaşlarından biri oldu Rensenbrink, fakat her türlü şanssızlıkla yoğrulmuş.

Almanya'da düzenlenen 1974 Dünya Kupası, Hollanda'nın tüm dünyaya futbolun ne olduğunu anlattığı bir arena oldu. Ve en temel özelliğini: iyi olmak her zaman kazanmaya yetmez.

İsveç, Bulgaristan ve Uruguay'dan mürekkep ilk turu iki galibiyet, bir beraberlik ve 6 gol atıp 1 gol yiyerek geçtiler. Üstelik o golü de Uruguay maçında Krol kendi kalesine attı. Bu arada takım içindeki dengelerin oluşturulması konusunda Michels'e büyük görev düştü. Çünkü Ajax ve Feyenoordlu oyuncuların kurulu kadroda ayrık otu konumuna düşen Rensenbrink'i de bu çarka katmak gerekiyordu. Takımında lider konumundaki bir oyuncuyu onca yeteneğiyle bir sistem oyuncusu haline getirmek az şey olmasa gerekti. Ama Rob hiç problem çıkarmadı, karakter oyuncululuğunu benimsedi. 15 numaralı formasıyla takımı için elinden geliyorsa yaptı. İkinci turda rakipler Demokratik Almanya, Brezilya ve Arjantin'di. İlk rakip Arjantin'i 4-0'la

geçerlerken, servisleri Rensenbrink yaptı. İkinci maçta Demokratik Almanya'yı 2-0 uğurlarlarken skora 59. dakikada Rensenbrink de katkıda bulunuyordu. Finale çıkabilmek için karşılarındaki son rakip Brezilya'ydı. Dortmund'daki maçı 2-0 kazanan Hollanda'yı endişelendiren tek etken 67. dakikada sakatlanan Rensenbrink'ti.

Sakatlığına rağmen finalde

Hollanda oynadığı 6 maçta 5 galibiyet, 1 beraberlik aldı. 14 gol atarken kalesinde sadece tek gol görüp, finale geldi. Fakat çarkın en önemli dişlilerinden birinin final öncesinde sakat olması Rinus Michels'i rahatsız ediyordu. Yine de bir umut Rensenbrink'le konuştu. Kendine duyulan güven ve teveccüh karşısında Rensenbrink sadece "Hangi koşulda olursa olsun oynayacağım" diye cevap verdi. Final günü sahaya çıkmasına ve ilk 20 dakika tüm gücünü kullanmasına rağmen devre sonunda sakatlığı tahammül sınırlarını aştı ve ikinci yarıda sahaya çıkamadı. Malum, total olarak en güzel futbol finali kaybetti.

Ardından 1976 Avrupa Şampiyonası geldi. Avrupa Şampiyonası'nın o zamanki statüsü bugünkünden çok farklıydı. Sekiz grup birincisi arasındaki eleme maçlarının ardından bir anlamda Yugoslavya'da Final Four oynanıyordu. Portakallara komşusu Belçika çıktı. Rotterdam'da oynanan ilk maç Rensenbrink'in yeşil sahalardaki epik performanslarından birine sahne oldu. 28, 58, ve 86. dakikalarda Belçika kalesini üç kez ziyaret etti, maçın neticesi Yugoslavya bileti gibiydi: 5-0. İkinci maç formaliteye dönmesine rağmen Rep ve Cruyff'un golleri 2-1'lik galibiyetle beraber Hollanda'yı finallere taşıdı. Yarı finalde Zagreb'de karşılarında Çekoslovakya vardı. Ama 1-1 biten maçın uzatma dakikalarında iki gol daha yiyerek turnuvadan üçüncülükle ayrıldılar.

Arjantin'de bir lider

Ardından Cruyff'un katılmadığı kadrosuyla ve Ernst Happel'in küçük ama dâhiyane dokunuşlarıyla Hollanda, Arjantin yollarına düştü. Bu sefer takımın kanaat önderi, olgunluğu ve tevazusuyla, sonsuz yeteneğini harmanlayan Rensenbrink'ti. Nitekim turnuvanın ilk maçında Hollanda, İran'ı Rensenbrink'in üç golüyle geçti. Peru'yla 0-0 berabere kaldılar, son maçlarında ise İskoçya'ya 3-2 kaybettiler. İskoçya maçında Rensenbrink'in attığı penaltı golü Dünya Kupası tarihinin 1000. golü olarak kayıtlara geçti. İkinci tura Avusturya maçıyla yaptıkları giriş ürkütücüydü.

5-1 biten maça Rensenbrink penaltısıyla katkıda bulundu. Ardından F. Almanya'yla 2-2 berabere kaldılar. Grubun final maçında karşılarında İtalya vardı. İlk yarısını kendi kalelerine attıkları golle 1-0 mağlup kâpamalarına rağmen ikinci yarıda Rensenbrink önderliğinde kullerinden doğan Hollanda, Haan'ın 75. dakikadaki akıllara zarar şutuyla maçı 2-1'e taşıyıp finale adını yazdırdı. Final malum bir Hollanda klaşığı haline gelmiş "final kaybetme sendromu"na dönüştü. Nanninga'nın golünden sonraki umutlu bekleyişi ve o beş saniyelik süreci yazımızın başında anlatmıştık.

Hirstan arınmış yaşamlar

O günlerin Hollanda'sının bugün bile bunca sevilmesinin nedenlerinden biri, futbolu böyle güzel oynarken kafayı kazanmaya takmış olmamalarıdır. Maç öncesinde stresten gerilmek yerine, gayet rahat iskambile oturup biralarını yudumlayabiliyorlardı. Hirstan arınmış yaşamlardı onların. Bugünlerden bakınca tahayyülü zor. Futbol oynamaya çıkmış o bir avuç adam bir ekol yarattı. Onlar olmadan total futbol diye bir terim de olamazdı, o sistem başka

bünyelerde sakil dururdu. Rensenbrink, onların içinde gölgede kalmış bir yetenektir. Raket gibi kullandığı sol ayağından nice roketler çıkarmış ince bir adam. Kendine oynamaya değil, "beraber" oynamaya meyyal bir futbolcu. Çıkaran kaleciler için bir takdir belgesi sayılabilecek penaltıları, kimsenin barajda durmak için gönüllü olmadığı frikikleri, sahanın her santimini kullanan futbol zekâsıyla, örnek bir futbolcu vesikası. Rob Rensenbrink'in hayatı aslında iki farklı biçimde de okunabilir. O Anderlecht forması altında mucizevi bir akrobatken, Hollanda forması altında şanssız bir cambazdı. Farklı noktalardan bakınca apayrı okunacak iki futbol yaşantısı. Üç adım veya beş saniye kala ipten düşen tel üstündeki bir cambaz, belki de Turgut Uyar'ın güzelim şiirinin kahramanı:

... ben tam dünyaya göre
ben tam kendime göre
ama sizin adınız ne
benim dengemi bozmayınız. ■

Sırasıyla Eskişehirspor, Gaziantepspor ve Gençlerbirliği'nde oynadı, kariyerini uzun yıllar kırmızı-siyah renkler süsledi. Bu sezon yaşamında yeni bir sayfa açtı ve Bursaspor'a transfer olurken renklerini de ilk defa değiştirdi. Süper Lig'in yeni bir şampiyonla tanışması için kentlerin önce kendi takımına sahip çıkmasının şart olduğunu söylüyor. Taraftar desteğinin futbolcuya hayat veren bir güç olduğuna dikkat çekiyor. Gençlerbirliği'nde bu heyecandan yoksun kalmasının kendisini yıprattığını belirtiyor ve Bursaspor'un takım ruhunu yakalaması halinde üst sıraları zorlayacağını iddia ediyor.

Ömer Çatkıç

Koray Gürktaş

▼Bundan önce hep kırmızı-siyah takımlarda oynamanın özel bir nedeni var mıydı?

▲Sürekli kırmızı-siyah renklere sahip kulüplerde oynamam özel bir tercihin sonucu değildi. Sadece çok büyük bir rastlantıydı. Sanıyorum benim gibi üst üste üç kırmızı-siyahlı takımda oynayan futbolcu yoktur.

▼Artık yeni renklerle tanıştın, kendini nasıl hissediyorsun?

▲Kendimi futbola yeni başlamış gibi hissediyorum. Gençlerbirliği benim için sessiz geçen bir dönemdi. Seyircisi olmayan takımlar keyif ve iştah vermiyor. İstedığınız kadar iyi takım kurun, taraftar olmayınca olmuyor. Ronaldo'yu bile getirsen nasıl bir performans gösterir, merak ediyorum. Ankara'da inanın çok yıprandım. Gaziantepspor'da 6.5 yıl kaldım ama kendimi böyle hissetmedim. Çünkü ben çok verici bir insanım. Çalışmayı ve arkadaşlarımı motive etmeyi çok severim. Gençlerbirliği'nde hem kendini motive ediyorsun, hem arkadaşlarını motive ediyorsun. Ama sahaya çıkıyorsun, seni iten hiçbir şey yok. Bu beni gerçekten çok zorladı. Devre arasında hocayla konuştum ve ayrılmak istediğimi bildirdim.

▼Geçen sezonun ikinci yarısında az oynamanın sebebi bu muydu?

▲Hem mukavelemin bitecek olması, hem de teknik direktörle yaptığım bu konuşma az oynamamamda etkili oldu.

Anadolu'daki insanları anlayamıyorum

▼Türkiye Ligi yeni bir şampiyonla ne zaman tanışır?

▲Baktığınız zaman dünyada bu kadar kısır şampiyonlu bir lig yok. Zaten Trabzonspor da yıllardır şampiyonluk yaşıyamadı. Gaziantep'te, Malatya'da ya da başka bir kentte yaşayan insanların İstanbul takımlarını nasıl tuttuğunu anlamıyorum. Oysa Avrupa'da böyle değil. Herkes kendi kentnin takımına sahip çıkıyor, destek veriyor. İkinci Lig'de, Üçüncü Lig'de de takımlarının peşinden gidiyorlar. Bizde bu kültür

Yıllar sonra rengini değiştirdi

Bursa'da kendimi futbola yeni başlamış gibi hissediyorum. Seyircisi olmayan takımlar keyif ve iştah vermiyor. İstedığınız kadar iyi takım kurun, taraftar olmayınca olmuyor. Ronaldo'yu bile getirsen nasıl bir performans gösterir, merak ediyorum.

Dünyada bu kadar kısır şampiyonlu bir lig yok. Gaziantep'te, Malatya'da yaşayan insanların İstanbul takımlarını nasıl tuttuğunu anlamıyorum. Avrupa'da herkes kendi kentinin takımına sahip çıkıyor. Türkiye'deki tablonun değişmesi için önce bu bilincin gelişmesi şart.

yerleşmedi. Böyle olunca da yeni bir şampiyon çıkmıyor. Türkiye'de şampiyonluk tablosunun değişmesi için önce bu bilincin gelişmesi şart. Bursa bu geleneği değiştirebilecek potansiyelde bir şehir. Saha sonuçları iyi gittikçe kentin desteği daha da artacaktır. Taraftar desteğini arttırdıkça bizler de daha iyi motive oluyoruz.

▼Sence Gaziantepspor çok yaklaşmasına rağmen şampiyonluğu neden kaçırdı?

▲O sezon çok kritik bir deplasmandan galibiyetle döndüğümüzde şehirde Fenerbahçe bayraklarıyla turlayan insanları görüyorduk. Bizim zaferlerimiz o kadar coşku yaratmıyordu. Arkamızda bir destek yoktu. İstanbul'daki tarihi Fenerbahçe maçında ilk yarıyı 3-0 önde kapadığımızda ben dahil tüm takım o karşılaşmayı kazandığımızı düşünüyorduk. Hatta ben mücadeleden sonra nasıl bir demeç vereceğimi kafamda kurgulamaya başlamıştım. Önce çok iddialı bir beyanat vermeyi, ardından daha temkinli konuşmayı kafamdan geçiriyordum. Diğer arkadaşlarım

Gençlerbirliği'ne gitmeden önce Beşiktaş'la anlaştım. Fakat Erdoğan Arıca beni Gençlerbirliği'ne gelme konusunda ikna etti. Beşiktaş'tan daha sonra aldığım teklifi de Cordoba'nın arkasında bekleyeceğim için kabul etmedim.

ikna etti. Beşiktaş'ın ilerleyen zamanlarda bir teklifi daha oldu. Ancak Cordoba'nın arkasında bekleyecek bir kaleci aradıkları için bu öneri bana cazip gelmedi. **▼Bu sezon başına dönersek, Bursaspor dışında da teklifler almış mıydın?** ▲Ankaraspor, Konyaspor ve Trabzonspor'la görüştüm. Ama Bursaspor daha cazip geldi. Ter-

cihimde en önemli unsur Başkan Levent Kızıl'ın inandırıcılığıydı. Sonrasında da Raşit Hoca'nın varlığı. Ben A Milli Takım'da oynarken o Ümit Milli Takım'ın hocasıydı. Seyahatlerde sohbet ederdik ve bana güvenilir bir insan imajı vermişti. Gençlerbirliği'nde maç kazanıyorduk, iyi oynuyorduk ama hiçbir tepki yoktu. Kötü oynadıktan sonra da herhangi bir tepki almıyorduk. Futbolcu olarak bazı şeyleri yaşamak lazım. Bazı arkadaşlarımız Bursa'ya gelmeden önce zor bir takıma gittiğini söyledi. Bursa kentinin ateşli taraftarı ve heyecanı da bizi çeken bir faktördü. Hatta İsmail Güldüren'le sohbet ederken bana "Yahu tribünlerden gelen protestoları bile özledim" deyince bayağı gülüştük. Biz futbolcular bir anlamda sanatçıyız. Görsel bir şov icra ediyoruz. Seyirci de bizim performansımıza göre alkışlıyor ya da tepki gösteriyor. **▼Geçmişte Bursa deplasmanları senin için nasıl geçiyordu?** ▲Etkili bir seyircisi vardı. Bir kere sinde Atatürk Stadı'nda 3-1 öne geçtik. Ama Bursaspor taraftarı takımını asla bırakmadı. Desteğini sürdürdü ve sonuçta da beraberliği yakaladılar. Türkiye'de bu tür örneklerin çoğalması lazım. Futbol kültürümüzde

bir değişim şart. Ben seyirciye karşı oynamayı çok seviyorum. Ateşli tezahüratlar beni korkutmuyor, olumsuz etkilemiyor. **▼"Rakip seyirci beni etkilemez" diyorsun, ama bir Fenerbahçe maçında seyircilerden gelen şemsiyeyi tribünlere geri yollamıştın.** ▲Orada beni sinirlendiren, yabancı madde atılmasıydı. Küfür oluyor, ona alıştık ama kalem, pil geliyor, cep telefonu geliyor, konsantrasyon bozuluyor. Bence Avrupa'daki gibi kale arkalarına ağ yapılması gerekir. Türkiye'de bunu neden yapmıyorlar anlamıyorum. **Avrupa kupalarını hedefliyoruz** **▼Nasıl bir lig bekliyor Bursaspor'u?** ▲Bir takımda çok yıldız olup olmaması fazla önemli değil. Sahaya yüreğinizi koyuyorsanız, inanıyorsanız o maçı kazanıyorsunuz. Rakip kim olursa olsun önemli değil. Takım içinde sevgi olduktan sonra sırtınız yere gelmez. Geçen sezonki Gençlerbirliği takımına baktığınızda yıldız yoktu. Mehmet Çakır, Erhan ve Isaac gibi genç isimlerle başarıyı yakaladık. Ben çalışmaya çok inanıyorum. Gençlerbirliği'nde çok iyi çalıştık. Çalışınca da karşılığını alıyorsunuz. Belki idmanlarda çok acı çektik ama buna değdi. Kariyerim açısından baktığım zaman hep üst seviyelerde oldum. Gaziantepspor'da iki defa üçüncülük, bir defa dördüncülük yaşadım. Gençlerbirliği'nde de hedef büyüktü. Avrupa kupalarına katıldık. Bursaspor'da da bunu başarmak istiyorum. Bu amacı gerçekleştirmek için de bir neden yok. Takım ruhunu sağlarsak o zaman üst sıraları kovalayan bir ekip oluruz. Ben ümitliyim. Kadromuzda gerçekten kaliteli isimler var. Eskilerle kaynaşırsak üst sıraları zorlayacağımızı düşünüyorum **▼Gençlerbirliği'nden takım arkadaşın İsmail Güldüren'le Bursa'da da birlikte oynamak bir avantaj mı?** ▲Daha önce birlikte oynamamız elbette bir avantaj. Çünkü birbirimizin özelliklerini biliyoruz. Nerelerde açık verebileceğini, nerelerde artıları olduğunu bildiğiniz için daha rahat ediyorsunuz. **▼Yavuz gibi iyi bir kaleciyle rekabet halindesin. Bu konuda neler söylemek istersin?** ▲Yavuz geçmişte Süper Lig tecrübesi olan bir kaleci. Son iki sezonunda Lig A'da çok iyi işler yaptı, kendini kanıtladı. İki şampiyonluk yaşadı. Bir rekabet olacak elbette. Sonuçta ferdi olmayan bir spor yapıyoruz. Herkesin ortak hedefi takımın başarısı. Benim amacım da "Ömer Bursa'dan geldi geçti, iyi işler yaptı" dedirmek. **▼2006 Dünya Kupası finallerinde yer alamamak nasıl bir duyuydu?** ▲Orada olamamamız çok üzücüydü. Türkiye'nin 2002'deki varlığı ülkenin tanıtımı açısından büyük önem

taşıyordu. Belki biz tanınan bir ülkeydik ama elde ettiğimiz başarılar bu oranı yükseltti. 2006 finalleri sayesinde Togo, Trinidad&Tobago gibi ülkelerin varlığını öğrendik. Futbolcu kariyeri açısından da Dünya Kupaları bulunmaz nimet. Shevchenko'ya bakıyorsunuz, ne kadar arzulu ve coşkulu. Çünkü kulüpler bazında pek çok başarı yaşasa da ülkesi için ilk kez Dünya Kupası'nda mücadele etti. **▼2002 Dünya Kupası'nda üçüncü olan Milli Takımımızın kadrosunda yer almıştın. Orada bulunmak nasıl bir duyuydu?** ▲Çin maçında oynadım. Oradaki organizasyon, statlar ve taraftar çok güzeldi. Dünya Kupası sırasında çok farklı bir ortam yaratılıyor. Kupanın yapıldığı yer o dönem için dünyanın en büyük eğlence üssü haline geliyor. Her futbolcunun Dünya Kupası coşkusunu tatmasını isterim. **▼Peki ya Konfederasyon Kupası?** ▲Orada daha çok maç oynama fırsatı buldum. Milli Takım 6 maç yaptı, 3'ünde ben, 3'ünde ise Rüştü kaleyi koruduk. Orası da çok güzeldi, çünkü turnuva mini bir Dünya Kupası hüviyetindeydi. Her kıtadan başarılı olmuş takımlar davet edilmişti. Konfederasyon Kupası'nda da tıpkı Dünya Kupası'nda olduğu gibi üçüncülüğü elde ederek başarılarımızın tesadüfi olmadığını gösterdik. **Dünya üçüncüsü olduğumuzu Türkiye'de farkettik** **▼2002'de dünya üçüncülüğü gibi büyük bir başarı bekliyor muydunuz?** ▲Türkiye'den çok uzakta olduğumuz için yaşananların farkında değildik. Ne zaman uçtık anıdık, o zaman büyük işler başardığımızı anladık. Çünkü orada çok sık maç oynadığı için galibiyetin ardından kısa bir sevinçten sonra diğer karşılaşmaya konsantre olmak zorundaydık. **▼Futbola başlarken önüne koyduğün hedeflerine ulaştın mı?** ▲Küçüklüğümde beri en büyük hayalim üç büyüklerde oynamaktan ziyade A Milli Takım'da forma giyebilmektir. O hayale ulaştım ama yarım kaldı. Çünkü Rüştü gibi Barcelona kalesini koruyan bir kaleciyle aynı dönemde futbol oynuyordum. Hatta aramızda bir espri vardır. Ben 19 kez A Milli oldum. Rüştü ise 100'ün üzerinde maç oynadı. Ben de ona "Yahu ben bu 19 maçı hangi araya sıkıştırdım, anlamadım" derim. **▼İyi midir aranız?** ▲İyidir **▼Kendini nasıl bir kaleci olarak tanımlarsın?** ▲Çalışmayı çok seviyorum. 10 yaşından beri bu işi yapıyorum. Bu işten başka bir şey bilmiyorum. Çalışıyorum, çalışıyorum. Özelliklerimi tam anlatamıyorum. Ama "Ne tür forvetlerden korkuyorsun?" tarzı sorulara net bir cevap veremem. ■

Bayan futbolcuların fizyolojik özellikleri

Bayan sporcuların futbola katılımı özellikle 1990'lı yıllardan sonra artış göstermiştir. Özellikle ABD'de ve Avrupa ülkelerinde daha fazla sayıda bayan bu spora katılmaktadır. Katılan bayan sporcu sayısının artması ve daha önemlisi sporcuların, antrenman düzeylerinin yükselmesi futbolun kadının fiziksel, fizyolojik özellikleri üzerindeki etkileri hakkında yayınlar ortaya konmasına yol açmaktadır.

Yapılan analizler, bayan futbolcunun fizyolojik gereksinimlerinin erkek sporcu ile benzer olduğunu göstermektedir. Futbol oyunu sırasında bayanların da erkekler gibi ortalama 8500 m. mesafe katettiği ve farklı şiddetlerde aktivite yaptığı, benzer oranlarda aerobik ve anaerobik yüklenmelerin olduğu söylenebilir. Bayan futbolcularda yapılan ölçümlerde, diğer sporcu bayanlara benzer değerler elde edilmiştir ve bu normal popülasyondaki bayanlardan daha yüksek değerlerdir. Ortalama vücut yağ yüzdesi bayan futbolcu için yüzde 19.7-22, VO₂max 47.1-57.6 ml/kg/dk dır. Aerobik güç, sürat kapasitesi, aralıklı egzersiz kapasitesi gibi özellikler bakımından bayan sporcular arasında performans düzeyi ve oynadığı bölge ile ilgili farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Maç sırasında yüksek şiddetli koşuların gerçekleşebilmesi, erkek sporcuda olduğu gibi bayan futbolcuda da antrenman düzeyi ile ilişkilidir. Öte yandan bayan futbolcuların maç sırasındaki performanslarıyla ilgili çok az sayıda çalışma bulunmaktadır. Laboratuvar ortamında yapılan ölçümlerin maç performanslarını nasıl etkilediği konusu, üzerinde çalışılması gereken alanlardan biridir. Bayan futbolcularda yapılan analizlerde kan laktat düzeyleri 5.1 ± 2.2 mmol/L- 4.6 ± 2.1 mmol/L, kalp atım hızları ise 3 farklı maçta 177 ± 11 atım/dk, 174 ± 11 atım/dk ve 173 ± 10 atım/dk olarak tespit edilmiştir. Bayan futbolcuların maç boyunca 0.9 kg kaybettikleri, 1400 ml. sıvı tükettikleri bilinmektedir. Kaybedilen kütlenin önemli kısmının su olması, maç sırasındaki hidrasyonun önemine dikkat çeker.

Fizyolojik özellikler

Erkek futbolcular oynadıkları mevki ile ilişkili olarak fiziksel ölçümlerde farklılık gösterir. Gerçekte de futbol, farklı fiziksel özelliklere sahip bireylerin birlikte yarışabildikleri bir spor branşıdır. Dünyada erkekler arasında birinci sırada ilgi gören spor branşı olmasında bu durumun etkili olduğu mutlaklıdır. Öte yandan bu durum futbolun bayanlar

arasında da giderek daha fazla popülerite kazancını düşündürür. Bayan futbolcular arasında yapılan vücut kompozisyonu ölçümlerinde Avustralyalı bayan futbolcularda sezon sonunda VYY %20.8±4.7, yağsız vücut ağırlığı ise 43.8 kg.olarak saptanmıştır. İngiliz bayan futbolcularda 12 aylık antrenman dönemi öncesi ve sonrasında yapılan ölçümlerde, VYY %21.5-21.1 bulunmuştur. Bu değerler erkek futbolculara göre daha yüksektir. Erkek sporcuda olduğu gibi bayan

dikkat çekerken bu durumun özellikle premenstrüel sendrom şikayeti olan bayan sporcularda yaygın olduğu vurgulanmaktadır. Doğum kontrol hapı kullandığını bildiren kadın sporcuların anlamlı oranda daha düşük yaralandıkları bildirilmektedir. Bu durum yaralama ve hormonal durum arasında bir ilişki olduğunu düşündürmekte ve araştırılması gereken bir alan olarak varlığını korumaktadır. Özellikle bireysel yüklenme dönemlerinde antrenör sporcusunun menstrüel dönemi ile ilgili bilgi sahibi olmalıdır.

Beslenme

Bayan futbolculara toplam kalorinin yüzde 50-65'ini karbonhidratlardan karşılayacak şekilde düşük (%35) oranda yağ içeren bir diyet önerilmektedir. Protein alımının 1.5 gr/kg olacak şekilde standart düzeyin üzerinde olmasının uygun olacağı bilinmektedir. Maça kan glikojen düzeyleri yüksek seviyede başlayan futbolcuların performansları daha yüksektir. Yüksek karbonhidrat içeren diyet, kas glikojen düzeyinin yüksek kalması için de önemlidir. Maç sonunda eksilmiş kas glikojen depolarının hızla yenilenmesi için karbonhidrat takviyesi konusunda sporcu ve antrenörlerin bilgilendirilmesi tavsiye edilmektedir.

Antrenman stratejileri

Futbol oyunu aerobik ve anaerobik sistemleri eşit derecede kapsar. Aerobik ve anaerobik dayanıklılığın yanı sıra, esneklik, çabukluk ve kuvvet özelliklerinin de geliştirilmesi gerekmektedir.

Bayan futbolcunun erkeklerden en önemli farklılığı profesyonellik oranı düşük olduğu için bu işi yarım zamanlı yapmakta olmalarıdır. Danimarkalı bayan futbolcular için önerilen antrenman programı, haftada 2-3 kez teknik-taktik ağırlıklı bir antrenmanın yanı sıra, haftalık 2-4 kerelik 20-30 dk. süren koşu 1-2 kerelik de ağırlık çalışmasını içermektedir.

Sezon öncesi hazırlık döneminin aerobik özellikleri geliştirmeye dönük olması önerilirken, maç döneminde de müsabakaların kazanılan yetenekleri koruma konusunda yetersiz kalabileceği düşünülmeli ve ek antrenman programları düzenlenmelidir. Bayan futbolcularda diz fleksiyon kuvvetinin geliştirilmesi konusu ayrıca önemsenmelidir. Bacak kuvvetindeki dengesizliklerin önlenmesi, artmış yaralanma riskini düşürmeyi hedefler. Bayan futbolcu, büyüme dönemini tamamladıktan sonra plyometrik antrenman veya ağırlık programları gibi daha farklı programlara dahil edilebilir. ■

futbolcunun VO₂max değerleri de maç sırasındaki yüklenmelerle doğru orantılıdır. Kanadalı bayan futbolcularda VO₂max değerleri, 47.1 ml/kg/dk, Avustralyalı futbolcularda 47.9 ml/kg/dk, İngiliz bayan futbolcularda ise 52.2 ml/kg/dk olarak tespit edilmiştir. Erkek futbolcu değerlerinin 60-65 ml/kg/dk olduğu düşünüldüğünde bu değerler kuşkusuz düşüktür.

Menstruasyon

Diğer yarışmacı bayan sporcular gibi bayan futbolcular da menstrüel döngüde düzensizlikler yaşayabilir. Bazı çalışmalar, premenstrüel ve menstrüel dönemlerdeki artmış yaralanma oranlarına

TFF ‘engel’ tanımıyor

Türkiye Futbol Federasyonu, Başkan Haluk Ulusoy'un Genel Kurul'da engelli spor federasyonlarının futbol branşlarına destek sağlanacağını açıklamasından sonra bu konuya ciddiyle eğildi ve Federasyon bünyesinde oluşturduğu “Engelliler Koordinasyon Kurulu” aracılığıyla önemli adımlar attı. Engelli futboluna verilen destek, ‘Futbol Engel Tanımaz’ sloganı altında yürütülüyor. Koordinasyon Kurulu'nun Başkanlığına getirilen Ömer Gürsoy, projenin çıkış kaynağını şu cümlelerle anlatıyor: “Ülkemizde 8.5 milyon engelli vatandaşımız var. Biz de tüm TFF ailesi olarak pozitif bir güç yaratarak topluma hizmet etmeyi amaçladık. Bunu da sosyal toplum bilinci ile yapmaya çalışıyoruz. Kamuyunda futbolun gücü ve futbol sevgisinden yararlanarak tüm engellilerin sorunlarını kamuoyunun dikkatine getirmeyi amaçlıyoruz.”

Peki bu projeye kaç engelli futbolcuya ulaşıyor ve hangi faaliyetler yürütülüyor? Ömer Gürsoy bu soruya da “Ülkemizde 5 bin civarında engelli futbolcu olduğunu tahmin ediyoruz. Engelli futbol takımlarının kamp faaliyetlerine destek veren Federasyonumuz, tesislerinin kapılarını sonuna kadar bu takımlarımıza açtı. Bunların dışında 2005-2006 Türkcell Süper Lig sezonunun son haftasında İşitme, Görme, Zihinsel Engelli futbol takımlarımız bir gösteri maçı oynadı. 2006-2007 sezonunun açılışın-

da da Ampute Milli Takımı bir gösteri maçı yaptı. Bu faaliyetlere hem medyamız hem de kamuoyu büyük ilgi gösterdi. “Türkiye Futbol Oynuyor” başlıklı proje TFF'nin en önemli sosyal projelerinin başında geliyor” cevabını veriyor. TFF'nin engelli futbolunun geleceğine yönelik projeleri de bulunuyor. Ömer Gürsoy, bu projelerle ilgili olarak “Asıl amacımız engelli futbolunu kurumsal bir yapıya kavuşturup ülke çapında ligler kurmak, sporcu

sayılarını arttırmak. Öte yandan, bu projeye futbolun güzelliklerini ön plana çıkarmayı, ülkemizde futbol oynayan tüm kesimlere ulaşmayı ve onları desteklemeyi amaçlıyoruz” açıklamasını yapıyor. TFF için aslında bu konu gerçek bir gurur kaynağı. Çünkü Türkiye dışında sadece İngiltere Futbol Federasyonu'nun böyle bir faaliyeti bulunuyor. Ömer Gürsoy, bu konudaki görüşlerini de “Yaptığımız çalışmalar ve kurduğumuz modellerle birçok ülkeye örnek olabiliriz. Türkiye dışında bir tek İngiltere Futbol Federasyonu bünyesinde engellilere yönelik faaliyetler bir çatı altına toplanıyor.

UEFA yapmış olduğu çeşitli faaliyetlerle engelli futbolunun gelişmesi için büyük çaba sarf ediyor. TFF de bu paralelde faaliyetlerini sürdürüyor. Süper Lig maçları öncesi yapılan gösteri maçları, yayıncı kuruluşumuz Lig TV'nin bu maçları canlı olarak yayınlaması, ‘Futbol Aşkı Engel Tanımaz’ sloganı içeren pankartlar bu çalışmalarımızın ürünleri” sözleriyle ifade ediyor. Futbol Federasyonu bu çalışmaları yaparken, engelli futbolunu içinde barındıran federasyonların cephesinde tablo nasıl? Bu cevabı da dört federasyonun başkanın görüşlerinde arayalım:

Tarık Bitlis

(Zihinsel Engelliler Spor Federasyonu)

Federasyonumuz bünyesinde 5000'e yakın kayıtlı sporcu var. Klasik sorunların haricinde kendi grubumda en büyük sorun, sporun zihinsel engelli çocukların yaşamına neler kattığını toplumun daha tam olarak kavrayamamış olması. Özellikle Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında katılım az ve küçük yaş grupları düzeyinde kalıyor. Kulüpleşme ve lokal gelişim, eğitim kurumlarının dağılımına göre şekillendiğinden, oluşturulan prog-

ramlar da bu doğrultuda ilerliyor. Branşlaşma ve değişik bölgelere yayılmada federasyonlar etkisiz kalıyor. Futbol Federasyonu'nun katkılarını sevinç ve mutlulukla izliyoruz. Zihinsel Engelliler Spor Federasyonu olarak yapılan katkılar çabamızı ve motivasyonumuzu artırıyor. TFF bu katkılarıyla bizi daha büyük program ve projeler üretmeye zorluyor. Bu katkı ve anlayışın kurumsal olarak sürekli yerleşmesi, kişisel ilgi ve yaklaşımlara bağlı kalmamasının sağlanması en büyük dileğimiz. ■

Mesut Dedeoğlu

(Görme Engelliler Spor Federasyonu Başkanı)

Oktaş Aktaş

(İşitme Engelliler Spor Federasyonu Başkanı)

5000 lisanslı sporcumuz mevcut. Federasyonumuz 14 spor branşında faaliyet gösteriyor. Görsel bir şölen olan ve tüm dünyada büyük kitlelere ulaşan futbol, işitme engellilerde de etkili ve camiamızın yaygın olarak yaptığı spor dalı. İşitme engellilerin özel eğitim almadan spor organizasyonlarına katılmaları olanaksız. Vücut denge sistemini iç kulak ve beyincik kuruyor. İşitme engellilerde işitme kaybının yüzde 90'ının iç kulakta meydana gelmesi nedeniyle, tüm sporcularda denge problemi ve buna bağlı olarak koordinasyon eksikliği vardır. Çalışma ortamları (spor salonları ve sahalar) yetersizdir. Milli sporcularımızın kamp ve müsabaka döneminde çalıştıkları devlet kurumları ve özel kuruluşlarından izin alamamaları en büyük sorundur. Dünya sıralamasında ilk 10 ülke arasında yer alıyoruz. Bugüne kadarki en büyük başarımız Futbol Milli Takımı'ndan geldi. 1997 yılında Danimarka'nın Kopenhag kentinde yapılan 18. İşitme Engelliler Olimpiyatları'nda Olimpiyat Şampiyonu olduk. En son katıldığımız 2005 Olimpiyatlarında da olimpiyat beşincisi olduk. Diğer branşlarda da Milli Takımlarımız ilk üç dereceleri zorluyor. Türkiye Futbol Federasyonu, uluslararası faaliyetlerimiz öncesinde yer alan kamplarımızın yapılmasını sağladı. İşitme Engelliler Futbol Ligi; Türkiye Futbol Federasyonu'nun özerk olmasını müteakip, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile İşitme Engelliler Spor Federasyonu arasında bazı sıkıntılara (Futbol müsabaka ve kamplarına bütçe verilmemesi ile futbolculara malzeme teminin sağlanamaması) yol açtı. İşitme Engelliler futbolunun yaşaması için bu sorunların giderilmesi hususunda destek bekliyoruz. ■

Demirhan Şerefhan

(Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Başkanı)

Federasyonumuzun çatısı altında ise 1700 lisanslı sporcumuz bulunuyor. Şu anda 10 spor branşını fiilen uyguluyoruz. Bunlar Tekerlekli Sandalye Basketbol, Tenis, Okçuluk, Atıcılık, Yüzme, Masa Tenisi, Ampute Futbolu, Bilek Güreşi, Atletizm ve Halter branşları. Engelli sporcularımızın karşılaştıkları engeller daha evlerinin içinden çıkarken başlıyor. Ailelerimizin çoğu engelli çocuklarını toplumdan izole ediyor. İzole edilmeyen ve sporla barışık olan engellilerimizin ise istihdam ve sosyal güvenlik problemleri var. Bedensel engeli olan ve özellikle sandalye bağımlısı sporcularımızın karşılaştıkları bir diğer problem ise mimari engeller. Kaldırımların yüksekliği, rampaların standart ölçülerde olmaması ve hatta çoğu yerde rampa bulunmaması, toplu ulaşım araçlarının engellilerin de kullanılabileceği şekilde düşünülmemesi, şehircilik anlayışının engellileri kapsamaması karşılaştıkları en basit problemler gibi gözükürken onlar için çok büyük engel teşkil ediyor. Diğer

bir zorluk ise engelli sporlarının çoğunun pahalı malzemelere dayalı olması. Bugün spor amaçlı bir tekerlekli sandalyenin fiyatı 5.000 YTL'nin üzerinde. Gerek kulüpleri-miz, gerekse sporcularımız malzeme alımlarında bir hayli zorlanıyor. Engelli sporları 1945'te İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiltere'de başladı. Avrupa ve çoğu dünya ülkesi bu gelişmeyi yakından takip etti. Ülkemizde ise engelli sporlarının ilk resmi federasyonu 1990'da kuruldu. Yani Avrupa ve dünya ile aramızda yaklaşık 50 senelik bir fark var. Özellikle 2000 senesinden sonra branş sayısını arttıran Bedensel Engelliler Spor Federasyonu, çoğu Avrupa ve Dünya Şampiyonalarında rakip ülke takım ve sporcularını geride bırakıp ülkemize madalyalar kazandırmaya başladı. Özellikle uluslararası federasyonlar nezdinde ülkemiz, bedensel engelliler spor branşlarında prestijli bir konuma geldi. Çoğu sporcumuz ve takımı-mız parmakla gösteriliyor. Ama geniş açıdan baktığımızda aynı seviye-

ye geldiğimizi söylemek yanlış olur. Çünkü üstesinden gelmek zorunda olduğumuz birçok sorunumuz bulunuyor. Futbol Federasyonu Genel Kurulu'nda Sayın Haluk Ulusoy'un konuşmasında engelliler konusuna değinmesi camiamızda çok büyük memnuniyet ve heyecan doğurdu. Bu konuşmasının arkasında durması ve dört engelli spor federasyonunun futbol branşına destek vermesi, diğer federasyonlara ve büyük müesseselere örnek olacak bir davranış. Senelerdir GSGM'nin desteğiyle ayakta duran engelliler sporuna Futbol Federasyonu'nun desteği taze bir nefes oldu. Federasyonumuzun bünyesindeki Ampute futbol branşının bu seneki faaliyet giderlerinin büyük bir kısmını Futbol Federasyonu karşıladı. Kamplarımız, yurtdışı faaliyetlerimiz, ulaşım, yeme ve konaklama masraflarımız Futbol Federasyonu tarafından destekleniyor. Bu desteğin senelik maliyeti yaklaşık 400.000 YTL civarında. Futbol Federasyonu çatısı altında Sayın Ömer

Gürsoy'un başkanlığında “Engelliler Futbol Koordinasyon Kurulu” oluşturuldu. Profesyonelce çalışan bu kurum önümüzdeki dönemde dört engel grubunda önemli projelere imza atacak. İhtiyaçlar, teknik donanım ve hedefler belirlendi. Bu hedefler doğrultusunda engelli futbol branşlarının Türkiye genelinde yayılması ve gelişmesi için hazırlıklar tamamlanmak üzere. Tek beklentimiz bu hedeflerin tutturulması. ■

Yıldızlar değil takım kazanır

Marcelinho

Türker Tozar

➔ İlk yurtdışı tecrübemi 2000 yılında Marsilya'ya giderek yaşadım ancak çok kısa sürdü. O zaman henüz olgunlaşmamıştım. Dil ve kültür çok farklıydı. Bir de vatandaşım olan teknik direktör Braga gidip yerine Javier Clemente gelince Brezilyalı futbolcuları istemedi.

➔ Ülkeme dönüp Grêmio'daki performansıyla Brezilya Milli Takımı'na seçildim. İkinci yurtdışı denememde Hertha Berlin'de başarılı oldum. Berlin'de geçirdiğim 5 sezonda 155 lig maçında 65 gol attım. 2004-05 sezonunda Bundesliga'da "Yılın Futbolcusu" seçildim.

➔ Trabzonspor'un teklifi dışında Rusya'dan ve Brezilya'dan da teklifler almıştım. Ülkeme dönmeyi düşünmüyordum. Yıldırım Baştürk, Türkiye'ye gitmem konusunda beni cesaretlendirdi. Hiçbir zaman İtalya ve İspanya liglerinde oynamak gibi bir isteğim olmadı.

Bundesliga'da geçirdiği çok başarılı 5 sezondan birinde "yılın futbolcusu" seçildi. 31 yaşında rotasını Türkiye'ye çevirdi. Trabzonspor'da gerçek kimliğini bulmak için çok çalıştığını söylüyor ancak hiç kimsenin tek başına bir takım kurtaramayacağını da altını çiziyor. Dünya Kupası'nda kaybeden Brezilya ile kazanan İtalya'yı örnek göstererek, "Ülkemin takımında çok yetenekli oyuncular var ama kendilerine çok fazla güvendiler. Toplu olduğu kadar topsuz oyunu da iyi oynamalısınız. Belki kimse İtalya'dan şampiyonluk beklemiyordu ama mükemmel bir takım oyunu oynadılar ve sonunda başarıya ulaştılar. Trabzonspor'da bizim de felsefemiz bu olmalı" diyor.

▼Futbola nasıl başladın?

▲Çok küçük yaşlarda, sokakta, plajda, kısacası bulabildiğim her yerde futbol oynuyordum. 14 yaşındayken doğduğum yer olan Campina Grande'nin Campinense takımının en alt yaş grubuna dahil oldum. 2-3 sene burada oynadıktan sonra genç yaşta São Paulo kulübüne transfer oldum. Böylece altyapı eğitimimi tamamlamıştım. Oradan da Santos'a geçtim ama kısa süre oynadım.

▼Santos sonrası tanınmaya başladığını görüyoruz? Kariyerinin bundan

▲O zaman henüz olgunlaşmamıştım. Konuşulan dilin ve kültürün çok farklı olduğu bir yere gelmişim. Kısacası adaptasyonum biraz sorunlu oldu. Bir de, oradaki ilk teknik direktörüm Brezilyalı Abel Braga'ydı fakat kısa süre sonra görevinden ayrıldı. Yerine gelen Javier Clemente ise gelir gelmez Brezilyalı futbolcularla çalışmayı sevmediğini ve çalışmak istediği oyuncuları kendisinin getireceğini söyledi. Böylece ben de takımdan ayrılmak durumunda kaldım.

Bundesliga'da yılın futbolcusu seçildim

▼Marsilya'dan sonra ülkenin takımı Grêmio'ya transfer oldun. Bu durum kariyerinde bir gerilemeye yol açtı mı?

▲Kesinlikle hayır. Grêmio'ya döndükten sonra Brezilya Milli Takımı'na seçildim. Güzel bir futbol sergileyince bu sefer de Almanya'nın Hertha Berlin takımından gelen teklifi kabul ettim. Bir kez daha Avrupa'da şansımı denemek istedim ve bu sefer başarılı da oldum. Berlin'de geçirdiğim 5 sezonda 155 lig maçında 65 gol attım. 2004-05 sezonunda Bundesliga'da "Yılın Futbolcusu" seçildim.

▼Trabzonspor'un teklifi sana nasıl ulaştı. Teklifi alınca neler hissettin?

▲Trabzonspor'un teklifi dışında Rusya'dan ve Brezilya'dan da teklifler almıştım. Ülkeme dönmeyi şimdilik düşünmüyordum ve Avrupa'dan gelecek önerilere açtım. Trabzonspor'un teklifi menajerim aracılığıyla ulaştı. Öneri beni mutlu etti çünkü Avrupa'da kalma fırsatı veriyordu. Türkiye'ye gelirken bana sunulan en iyi öneriyi değerlendirmeye çalıştım. Hiçbir zaman İtalya ve İspanya liglerinde oynamak gibi bir isteğim olmadı.

sonraki kısmını anlatır mısın?

▲Santos'tan sonra Rio Branco takımına transfer oldum. Burada gösterdiğim başarılı performansla tekrar São Paulo'nun dikkatini çektim ve her iki ekipte de 3'er sezon forma giydim. 2000 yılında São Paulo'dan Fransa'nın Marsilya takımına geçtim ve ilk Avrupa deneyimimi yaşadım.

▼Marsilya'daki ilk Avrupa deneyimin çok kısa sürdü. Bunu neye bağlıyorsun?

▼Trabzonspor hakkında bilgi aldığın kimse oldu mu?

▲En büyük bilgiyi Hertha Berlin'den takım arkadaşım Yıldırım Baştürk'ten aldım. Trabzonspor'a gitmem konusunda beni cesaretlendirdi. Buna ilaveten, Almanya'da birçok Türk arkadaşım var. Hepsinin ülkeyle, takımla ve şehirle ilgili fikirlerini de almayı ihmal etmedim.

Bu bir düşünüş değil

▼Bundesliga gibi çok önemli bir ligin başarılı oyuncularından biriyken Trabzonspor'a gelişin biraz şaşırtıcı oldu. Bu transfer konusunda seni ikna eden faktörleri sıralayabilir misin?

▲Trabzonspor'a gelmemin önemli

doğal olarak üzuldüm. Ama daha fazla bir şey söylemeye gerek yok.

▼Türkiye'ye gelmeden önce Türk futbolu hakkında ne biliyordun?

▲Çok fazla şey bildiğim söylenemez. Bazı maçları televizyondan takip etmiştim. Özellikle Galatasaray ve Fenerbahçe'yi Avrupa kupası maçlarında görme fırsatım oluyordu.

Halktan biriyim

▼Trabzon'a gelince şehirle ilgili ilk izlenimlerin ne oldu? Taraftarların sana gösterdiği yoğun ilgiye şaşırdın mı?

▲Şehir Berlin'e göre çok ufak ama sevimli. Taraftar davranışları konusunda Brezilya ile Almanya'yı karşılaştırıyordum birbirlerinden çok farklı olduğunu söyledim. Fakat Brezilya ile Türkiye'nin bu konuda benzer özellikler taşıdığını söyleyebilirim. Taraftarlar son derece sıcakkanlı ve destekleyici. Bana gösterdikleri ilgiden son derece memnun oldum. Hepsine teşekkür ederim ama ülkemle arasındaki benzerlik yüzünden çok da şaşırdım diyemem. Ben kendimi halktan bir gibi görürüm. Onların arasına karışıp isteklerine cevap vermeyi çok severim.

▼Hertha Berlin'de golcü kimliğiyle ön plana çıkmıştın. Öncelikle ideal mevkin hangisi? Hangi pozisyonda oynayınca daha verimli olduğunu düşünüyorsun?

▲Hertha'da en uçtaki oyuncu ben değildim. Genelde iki forvetin arkasında oynardım. İdeal mevkim budur. Fakat burada alıştığım bölgeden biraz daha farklı, daha forvete yakın bir şekilde görev yapıyorum. Sonuçta teknik direktörümüz patrondur ve onun istediği şekilde

oynamak zorundayım. Bunu da sorun etmiyorum.

▼Trabzonspor'un rakiplerine çok kolay pozisyon verdiği ve bunun sebebinin de hücum hattındaki oyuncuların savunmaya yardım etmemesi olduğu söyleniyor. Sen bu konuda neler diyeceksin?

▲Bu görüşe kesinlikle katılmıyorum. Sonuçta biz bir ekibiz ve herkesin belli görevleri var. Sahaya çıkan 11'deki futbolcular da hem atağa hem de savunmaya yardımcı olmaya çalışıyor.

▼Trabzonspor'un sezon başında oynadığı futbol hiç kimseyi tatmin etmedi. Sence bunun temel sebepleri neydi? Neleri eksik yaptığınızı düşünüyorsunuz?

▲Takıma birçok yeni oyuncu katıldı. Ben de bunlardan birisiyim. Elbette

bir adaptasyon sürecine ihtiyaç duycagız. Şu anda iyi bir yolda olduğumuzu düşünüyorum. Henüz ligin başında sayılırız. Bence ihtiyaç olan sadece arka arkaya alınacak iki ya da üç galibiyet. Ondan sonra taraftar bizi daha fazla destekleyecek ve peşi sıra galibiyetler gelecek.

Sadece benim iyi olmam yetmez

▼Beklenen Marcelinho'yu ne zaman sahada göreceğiz?

▲Öncelikle çok iyi çalışıyorum. Bunu herkes bilsin. Bir ritim tutturmam lazım. Fakat önemli olan sadece Marcelinho'nun ortaya çıkması değil, herkesin bir şeyler katması ve ortaya ortak bir başarının çıkarılabilmesi. Böylece başarı geliyor zaten.

▼Trabzonspor'un şampiyonluk şansıyla ilgili neler söylersin?

▲Trabzonspor forması altında şampiyonluk yaşamayı çok isterim ama bu sadece bana bağlı değil. Sahada birlikte mücadele ettiğim birçok arkadaşım var ve şampiyonluk ancak bu kadronun göstereceği toplu bir gayretle gerçekleşebilir. Herkes elinden geleni yaparsa başarı gelir diye düşünüyorum.

▼Trabzonspor'un 20 seneyi aşkın bir süredir şampiyonluğa hasret olması bir baskı unsuru olarak ortada duruyor. Bu senin üzerinde de baskıya yol açıyor mu?

▲Tabii ki. Sonuçta şampiyonluk olmadan geçen 20 sene uzun bir dönem. Bu da oyuncuları bir bakıma hırslandırır ama diğer yandan da onlar üzerinde ufak bir baskı yaratabilir. Dünyanın her yerinde bu böyledir. Formasını giydiğin kulupe bir şeyler kazandırmak istersin, bu yönde mücadele edersin, bu da bir nebze baskıya neden olur. Bu baskıyı her oyuncu hissetmeli ki başarı gelebilsin. Aksi halde içinde bulunduğunuz durumu önemsemiyorsunuz demektir. Başarı için biraz da baskı gerekir.

Alex benden daha avantajlı

▼Türkiye Ligi'nde yapılan transferlerden sonra üç büyük takımda 3 önemli Brezilyalı futbolcu oldu. Sen, Beşiktaşlı Ricardinho ve Fenerbahçeli Alex. Nasıl bir rekabet olur bu üçlü arasında?

▲Üçümüz de iyi oyuncuyuz, üçümüz de sol ayaklıyız ama Alex biraz daha şanslı, çünkü o uzun zamandır Türkiye'de oynuyor.

▼Almanya'da problemleri bir oyuncu olduğun, özel yaşantın konusunda profesyonellik sınırlarını aşan davranışlar sergilediğin gibi eleştiriler vardı. Gerçi Trabzon'da henüz böyle bir sorun yaşanmadı ama bu konuda neler söyleyeceksin?

▲Açıkçası, bunun üzerinde daha fazla durmak istemiyorum. Orada bazı yanlış şeyler oldu, bunu inkâr etmiyorum. Fakat artık daha olgu-

num, geleceğe bakıyorum ve ailemi düşünüyorum. Bu konunun artık kapanmasını ve tekrar gündeme gelmemesini diliyorum. Bundan böyle sadece sahada yaptığım güzel şeyleri konuşmak istiyorum.

▼Almanya ile Türkiye'de oynanan futbol arasında bir kıyaslama yapar mısın? Hem teknik hem de mantalite açısından temel farklar nedir sana göre?

▲Türkiye'deki oyuncuların teknik kapasitesi daha yüksek. Ancak Almanya'da da taktik disiplin var ki, 90 dakika boyunca bozulmuyor. Her oyuncu top kapmak için mücadele veriyor. Bu da onların en büyük avantajı. Şu anda bizim teknik direktörümüzün de bizden yapmamızı istediği en önemli şey bu.

Milli takım idealim sürüyor

▼Bundesliga'daki yüksek performansına rağmen Brezilya Milli Takımı için düşünülen bir oyuncu olmadın, bunun sebebi neydi?

▲Cevap vermesi çok zor bir soru. Brezilya'da çok yetenekli birçok oyuncu var. Her maç daha iyi olduğunu göstermelisin ve yapacağın tek şey beklemek. Örneğin şu anda Ronaldo ve Ronaldinho oynamıyor ancak yerleri hemen doldu. Ülkede futbolcu açısından sürekli bir üretim olduğu için bu daha kolay oluyor. Tercih seçenekleri çok. Ben Trabzonspor forması altında hâlâ milli olabileceğimi düşünüyorum. Bu tabii benim ve takımın performansına bağlı. Üst sıralara yükseldikçe milli takım teknik ekibinin dikkatini çekeceğimi düşünüyorum.

▼Herkesin tartışmasız favorisi olarak gösterilen Brezilya Milli Takımı'nın Dünya Kupası'ndaki hayal kırıklığını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Brezilya bence tamamen kendine kaybetti. Kupa başlamadan da söylediğim gibi, çok yetenekli oyuncular var ve kendilerine çok fazla güvendiler. Fakat günümüzün futbolunda bu rahatlığa yer yok. Toplu olduğu kadar topsuz oyunu da iyi oynamalısınız. Belki kimse İtalya'dan şampiyonluk beklemiyordu ama mükemmel bir takım oyunu oynadılar ve sonunda başarıya ulaştılar. Biz de İtalya örneğine iyi bakmalıyız. Trabzonspor'da da bireysel düşünmek yerine bütünü düşünmeliyiz. Felsefemiz bu olmalı.

▼31 yaşındasın. Futbol hayatına nasıl son vereceğini hiç düşündün mü?

▲Futbolu Brezilya'da bırakmak istiyorum ancak bunun için daha 3-4 yıl var. İşimi iyi yapabildiğim sürece futbol oynamaya devam etmek istiyorum.

▼Kolunda ilginç bir dövme görüyoruz. Bunun anlamı nedir?

▲Bu dövme barış, sevgi ve mutluluğu simgeliyor. ■

sebeplerinden bir tanesi Avrupa'dan kopmama isteğimdi. Ayrıca kariyerimde yeni bir sayfa açmak istiyordum. Çoğu kişi benim İspanya veya daha farklı bir lige gitmemi beklerken Türkiye'ye geldim. Bu asla bir düşünüş olarak algılanmamalı. Tüm bunlara ilaveten, teknik ekipte Brezilyalıların bulunuşu ve takımın UEFA Kupası'nda mücadele edecek olması da kararımı almamda yardımcı oldu.

▼Gerçi senin transferinde bir payı yoktu ama vatandaşın Lazaroni'nin Trabzonspor'dan ayrılmasını nasıl değerlendiriyorsun? Bu kadar erken yaşanan bir teknik adam değişikliğinin sebepleri neydi sana göre?

▲Bu konuya çok girmek istemiyorum çünkü yönetim kuruluyla teknik heyet arasında geçen bir olay. Kendi ülkemden biri ayrıldığı için

Çağdaş Güzer

Sakin ol baba!

Manchester City'li golcü oyuncu Paul Dickov'un şu sıralardaki sıkıntısı belki de her babanın başına gelecek cinsten. 34 yaşındaki futbolcu geçtiğimiz günlerde basın mensuplarına yaptığı içten bir itirafı Ada basınında yer aldı. İskoçya Milli Takımı'nda da forma giymiş olan Dickov, sert ve rakip oyuncu ile sürtüşür tarzındaki futbolu nedeniyle "Baba sen niçin böylesin? Neden bu kadar agresif-

sin?" diye sorduklarını açıkladı. Manchester City'li futbolcu, 2004 yılının Ocak ayında Keith Gillespie ve Frank Sinclair ile birlikte o zamanlar formasını giydiği Leicester City'nin yurtdışı hazırlık kampı sırasında bir bayana cinsel tacizde bulunduğu gerekçesiyle tutuklanmış fakat daha sonra iddialar kanıtlanmadığı için serbest bırakılmıştı. Manchester City'li futbolcunun bu samimi itirafından sonra durulup durulmayacağını, başta çocukları olmak üzere herkes merak ediyor.

Bu arada ünlü Fransız futbolcu Thierry Henry, 22 Eylül 2006 tarihinde İngiliz *The Times* gazetesinde yayımlanan demecinde, Dickov'u Bolton Wanderers'lı Kevin Davies ile birlikte sık sık izlediği ve bir şeyler öğrendiği iki oyuncudan biri olarak gösterdi. ■

Hem canavar, hem ana kuzusu

Sezon başında Reyes'le takas olarak Real Madrid'den Arsenal'e giden Julio Baptista "Canavar" lakabıyla tanınıyordu. Geçmiş zaman kullanıyoruz, çünkü Brezilyalı futbolcunun yaptığı bir açıklama bu lakabıyla çelişir nitelikte... Vücutçulara benzeyen bir fiziğe sahip olmasıyla tanınan ve oldukça güçlü olarak nitelen-

dirilen 25 yaşındaki Baptista, geçtiğimiz günlerde basının karşısına geçerek halen annesi Wilma ile yaşadığını açıkladı. Tabii bu demeci "sert adam" imajına hiç de yararlı olmadı. 2003-2005 yılları arasında Sevilla'da oynadığı futbol ve 63 maçta attığı 38 golle "Sevilla Canavarı" olarak anılmaya başlanan Baptista'ya bakalım Arsenalli taraftarlar hangi sıfatı uygun bulacak?

Söz Baptista'dan açılmışken, müzik yeteneğinden bahsetmemek olmaz. Bir çeşit Brezilya kitarası olan 'cavaquinho'yu çalan Baptista, Arsenal'de bu konuda yalnız kalmayacak. Çünkü vatandaşı Gilberto Silva da mandolin ve gitar çalmadaki ustalığıyla tanınıyor. Arsenal'de Gilberto Silva ile birlikte müzik yapmaktan mutlu olduğunu söyleyen Baptista, "Müziği her zaman sevdim. Yeni parçalar öğrendim ve müziği rahatlatmak amacıyla kullandım. Real Madrid'de oynarken de Roberto Carlos ve Robinho bana eşlik ederdi" diyor. ■

Vah zavallı Ballack!

Sezon başında Bayern Münih'ten Chelsea'ye transfer olan Michael Ballack'ın kazancı birçok insanın ha-

yallerinde bile göremeyeceği cinsten. Bu miktarda parayla birçok insan ilk olarak düşlediği yuvanın sahibi olmayı kafasından geçirir. Partneri Simone Lambe ile Louis, Emilio ve Jordi adlarındaki üç çocuğuyla Londra'daki yaşama alışmaya çalışan Alman oyuncu, Ada'daki kiracı-ev sahibi ilişkisinden o kadar memnun ki, durumunu değiştirmeyi hiç düşünmüyor. Haftada 130 bin pound kazandığı bildirilen Almanya Milli Takımı'nın kaptanı Michael Ballack'ın, "İngiltere'de ev fiyatları çok pahalı. Kirada kalmaya devam edeceğim" açıklaması herhalde en çok mevcut ev sahibini mutlu etmiştir. ■

Adams'ın yeni aşkı...

Arsenal'in ve İngiltere Milli Takımı'nın efsanevi oyuncusu Tony Adams'ın ismi her zaman Londra ekibiyle anılmıştır. İlk teknik adamlık deneyimini yaşadığı ikinci Lig ekiplerinden Wycombe Wanderers'da başarısız bir dönem geçiren Adams, kişisel sorunlarını gerekçe göstererek bu takımdan ayrılmıştı. Haziran 2006'da Premiership ekiplerinden Portsmouth'da Harry Redknapp'ın yardımcılığına getirilen 40 yaşındaki futbol adamının eski kulübüyle ilgili olarak yaptığı açıklama-

lar ilgi çekti. Eski takımının aldığı sonuçlarla hâlâ ilgilendiğini itiraf eden Adams, "Arsenal arada sırada gözettiğiniz eski bir kız arkadaş gibidir. Ama şimdi yeni bir eşim var, o da Portsmouth. Arsenal'e başarılar diliyorum. Yeni eşim ise bazen baş belası olabiliyor" diye konuştu. 18 yıllık profesyonel kariyeri boyunca Arsenal'den başka bir takımda forma giymeyen Adams, 1984-2002 yılları arasında "The Gunners" adına oynadığı toplam 504 maçta 32 gol atma başarısını göstermişti. ■

Dünya çapındayım!

Yılmaz Vural

İstanbul kulüplerine gelememem konusunda kendi hatalarım oldu. O kulüpler davranışlarımdan dolayı beni hafif mi buldular desem, ciddi bulmadılar mı desem? Çünkü iş yapma yönümden çok magazinsel tarafım gündeme geldi hep.

İnsanın maç sırasında yaşadığı atmosferde kendini yere atmasının tuhaflığı nerde? Futbol nedir, bir şovdur. Hem futbolun bir şov olduğundan bahsediyoruz hem de bu işi renklendiren, güzelleştiren insanları yadırgıyoruz.

Ben oyuncumu döverim de severim de. Tepkilerini çok açık gösteririm, hiç oynamam. Biz aramızdaki sorunu çözüyoruz ama bu sefer de "Bir antrenör bu tepkiyi gösterir mi?" diye eleştiriyorlar. Akıl vermek kolay da o atmosferi yaşamak lazım.

Mazlum Uluç

▼Şu anda Süper Lig'de takım çalıştıran en tecrübeli teknik adam sizsiniz. Almanya'da Köln Spor Akademisi'ni bitirdiniz ve Türkiye'ye döndükten sonra çalıştırmadığınız takım kalmadı neredeyse. Bu takımları ezbere sıralamanız mümkün mü?

▲1986'da Malatyaspor'da başladım, oradan Antalyaspor, Samsunspor, Bursaspor, Karşıyaka, Adanaspor, yeniden Bursaspor, Gaziantepspor, Eskişehirspor, Sarıyer, Trabzonspor, Gençlerbirliği, Konya Kombasanspor, Çanakkale Dardanelspor, yeniden Bursaspor, Denizlispor, Diyarbakırspor, yeniden Adanaspor, Ankara-gücü ve Çaykur Rizespor'da çalıştım. Son olarak da Antalyaspor'da göreve devam ediyorum. Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesini hemen hemen iki kez dolaştım ve 18 farklı takımda görev yaptım.

▼Çalıştığınız takımlarda görece başarılar da elde ettiniz ama hiç birinde uzun süreli olamadınız. Bunun sebebi neydi?

▲Gittiğim her takımda benden istenen sonuçları alıyorum ama sonrasında yönetim kurullarıyla aramızda ihtilaf oluyor. Bu da benim bu işi antrenörlük mesleğinin gereklerine göre yapmamdan kaynaklanıyor. Adam sıkışınca beni çağırıyor, takımı kurtarıyorum, ondan sonra bana ihtiyacı kalmıyor. Çünkü o artık üzerinde hakim olacağı, lafını geçireceği, işine müdahale edebileceği bir antrenör tipini arıyor. Bense mesleğin tarafında antrenörün yeri neyse, o yere sahip olmak istiyorum.

Dünya çapında bir antrenörüm

▼Her zaman "Köln Akademisi'nden diplomam var, Almanca biliyorum, yaptığım işler ortada ama bir türlü İstanbul takımlarına gidemiyorum" di-

ye bir yakınmanız var. Sizce nedir bunun sebebi? Şu anda bu kulüplerde görev yapan teknik adamlara kıyasla eksikleriniz neler?

▲Belki tevazu sınırını aşacak ama bırakın Türkiye'yi, dünya çapında bir antrenör olduğumu kabul ediyorum. Çünkü antrenör eğitimim, bu mesleği yapış tarzım, vizyonum, olaya bakışım, yabancı dil bilmem, akademik tarafım, profesyonel futbolcu olmam dolayısıyla pratiğin içinden gelmem ve yılların verdiği birikimle çok önemli camiaları sırtlayacak gücümün bulunduğu inanıyorum. Türkiye'de hiçbir profesyonelle verilmemiş bir görevi Antalyaspor'da bana verdiler. Genel Direktör unvanıyla kulübü idare etmek üzere yetkilendirildim.

▼Antalyaspor konusunu daha sonra konuşacağız da ben İstanbul kulüplerine neden gelemediğinizi tekrar sormak istiyorum.

▲Benim kendi hatalarım oldu. O kulüpler davranışlarımdan dolayı beni hafif mi buldular desem, ciddi bulmadılar mı desem? Çünkü iş yapma yönümden çok magazinsel

Önce Ankara'da, ardından da Köln'de iki Spor Akademisi'ni bitirdi ve teknik direktörlük lisansını Almanya'dan aldı. Tam 21 sezondur aralıksız olarak Süper Lig'de takım çalıştırarak "duayen" haline geldi. Ülkenin yedi bölgesini iki kez dolaşacak kadar çok takımda görev yaptı. Şimdi Antalyaspor'da "Genel Direktör" unvanıyla ve İngiliz tipi menajer yetkileriyle donatılmış durumda. Göreve başladığı ilk sezonda Süper Lig'e çıkardığı Antalyaspor'u "Avrupa takımı" etiketiyle Türk futboluna armağan etmek istiyor. Türk futbolunun en büyük sorunu olarak antrenör yetiştirilmesindeki yetersizliği görüyor. Kendisini "dünya çapında" bir teknik adam olarak tanımlıyor, nihai hedefini "Futbol Federasyonu Başkanlığı veya Spor Bakanlığı" diye açıklıyor.

"Kendimi farklı bir hale getirmek istiyorsam kendimi yurtdışında eğiteyim" dedim ve Almanya'ya gittim. Orada 6 yıllık mücadeleyle Alman Yüksek Spor Okulu'nu bitirdim. sFutbol bölümünü pekiyi derece ile tamamladım. Almanların B, A ve Teknik Direktörlük kurslarını sırasıyla geçtim. Sonra 1985 yılında Almanya'da sevgili Ergun Gürsoy ve Fevzi Aydın ağabeylerimle tanıştım. 1986'da Ergun Gürsoy ağabeyim beni Özkan Sümer'in yanına Malatyaspor'a çağırdı. 6 ay Özkan Hoca ile birlikte çalıştım ve o günden bu yana Türkiye'de tek başıma ayakta duruyorum.

▼Şunu mu söylemek istiyorsunuz, "Futbolcu olarak büyük takımda oynamayınca teknik direktör olarak da büyük takıma gitmek zor."

▲Tabii ki ben büyük bir camianın adamı olmadım. Ergun ağabeyin

tarafım gündeme geldi hep. Bir de şöyle bir şey var. Futbola başladığım yer Sakaryaspor. Sivasspor'da profesyonel oldum, Tekirdağspor'da oynadım. Derken Ankara'ya geldim. 19 Mayıs Üniversitesi Spor Akademisi'nde okurken Hacettepe'de ve Demirspor'da oynadım. Profesyonel futbolda daha üst yerlerde olabildim ama akademik kariyer yapmak istediğim için okulu da ihmal edemedim. 22 yaşında antrenör olmaya karar verdim. Okul bittikten sonra öğretim görevlisi sınavını kazandım. Sonra da

başlangıçtaki yardımı dışında bana hiç kimsenin bir yardımı olmadı. Yılmaz Vural "Sarı Çizmeli Mehmet Ağa" olarak pat diye Almanya'dan geldi. Hiçbir camiaya maledilemedim. Camialar ise hep kendi insanlarına sahip çıkıyor.

Kendini yere atmanın tuhaflığı nerde?

▼Peki başka sebepler de var mı acaba? Mesela hiçbir teknik direktör maç sırasında sizin gibi kendisini yerlere fırlatmıyor ya da çimlerin üzerinde yuvarlanmıyor.

▲İnsanın kendini yere atmasının tuhaflığı nerde? Futbol nedir, bir şovdur. Mesela en son Beşiktaş maçında bir oyuncuma şişe atıyordum, atmadım, döndüm ve güldüm. Bütün insanlar 3-1'lik galibiyeti değil, Yılmaz Vural'ın oyuncusuna şişe atmak istediğini konuşuyor. İnsaf yani. Gaziantepspor'u çalıştırdığım dönemde Beşiktaş'la oynuyorduk ve yenemezsek küme düşecektik. Maç 2-1'ken öyle bir gol kaçırdık ki, o golü atsak 3-1 olacak ve ligde kalmamız kesinleşecek. Ben de kendimi yere fırlattım, çimleri söküp attım. O top dönüp bize gol olsa ve maç 2-2 bitse küme düşeceğiz. Kulübün maddi-manevi kaybını, emeklerin heba olmasını düşünebiliyor musunuz? Bu bir deşarj olma olayıdır. Normal bir insan tepkisidir. Kimseye de bir zararı yok. Hem futbolun bir şov olduğundan bahsediyoruz hem de bu işi renklendiren, güzelleştiren insanları yadırgıyoruz. Belki bu davranışlarım benim bu takımlara gelmemi engelledi.

▼Bir de sizin futbolcularınızı dövme huyunuz var.

▲Ben döverim, severim, tepkilerimi çok açık gösteririm, hiç oynamam. İlk dövme olayımı Sarıyer'de yaşadım, 1996 yılında. İstanbulspor maçında Noel tatiline gitmek için rakibine kasten tekme atan ve kırmızı kart gören, üstelik sahadan da çıkmak istemeyen Todorov'u tokatladım.

▼Sonra Ankaragücü'ndeki olayınız var bir de.

▲Sakaryaspor'la oynuyoruz, 2-1 galibiz ve yenmemiz lazım. Adem takımın kaptanı ve çok sinirli. Devre arasında, tepkilerini kontrol etmesi için uyardım. İkinci yarıya çıktık, daha kulübedeki yerime otururken, bir de baktım ki iki oyuncumuz kırmızı kart görmüş. Üstelik o kadar uyardığım halde oluyor bunlar. Üzerlerine yürüdüm ama vurmadım. Ertesi gün antrenmana gittik ve özür dilediler. Kendi aramızda sorunu çözüyoruz ama bu sefer de "Bir antrenör milletin ortasında bu tepkiyi gösterir mi?" diye eleştiriyorlar.

▼Şunun için söylüyorlar belki, taraftar da benzer tepkileri verebilir ve önü alınamaz sonuçlar ortaya çıkabilir.

▲Benim orada verdiğim emeği düşünün. 24 saat çalışıyoruz, anamız ağlıyor, üstelik defalarca tembih ediyoruz ve yine böyle bir olayla karşılaşyoruz. Bu benim içgüdüsel ve doğal davranışım. Akıl vermek kolay ama o atmosferi yaşamak lazım.

Futbol müşteri kaybediyor

▼Futbol Federasyonu bu sezon başında aldığı kararlarla şike ve teşvik priminin üzerine çok ciddi biçimde gideceğini açıkladı. İki suç da eşit muamele görecektir. Bu kararların Türk futbolunun temiz bir ortamda oynanması için ne kadar etkili olacağını düşünüyorsunuz?

▲Futbolun içinde olan insanların büyüğünden küçüğüne hepsi kenarından köşesinden bir şeye bulaşmıştır. Dolayısıyla insanların birbirini suçlamak yerine bu işi toprağa gömmesi lazım. Bundan sonrası için kurallar oluşturulmalı, kesin kararlar alınmalı ve bu iş kökünden kazınmalı. "Belgeleyemiyoruz" diye de bir şey yok. Bu iş kanaatle yapılmalı. Futbol denilen çok önemli ürün, marka değerini yitirmeye başladı. Seyirci ortalama 7 bin civarında. Almanya'da Köln takımı küme düşüyor, 55 bin kişi yine tribünde. İngiltere'de stadyumlar tıklım tıklım dolu. İnsanlar futbolu bir eğlence olarak görüyor. Ama Türkiye'de eğlencenin ötesinde farklı bakılıyor futbol. Onurunu ve futbolun güzelliğini kaybetmeyeceksin. Problem yöneten insanların öyle veya böyle ille de bir yere varmak istemesinden kaynaklanıyor. Bu çok çirkin bir şey. Futbol artık 105'e 68'lik saha

içerisinde oynanan ve bu uygulamayı en iyi kim yapabiliyorsa onun kazanacağı bir iş olmalı. Başarı veya başarısızlık, içerideki uygulamanın sonucunda gelmeli.

▼Futbolumuz için bu yönde bir umut ışığı seziyor musunuz?

▲Bu sezon bunu biraz hissettim. MHK'nın Antalya'daki seminerinde yetkili insanların konuşmalarından anladım ki, Türk futbolu bugüne kadar gelen rutin tarzını değiştirmek istiyor. Bütün kurumlar bundan rahatsız. Çünkü sokaktaki insan artık futbola güvenmiyor. Bu güvensizlik seyirci sayısından da belli. Futbol sürekli müşteri kaybediyor. Herkes bunun bir tehlike olduğunu görmeye başladı ve gereken tedbirleri alıyor. Ben de futbolcularıma hep şunu söylüyorum, "Siz futbolun gereklerini doğru yapın, inanıyorum ki artık sizi kimseler engelleyemez." Bu hissi almaya başladım.

Oyuncu yetiştirmiyoruz, buluyoruz

▼Türk futbolunun oyuncu yetiştirme konusunda ciddi bir sıkıntısı olmalı ki, devşirme modelini uygulamaya başladık. 70 milyonluk bir ülke yeterince oyuncu üretiliyor mu?

▲Evet Türk futbolunun öyle bir problemi var. Mesela ben İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden Uğur Kavuk diye bir çocuk aldım, 27 yaşında. İlk defa Süper Lig'e çıkıyor. Bu yetiştirme değil, bir değeri ortaya çıkarma. En son Sarıyer'den İdris diye bir oyuncu aldım, 24 yaşında. Bunu da ben yetiştirmiyorum.

▼Bu durumda Türk futbolu devşirmeye muhtaç mıdır?

▲Muhtaktır. Aurelio'nun Milli Takım'da oynamasının doğru olduğunu düşünüyorum. Türk Milli Takımı'ndan o pozisyonda oynayacak adam olsa, milliyetçiliğine çok güvendiğim Fatih Terim böyle bir seçim yapmaz. Ama spor aynı zamanda ülkelerin birbirine gücünü gösterme işiyse, bunu bizden olmayan insanlarla yaparsanız bir anlamı kalmaz. Futbolu tabana indirmedik, altyapılara iyi yetiştiriciler koyamadık, yeterince tesis yaptırmadık. Türkiye'de yetiştirici yok ki oyuncu yetişsin. Şu anda ligde oynayan 20 stoper ve 40 santrfor yabancı.

▼Ancak Antalyaspor'da da durum aynı.

▲Gelelim işin başka bir boyutuna. 21 sezondur gittiğim takımlarda yabancı almadım desem yeridir. Hep Türklere şans verdim. Ama hiç kimseden bir teşekkür bile almadım. Bir sürü genç oyuncuyu sahaya sürüp oynattım, hiç kimse ödül falan vermedi. Ben miyim bu köyün delisi? Artı Türk oyuncusuna talip oluyorsun, daha dün topa vuran adam 800 milyar lira talep ediyor. Ben en iyi yabancıyı 500 milyara

alıyorum. Bu bir ticarettir neticede. Eğer başarılı olursanız sistem size para veriyor. Ligde puana, kupada da tur atlamaya para ödülü var artık. Ben profesyonelim ve başa oynayacak bir takım kurmak zorundayım.

Havuz parası eşit dağıtılmalı

▼Ödüllendirme konusuna geldik şimdi. Puana para sistemini nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Gayet başarılı buluyorum. Bana göre naklen yayından elde edilen gelirin tamamı da 18 kulübe eşit bölünmeli. Marka, reyting gibi faktörler işin içine girmemeli. Çünkü naklen yayın geliri, kulüplerin varlığından gelen bir paradır. Zaten sizin marka değeriniz varsa, sattığınız formadan, hasılatı ve reklamdan gereken avantajı sağlıyorsunuz.

▼NBA modelini öneriyorsunuz yani.

▲NBA'de transferde bile zayıf takımlara öncelik tanınıyor. Antalyaspor olarak yıllık bütçem 12 trilyon. Fenerbahçe'ye alınan bir futbolcunun bonservis bedeli 8 milyon euro yani neredeyse 16 trilyon. Adamın bonservis

den 3-4 bin oyuncunun kaydı var. Bütün Türkiye taranmış ve bu oyuncular belirlenmiş. Ama bu yeterli değil. 70 milyonluk bir ülkenin üçte ikisi 0-18 yaş grubuysa bu sayının 70-80 bin olması lazım. Onun için Federasyon olağanüstü bir örgütlenmeye gitti. Birçok yerde bölge antrenörlükleri, bölge müdürlükleri açıldı. Yörelerdeki hiçbir yeteneğin gözden kaçmaması söz konusu. Böyle bakıldığında Türkiye iyi yolda. Ama bunu daha genişletmesi ve çabuklaştırması lazım. Düşünebiliyor musunuz, UEFA'da Pro-Lisans antrenörlük eğitimi kabul edilmeyen bir-iki ülkeden biriyiz. Bırakın Pro-Lisans'ı, UEFA B Lisansı yok. Ülkenin antrenörlük eğitiminin düştüğü duruma bakın. Dolayısıyla siz bu tarzdaki bir eğitimden çıkartacağınız eğitimcilerle kimi eğitip de ne yapacaksınız? Türkiye'de öncelikle eğiticinin eğitilmesi lazım.

▼Milli Takımımızın gruptaki şansını nasıl görüyorsunuz?

▲Avrupa Şampiyonası finallerine kesin katılacağız. Bunu rahatlıkla söyleyebilirim.

bedeli dahi değilim. Sonra bana diyorsun ki "Gel bununla yarış, lig olsun." Büyük takımlar istiyor ki lig başlamadan şampiyon olalım. Bırakın ben de güçlü olayım, kapışalım, sen de aslan gibi zorlanarak şampiyon ol, sonra Avrupa'ya gittiğinde birinci turda elenme. Bakın Türk takımlarına, bir Galatasaray tesadüfü vardır.

▼Tesadüf müydü sizce?

▲Tabii ki tesadüf. Hadi bir daha olsun, niye olamıyor? Milli Takımımız dünya üçüncüsü oldu, sonra niye bir daha gidemedi? Başarıların tesadüfi değil kalıcı olması anlamında devamlılık gerekir.

Önce eğiticileri eğitmeliyiz

▼Ne yapmak lazım peki başarıyı sürekli kılmak için?

▲70 milyonuz. Federasyonun elin-

▼Ama biraz önce dünya üçüncülüğümüze tesadüf demiştiniz.

▲Dünya üçüncüsü olduk ama dünyanın en iyi üçüncü futbol ülkesi değiliz. Biz bir kere üçüncü olduk. Birkaç kere aynı başarıyı tekrarlırsak anlarız. Benim tesadüf dediğim budur. Milli Takım'ı gruptaki takımlarla teknik açıdan kıyasladığımızda, Norveç ve Yunanistan'dan aşağıda değiliz. Çok şükür Federasyon'un mali açıdan bir sıkıntısı yok ve onlar da Milli Takım'ın başarısının işlerinin gereği olduğunu farkında. Bunlara bakarak Türkiye'nin kesinlikle Dünya Kupası'na katılacağını söyleyebilirim.

▼Bir teknik direktörün görevlerinden biri de Milli Takım'a oyuncu kazandırmak olmalı. Geçen sezonki talebelerinizden Burak bu şansı yakaladı.

Volkan da Avrupa'daki genişletilmiş kampta yer aldı. Geriden gelen başka öğrencileriniz de var mı?

▲Onur'u Ümit Milli Takım'a, Mustafa Özkaya ile Ali Can'ı da Genç Milli Takım'a gönderdik. Yani Lig A'dan ilk defa 5 oyuncuyu Milli Takımlara kazandırdık. Tarihte böyle bir şey yok. Ama bunları kimse görmüyor. Ali Bilgin, İdris, Vahap ve Şenol da genç yeteneklerimiz.

▼**Eski öğrenciniz Burak'ın Beşiktaş formasıyla Konya'ya attığı gol uzun süre tartışıldı. Burak'ın saha içindeki agresif tutumu da bir başka tartışma konusu. Onu iyi tanıyan biri olarak bu davranışlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

▲Profesyonel futbolda bu normal. Maradona da elle gol attı ve Arjantin şampiyon oldu. Hakemin görevi bu pozisyonu görmek ve değerlendirmek. Burası ilkokul takımı değil ki.

Burak büyük fırsat kaçırdı

▼**Ama aynı durumla siz karşılaşsanız isyan edersiniz değil mi?**

▲Edersiniz tabii ancak o golü yemişsinizdir artık. Ama gönül ister ki, olaya bu kadar maddi açıdan bakmayın, elle attıysanız gidip söyleyin. Burak bunu yapabilmış olsa sanırım dünya

Fair-Play ödülünü alırdı, bence bu fırsatı kaçırdı. Ben Burak'ın yerinde olsam söylerdim. Burak bu genç haliyle insanların kalbine taht kurardı ve attığı o golden çok daha fazla prim alırdı. Böyle güzel bir fırsatı kaçırmaması, onun bu konuda hiç zeki olmadığını gösteriyor. Demek ki bu konuda zaafı var. Futbolcu olmak için çok yetenekli olmanın yanında, çok iyi, düzgün bir insan ve önemli bir karakter olmak gerektiğini bilmesi lazım. Burada sınıfta kaldı. Dolayısıyla insani taraflarını biraz daha geliştirmesi ve büyüklerinin ikazlarına uyması lazım. Yoksa ne yetenekler var ki, bu tarafları zaafı diye camiaların dışına atılmıştır.

Türk futbolcusu yetersiz

▼**Türkiye'de yıllardır gözlemlenen bir şey var, takımların omurgası yabancı oyuncularından kuruluyor. Antalya-spor'un da kalecisi, savunmanın ortasında oynayan iki oyuncusu, orta alandaki oyun kurucusu ve forvetlerinden biri yabancı. Türk futbolcular ise adeta dolgu malzemesi gibi kullanılıyor. Bunun sebebi nedir?**

▲Evet doğru bir tespit. Bizim takımı-mız bu omurga tarifine uyuyor. Çünkü Türkiye'de böyle oyuncu yok. Türkiye Ligi yürümek zorunda ve maalesef Türk futbolunun altyapısını Almanya oluşturuyor. Almanya'dan yetişmiş en az 80 tane çocuk var bütün liglerimizde. Maalesef bizim gencimiz yarışacak düzeye getirilememiş. 15 tane yabancı ön libero alınmış. 12 tane iç orta saha alınmış. 40 tane hücum oyuncusu, 20 tane stoper var. Bu bir ihtiyaçtan kaynaklanıyor demek ki. Yoksa niye durup dururken yabancıya para verilsin?

▼**Bu durum sadece iyi oyuncu bulmak amacından mı kaynaklanıyor, yoksa ekonomik nedenlerden mi?**

▲En büyük nedeni, Türk oyuncunun sayısının azlığı ve talebin fazlalığı nedeniyle fiyatların yüksek olması. İlhan Cavcav'dan bir oyuncu istiyorsunuz "5 milyon dolar" diyor. 5 milyon dolarlık oyuncu mu var memlekette? Bir oyuncuya 6 kulüp talip olunca birisi alacak, diğerleri ne yapacak? Sağına soluna bakıyorsun, kimse yok. O zaman hadi saldırıyorsun dışarıya. Herkes bizim gibi yürekli değil ki alt liglerden oyuncu alıp da oynatsın. Antrenörler bu konuda çok cesaretli değil, hep hazır oyuncu istiyorlar. Çünkü 4 maç kaybederse gidecekler. Bu bir kısır döngü.

Antalyaspor Avrupa takımı olacak

▼**Yılmaz Vural her zaman iddialı bir teknik adam oldu. Antalyaspor'la bu sezonki hedefleriniz neler ve takımınızın bu hedeflerinize hangi mesafede olduğunu düşünüyorsunuz?**

▲Antalyaspor'a akıllı bir adamın geleceği atmosferde gelmedim. Tamamıyla duygusal yani. Onursal Başka-

nımız Menderes Türel Bey'in ısrarlı bir şekilde "Gel buraya, bu takımı Avrupa takımı yapalım" daveti üzerine kayduma gitmiş, son çare olarak Onursal Başkan'ın sahip çıktığı bir ortamda görevi kabul ettim. Allah da bizi mahcup etmedi. Başkanımız Sedat Peker ve yönetimi çok dinamik ve genç insanlar.

Maddi açıdan kıpırdayacak hali bulunmayan bir takımı ilk sezonunda lige çıkardık. Bu işe başlar-ken Menderes Bey'in Belediye Başkanlığı'nda 4 senesi vardı, şimdi 3 kaldı. Bu 4 yıl içinde "Takımı Süper Lig'e çıkaralım, stadını yapalım, tesislerini yenileyelim, ekonomik problemlerini çözelim ve Antalyaspor'u bir Avrupa takımı yapalım" demiştik. Çok iddialı bir hayalimiz vardı ve yavaş yavaş gerçekleşiyor. İlk sezonumuzda lige çıkmamız beklenmezken çıktık. Ekim ayında projesi biten ve Kasım ayında kazma vurulacak, 30 bin kişilik, Türkiye'nin en modern stadı yapılıyor. Yanına 10 bin kişilik salon, 2500 kişilik yüzme havuzu ile önemli bir spor kompleksi inşa ediliyor. Tesisler yıkıldı ve 5 yıldızlı otel niteliğindeki yeni tesisler yapılıyor. Antrenman sahaları yeniden çimlendirildi. Yeni stadın inşaatı 2 sene süreceği için şu andaki 8 bin kişilik stadın etrafı tribünle donatıldı. Akdeniz Bölgesi'nin Süper Lig'deki tek takımı biziz. O yörenin gençlerini yetiştirip Türk piyasasına sunmayı amaçlıyoruz. Ayrıca yurtdışından oyuncu devşirip yetiştirmek gibi çok güzel projelerimiz var.

▼**Devşirmeden kastettiğiniz yabancı asıllı oyuncular mı gurbetçiler mi?**

▲Türk çocukları tabii. Almanya'da, Hollanda'da, dünyanın her yerinde yaşayan Türk çocuklarından söz ediyorum. Şu anda eski borçların tümünü sıfırladık. Trilyonlarca vergi ve sigorta borçlarını taksitlendirdik. Antalyaspor'u 4 yıl içerisinde bir Avrupa takımı haline getirerek Türk futboluna armağan etmek istiyoruz. Çünkü Antalya'nın bir potansiyeli ve vizyonu var. Şu anda İstanbul'dan sonra Türk ekonomisine katkısı olan ikinci kent

haline geldi. Devre arasında buraya 1200 takım geliyor. Antalya ister istemez bir futbol kenti oldu. Çin'den, Japonya'dan, Amerika'dan takımlar geliyor. Bütün dünyada 5 bin 500 takımın kampa gittiği dönemde bunların beşte biri Antalya'yı tercih ediyor. İnşallah Menderes Bey bir 5 sene daha seçilir ve "Yılmaz Vural'da istikrar yok" diyenler 9 sezon bir takımda nasıl çalıştığımı görür.

Büyük hedeflerim var

▼**Yılmaz Vural'ın nihai hedefi nedir? Hep futbolculara sorulur, "Avrupa'da oynamayı düşünüyor musunuz?" diye. Siz Avrupa'da bir takım çalıştırabileceğinizi düşünüyor musunuz?**

▲Yurtdışında çalışmayı hiç düşünmüyorum. Ülkemde mutluyum ve bu ülkenin futboluna katkıda bulunmak anlamında çok şeyler yaptığımı inanıyorum. Ben de ülkenin en iyi takımlarında çalışayım, Şampiyonlar Ligi'nde uluslararası piyasaya çıkayım, Milli Takımlarda Avrupa ve dünya çapında başarılarla sahip olayım istiyorum. En sonunda da artık pratiğin içinde olma enerjimi kaybedince Futbol Federasyonu Başkanı olayım, bu ülkenin futbolunu yöneteyim, daha sonrasında siyasete gireyim, Spor Bakanı olayım istiyorum. Bu iki makam için de kendimi yeterli görüyorum. Böyle isteklerim var ama ne kadarı hayata geçer onu Allah bilir. ■

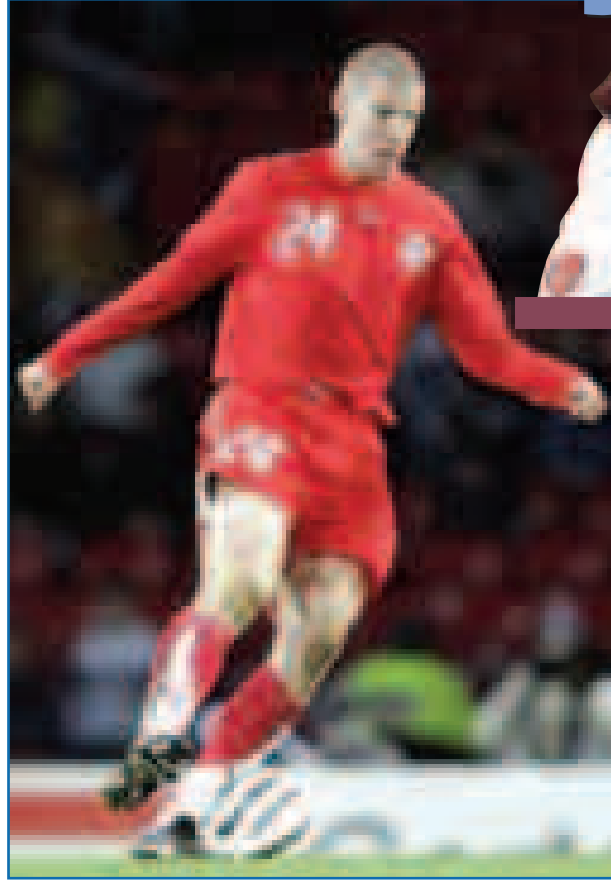
Türkiye'de eğlencenin ötesinde farklı bakılıyor futbola. Problem yöneten insanların öyle veya böyle ille de bir yere varmak istemesinden kaynaklanıyor. Futbol artık sadece 105'e 68'lik saha içerisinde yapılan bir iş olmalı.

Türk futbolu bugüne kadar gelen rutin tarzını değiştirmek istiyor. Bütün kurumlar bundan rahatsız. Çünkü futbol sürekli müşteri kaybediyor. Herkes bunun bir tehlike olduğunu görmeye başladı ve gereken tedbirleri alıyor.

UEFA'da Pro-Lisans antrenörlük eğitimi kabul edilmeyen bir-iki ülkeden biriyiz. Bırakın Pro-Lisans'ı, UEFA B Lisansı yok. Siz bu tarzdaki bir eğitimden çıkartacağınız eğitimcilerle kimi eğitip de ne yapacaksınız? Türkiye'de öncelikle eğitiminin eğitilmesi lazım.

İsviçreli Tony

İspanyol bir baba ve Sırp bir annenin Cenevre doğumlu çocuğu. Ancak 15 yaşından itibaren formasını giymeye başladığı İsviçre'nin U17 takımıyla Avrupa Şampiyonluğu kupasını kaldırınca "gerçek bir İsviçreli" olduğuna karar verdi. O performansıya Manchester United, Liverpool, Juventus, Real Madrid, Inter ve Milan'ı peşinden koşturdu ama "gençlerin yuvası" Arsenal'i tercih etti. Topçuların efsane kaptanı Tony Adams'ın 6 numaralı forması ona teslim edildi ve "İsviçreli Tony" diye anılmaya başlandı. Ama tecrübenin büyük önem taşıdığı savunmada 21 yaşında elde ettiği ustalikle "Büyük Phil" unvanını da kartvizitine ekledi.

İlker Uğur

Campbell'ın sakatlıkları 2005-2006 sezonunda onun önünü açtı. Kolo Toure'yle birlikte savunmanın göbeğinde oynamaya başladı ve Arsenal savunması Şampiyonlar Ligi rekorunu kırarak 10 maç boyunca gole izin vermedi. Ama şanssız biçimde sakatlanınca takımının finaldeki yenilgisini tribünden izlemek zorunda kaldı.

Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca ve İngilizce konuşuyor, yabancılar karması niteliğindeki Arsenal'de arkadaşlarının tercümanlığını da yapıyor. Yeni hedefi Rusça veya Yunanca öğrenmek. Aynı zamanda gerçek bir kitap kurdu, "Hemen her şeyi okurum. Teolojiyle çok ilgiliyim" diyor.

Defans oyuncusu olmak tecrübe işidir denir genellikle. Neden-se genç savunma oyuncularına burun kıvrılır, tecrübeliler el üstünde tutulur. Maç oynamak, savunma bilgisini üst düzeye çıkarmak ve en önemlisi içgüdüleri güçlendirmek bir defans oyuncusunun en önemli ödevi ve bunlar tecrübeyle geliyor ama 21 yaşındaki bir defans oyuncusu bunlara sahip olamaz mı? Savunma bir ekip işidir. Tek tek oyuncular değil, takım bir bütün halinde savunma yaparsa başarı elde edilebilir. Bunu unutmuyarak Philippe Senderos yazımıza başlamak şart, çünkü bir savunma oyuncusunu hücum veya orta saha oyuncularının kriterleriyle değerlendirme hatasına düşmememiz gerek. Bu yüzden Senderos'un oynadığı pozisyonla ilgili söylediği birkaç söze kulak verelim:

"Savunmanın göbeğinde yer alan bir oyuncu olarak her şeyi görebilirim. Benim işim takımı organize etmektir.

Eğer hatların arası çok açılmışsa onların kapanması gerektiğini ve topa sahip olmak için daha iyi alan daraltmamızı ben söylerim. Eğer takım çok fazla koşuyorsa takımın diziliş şeklinde sorun var demektir."

Cenevre doğumlu İspanyol bir baba ve Sırp bir anneden olan Senderos bu ülkeleri de seçme hakkı olmasına rağmen doğup büyüdüğü İsviçre'nin oyuncusu olmayı tercih etti. 14 Şubat 1985 doğumlu genç oyuncu, U15 takımından itibaren İsviçre formasını giymeye başladı ve üzerinden hiç çıkarmadı. O dönemlerde Servette takımının altyapısında oynuyordu.

Arsenal akıllı seçim

Senderos'un İsviçre tercihinin aslında çok önemli bir nedeni var. 17 yaş altı milli takımıyla 2002'de Avrupa Şampiyonluğu'na ulaşan Senderos o takımın kaptanı ve kupayı kaldıran ismiydi. İşte o andan itibaren gerçek bir İsviçreli olmuştu. O turnuvada tüm otoriteleri kendisine hayran bırakan

Philippe, Avrupa'nın önde gelen takımlarının ilgisini çekti. Manchester United, Liverpool, Juventus, Real Madrid, Inter ve Milan genç savunmacıyı kadrolarına katmak ve geleceğin savunmacısını ellerinde tutmak için büyük bir mücadele verdi. Philippe'in tercihi ise Londra kulübü Arsenal oldu. 2000'li yıllarda Arsene Wenger yönetiminde Manchester United dominasyonunu kıran Arsenal, genç bir futbolcu için çok ideal bir gelişim ortamı sunuyordu. Arsene Wenger gençlere önem veren yapısı, yıldızı sönmek üzere olan oyuncuları alıp parlatmasıyla ün salan bir teknik adam olarak Philippe için çok uygun bir çalıştırıcıydı. 2.5 milyon pound karşılığı alınan Senderos bir sezon daha Servette forması giydi ve daha sonra Londra'nın yolunu tuttu. Servette'de oynadığı son sezonda 26 maçta forma giyip 3 gol attı. 18 yaşında bir savunma oyuncusu için oldukça etkileyici bir performanstı bu.

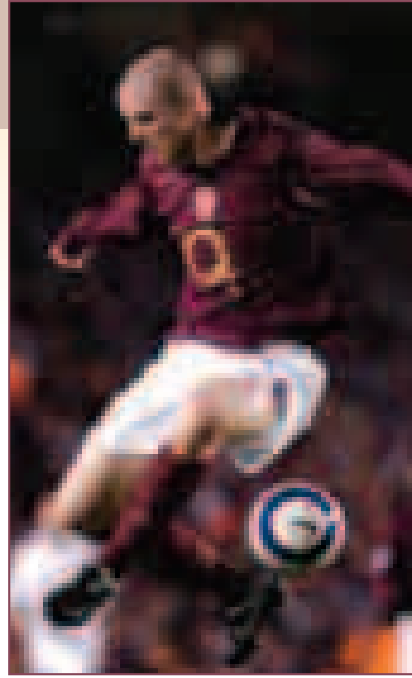
Sakatlığı da yenmeyi başardı

2003 sezonunda Arsenal'e gelen Senderos ilk sezonunda sakatlıklarla boğuştu. Tam bir sezon boyunca kadroya giremedi. O dönemi şöyle anlatıyor genç oyuncu:

"Hayatta sakatlıktan çok daha kötü şeyler var. En azından hasta değilim. Sadece işimi yapamaz durumdaydım. Ama kendimi hep meşgul ettim. O dönemlerde kendinizi takımın bir parçası olarak görmeniz gerekiyor. Teknik direktörüm o dönem bana çok fazla güven aşıladı ve devam etmemi sağlayan inancı verdi." 2004 Ekim'inde ilk kez Arsenal formasını giyen Senderos bu sezon boyunca 13 lig maçında yer aldı. Ayrıca Bayern Münih'le oynanan Şampiyonlar Ligi maçında otoritelerin beğenisini topladı. 2005 FA Kupası Finali'nde sahaya ilk onbirde çıkan Senderos, Arsenal'deki ilk kupasını da kazandı.

Şampiyonlar Ligi rekoru

Sol Campbell'ın sakatlıkları 2005-2006 sezonunda Senderos'un önünü açtı. Kolo Toure'yle birlikte savunmanın göbeğinde oynamaya başladı. Sezona kötü başlayan genç futbolcu daha sonra toparlandı ve Şampiyonlar Ligi'nde Arsenal'in finale çıkmasına yardımcı oldu. Senderos ve Toure'nin önemli rol oynadığı Arsenal savunması Şampiyonlar Ligi rekorunu kırarak 10 maç boyunca gole izin vermedi. Final öncesi sakatlanan Sen-

deros, takımının mağlubiyetini Paris'te tribünden izlemek zorunda kaldı.

2006 Dünya Kupası'nda forma giyen Senderos'a Arsene Wenger sezon başında Tony Adams'ın da giydiği 6 numaralı formayı vererek genç futbolcuya olan güvenini gösterdi.

Dünya Kupası'ndan sakat dönen oyuncu yavaş yavaş forma giriyor. Tony Adams'ın formasının ona verilmesi konusunda ise şu açıklamayı yapıyor:

"O kariyerinde çok büyük işlere imza atmış bir oyuncu. Bense daha yeni başladım. Ama hayat virajlarla ve ayrımlarla dolu bir yoldur. Eğer yeteneğinizden şüphe duyarsanız çok kolay bir biçimde yanlış yola sapabilirsiniz. Doğru yolda ilerlemek için kendinize inanmalısınız."

Bir kitap kurdu

Futbolculuk, çok kitap okuyan meslek kollarından birisi değil. Bu gerçeği

unutmuyarak Senderos'un futbolcuların kitap okuma oranını yükselten isimlerden birisi olduğunu söyleyebiliriz. Senderos kendisiyle yapılan bir röportajda kitaplara olan ilgisini şu ifadelerle dile getirmiş:

"Geçtiğimiz sene Paulo Coelho'yu çok okudum. Tüm kitaplarını bitirdim. Ayrıca Malcolm X, Martin Luther King ve Che Guevara biyografilerini okudum. Hemen her şeyi okurum. Herkes Da Vinci Şifresi okuyor ama ben teolojiyle çok ilgiliyim. Cenevre'de çok sayıda Müslüman arkadaşım var ve tüm tek tanrılı dinlerle ilgili kitapları okudum. Onları küçümseyen bir kitap olan Da Vinci Şifresi'ni ise okumam."

Beş dil biliyor

Philippe Senderos bugün futbolu bıraksa iletişim sektöründe çalışmak istediğini söylüyor. Aslında içine kapanık bir insan olan genç oyuncu sahaya çıktığında açıldığını hatta maç sırasında zaman zaman bağırıldığını belirtiyor. Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca ve İngilizce konuşan Senderos tam bir yabancılar karması olan takımında her futbolcuyla kendi dilinde konuştuğunu ve bir sonraki

hedefinin Rusça veya Yunanca öğrenmek olduğunu söylerken yabancı dille ilgili anılarını anlatmadan geçmiyor:

"Çok sayıda yabancı dil bildiğim için takıma yeni gelen yabancıları benim yanıma veriyorlar. Manuel Almunia, Cesc Fabregas ilk geldiklerinde hep benim yanımda kaldı. Cesc'le birlikte hâlâ kulübün tesislerinde kalıyor. Cesc ilk geldiğinde hiç İngilizce bilmiyordu. Şimdi biraz öğrendi."

Paranın değerini biliyor

Senderos henüz çok kazanan futbolcular arasında olmamasına rağmen para konusunda da oldukça dikkatli davranıyor:

"Para saygıyla ve dikkatle karşılanması gereken bir şey. Çünkü havadan gelmiyor, ağaçlarda da yetişmiyor. Kazanmak için hepimiz çaba harcıyoruz. Para biriktirmem gerektiği için Londra'da kendi evime çıkmadım. Ayrıca İsviçre'de hayat pahalıdır ama İngiltere'de çok daha pahalı."

Senderos'un geleceğiyle ilgili bir görüş dile getirebiliriz belki. Senderos'un İspanya kökenli babası koyu bir Real Madrid taraftarı ve Galacticos onu üç sene önce kadrosuna katmak istemişti. Senderos o dönem bu teklifi reddetmesinin nedenini şöyle açıklıyor:

"Madrid oraya gelmeden önce bir şeyler başarmış oyuncular için ideal bir kulüp. 18 yaşında bir genç için o dönem hiç uygun gözükmedi. Arsenal'de daha fazla şansım olduğunu düşünmüştüm."

İsviçre Milli Takımı'nda 15 kez milli olan Senderos 3 gole imza attı. İlk kez 0-0 biten Fransa maçında A Milli olan genç futbolcu şimdiden Kobi Kuhn'un değişmezleri arasına girdi. Arsenal taraftarının "İsviçreli Tony" ve "Büyük Phil" lakaplarını taktığı Senderos'un önünde uzun ve parlak bir kariyer duruyor. Sadece yetenekleriyle değil, karakteriyle de önümüzdeki yılların yıldızlarından birisiyle karşı karşıyayız. Senderos futbolseverlere iyi bir savunma oyuncusunun 25 yaşından küçük olabileceğini de gösteren en iyi örneklerden birisi. ■

Hayatım futbolla değişti...

İlkokulu bitirdim ve bir çantacının yanında çalışmaya başladım. Ailemin maddi durumu çok iyi değildi ve benim de onlara destek olmam gerekiyordu. Arkadaşlarım sayesinde Azimspor'un seçmelerine girdim ve kazandım.

İşyerimden kaçıp antrenmana gidiyordum. Antrenörüm 'Burada harcanma' deyip elimden tuttu ve Galatasaray'a götürdü. Bir anda yokluktan Galatasaray gibi büyük bir kulübe gitmenin yaşattığı duygular kelimelere sığmaz.

Galatasaray'la yurtdışına kampa gittik. Benim ilk yurtdışı tecrübemdi ve ilk defa uçağa biniyordum. Almanya'ya gittik ve oradaki maçlarda oynadım. Hiç beklemiyordum, şaşırmıştım. Çünkü takıma daha yeni gelmiştim.

▼Geçtiğimiz sezon Uğur, Ferhat ve Aydın parladı Galatasaray'da. Ancak o dönemde sen yoktun. Bu sezon ise onlar yedekte sen ilk onbirdesin? Nasıl oldu bu çıkış?

▲Kulübün maddi sıkıntısından dolayı oldu aslında. Bu sezon başında çok çalıştım. Çünkü takımda oynamayı çok istiyordum. Nitekim hedefime de ulaştım ve verilen görevi en iyi biçimde yerine getirmeye çalışıyorum.

▼Onlar A takımda oynarken sen PAF takımındaydın. O dönemde neler düşündün? "Ben neden yokum?" gibi bir ümitsizliğe kapıldın mı?

▲Düşündüm tabii. Herkes düşünür. Sonuçta beraber oynadığınız arkadaşlarınız. Onlar yukarıya çıkıyor, siz aşağıda kalıyorsunuz. İster istemez insanın üzerinde olumsuz bir etki yapıyor ama ben de geçtiğimiz sezonun ikinci yarısında 9-10 kere A takım kadrosuna girdim ve bir defa

kısa süreli de olsa oynamaya şans buldum. İlk onbirde yer almak için kısmet bu sezonaymış.

▼Bu sezon A takımında banko yer bulmaya başlayınca neler hissettin?

▲Galatasaray gibi büyük bir camiada oynayabilmek gerçekten güzel bir duygu. Bu formaya layık olabilmek için çalışıyorum. Daha çok çalışmam ve üstüne daha fazla bir şeyler koymam gerektiğinin de farkındayım.

Seçmeye kot pantolonla katıldım

▼Futbola başladığın günlere dönelim istersen. Topla haşır-neşir olmaya ne zaman başladın?

▲10 yaşında ilkokulu bitirdim ve okulu bırakıp bir çantacının yanında çalışmaya başladım. Ailemin maddi durumu çok iyi değildi ve benim de onlara destek olmam gerekiyordu. O dönemde arkadaşlarımın sayesinde Küçükçekmece Kanarya'da Azimspor isimli amatör takımın seçmelerine gittim. Hiç unutmuyorum, üzerimde kot pantolon, ayağım da kunduralar vardı. Seçmeyi yapacak olan antrenör "Ben seni böyle denemem" dedi.

▼Seçmeye giderken yanına malzeme almamış mıydın?

▲Maddi sıkıntılardan dolayı malzemem yoktu. Arkadaşlarımın ısrarlı ricaları karşısında antrenör Halil Toy

seçmeye katılmama izin verdi. Bana bir top verdi ve "Al sür" dedi.

Ben de bir süre dripling yaptım ve beğenildim. Ondan sonra bana malzeme verdiler ve antrenmanlara katılmaya başladım. İşyerimden kaçıp antrenmana gidiyordum. Maçlarda da oynamaya başladım. 3-4 ay oynadıktan sonra A takıma çıktım. Antrenörüm "Sen burada harcanma" deyip elimden tuttu ve Galatasaray'a götürdü. Nasıl sevdiğimi anlatamam. Bir anda yokluktan Galatasaray gibi büyük bir kulübe gitmenin yaşattığı duygular kelimelere sığmaz.

▼Galatasaray'da da yeniden bir seçmeye mi katıldın?

▲Evet orada Ahmet Keskinlik hocam beni denemeye aldı. 15 dakika oynadım ve "Tamam, sen gel" dediler. Bana malzemeleri verdiler ve "Şu tarihte burada ol" diye tembihlediler. Galatasaray'la yurtdışına kampa gittik. Benim ilk yurtdışı tecrübemdi ve ilk defa uçağa biniyordum. Almanya'ya gittik ve oradaki maçlarda oynadım. Hiç beklemiyordum, şaşırmıştım. Çünkü takıma daha yeni gelmiştim.

▼O dönemde hangi mevkide oynuyordun?

▲Orta sahada da görev yapıyordum ama daha çok solaçık oynuyordum.

Salih Hocam sayesinde okudum

▼Galatasaray'da oynamaya başladıktan sonra çantacıdaki işini ne yaptın?

Kendi jenerasyonundan A takıma 1 yıllık rötarla çıktı ama Galatasaray'ın onbirinde çabuk yer buldu. Ümit Milli Takımımızın da umutlarından biri oldu. İlkokulu bitirdikten sonra eğitimden vazgeçip çantacı çırağı olarak hayata atıldı. Arkadaşlarının ısrarıyla kot pantolon ve kundura ile gittiği futbol seçmelerini kazanınca hayatı değişti. Ailesi Beşiktaşlı ama Kanarya'da oturdukları için "yol yakınlığı avantajı" ile soluğu Galatasaray'ın altyapısında aldı. Genç futbolcu bu durumu "Ben zaten Galatasaraylıydım, gönlüme göre oldu" diye yorumluyor.

Mehmet Güven

▲O işi bıraktım. Çünkü okula dönmek zorundaydım. Allah rahmet eyesin, o dönemde Galatasaray'da alt yapının başındaki Salih Bulgurluoğlu Hocam hepimizin okula gitmesini sağlıyordu. Evime kadar geliyordu, okul eşyalarımı, kitaplarımı hep o karşıyordu. Altyapıdaki herkes eğitime devam etmek zorundaydı. Ben de diğer arkadaşlarım gibi Şehremini Lisesi'nden mezun oldum. Şimdi Be-den Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'na girebilmek için çaba harcıyorum.

▼Ailenin futbol oynaman konusundaki tavrı ne oldu?

▲Babam başlangıçta futbol oynamama izin vermiyordu. Dört kardeşiz ve ben dört kardeşin üçüncüsüyüm. Babam bana, "Maddi durumumuz iyi değil, çalış" diyordu. Futbol oynarken ayağımın kırılmasından ve çalışmayacak duruma düşmemden

19 yaşında oynamak nasıl bir sorumluluk?

▲Yüklenmişim sorumluluğun ben de farkındayım. İnsan her maçta iyi oynamak ister ama her zaman aynı başarıyı gösteremiyorsunuz. Gençsiniz, üzerinizde bir baskı var. Beklentiler de büyük olunca stresiniz artıyor. Ama sorumluluğun getirdiği ağırlığı taşıyacak çalışmalar yapıyorum ve gün geçtikçe daha iyi olacağımı düşünüyorum.

▼Seni çok beğenenler de var, ağır bulan, duracağın yeri bilemediğini, top kullanırken fazla düşündüğünü ve bunun da zaman kaybına yol açtığını söyleyenler de... Sen kendini nasıl değerlendiriyorsun?

▲Eleştirilere elbette açığım. Aslında yeteneklerimi biliyorum ve oynadığım maçlarda gerçek performansımı gösteremediğimin de farkındayım.

Biraz daha rahat bir ortama kavuştuğum zaman gerçek performansımı göstereceğime inanıyorum.

▼Bu mevkide oynamak için ne gibi artıların olduğunu düşünüyorsun?

▲Oyunu iyi kurabilme özelliğim olduğunu düşünüyorum. Defansif yönümü biraz daha geliştirmem lazım. Fiziksel özelliklerim yeterli ama biraz daha güçlenirsem takıma faydamın artacağına inanıyorum.

▼Ön libero mevki için sen, Okan ve Ayhan varken Galatasaray İnamoto'yu transfer etti. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

▲Bu kulübün bileceği bir şey. Ben sadece gö-

revimi yapmaya çalışıyorum. Kendimi o rekabetin içinde görüyorum ve kim iyiye onun oynayacağını düşünüyorum.

Bu gençler maziye yaşatacak

▼Geçen sezon gençler çok daha fazla yer buluyordu takımda. Bugün biraz geri plandalar sanki. Arda oynuyor, sezon başında da sen şans buldun. Galatasaray maddi problemlerden kurtuldukça gençlere "Kenarda durun" mu diyecek?

▲Sanmıyorum. Biz biraz tecrübesiz. Tecrübe kazandıkça herkes nasıl oyuncular olduğumuzu görecektir. Biz çok iyi bir jenerasyonuz. PAF takımında iki sezon üst üste şampiyon olduk. Altyapıda bir arada oynadığımız için herkes birbirini çok iyi tanıyor ve ne yapacağını çok iyi biliyor. Bu jenerasyon birkaç sezon sonra A takımında bir arada oynamaya başladı-

ğı zaman, Galatasaray dört sezon üst üste şampiyon olduğu dönemdeki başarıyı yeniden sağlayacaktır. Takımdaki bütün gençlerin amacı da bu.

▼Türkiye'de şöyle bir çelişki var gibi geliyor bana. Herkes "Aman gençler oynasın" diyor ama gençlere yer verilip de kötü bir sonuç alındığında da fatura öncelikle onlara kesiliyor. Mesela geçen sezon Fenerbahçe yenilgisinde suç Uğur ile Ferhat'ın omuzlarına yükleniverdi. Bu konuda ne düşünüyorsun?

▲Bazı insanlar sanırım ne dediğini bilmiyor. Her yenilgiden sonra faturayı kesecek birileri aranır. Üzerine en kolay gidilecek olanlar da genç futbolculardır Türkiye'de. Bu nedenle bütün eleştiriler kolaylıkla gençlere yöneltilebiliyor.

▼Gelecekle ilgili hedeflerin neler? Galatasaray'da efsane bir oyuncu olmak mı, yoksa Avrupa'ya açılma hayallerin var mı?

▲Herkesin Avrupa hayalleri var ama benim için birinci öncelik Galatasaray. Ben bu takımın altyapısından yetiştim ve ödemem gereken bir borcum olduğunu düşünüyorum. Her şeyimi Galatasaray'a vermek durumundayım. İleride fırsat bulursam elbette Avrupa'da da oynamak isterim.

▼Kendine örnek aldığın oyuncular kim? Mesela Dünya Kupası'nı izlerken ders çıkardığın oyuncular oldu mu?

▲Kendime örnek aldığım bir futbolcu yok ama beğendiğim oyuncu İtalyan Pirlo. Çok iyi pas dağıtıyor, mükemmel frikikler atıyor, orta sahada top kazanmayı ve alan kapatmayı beceriyor. Bence ideal bir ön libero.

▼Şampiyonlar Ligi'nde oynamak seni heyecanlandırıyor mu?

▲Şampiyonlar Ligi'nde oynamak benim en büyük hayalimdi. Bunu uzun yıllar öncesinden söylüyordum. O gün de geldi. İnşallah hocam görev verirse bu hayalimi gerçekleştireceğim.

▼Mehmet Güven'in ilgi alanları, hobileri nelerdir?

▲Genellikle ağabeyimle PlayStation oynamayı seviyorum. İnternete girip arkadaşlarımla sohbet etmekten hoşlanıyorum. Maçlardan sonra takım arkadaşlarımla birlikte sinemaya gidiyorum.

▼Hasan Şaş bir röportajında futbolcuların internetle çok fazla ilgilendiğini ve kamplarda arkadaşlık havasının kaybolduğunu söylemişti. Oyuncuların maç konuşmak yerine odasına çekilip laptopuyla haşır-neşir olmasından şikayet etmişti.

▲Ben sadece evimde PlayStatiton oynuyorum. Kamplara götürmüyorum. Kamplarda genellikle arkadaşlarımızla birlikte oluyoruz ve biz de maçları konuşuyoruz.

▼Kendini geliştirmek adına nasıl bir çaba gösteriyorsun?

▲Kitap okuyorum. Genellikle sporcuların biyografisini anlatan kitapları tercih ediyorum. Mesela son olarak Maradona'nın "El Diego"sunu okuyorum.

▼Maradona o kitapta İngiltere'ye elle attığı tarihi golü savunuyor. Sence bir futbolcu eliyle gol atmalı mıdır?

▲Atanlar oluyor. Anelka da attı, Burak da attı. O anda öyle olabiliyor.

▼Evet, bir futbolcu o an pozisyon gereği anlık bir refleksle eliyle gol atabilir belki ama sonrasında da hakeme gidip, "Ben bu golü elimle attım" demeli midir?

▲Demeli tabii. Bizim Özgürcan arkadaşımız PAF maçında böyle bir gol atıp sonra hakeme giderek "Hocam ben golü elimle attım" demişti.

Elle gol atarsam hakeme söylerim

▼Sen hangi sınıfa giriyorsun?

▲Eğer elimle gol atarsam hakeme söylerim.

▼İnternet sitelerinde başta baban olmak üzere tüm ailenin Fenerbahçeli olduğu yönünde bir iddia var.

▲Hayır değil, babam ve tüm ailem Beşiktaşlı. Aslında babam Galatasaray yerine Beşiktaş'ın altyapısında oynamamı tercih ederdi. Ama evimiz Kanarya'da olunca, Beşiktaş'ın tesisleri uzak diye Galatasaray'a geldik.

▼Peki sen de Beşiktaşlı mıydın?

▲Hayır, ailedeki tek Galatasaraylı benim ve sonuçta benim istediğim gibi oldu.

▼Ümit Milli Takım oyuncuları aslında potansiyel A Milli Takım oyuncularındır. Birçok arkadaşınız da A Milli Takım'a yükseldi. Sen kendini ne zaman orada oynamaya hazır görüyorsun?

▲Eğer Fatih Hocam şans verirse ben de oynayabilirim. Böyle bir durumda kendime güvenim de artar. Hocamın bana olan inancını boşa çıkarmamak için elimden gelenin fazlasını yaparım.

▼Sen bir ön liberosun ve kendini A Milli Takım'a hazırlıyorsun. Ama orada artık Mehmet Aurelio oynuyor. Bu konuda ne düşünüyorsun?

▲Aurelio iyi oyuncu ki Milli Takım'a davet ediliyor. Ama aynı şans bulursam ben de oynarım ve Aurelio ile rekabet ederim.

▼Türkiye'deki yabancı sayısını nasıl değerlendiriyorsun? 6 olan bu sayı genç oyuncuların önünü kesiyor mu?

▲Bence iyi oyuncularla rekabet etmek bizim gelişmemize katkı yapar. Kaliteli yabancılar geldiğinde onlardan bir şeyler öğrenme şansımız da var. Mesela Galatasaray'da İliç çok kaliteli bir futbolcu ve bu kalitesiyle gençler için iyi bir örnek olduğunu düşünüyorum. ■

endişe ediyordu. Ama ben sabahın 6'sında kalkıp futbol oynamak için evden kaçıyordum. Galatasaray'da oynamaya başlayınca babam da yu-şa-dı, beni idmanlara götürüp getirmeye başladı.

▼Artık Galatasaray'ın ilk onbirinde yer alabilen bir oyuncusun. Bugün ne diyor baban?

▲Şu anda kıymete bindim diyebilirim. Hiç ummadığım kişiler ilgi gösteriyor. Ailem benim bu durumumdan son derece mutlu. Ben de ailemin geçimini sağlayabildiğim için büyük bir gurur yaşıyorum.

Üzerimde baskı var

▼Oynadığın ön libero mevki, her takım için hayati önem taşıyor. Galatasaray Tugay ve Suat'tan sonra bu mevkide ciddi sıkıntılar yaşadı. Günümüz futbolunda bir takımın başarısı için çok belirleyici bir mevkide

Tahkim ve alternatif çözüm yöntemlerinin benimsenme sebepleri

Dünya spor hukuku uygulamasında, spor hukuku süreçleri arasında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların devlet mahkemeleri yerine Tahkim veya Alternatif Çözüm Yöntemleri'ne (ADR) müracaat edilerek çözüme bağlanmasının, spor hukukuna özgü birçok faydası bulunduğu ifade edilmektedir.

Her şeyden önce, dünya spor hukuku uygulamasında, tek bir uyuşmazlık çözüm sistemi oluşturarak spor hukuku uyuşmazlıklarında mümkün olduğu ölçüde birbiriyle uyumlu ve tutarlı kararlar verilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümü, çeşitli ülkelerdeki birbirinden farklı mahkemelere bırakılacak olursa, benzer ve hatta aynı nitelikteki sorunlar hakkında farklı ve çelişkili kararlar verilmesi söz konusu olabilecek ve bu durum da farklı ülkelerde bulunan sporla ilgili kişiler arasında eşit ve adil olmayan sonuçların doğmasına neden olacaktır. Sporla ilgili kişiler, oyun ve müsabaka kuralları dışında da dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar etkili, düzenli, eşit ve adil bir uygulamaya tâbi tutulmalarına çaba harcamaktadırlar. Bu anlamda Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri'ni uygulayan kuruluşlar, spor hukukuna özgü, milli sınırları aşan bazı genel ilkeler ve kurallar oluşturmakta ve bunları ihtiyaçlara göre geliştirmeye açık bir yapıya sahip bulunmaktadır. Bu sebeplerden dolayı spor dallarının büyük bir kısmında, o dalda faaliyet gösteren kişilerin, aralarındaki uyuşmazlıkları Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri ile ve özellikle tek bir kuruluşa müracaat ederek çözmeleri konusunda genel bir eğilimin mevcut olduğu görülmektedir.

Spor hukuku uyuşmazlıklarının niteliği gereği, bu uyuşmazlıkların çözümünde söz konusu olabilecek gecikmeler, mahkeme tarafından verilecek kararı anlamsız hale getirebilmektedir. İlgili spor kuruluşu

veya federasyonu tarafından verilen, bir sporcunun belli bir müsabakaya katılmasını engelleyecek nitelikteki bir karara o sporcu tarafından itiraz edildiğinde, bu itirazın derhal karara bağlanması gerekir. Aksi takdirde, söz konusu yasadışı karar gereğince sporcu ilgili müsabakaya katılamayacak ve daha sonra, o sporcunun müsabakalara katılabileceğine ilişkin olarak mahkeme tarafından verilebilecek bir karar anlamını kaybedecektir. Bunun yanında, gerçekte katılması mümkün ve gerekli olan bir sporcunun söz konusu müsabakaya katılmasının engellenmesi ve bunun iptaline yönelik kararın gecikmeyle alınması, geçmişte kal-

rak uygulanması, sporun yapısına ve ihtiyaçlarına uygun olmayan çözümlerin ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. Buna karşılık Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri'ni uygulayan kuruluşlar, bu kavram ve ilkelerin oluşturulması, geliştirilmesi ve ihtiyaç duyulduğunda değiştirilmesi konusunda aktif olarak faaliyet göstermekte, sahip oldukları bu tecrübe ve bilgi birikimi de onlar tarafından verilen kararların daha adil, etkili, gerçekçi, birbiriyle uyumlu, anlaşılır ve güvenilir olmasını sağlamaktadır. Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri'ni kullanarak uyuşmazlıkların çözülmesinin, devlet mahkemelerine göre daha az masraflı ol-

melerine karşılık, Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri'nde uyuşmazlığın çözümüne yönelik faaliyetler kural olarak, kamuya kapalı olarak gerçekleştirilir. Uygulamada spor hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda taraf olan kişilerin, şahsi itibarın zedelenmemesi ve şöhret gibi sebeplerle, uyuşmazlığa konu olan hususların neler olduğu veya bunların değeri konusunda kamunun bilgi sahibi olmasını istemedikleri görülmektedir. Bu anlamda gizlilik ilkesinin benimsendiği ve uygulandığı Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri, spor hukuku uyuşmazlıklarında ihtilafın taraflarının bu ihtiyacını büyük ölçüde karşılamaktadır.

Spor hukuku ihtilaflarının tarafları arasındaki ilişkiler gerçekte küçük ve birbiriyle kaynaşmış bir yapı ve camia içerisinde gerçekleştiği için, kişiler sürekli olarak, spor faaliyetlerinin yapısı gereği, birbirleriyle hukuki ve fiili ilişkilerde bulunmaktadır. Bu kişiler arasındaki uyuşmazlıklar, işin doğası gereği husumet içeren ve tarafların ortak çalışmasını engelleyen mahkeme yoluyla çözümlendiği takdirde, tarafların artık birbirleriyle uzlaştıramaması ve gelecekte bir başka iş için bir araya gelememeleri durumu ortaya çıkabilmektedir. Sadece uyuşmazlığa sebep olan geçmişteki olay, ilişki, haklar ve yükümlülükler, yani hukuki durum dikkate alınarak tarafları bağlayıcı şekilde bir kararın verildiği, gelecekteki ilişkilerin dikkate alınmadığı husumete dayalı bu yöntemlerde davayı kazanan ve kaybeden şeklinde bir ayrım olması kaçınılmazdır. Buna karşılık taraflar arasında husumet yaratmayı engellemeye yönelik olan Alternatif Çözüm Yöntemleri'nde, uyuşmazlığın tarafları için mevcut ilişkiyi belli bir ölçüye kadar muhafaza etmek ve hatta gelecekte devam ettirmek veya yeni bir takım ilişkilere girebilmek mümkün olmaktadır. ■

Spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümü, çeşitli ülkelerdeki birbirinden farklı mahkemelere bırakılacak olursa, benzer ve hatta aynı nitelikteki sorunlar hakkında farklı ve çelişkili kararlar verilmesi söz konusu olabilecek ve bu durum da farklı ülkelerde bulunan sporla ilgili kişiler arasında eşit ve adil olmayan sonuçların doğmasına neden olacaktır.

mış olan bu müsabakanın dürüstlüğü ve geçerliliği konusunda ciddi tereddütler uyandıracaktır. Devlet mahkemelerinin bu anlamda bir sürat ihtiyacını karşılamaktan uzak olduğu gerçeği dikkate alındığında, spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümü bakımından en uygun yöntemlerin Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri olduğu sonucu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Spor hukuku uyuşmazlıklarında taraflar, aralarındaki uyuşmazlığın uzman kişi veya kişiler tarafından çözüme bağlanmasını ister. Uyuşmazlığı çözüme bağlayacak hakem veya arabulucu seçilirken, bu kişilerin güvenilir ve uzman olup olmadıkları öncelikle dikkate alınmaktadır. Özellikle spor hukukuna özgü bazı kavram ve ilkelerin, bunlara bütünüyle yabancı olan mahkemeler tarafından yorumlana-

duğu ifade edilebilir. Taraflar, Tahkimde uygulanacak usulü tespit etme olanağına sahip oldukları için, maliyeti daha az olan bir usulü tercih edebilir. Alternatif Çözüm Yöntemleri'nde de Tahkim ve devlet yargısına göre çok daha basit ve hızlı yöntemler uygulandığı için, gerçek anlamda bir maliyet düşüklüğü söz konusu olabilmektedir. Tahkim sonucunda verilen kararların en önemli özelliklerinden biri, bunların kesin karar niteliğine sahip olmasıdır. Bir uyuşmazlığın tarafları, bu uyuşmazlığın bir defada ve kesin olarak çözüme bağlanması için Tahkim yolunu tercih etmektedir. Devlet yargısında ise uyuşmazlığın çözümüne ilişkin bir kararın kesinleşmesi, oldukça uzun bir süreç sonunda gerçekleşmektedir. Mahkemelerin yargılama faaliyetini kamuya açık olarak yürüt-

İki zafer iki keder

UEFA Kupası'nda dört takımla başlayan serüvenimiz, gruplara iki takımla ulaşabildi. Fenerbahçe, Danimarka'nın Randers, Beşiktaş da Bulgaristan'ın CSKA Sofya takımlarını eleyerek gruplara kalırken, Trabzonspor İspanya'nın Osasuna, Kayserispor da Hollanda'nın AZ Alkmaar takımlarına elenmekten kurtulamadı. F.Bahçe iki galibiyetle ülkemize en çok puan kazandıran temsilcimiz oldu. Beşiktaş bir galibiyet, bir beraberlikle turu geçti. Trabzonspor iki beraberlikle elenirken, Kayserispor iki maçtan bir beraberlik çıkartabildi. Toplam bilançomuz 3 galibiyet, 3 beraberlik, 2 yenilgiydi.

Kurular çekildiğinde kağıt üzerinde tura en yakın takımımız Fenerbahçe'ydi. Danimarka temsilcisi Randers, ismine aşına olduğumuz takımlardan biri değildi. Teknik Direktörleri Lars Olsen ve Bulgar orta saha oyuncularını Yanchev, Trabzonspor'dan “tanıdıklarımız” olurdu ama diğerlerinin isimlerini ilk kez duyduk desek yeriydi. Buna

tur için avantajlı skoru getirmişti. Ancak 2-1'lik skor pek de tekin değildi ve herkes deplasmanda çok daha kolay kazanacağı düşünülen Fenerbahçe'den rövanş maçında erken gol bekliyordu. Çünkü futbolda kuşların taşlara çarptığı sık görülen bir olaydı ve umulmadık Randers baş yarabilirdi. Nitekim Atleion Park'taki rövanşta Djibby Fall, uzun boyuyla Edu-Lugano ikilisine kök söktürüyor, bu arada 40. dakikada onun indirdiği topa Yanchev'in yaptığı vuruş direkte patlıyordu. Ancak Randers'ın baru-tu bir atımlıktı. Bir şutu direkten dönen Alex, sanki vücudunun her noktası futbol için yaratılmış gibi, 61. dakikada göğsüyle asist yapıyor, Deivid de sarı-lacivertli formayla ilk golünü skorboarda yazdırıyordu. Fenerbahçe rahatlamıştı ve Alex'in bu kez topuğuyla yaptığı asistte Tuncay'ın füzesi farkı ikiye taşıyordu. Üstelik Tuncay Avrupa'daki 9. golüne ulaşıyor ve “Fenerbahçe'nin Avrupa kupalarındaki en golcü oyuncusu” unvanını kartvizitine yazdırıyordu. Djibby Fall'un Lugano'ya çarpıp direkten dönen şutunun cevabı 71. dakikada Kezman'ın ayağından gol olarak geliyor ve maç 3-0 bitirken, Fenerbahçe UEFA Kupası gruplarından içeriye giriyordu. **Beşiktaş yürek hoplattı** CSKA Sofya kuradan çıktığında Beşiktaş'ın yüzünü asacak bir rakip gibi görünüyordu ama Bulgaristan'ın 1 numarası olduğunu da bir tarafı not etmek gerekiyordu. Nitekim İstanbul'daki ilk maçta elde elden 2-0'lık galibiyet skorbor-dakikada Afrikalı santriforu Djibby Fall'ın golüyle öne geçmiş, Fenerbahçe Ralf Pedersen'in 24. dakikada kendi kalesine attığı golle eşitliği sağlasa da bir türlü istediği futbolu oynayamamıştı. Nihayet 54. dakikada Kezman'ın golü sarı-lacivertlilere hem galibiyeti hem de

siyle 10 kişi kalan CSKA'nın direnişi 81. dakikaya kadar sürüyordu. Bu dakikada Kleberson'la öne geçen Beşiktaş, 90 artı 1'de Gökhan Güleç'le 2-0'ı yakalayıp “Turu geçtim” havasına giriyordu. Ancak az kalsın İstanbul'daki hesap Sofya'ya uymayacaktı. Bulgaristan Ordu Stadı'ndaki rövanşın ilk yarısı 0-0 sona ererken, 51. dakikada Gökhan Güleç'in şutu üst direğe takılıyor ve sanki kötü bir geleceğin habercisi oluyordu. Bulgarlar 60. dakikada Valentine Iliev'in, 69. dakikada da Tunchev'in iki kafa vuruşunda 2-0 öne geçiyordu. Beşiktaş için kâbus dakikaları başlamıştı. Ama 90 dakika 2-0 bitiyor ve uzatma bölümlerine geçildiğinde sahada bambaşka bir Beşiktaş boy gösteriyordu. 93. dakikada Ricardinho'nun kullandığı köşe atışında İbrahim Toraman'ın aşırıttığı topu ağlara gönderen Nobre, tur biletini Beşiktaş'ın cebine koyuyordu. 96. dakikada Bobo'nun golü, Bulgarların bittiğine işaretledi. Maçın kalan bölümü formaliteyi tamamlamak için oynanıyor ve Kartal

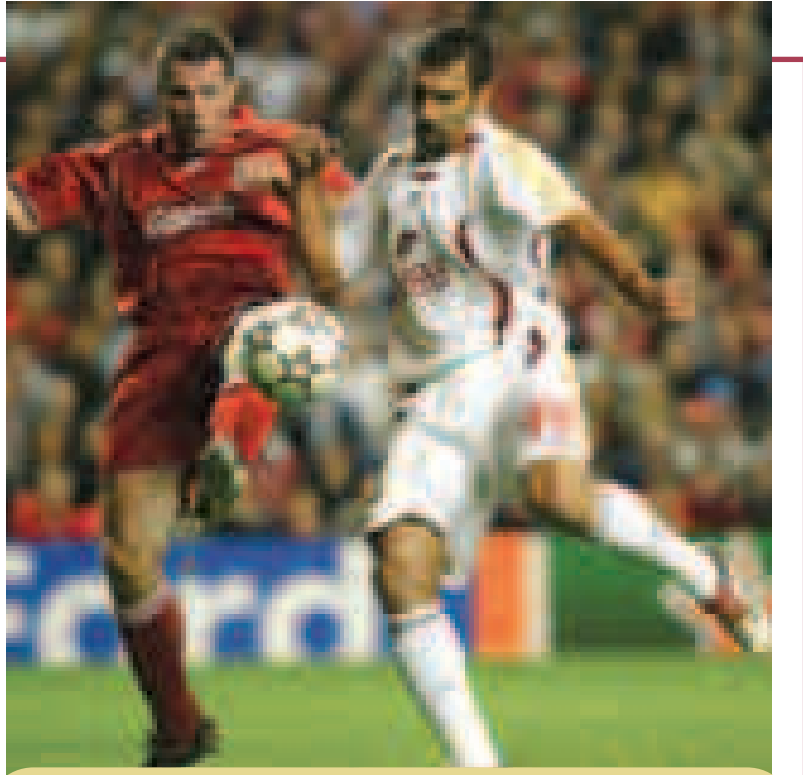
2-2'lik skorla UEFA Kupası'nda grupların yolunu tutuyordu. **Trabzonspor yenilmeden elendi** İspanya Ligi'ni geçtiğimiz sezon sürpriz bir biçimde dördüncü sırada tamamlayan ve Şampiyonlar Ligi kapısından Hamburg'a yenilmeden dönen Osasuna, Trabzonspor için bir kura şanssızlığıydı. Bugüne kadar Avrupa'da başarısı bulunmayan İspanyol ekibi, şimdi UEFA Kupası'nı istiyordu. Avni Aker'deki ilk maçta da bu konudaki iştahlarını gösterdiler. 21'de Valdo'nun golünün ardından 10 kişi kalmalarına rağmen 53'te Juanlu ile farkı ikiye çıkardılar. Ancak Trabzon'un Karadeniz inadı tutmuş, 55'te Gökdeniz, 89'da da Umut'un golleri maçı 2-2'ye bağlamıştı. Bordo-mavililer avantajı Trabzon'da unutsa da İspanya yolculuğuna çıkarken umudu valizlerine koymuştu. Reyno de Navarra Stadı'ndaki rövanşta Trabzonspor'a gol gerekiyordu. Ancak Osasuna takım halinde savunuyor, takım halinde hücum ediyor ve sahanın her bölgesinde pres yaparak temsilcimize fırsat tanımıyordu. Trabzonspor da İspanyollara aynı biçimde karşılık veriyor, kırıncı kırıncı geçen maç, bol top kaybı, az pozisyon doğuruyordu. Bordo-mavililer ilk yarıda Gökdeniz'in ortasında Ersen Martin'le çok net bir gol fırsatı yakalıyor ama Ersen altıpastan hem topu hem de tur şansını auta atıyordu. İkinci yarı da aynı minval üzerine kırıncı kırıncı oynanıyor ama bu kez Osasuna tehlikeli ataklar

geliştiriyor, Jefferson ilk maça inat kalesinde devleşerek umutları sıcak tutuyordu. Maçın kader anlarından birisi 66. dakikaydı. Mustafa ortalıyor, Ersen Martin topu kafayla ağlara gönderiyor ancak hakem pasif durumdaki Szymkowiak'ı ofsayt diye değerlendirince golümüz güme

gidiyordu. Ziya Doğan'ın tüm hücum silahlarını sahaya sürmesi de Trabzonspor'un oyunu Osasuna kalesine yıkmasına yetmiyor ve 90 dakika 0-0 tamamlanınca, temsilcimiz iki beraberlikle turu rakibine bırakıyordu. **Kayserispor kendini yaktı** Avrupa kupalarına ilk kez katılan Kayserispor, Intertoto'dan tırnağıyla kazıyarak gelmişti UEFA Kupası'na. Rakibi AZ Alkmaar'dı ve bu takım Van Gaal yönetiminde, Hollanda futbolundaki Ajax, PSV, Feyenoord üçgenini kareye çevirmeye çalışıyordu. Alkmaar'daki ilk maçta Kayserispor kolay teslim olmadı. AZ'nin Koevermans (penaltı), Molhoek ve Şota Arveladze ile bulduğu gollere temsilcimiz Bülent ve Ragıp'la cevap veriyor, 3-2'lik skor Kayserispor'u umutla,

Büyükşehir Belediyesi Atatürk Stadı'nın tribünlerini de seyirciyle dolduruyordu. FIFA İcra Kurulu Üyesi ve UEFA Asbaşkanı Şenes Erzik'ten Gençlik ve Spor Genel Müdürü Mehmet Atalay'a kadar çok sayıda “Kayserispor taraftarı”nın coşkusu ve beklentisi büyüktü. Ancak maç hiç de beklendiği gibi başlamıyor, AZ Alkmaar oyunu istediği gibi yönlendiriyordu. Ta ki 9. dakikaya kadar. O dakikada Mehmet Topuz sahneye çıkıyor, söke söke taşıdığı topu ceza sahasına ortalıyor, golcü Gökhan'a da işini yapmak kalıyordu. Eğer 29. dakikada Ragıp rakip defansın hatasından faydalanıp kaleciyle karşı karşıya kaldığı pozisyonda topu auta almasa belki de Kayserispor bugün gruplarda olacaktı. Ama hakkını vermek lazım, AZ Alkmaar da turu geçmek için futbol adına ne gerekiyorsa yapmıştı. Kayserispor'un 1-0 üstünlüğüyle tamamlanan ilk yarının ardından ikinci yarıda da “bizim” Şota'nın organizatörlüğünde oyunu domine eden AZ, 55. dakikada beraberliği yakalıyordu. Şota'nın direktten dönen şutunu iyi izleyen Dembele'nin vuruşunda Tayfun'a çarpan top skora denge getiriyordu. İlerleyen dakikalarda Teknik Direktör Ertuğrul Sağlam, Muhammet Hanefi ve İlhan gibi golcülerini de sahaya sürüyor ama 1-1'lik skor değişmiyor, Kayserispor UEFA Kupası'na veda ediyordu. ■

Galatasaray umudu kovalıyor

Galatasaray, yuvası bellediği Şampiyonlar Ligi arenasında sezona istediği gibi bir başlangıç yapamadı. Gruptan çıkış hesapları İstanbul'daki maçları kazanmak ve deplasmanlardan da en az bir galibiyet çıkarmak üzerineydi ama ilk iki karşılaşmanın sonunda kasa defteri açık verdi. İlk randevu 12 Eylül'de Olimpiyat Stadı'nda Fransa'nın Bordeaux'suylandı. Ancak sanki o gün Galatasaray'ın üzerine ölü toprağı serpilmisti. Temposuz, hareketsiz ve isteksiz futbolun işgal ettiği statta Galatasaray'ın attığı 10 şuttan hiçbirisi rakip kaleyi bulmuyor ve 90 dakikadan 0-0'lık beraberlik çıkıyordu. Hollanda'daki maçta PSV ile Liverpool'un da berabere kalması, günün tek sevindirici gelişmesi olmuştu. İkinci randevunun muhatabı Liverpool, tarihi 27 Eylül, yeri ise Gerets'in tabiriyle “Kutsal Stat” Anfield Road'du. Gerets, tarihten bugüne bütün teknik direktörlerin deplasman maçları öncesinde klasik-leştirdiği “İlk 15 dakikayı hasarsız atlatmamız gerek” lafını diline pelesenk ediyor ama bu sözler sahadaki futbolcularının kulağından girmiyor-du. Oyuna çift ön libero, tek forvetle başlayan, Hakan Şükür'le bile kendi sahasında savunma yapan Galatasaray, Liverpool'un vites yükselttiği dakikalarda topu sadece kalesinde görebiliyordu. 14 dakikada iki yan topla skor 2-0 olmuştu. Liverpool'un frene basması devrenin sonunu da aynı skorla getirdi. Gerets ikinci yarıdaki hamlesini Hasan Şaş ve Ümit Karan'ı sahaya sürüp Cihan

ve Mehmet Topal'ı dışarı alarak yapıyordu ama bu değişikliğin semeresini almak için Liverpool'un bir golünü daha izlemek gerekiyordu. Skor 3-0 olduğunda Liverpool her şeyin bittiğini sanıyor ama Galatasaray'ın bitmediğini hesaplayamıyordu. Ümit Karan'ın iki golü, Liverpool'un Milan'a Olimpiyat Stadı'nda 3-0'ın ardından yaşattığı kâbusu akıllara getiriyor ve “Ah İstanbul” şarkısını söyletiyordu fakat ne yazık ki gerisi gelmiyor, maç da 3-2 bitiyordu. PSV ise Bordeaux deplasmanından 1-0'lık galibiyetle dönüp avantaj yakalıyordu. Galatasaray'ın şansını sürdürebilmesi için önünde çok kritik iki PSV maçı duruyor artık. 18 Ekim'de İstanbul'da, 31 Ekim'de de Eindhoven'da oynanacak iki maç, sarı-kırmızılıların gruptaki geleceği açısından, kalan diğer iki müsabakadan daha belirleyici olacak.

C Grubu		O	G	B	M	A	Y	P
 Liverpool		2	1	1	-	3	2	4
 PSV Eindhoven		2	1	1	-	1	-	4
 Galatasaray		2	-	1	1	2	3	1
 Bordeaux		2	-	1	1	1	-	1

Kalan maçlar
18 Ekim 2006
Bordeaux-Liverpool, G. Saray-PSV
31 Ekim 2006
Liverpool-Bordeaux, PSV-G. Saray
22 Kasım 2006
Bordeaux-G. Saray, Liverpool-PSV
5 Aralık 2006
G. Saray-Liverpool, PSV-Bordeaux

Şiddetle mücadelede kararlıyız!

Türkiye Futbol Federasyonu ile Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin ortaklaşa organize ettiği "Fair Play Işığında Sporda Şiddet ve Ayrımcılıkla Mücadele" konulu panel 20 Eylül'de Ataköy Olimpiyatı'nda düzenlendi. Yaklaşık 270 kişinin takip ettiği panelin açılış konuşmasını yapan TFF Başkanvekili Affan Keçeci, Federasyon olarak sporda şiddet, kötü tezahürat ve ayrımcılıkla mücadelenin yanında olduklarını belirterek, "Bu mücadeleyle ilgili üzerimize ne düşüyorsa yapıyoruz, yapacağız da" dedi. Keçeci, 2006-07 sezonu öncesi sporda şiddet, kötü tezahürat ve ayrımcılığın önlenmesi için cezai müeyyideleri bir hayli artırdıklarını kaydetti.

Panelin açılış konuşmacılarından TFF Onursal Başkanı ve UEFA Asbaşkanı Şenes Erzik, panelin ismindeki "sporda" kelimesinin yerine "toplumda" kelimesini koyarak, doğru tespitler yapıp doğru çözümler bulunabileceğine inandığını söyledi. "Ağaç yaşken eğilir" atasözünü hatırlatan Erzik, "Çocuklarımıza ilköğretim çağından itibaren hangi kalitede ve koşullarda eğitim verebiliyoruz? Onlara sunduğumuz kitaplar, barışı, dostluğu, sevgiyi, arkadaşlığı tüm insancıl değerleri ne derece öğretecek nitelikte? Günümüzde, şiddet, militarizm, yabancı düşmanlığı

ve savaş çağrıları içeren yayınlarından bu körpe beyinleri nasıl uzak tutacağımızın planı programı yapılıyor mu? Tüm bu sorulara verilen yanıtlar maalesef toplumumuzun büyük bir kesimi için olumsuz. Okullarımızda geçen öğretim yılında gangster-mafya filmlerini aratmayacak şeyler yaşadık.

Gençlerimizi ve toplumu, şiddete karşı kaba kuvvet yer, diyaloga, hoşgörüyü, dostluğa yönlendirirsek, şiddetin kökünü kazırız. Spor mekânlarında da çareler aynı" şeklinde konuştu. Bu problemleri giderebilmenin bir tek yolu olduğu

nu kaydeden Erzik, "Önce kendi içimize dönerek, futbolu, sporu, toplumdaki aksaklıkları birer birer gidermenin yollarını bulmak, öncelikle kendimiz uygulamak, sonra başkalarına tavsiye etmek. Bu koşulları yerine getirebilirsek, önce toplumumuzda, sonra sahalarımızda ve salonlarımızda şiddeti önleyebiliriz" diye konuştu. Spordan Sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin de futbolu oluşturan ana unsurlara önemli mesajlar vererek, hata yapmalarını konusunda uyarılarda bulundu. Şahin, "Futbolun kendisi şiddetin kaynağı değildir. Kulüp yöneticilerimiz, imkânlarla beklentiler arasında tehlikeli uçurumlar yaratmamalıdır. Stadyum düzeni Batı'daki örneklerine uygun hazırlanmalıdır, kulüp yöneticileri ağızlarından çıkanlara dikkat etmelidir. Oyuncular gol atmaya ve attırmaya değil, popüler bir figür olarak halkın onları örnek aldığını unutmamalıdır. Hakemler işlerini hakkıyla yapmalı ve Fair Play duygusuna, adalet hissine zarar vermemelidir. Spor medyası kışkırtıcı değil, yatıştırıcı, abartan değil, aktaran olmalıdır. Yorumcular küçük bir stüdyoda birbirlerine değil, milyonlara seslendiklerini unutmamalıdır. Güvenlik güçlerimiz ve mülki idari amirleri kendilerine yüklenen sorumluluğu hakkıyla yerine getirmelidir" ifadelerini kullandı.

Futbolun özerk bir alan olduğunu, bunun ne kadar mühim bir yapı olduğunun farkında olduğunu da anlatan Mehmet Ali Şahin, "Özerk bir yapıya siyasetin müdahale etmemesi gerektiğini biliyorum. Ama bize bu konuda görev düşüyor. Şiddetin önlenmesiyle ilgili yasayı çıkarttık, önemli olan onu başarıyla uygulamaktır. Yasada hatalar olabilir, yeniden gözden geçirilmesi gereken hükümler vardır. Bazı maddeler yeniden düzeltilmiştir" diye konuştu. Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Başkanı Türker Arslan'ın yönettiği ikinci oturumda konuşan Futbol Federasyonu Başkan Vekili Kemal Kapulluoğlu, sezon başında küfür ve kötü tezahüratı önlemek için aldıkları yeni kararların, ağırlığı nedeniyle eleştirildiğini söyledi. Yeni kararlardan sonra küfürün

azaldığının gözlemlendiğini kaydeden Kapulluoğlu, "Ama bize ulaşan bilgilere göre birçok kulübümüze '250 milyar lira ceza vermek yerine bize bir miktar menfaat sağlayın' diyen kötü niyetli taraftarlar varmış. Bu konuyla da ilgili çalışmalarımız var" dedi. Kapulluoğlu, 5149 sayılı yasada önemli sorunların bulunduğunu ifade ederek, şöyle devam etti: "Şiddet neticede futbolun veya sporun konusu değil. Futbol, izlemeye gelen bazı kötü niyetli insanların imkân buldukları alan. Bu ne kulüpler ne Federasyon ne de hakemlerimizin sorunu. Toplumsal olarak, insanlar bir araya geldiğinde kontrol edemiyoruz. Her biri aranarak girip çıktıkları stat içinde suç işleyen kişilere biz hiçbir şey yapmıyoruz. Şiddetin düzenlenmesi için yasa çıkartabilirsiniz ama yasa uzun vadede etki edebilir. Önlemek için yapısal tedbirler ortaya koymamız lazım. Statlarda konforlu, düzenli, şiddetin olmadığı izleme alanı yaratılmalıdır."

Emniyet kuvvetleri olmadan, statlarda uygunsuz davrananlara müdahale edilmesinin mümkün olmadığını vurgulayan Kapulluoğlu, "Fakat bir kargaşada toplumsal olaya müdahale eder gibi müdahale edilmesi bence çözümsüzlüktür. Özel güvenliklerin işaret ettiği kişiyi emniyet yetkilileri stattan çıkarırlarsa önemli bir gelişme olur. Yasa yaklaşık 2 yıldır yürürlükte. Özel güvenlikle ilgili hüküm 5 yıl sonra uygulanacak. Yasada, '5 yıldan sonra özel güvenlik görevlisi bulundurmazsanız para cezası ödersiniz' hükmü var. Bu kadar önemli bir konuda para cezası veriliyorsa, hiç koymasaydık. Şiddet ve düzensizlikle ilgili herkes üzerine düşeni yaparsa, ne kanuna ne de Federasyonun tedbirlerine gerek kalır. Federasyon olarak elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz ama bütün paydaşların olması gerektiği gibi davranma yoluna yönlendirilmesi temel çözümdür" şeklinde konuştu.

MHK Başkanı Mustafa Çulcu ise hakemlerin sorumluluklarının bilincinde sahaya çıktığını belirterek, "Bizi en çok üzen şey, şiddete en çok maruz kalan topluluk olmak" dedi. ■

U17 Takımımız Elit Tur'da

Turhan Mesci yönetimindeki U17 Milli Takımımız, 2007 Avrupa Şampiyonası birinci eleme grubunu lider bitirek Elit Tur'a katılmaya hak kazandı. Çek Cumhuriyeti'nde düzenlenen turnuvada ev sahibi Çek Cumhuriyeti, Lüksemburg ve Slovenya'yla aynı grupta mücadele eden Milli Takım, 7 puanla grubu lider bitirdi. İlk maçında Slovenya'yı 4-1 mağlup eden Milliler, ikinci maçta Lüksemburg'la 1-1 berabere kaldı. Son maçta aynı puandaki Çek Cumhuriyeti'yle liderlik maçına çıkan U17 Milli Takımımız, sahadan 3-1 galip ayrılarak önemli bir başarıya imza attı. Milli Takımımızın elit turdaki rakipleri önümüzdeki günlerde belli olacak. ■

U19 Takımımız İspanya'yı büyüledi

Teknik Direktörlüğünü Fatih Eser'in yaptığı U19 Milli Takımımız, İspanya'yla oynadığı özel maçta 3-3 berabere kaldı. Gijon kentindeki Nuevo Ganzabal Stadı'nda oynanan ve 4 bin kişinin izlediği maçı İspanyolların FIFA kokartlı hakemlerinden Mejuto Gonzalez yönetti. Nuevo Ganzabal Stadı'nın açılışı nedeniyle oynanan maçı İspanya Futbol Federasyonu Başkanı Angel Maria Villar Llona da izledi. U19 Milli Takımımızın gollerini 9. dakikada Tefik Köse (penaltıdan), 37. dakikada Aydın Yılmaz ve 47. dakikada Ferhat Kiraz kaydetti. İspanya'nın golleri ise 20. dakikada Mata (penaltıdan), 45. dakikada Bueno ve 75. dakikada Aaron'dan geldi. U19 Milli Takımımızın Avrupa Şampiyonu İspanya karşısındaki performansı otoritelerin büyük beğenisini toplarken, karşılaşma İspanya basınında geniş yer buldu. ■

Ümitler elendi

Ümit Milli Takımımız, 2007 Avrupa Şampiyonası elemelerinde gruptan çıkmayı başaramadı. Galler ve İsrail'le aynı grupta yer alan Reha Kapsal yönetimindeki Ümit Milli Takımımız, ilk maçını deplasmanda Galler'le oynadı. Daha önce İsrail'e 3-2 yenilen Galler, Cardiff'teki maçta Ümitlerimize gol izni vermedi ve 90 dakika 0-0 sona erdi. Artık tek şansımız Ankara 19 Mayıs Stadı'nda 6 Eylül'de oynayacağım maçta İsrail'i yenmekti. İlk yarı 0-0 biten İsrail maçının 48. dakikada Yasin'in kırmızı kart görmesiyle Ümit Milli Takımımız 10 kişi kaldı. Kalan bölümdeki galibiyet çabaları sonucu değiştirmeyince müsabaka golsüz sona erdi ve play-off'a katılma hakkını İsrail elde etti. ■

Satranç Federasyonu ile işbirliği

Türkiye Futbol Federasyonu ile Türkiye Satranç Federasyonu arasında işbirliği protokolü imzalandı. TFF Başkanvekili Kemal Kapuluoğlu ile Satranç Federasyonu Başkanı Ali Nihat Yazıcı'nın imza koyduğu işbirliği anlaşmasının esasları şunlar:

- Satranç Federasyonu, TFF'nin tüm kategorilerdeki ulusal takımlarının yararlanabileceği biçimde, TFF'ye ait tesislerde satranç sınıfları oluşturacak.
- Talep gelmesi halinde, TFF'nin yönetimindeki liglerde yer alan kulüplerde satranç sınıfları açılacak.
- Satranç Federasyonu, TFF'nin engelli federasyonları ile işbirliği içinde düzenlediği her türlü organizasyon, kamp ve sportif faaliyetlerde satranç eğitimi verecek.
- Satranç Federasyonu, TFF'nin desteği ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan yurt ve yuvalara satranç takımı, kitap ve satranç antrenörü desteği sağlayacak. ■

TFF fuara katıldı

Türkiye Futbol Federasyonu "Uluslararası Rehabilitasyon ve Bakım Günleri" fuarına katıldı. İstanbul Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sitesi'nde üçüncüsü düzenlenen fuarda İştme, Görme, Zihinsel ve Bedensel Engelli futbolcuların kamp ve hazırlık görüntüleri ile Turkcell Süper Ligi maçları öncesi yaptıkları gösteri maçlarından görüntüler sergilendi. "REHA İstanbul" fuarındaki Türkiye Futbol Federasyonu standını ziyaret eden futbolseverlere engelli futboluyla ilgili bilgiler verildi. Standı ziyaret edenler arasında Tekerlekli Sandalye Basketbol Milli Takımı da vardı. ■

Terim ve Onay UEFA toplantısında

kalmak zorunda-
lar. Barcelona da
tek forvetle oy-
nuyor ama kimse
onların savunma-
cı olduğunu id-
dia edemez" yo-
rumunu yaptı.
Toplantıda ofsayt
kuralı da masaya
yatırıldı. Bazı
teknik adamların
ofsayt kuralının
eski şekline dön-
mesini önerdiği
oturumda, bir di-

Milli Takımlar Teknik Direktörü Fatih Terim, TFF ARPEG Koordinatörü Gündüz Tekin Onay ve A Milli Takım Yardımcı Antrenörü Oğuz Çetin, Eylül ayı içerisinde Almanya'nın başkenti Berlin'de FIFA ve UEFA'nın ortaklaşa düzenlediği teknik direktörler toplantısına katıldı. Toplantıya UEFA'ya bağlı ülke milli takımlarının teknik direktörleri, son Dünya Kupası'na katılan teknik adamlar ve geçtiğimiz sezon Şampiyonlar Ligi'nde mücadele eden takımların teknik direktörleri katıldı. TFF delegasyonu toplantı süresince önemli görüşmeler yaparken Avrupa futbolunun önde gelen kişileriyle buluşma fırsatı yakaladı. Son Dünya Kupası'nın taktik analizinin yapıldığı toplantıda özellikle tek forvet kullanımını masaya yatırılırken, tek forvetin savunmaya yönelik bir hamle olmadığı vurgulandı. Toplantıda bir konuşma yapan Fransa Teknik Direktörü Raymond

Domenech, "Tek forvet kesinlikle savunmanın ön plana alınması anlamına gelmez. Son Dünya Kupası'nda forvetler kupanın ağırlığını kaldırmış ve bence başarılı olmuşlardır. Tek forvet, rakip defansı açma anlamında iki forvete göre daha etkisiz olabilir ama orta sahanın önünde golü düşünen üç oyuncuyla da defansı açabilirsiniz. Finali oynayan İtalya ve benim takımım böyle bir yaklaşımı benimsemişti" dedi. UEFA Teknik Direktörü Andy Roxburgh bu konuyla ilgili "Önemli olan ileride tek veya çift forvetle oynamak değil, takımınızın ne kadar dengeli olduğu ve sahadaki oyuncularını nasıl kullandığınızdır. Geçmişte kanattan bir orta geldiğinde ceza sahası içinde gol arayan dört futbolcu görebildiniz. Ama şu an bu iki, en fazla üç oyuncuyla sınırlı. Çünkü futbolcular çok daha geniş alanlarda mücadele ediyor ve daha fazla geride

ğer grup ise şu anki sistemin devamını savundu. Andy Roxburgh konuyla ilgili olarak "Pek çok teknik adam ofsayt kuralından çekiniyor. Çünkü ofsayt günümüzde yoruma da bağlı olabiliyor. Bu nedenle takımlar daha güvenli bir oyun tarzını tercih ediyor. Hemen herkes ofsayt kuralının futbolun en iyi kuralı olduğu konusunda hemfikir. Sorun sadece yorumun işin içine girmesinde" dedi. Teknik direktörler toplantısının son maddesi ise ceza sahası içerisinde son adam kuralının uygulanmasıyla ilgiliydi. Yapılan profesyonel ve sert olmayan faullerde bile hakemin kırmızı kart göstermesinin bir suça üç ceza (penaltı, kırmızı kart, 1 maç ceza) verilmesi anlamına geldiğini vurgulayan teknik adamlar, sertliğin olmadığı faullerde hakemin penaltı verip bu müdahaleyi sarı kartla geçiştirebileceğini belirtti. ■

Kıbrıs'ta Uluslararası Hakem Semineri düzenlendi

Kıbrıs Türk Futbol Federasyonu'nun organize ettiği 19. Uluslararası Hakem Semineri 21-24 Eylül tarihleri arasında Gazimagosa'da düzenlendi. Seminere Futbol Federasyonu'nu temsilen Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu Başkanı Hilmi Ok, MHK Başkan Yardımcısı Mevlüt Güzel, EPAK Uzmanı Mahmut Çetiner ve EPAK Uzman Yardımcısı Mevlüt Yerli katıldı. Azerbaycan MHK Başkanı Ali Hüseyinov da seminerde yer aldı. ■

Görme engelli futbolcular GAP Oyunları'nda

Türkiye Futbol Federasyonu, bu yıl 12.'si Malatya'da düzenlenen GAP Spor Oyunları çerçevesinde yapılan etkinliklere katıldı. "Türkiye Futbol Oynuyor" projesi kapsamında engellilere yönelik desteklerini sürdüren TFF

adına, Malatya'daki organizasyona Görme Engelli B1 kategorisinden (hiç görmeyen) iki takım katıldı ve bir gösteri maçı yaptı. Görme engelli futbolcular sahaya "Futbol Sevgisi Engel Tanımaz" mesajını içeren pankartlarla çıktı. ■

Yeni temsilciler seminerden geçti

Türkiye Futbol Federasyonu Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu 8-9 Eylül tarihlerinde İstanbul'da Temsilciler Kursu ve Semineri düzenledi. Kursu 163 temsilci aday katıldı. İlk gün düzenlenen kurs sonrası başarılı olan temsilciler ikinci gün düzenlenen seminere katılma hakkını kazandı. Açılış konuşmasını Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan Keçeci'nin yaptığı seminer sonunda başarılı adaylar, temsilci olmaya hak kazandı. Seminere GTK Başkanı Hilmi Ok, TFF Genel Sekreter Vekili Metin Kazancıoğlu ve GTK üyeleri de katıldı. ■

Sağlık Kurulumuz Münih'teki kongreye katıldı

8-9 Eylül tarihlerinde Almanya'nın Münih kentinde gerçekleştirilen 2. Uluslararası Futbol Sağlığı Kongresi'nde Türkiye Futbol Federasyonu Sağlık Kurulu bir sunum gerçekleştirdi. Sağlık Kurulu'nun yaklaşık 2 yıldır sürdürülen çalışmalar doğrultusunda hazırladığı "Evaluation of Football Injuries from Turkey"(Türkiye'deki Futbol Sakatlıklarının Değerlendirmesi) başlıklı sunum tüm katılımcıların büyük beğenisi ile karşılandı ve sunum hakkında pek çok soru yöneltildi. ■

18-07-1942
04-09-2006

İtalya futbolunun “en temiz” adamıydı Giacinto Facchetti

Cem Çetin

O bir Interliydi. Ama taraflı tarafsız bütün İtalyanların sevgisini, hayranlığını, beğenisini, takdirini kazanmış biriydi. Top koşturduğu dönemlerde futbolseverlerin heyecanlandırıan bir stile sahipti. Savunma oyuncusuydu ama gol yollarında da etkiliydi. Boylu posluydu, yakışıklıydı. Ne de olsa o bir İtalyandı. Bahsettiğimiz kişi, Giacinto Facchetti. Altmışlı yıllara damgasını vuran bir isim... Aralıksız 17 yıl Inter'de top koşutan bu İtalyan artık bu dünyada değil. Yakalandığı amansız hastalığın pençesinden kurtulamayan Facchetti, “Inter’li Facchetti” olarak 64 yaşında yaşama veda etti.

Atletti, futbolcu oldu

Guiseppe Meazza genç Facchetti’yi keşfetmeseydi, belki de bu İtalyan çok önemli bir sprinter olacaktı. Futboldan önce atletizmle tanışan Facchetti, 50’li yılların ikinci yarısında katıldığı kısa mesafe yarışlarında çok başarılıydı. Bergamolunun dereceleri 1960 Roma Olimpiyat Oyunları’nda 200 metrede altın madalya kazanan Livio Berruti’ninkilere çok yakındı. Ne var ki futbol adamı Meazza, 16 yaşındaki bu Bergamoluyu pistlerden alıp yeşil sahaya taşıyarak spor hayatını değiştirdi.

Yolun başında Inter atletizm pistlerinden gelen bu genç adamı istemedi. Bunun üzerine Milano’dan ayrılan Facchetti, birkaç ay Atalanta’da forma giydi. Daha sonra Inter ileride çok büyük bir futbolcu olacak bu yetenekli isme kapılarını açtı. Facchetti’nin yıldızı 1960 yılında Inter’e Teknik Direktör olan Helenio Herrera’nın işbaşı yapmasıyla parladı. Arjantin asıllı teknik adam, genç Bergamoluyu daha ilk gördüğünde, “Bu çok büyük bir oyuncu olacak” yorumunu yapmıştı. Zaman içinde Facchetti ne kendisini keşfeden Meaz-

za’yı ne de kendisine güvenen Herrera’yı hayal kırıklığına uğrattı. 17 yıl boyunca Inter forması altında başarıdan başarıya koşan Facchetti, futbol kariyerinin ilk yıllarında da çok önemli şampiyonluklar yaşadı. (*) Inter formasıyla İtalya 1. Futbol Ligi’nde tam 475 maça çıkan Facchetti, savunmada görev yapmasına rağmen, takımının hücumda en etkili isimlerinden bir tanesiydi. Atletizmden kalan hız mirasını kontratak futbolunda iyi kullanıyordu. Önce sol kanat savunucusu, daha sonra da libero olarak giydiği Inter formasıyla lig maçlarında 59 kere fileleri havalandırma başarısını gösterdi. O dönemde bir savunma oyuncusunun gol yollarında bu kadar etkili olması, sık rastlanan bir durum olmadığından çok büyük ilgi uyandırıyor. Yine bir savunma oyuncusu olarak dikat çekici özelliği, kariyeri boyunca gördüğü tek kırmızı karttı. Bunu da rakibine sert girdiği için değil, 1975 yılında, hakemin verdiği bir kararı alkışladığı için gördü.

Milli formayla Türkiye maçında tanıştı

Facchetti, Inter’de olduğu gibi İtalya Milli Takımı’nda da çok başarılıydı. İlk milli maçını 1963’te İstanbul’da Türkiye’ye karşı oynadı. Inter forması altında çok sayıda kupa kazanan Facchetti, İtalya Milli Takımı’yla da 1968 Avrupa Şampiyonu oldu. Tam 94 defa milli olan ve bunların 70’inde sahaya takım kaptanı olarak çıkan Facchetti, futbol kariyerinde sadece dünya şampiyonluğunu yaşayamadı. Aslında 1970’teki randevuda bu ba-

şarıya çok yaklaşılmıştı ama final 90 dakikasında Peleli Brezilya daha ağır basmıştı. Ancak yarı finalde Beckenbauerli Almanya ile oynayıp kazandıkları o muhteşem maç, hâlâ futbol tarihinde yüzyılın maçı olarak gösterilir.

Inter’den kopmadı

Futbolu Inter’de bırakan Facchetti hiç bir zaman mavi-siyahlılardan kopmadı. Başarılı futbol hayatından sonra Facchetti, yine aynı şekilde, Inter’e yönetici olarak hizmet verdi. Önce Inter’in sahibi Moratti’nin danışmanlığını yapan Facchetti, 2001-2004 arasında Başkan Yardımcılığı’nda bulunduktan sonra 2004’ten bu yana da Başkanlık görevini sürdürüyordu. İki yıl süren son derece kısa başkanlığı sırasında Facchetti’nin Inter’i, 1 Lig şampiyonluğu (**), iki İtalya Kupası (2005 ve 2006) ve iki İtalya Süper Kupası’nı (2005 ve 2006) kazandı. Facchetti’nin vefatı İtalya’da büyük üzüntüye neden oldu. “O bir melek ve hiçbir zaman bizden ayrılmayacak” diyen Facchetti’nin eski takım arkadaşlarından Sandro Mazzola, Bergamoluyla geçirdiği o çok uzun yılları “Onu ölümsüz zannediyorduk; ama hastalığı 3 ay içinde Facchetti’yi bizden alıp götürdü. Bu bir haksızlık; ne içkisi vardı ne sigarası, sürekli spor yapardı. İkimiz de 1942’de doğduk, Inter’de birlikteydik. Birlikte büyüdük, birlikte yaşadık ve birlikte yaşlandık. Bir parçam eksilmiş gibiyim” şeklinde özetliyordu. Mazzola gibi eski takım arkadaşı Roberto Boninsegna da en büyük dos-

tunun zamansız gidişine akıl sır erdiremeyenlerden: “Daha altı ay önce tenis oynadığımız günler aklıma geliyor... İnanamıyorum, belki de inanamak istemiyorum. Cuma günü onu ziyaret etmek için hastaneye gittim ama sağlık durumu iyi olmadığından görmeme izin vermediler. Birlikte top oynarken bana o kadar çok gol pası attı ki, onu unutmak mümkün mü?”

AC Milanlı olarak bilinen Gianni Rivera da “Aramızdaki en iyi gitti” diyerek başladığı sözlerini “O kadar temiz biriydi ki... Facchetti, futbolumuz tarihindeki en büyük skandallarından birini yaşarken aramızdan ayrıldı; halbuki böyle bir dönemde onun gibi birisine fazlasıyla ihtiyacımız vardı. Hayatı boyunca hiçbir pisliliğe bulaşmadı; enerjisini her zaman futbolun iyiliği için harcadı. Onun insanlığının ve kişiliğinin, futbolcu kimliğinin kat ve kat önünde olduğunu rahatlıkla ifade edebilirim. O Inter’li, ben Milanlıyım ama aramızda hiçbir zaman en ufak bir sorun yaşanmadı” diyerek bitiriyordu... Tüm bu sözler, futbol dünyasının ne kadar değerli bir ismini kaybettiğini açık bir şekilde ortaya koyuyor. Futbolun başı sağolsun.

(*) Inter’de 2.sezonunda daha 21 yaşındayken İtalya Lig şampiyonluğunu yaşadı. Daha sonra aynı mutluluğu 1965, 1966 ve 1971’de tekrar tattı. Ayrıca Facchetti 1964 ve 1965 yıllarında 2 defa Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası’nda mutlu sona ulaştı. Başarıdan başarıya koşan Facchetti’li Inter, 1964 ve 1965 yıllarında duble yaparak Kıtalararası Şampiyonlukları da rakiplerine kaptırmadı. O dönemlerde Facchetti dışında Inter’de Mazzola, Corso, Luis Suarez, Burgnich, Sarti gibi isimler de forma giyiyordu
(**) Moggi Skandalı nedeniyle küme düşürülen Juventus’un, 2005-06 sezonu şampiyonluğu Inter’e verildi. ■

Moratti’nin mektubu

Sevgili Cipe,

Sana söylemek istediklerimi ifade etmekte pek başarılı olamadım. Bunun için beni bağışla. Ayrıca bana gösterdiğin sabırdan dolayı da sana teşekkür etmek istiyorum. Yakın bir geçmişte, şaka yoluyla “Neden bu hakemlerden en ufak bir yardım görmüyoruz?” diye sana takılmışım. Hiç olmazsa bir defa biz de hakemler tarafından korunabilseydik... Biliyorum bu sözler seni fazlasıyla rahatsız etmişti; o günkü bakışlarını hâlâ hatırlıyorum. Benim bu sorum üzerine sen bana, “Bunu asla yapamam” cevabını vermiştin. Inter’i onurlandırdığın için teşekkür ediyorum...